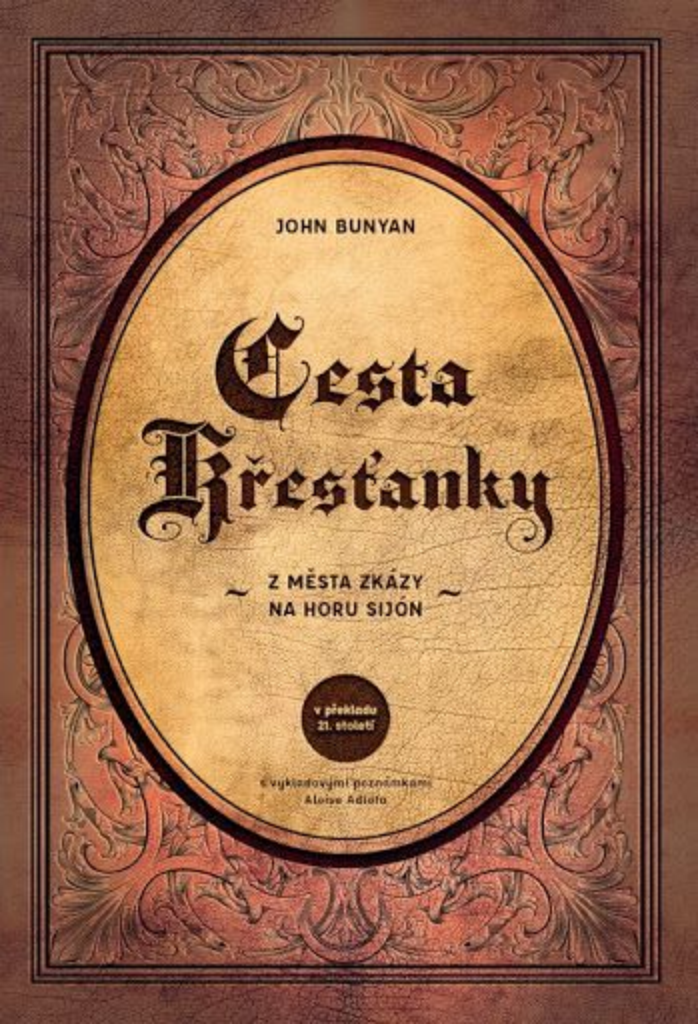
JOHN BUNYAN
Cesta Křesťanky
Z MĚSTA ZKÁZY NA HORU SIJÓN
v překladu 21. století
s vykladovými poznámkami Aloise Adlofa

CESTA POUTNÍKŮ Z MĚSTA ZKÁZY NA HORU SIÓN.

Kniha je také často nazývána

CESTA KŘESŤANKY

Tato kniha Johna Bunyana je pokračováním navazujícím na jeho nejznámější knihu Poutníkova cesta – Pilgrim´s Progress (často nazývanou Cesta Křesťana) a jde vlastně o jeho druhý díl. Opět alegoricky popisuje putování Křesťanovy manželky s jejich dětmi a s dalšími poutníky z místa zkázy na Sión do Boží slávy.
(Poznámka: Biblické odkazy /které jsou označené šipkou/ si opět můžete „rozkliknout“ a přečíst.)

KAPITOLA I.

1. Spisovatel má další sen. 2. Důvtipný ho informuje o dozvucích v městě Zkázy po Křesťanově odchodu.
3. Líčí mu zvláště pohnutí a hluboké poznání hříchu v Křesťanově rodině.

1. Vypravěč: Milí spolupoutníci! Před jistou dobou jsem vám mohl vyprávět o tom, jak se Křesťan stal poutníkem a o jeho nebezpečném putování do nebeské krajiny. Doufám, že vám toto vyprávění přineslo užitek. Tehdy jsem vám také vyprávěl o všem, co jsem se dozvěděl o jeho manželce a dětech a o tom, jak odmítly opustit své rodné město. Proto musel Křesťan, kvůli jejich silnému odporu, odejít na svoji pouť bez nich. Neodvážil se totiž déle zůstat v Městě Zkázy, protože se obával brzké zhouby, která městu hrozí. Proto mu, jak už jsem řekl, nezbylo než odejít sám [1].
Kvůli různému zaneprázdnění jsem se dlouho nedostal do kraje, kterým Křesťan putoval a tak jsem se nedozvěděl žádné novější zprávy o jeho rodině; a proto jsem je nemohl sdělit ani vám. Ale nedávno mne okolnosti znovu zavedly do těchto míst; a v lese, vzdáleném asi jednu míli od místa prvního snu jsem ulehl, usnul a měl jsem opět velmi živý sen [2].

2. Zdálo se mi, že kolem místa kde jsem ležel, prochází starý pán. Protože šel směrem kterým jsem chtěl pokračovat i já, rychle jsem vstal, připojil se k němu a dal se s ním do řeči. A protože mne zajímaly události spojené s poutníkem Křesťanem, vedl jsem rozhovor tímto směrem.

Vypravěč: Pane, jak se jmenuje město, které je vidět tam v dálce po naši levé straně?
Důvtipný (neboť tak se mi onen pán představil): To je Město Zkázy a má velice mnoho obyvatel. Ale lidé v něm jsou mimořádně ničemní a špatní.
Vypravěč: Myslel jsem si to. Kdysi jsem už tudy šel a město mi bylo povědomé. A váš úsudek o jeho obyvatelích je správný. Odpovídá i mé zkušenosti.
Důvtipný: Až příliš správný. Přál bych si, abych o nich mohl mluvit lépe a přitom to byla pravda.

1. Offer (nám dnes neznámý křesťanský autor), když srovnával Cestu Křesťana s Cestou Křesťanky, napsal: „Druhý díl této pouti je popisem spíše obyčejných zkušeností většiny křesťanů. První díl, popisující pouť Křesťana, Věrného a Doufajícího, nám ukazuje velké příklady na cestě víry jakými byli třeba apoštol Pavel nebo Luther. Ti byli viditelnými postavami na „jevišti“ tohoto světa. Druhý díl ukazuje spíše na většinu poutníků, jejichž průběh života je běžnější a víc se podobá našim životům. První díl je vážnější, vznešenější a nadšenější, v druhém jsou obtíže mírnější a víc potěšuje. V první knize se hluboké a hrozné stíny střídají s jasem, v druhém vidíme víc veselé a radostné mysli a příjemnější pouti (i když i tady se střídají stíny se světlem), jak to bývá u slabších křesťanů. První díl je mnohem důležitější a velkolepější než pokračování, ale i to posloužilo mnohé duši k požehnání.“ A může sloužit i tobě, budeš-li ho číst v pravém duchu. Zejména ženy a dívky najdou v této knize mnoho poučení a povzbuzení.
2. První díl napsal Bunyan v Bedfordském vězení. Ten druhý vznikl v nedaleké vsi Elstow, v malé chaloupce, která dosud stojí. I J.A. Komenský napsal svůj nesmrtelný „Labyrint světa a ráj srdce“ v malém srubu pod Klopoty u Brandýsa n/Orl. Z chaloupek přišlo mnohé požehnání; a proto ať bydlíš sebe skromněji, když budeš světélkem, i z tvých oken se proderou paprsky do tmy, aby ukázaly cestu zbloudilým poutníkům. A ti budou děkovat Bohu i za tvou skromnou „chaloupku“ ve které žil učedník se svým Mistrem Ježíšem.

Vypravěč: Z toho co slyším, usuzuji, že jste dobromyslný člověk, který rád vypravuje i poslouchá vše, co je dobré a spravedlivé. Neslyšel jste o tom, co se stalo s mužem jménem Křesťan, který před nějakou dobou odešel z tohoto města a vydal se k vyšším, věčným končinám?

Důvtipný: Jakpak by ne! Slyšel jsem toho hodně i o jeho obtížích, bojích, nesnázích, vězněních i úzkostech a strastech, které ho na jeho pouti potkaly. Musím vám také říci, že v celém kraji se o něm dost mluví. Není mnoho rodin, které by se o jeho pouť vůbec nezajímaly. Dokonce si myslím, že jeho dobrodružné putování získalo jeho věci určitou oblibu. Protože dokud zde žil, byl všeobecně považován za blázna. Ale nyní, když odešel do jiných krajů, téměř všichni na něho vzpomínají v dobrém 3). Nyní prý dosáhl i jakéhosi uznání, takže dokonce i ti, kteří by se na jeho nebezpečnou pouť nikdy nevydali, by rádi okusili blažené výsledky jeho cesty 4).

Vypravěč: Ani se jim moc nedivím. Tedy pokud věří, že tam, kde nyní je, prožívá u pramene života opravdu neskonalé blaženství. Ale co o Křesťanovi lidé ještě říkají?

Důvtipný: Říkají o něm až neskutečné krásné a těžko představitelné věci. Někteří říkají, že se nyní prochází v bílem oděvu (Zj. 3,4), že nosí na krku zlatý řetěz a na hlavě má zlatou korunu posázenou perlami. Jiní říkají, že je nyní v přítomnosti Skvoucích postav, které se mu kdysi ukázaly na cestě a že k nim má neustálý přístup. Další věří, (protože Král nemůže klamat), že mu už přidělil nádherný byt u dvora (J.14,2-3) a denně s ním jí, pije (Luk. 14,15) a může s Ním rozmlouvat, nebo se procházet. Žije zkrátka v přízni toho, který bude Soudcem všech. A někteří očekávají, že Král té krajiny už brzo zavítá na toto místo a bude vyšetřovat příčiny, proč si nyní oslaveného poutníka zdejší lidé (když zjistili jeho úmysl jít na Sión /Ju 15-16/) nevážili a posmívali se mu. A protože si Král Křesťana tak váží, všechny urážky a ústrky které musel vydržet, považuje teď Král za urážky jeho samého (Luk.10,16) 5). A není divu, protože toho všeho se Křesťan odvážil z lásky ke svému Králi 6).

3) Dokud věrný věřící žije zde na zemi, musí od lidí často snášet mnohé ústrky a odpor. Po smrti ho ale lidé začnou chválit a projevovat mu svoji úctu. Stejný osud ostatně mívají i všichni šlechetní lidé. Dokud žili, neměli se dobře, nebyli milováni a bylo jim ubližováno; ale po smrti jim vystrojí slavný pohřeb, na hrob dají pomník a někdy postaví i sochu. Ještě víc zneuznaní bývají křesťané, kteří svůj život věnovali Pánu a kráčeli k nebesům. Jejich práce byla přehlížena, byli tupeni a podezíráni ze zlých úmyslů; ale když zemřou, je vše jinak. Ale ty, věřící duše, nenech se vykolejit ani chválou, ani hanou. Jdi upřímně a věrně za svým Pánem, řiď se Jeho radami, poslouchej příkazy Jeho slova a i ty po sobě zanecháš požehnání. I když je možné, že budeš třeba celý život s pláčem rozsévat drahé símě – ale nezoufej! I ty můžeš říkat: „Mé právo je u Hospodina a má odměna u mého Boha“ (Iz. 49, 4). Ať tě drahá duše nesrazí to, že jsi nebyla pochopena. Důležité je, abys žila Pánu a v Něm odešla i do Jeho odpočinutí, které zůstává Božímu lidu. „Tak tedy, moji milovaní bratři, buďte pevní a nepohnutelní, stále se rozhojňujíce v Pánově díle, vědouce, že vaše námaha není v Pánu zbytečná“(1Kor. 15, 58). A budeš-li tak žít, alespoň někteří se nad tvým blaženým odchodem zamyslí a třeba řeknou s Balámem: „Kéž by zemřela má duše smrtí přímých a můj konec ať je jako jeho!“(Nu 23, 10) A z Boží milosti se třeba některý z nich rozhodne následovat i tvoji cestu víry.

4) Mnozí by rádi prožívali nebeské slasti, ale na cestu zahrnující i překážky se vydat nechtějí. Lidé by chtěli do nebe, ale rádi by do něho vešli ve svém přirozeném stavu. Ale obrátit se, vzít na sebe Ježíšův kříž a následovat Krista, to u nich nepadá v úvahu. Ale do nebe může přijít jen ten, kdo prožil znovuzrození.

5) Král se ztotožňuje se svými poddanými, mistr se svými učedníky, přítel s přáteli a otec s dětmi. Co se dotýká „nižšího,“ to se dotýká i „vyššího“. To je útěchou poutníků mířících na Sión. „Kdo slyší vás, slyší mne, a kdo odmítá vás, odmítá mne...“(Luk. 10, 16) A „co jsi učinil jednomu z jeho nejmenších, učinil jsi Jemu; a pokud jsi jim něco učinit zanedbal, zanedbal´s to učinit Jemu“. (Mat. 25,40 a 45) Kéž bychom si byli vždy vědomi toho, že vše, co je činěno jeho lidu, se vždy „přepisuje i na účet“ Krále.

6) Motivem každého „zbožného“ jednání musí být láska k Pánu Ježíši. A láska nemůže být bez víry. Jednání, které bude na věčnosti oceněno, je jen jednání z lásky. Pokud mají naše činy, práce nebo strádání i utrpení jiné motivy, nemají před Bohem žádnou cenu. „...ale kdybych neměl lásku nic mi to neprospěje.“(1Kor. 13, 2-3) Je pravdou, že Ježíše milujeme, protože on nás miloval dřív? (1J. 4,19) „V tom je láska, ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy.“ (1J. 4, 10) Začínáme-li chápat velikost této lásky, přestává být divné, že se Pán Ježíš ptá: „Šimone Jonášův, miluješ mne víc než tito?“(J. 21, 15) Když jsme Jeho láskou tolik získali, nemělo by být očekáváno, že i my budeme ochotní kvůli němu opustit a obětovat všechno? „A každý, kdo opustil domy nebo bratry nebo sestry nebo otce nebo matku nebo ženu nebo děti nebo pole pro mé jméno, vezme stokrát víc a získá život věčný“ (Mat. 19, 29).

Vypravěč: Potěšil jste mne. Jsem rád, že tento muž, který prožil tolik nesnází, nyní prožívá zasloužený odpočinek „od svých prací“ (Zj. 14,13) a „sklízí s jásotem výsledek svého rozsévání v slzách.“(Ž. 126,5) Zvláště mu přeji to, že se už dostal natrvalo „z dostřelu nepřátelských šípů“ a z dosahu těch, kteří ho nenáviděli. Jsem vděčný i za to, že se zprávy o jeho současném postavení rozšířily i v tomto městě. Možná to může mít blahodárný účinek i na ty, kteří tu dosud žijí [7]. Zvláště se chci zeptat, jestli nemáte nějaké zprávy o jeho manželce a dětech? Ubozí lidé! Copak asi dělají?

3. Důvtipný: Křesťanka a její synové? Ti už udělali stejné rozhodnutí jako před časem Křesťan. I když si tehdy mysleli, že se zbláznil a nedali se přemluvit ani slzami a prosbami, během času začali přemýšlet jinak. Začali se obávat spravedlivého soudu nad lidským hříchem a tak se rozhodli vykročit po stopách svého otce.

Vypravěč: Čím dále tím lépe! Odešly tedy i žena a všechny děti?

Důvtipný: Ano. O tom vám mohu podat zprávu „z první ruky“, protože jsem zrovna u toho byl a pozorně to sledoval.

Vypravěč: Takže je možné sdělovat tuto zprávu jako pravdivou?

Důvtipný: Jsem toho osobním svědkem! Jak říkám, všichni se vydali na pouť, jak žena, tak její čtyři hoši. A protože spolu ještě dost dlouho půjdeme, budu vám o tom rád podrobně vyprávět. Křesťanka (toto jméno začala oprávněně nosit až po svém rozhodnutí vykročit k Siónu), začala po přechodu svého muže přes řeku o těchto věcech víc a bolestněji přemýšlet. Přerušil se totiž tok informací o situaci jejího manžela. Byla znepokojována zvláště myšlenkou, že ztrátou svého muže se nadobro přetrhla páska jejich vzájemné lásky. Jak všichni víme, nemůžeme jinak, než při vzpomínkách na ztrátu našich milých prožívat bolest a smutek. A tak vzpomínky na manžela stály Křesťanku mnohé slzy. Ale to nebylo všechno. Začala také v myšlenkách probírat, jestli její necitlivé jednání nebylo jednou z příčin, proč svého manžela takovým způsobem ztratila [8]. Začala si také připomínat své nelaskavé, tvrdé a bezbožné chování ke svému životnímu příteli, její nitro se svíralo a její svědomí ji obtížilo vinou. Byla také obviňována vzpomínkami na manželovy vzdechy, nářky a hořké slzy, které ignorovala. Vzpomínala na to, jak se zatvrdila proti jeho prosbám a laskavým domluvám, aby s ním i s jejich syny, utekla před zkázou. Vracela se jí všechna slova, která jí Křesťan říkal, i všechno jeho jednání v době kdy nosil na zádech své těžké břemeno. To vše jasně a bolestně pronikalo do jejího srdce. Zvlášť jasně jí znělo v uších jeho zoufalé volání: Co mám dělat abych mohl být spasen? A tak řekla svým dětem

Křesťanka: „Moji synové, stále jasněji vidím, že je s námi všemi konec! Svým hříchem jsem vypudila vašeho otce, takže byl nucen odejít. Jak velice si přál abychom šli s ním! Ale nejen že jsem sama jít nechtěla, ale i vám jsem zabránila vykročit na cestu k novému životu“. Všichni hoši se dali do pláče a volali, že chtějí jít za svým otcem [9].

7) Život s Bohem přináší užitek a působí požehnaným vlivem i po smrti věrného křesťana. Usilovně proto hleď, věřící duše, na čistotu svého života, na to, jak jím oslavuješ svého Pána a do jaké míry se v něm odráží jeho podoba. Vykoupení se nyní radují v Boží slávě a „odpočívají od svých prací“(Jób 3, 17b) - ale jejich vliv tu dosud působí. „...skrze víru ještě mluví, i když už zemřeli“. (Žid. 11, 4) I tvůj vliv tu zůstane a bude působit. A kéž by to byl vliv života spojeného s Bohem.

8) Často litujeme svého chybného nebo nedostatečného chování vůči našim bližním až když jsou po smrti. Proto jednejme dobře, dokud k tomu máme čas a příležitosti.

9) Křesťanova setba začíná klíčit – i když až po jeho smrti. Jeho život a zvláště jeho blažený odchod začíná až teď být chápán. Věřící duše, i tobě se zdá, že všechna tvoje námaha je marná a tvoje slova zbytečná? Nezoufej! Vytrvej až do konce, modli se a sviť svým životem! Napomínej a zasévej evangelium v duchu tichosti a třeba i se slzami a výsledek přenechej Pánu. Jednou uvidíš výsledek svého díla; když ne tady na zemi, tak před trůnem našeho Spasitele. „Syn tolika slz nemůže zahynout“ řekl kdysi kněz Augustinově matce Monice. Opravdové modlitby víry budou vyslyšeny – jen vytrvej! Jiří Miller se modlil za spasení jednoho svého přítele 60 let a nenechal se odradit zdánlivým neúspěchem svých modliteb; a nebyl zklamán. Otče, matko, pokud jsi uvěřil v Ježíše, drž se pevně slibu: „...budeš zachráněn ty i tvůj dům“.(Sk. 16, 31) a věř Bohu, který vyslýchá modlitby. A i v okamžiku své smrti nepřestaň věřit Bohu. Ale pamatuj si, že s modlitbami musí být spojený také důsledný křesťanský život, aby památka spravedlivého promlouvala.

KAPITOLA II.

1. Křesťančin výstražný a zároveň potěšující sen. 2. Tiché působení Ducha svatého, který povzbuzuje a vyřizuje Boží pozvání.

1. Hned v následující noci měla Křesťanka dva zvláště živé sny 1). Zdálo se jí, že se před ní objevil obrovský list papíru a na něm byl dlouhý a podrobný soupis všech jejích činů i myšlenek. A zvlášť výrazně tam byly zapsány její nepravosti. Zhrozila se a vykřikla: „Bože, buď milostivý mně hříšnici!“(Luk. 18, 13b) 2) ze spaní tak hlasitě, že to probudilo i její syny. V pokračujícím snu se jí pak zdálo, že u své postele vidí stát dva, už na pohled zlé muže, kteří se nad ní radili: „Co si počneme s touhle ženou? Ať už bdí nebo spí, pořád volá o milost. Jestli to tak necháme, unikne nám, jako to už udělal její muž. Musíme ji teď zaměstnat tak, aby už konečně přestala myslet na budoucí věci; protože jinak ji už nic na světě nezadrží, aby se také nevydala na Sión.

V tu chvíli se Křesťanka probudila a zjistila, že se celá třese a je úplně zpocená. Když se po nějaké době uklidnila, přece jenom ještě usnula. A zdálo se jí, že vidí svého manžela Křesťana, jak na místě blaženosti stojí mezi mnoha jinými nesmrtelnými a hraje na harfu před trůnem Toho, který má kolem hlavy duhu. Také viděla, jak se Křesťan klaní až k zemi před tímto Králem na trůnu a říká: „Ze srdce Ti děkuji, můj Pane a Králi, že jsi mne uvedl na toto místo.“ A hned se ozval jásot a hlahol okolních zástupů, v kterých nebešťané hráli na harfy a říkali slova, které nemohl vyslovit nikdo jiný než Křesťan a jeho společníci.

2. Když druhého dne Křesťanka vstala, pomodlila se k Bohu a zrovna se chystala mluvit se svými syny, když někdo důrazně zaklepal na dveře.

Křesťanka: Přicházíš-li ve jménu Božím, vejdi!

„Amen“ zazněla odpověď; dveře se otevřely a vešel muž.

Host: „Pokoj tomuto domu!“ A vzápětí řekl: „ Křesťanko, jestlipak víš, proč jsem přišel?

Křesťanka se zarděla a pocítila zvláštní třes. I srdce ji začalo rychleji bít, jak zatoužila uslyšet, odkud a za jakým účelem k ní tento muž přišel.

Host: Mé jméno je Tajemství 3). Bydlím s těmi, kteří přebývají na výsostech. V těchto oblastech už víme, že se tam chceš také vypravit. Víme, že si už uvědomuješ, čím ses prohřešila nejen proti svému muži, ale i proti úmyslům Krále, když ses zatvrdila proti jeho cestě a tyhle své děti jsi udržovala v jejich nevědomosti.

Křesťanko, ten, který má jméno Milosrdenství, mne poslal, abych ti vyřídil, že je Bohem, který kajícníkům rád odpouští a rád rozmnožuje milost tam, kde se rozhojnil hřích. On ti vzkazuje a zve tě, abys i ty přišla do Jeho blízkosti a k jeho stolu, kde nasytíš svou duši bohatstvím jeho domu; a navíc ti chce dát dědictví tvého otce Jákoba. Tam se opět setkáš se svým zesnulým mužem Křesťanem a se zástupy jeho současných společníků.

1) Bůh někdy používá i sny aby nás varoval nebo potěšil. Ale sny nesmějí být v našich životech určující; mohly by nás zavést do mlhavé pobloudilosti, protože ne všechny sny jsou od Boha. Naším neomylným vodítkem je Boží slovo a Duch svatý. Až v tomto dvojím světle můžeme rozpoznat, kterým snem k nám mluvil Bůh. Sen od Boha totiž nemůže být v rozporu s tím co říká Bible a k čemu věřící vede Boží Duch.

2) Probuzený hříšník začíná vidět svůj hřích i své odsouzení a zkázu. Nedívá se už na své okolí a přestane se srovnávat s těmi ještě horšími než je on. Začíná totiž vidět Boží svatost a to, jak jsou před ní jeho hříchy ohavné. Proto silně pociťuje potřebu Boží milosti a ustavičně o ni prosí. Není proto překvapivé, že i jeho oblast snů (do které se promítá naše prožívání života v bdění), je také proniknuta hrůzou a bolestí nad hříchem a touhou po milosti. Takže to, jak žijeme a přemýšlíme, ovlivňuje i naše sny. Proto nejsme za své sny tak úplně bez zodpovědnosti.

3) Poučení a povzbuzení, která Tajemství Křesťance vyřizuje, představuje tiché působení Ducha svatého v srdci probuzeného. Ještě ho neujišťuje, že je přijat na milost a že mu jsou odpuštěny hříchy, ale potěšuje ho ujištěním, že bude přijat a že je upřímně zván a očekáván. Tam, kde Duch svatý vzbudil Boží bázeň, tam začalo jeho vyučování moudrosti (Ž.111,10 a Př.1,7). „S těmi, kdo se ho bojí, má Hospodin důvěrný vztah, dává jim poznat svou smlouvu“. (Ž. 25, 14)

Ti všichni hledí na na tvář toho, který dává život těm, kteří mu patří. A když uslyší tvé kroky až budeš vstupovat do domu i tvého nebeského Otce, také se z toho budou radovat. (Luk.15,7)

Křesťanka se cítila jeho řečí jednak obviněna, ale byla i dojata nečekaným pozváním a tak jen stála s tváří skloněnou k zemi. A posel pokračoval:

Tajemství: „Křesťanko, zde mám pro tebe průvodní list od Krále a a Pána tvého manžela."

Ona list vzala, otevřela a ovanula ji vůně podobná vůni nejkvalitnější masti či oleje z nardu (Pís.1,3). List byl napsán zlatým písmem a oznamoval jí, že si Král přeje, aby učinila totéž, co její manžel Křesťan. Že je zvána na cestu, která vede do jeho města, kde ji rád přijme a daruje ji život ve věčném blaženství.

Tím byla tato žena naprosto překonána, takže okamžitě zvolala:

Křesťanka: A nechtěl byste, vzácný pane, mne i mé děti vzít hned s sebou, abychom se mohli klanět tomuto Králi?

Tajemství: Křesťanko, před sladkostí je užitečné projít hořkostí, aby si lidé toho dobrého náležitě vážili. Stejně jako tvůj muž který šel před tebou, i ty musíš „projít skrze soužení do nebeského království"(Sk. 14, 22b) 4). Proto ti radím: Přejdi, stejně jako tvůj muž pláň, která je na východ od města a jdi až k brance 5), kterou v dálce uvidíš. Tam začíná cesta na horu Sión. Přeji ti při tvém putování mnoho zdaru! A ještě ti radím, abys na své cestě opatrovala tuto listinu jako oko v hlavě. A kdykoli budeš moci, čti z ní sobě i svým synům, protože jeho obsah byste se měli naučit zpaměti; obsahuje totiž slova, která budete jednou zpívat jako píseň v cíli své poutě (Ž.119,54) 6). A nezapomeň! Tento list musíš odevzdat při vstupu do zlatého města!

4) To je pravidlo a zákon poutě. Nemůžeš očekávat křesťanský život bez těžkostí a nemáš se v něm kvůli problémům příliš rmoutit a znepokojovat. Když tě na cestě v Kristových stopách potkají soužení, úzkosti, boje, pokušení, útoky a únava, jsou to znamení, že následuješ svého Mistra. Cesta poutníků je cestou kříže a sebezapření. Cesta k slávě vede často přes pohanu. „Jsme-li děti, jsme i dědicové – dědicové Boží a spoludědicové Kristovi pokud vskutku spolu s ním trpíme, abychom spolu s ním byli také oslaveni" (Ř. 8, 17). Chceme-li být účastníky jeho slávy, musíme jako On projít i utrpením (1P.4,13). Na trůn s Kristem se vystupuje po stupních ponížení. Jeho výzva : „Zaujmi významnější místo" (Luk. 14, 10), může zde na zemi znamenat : poniž se velmi hluboko do prachu.

5) Neexistuje jiná cesta k nebesům, která nezačíná Pánem Ježíšem Kristem. Jen On je „dveřmi" (J.10,7), kterými je možné tam vejít, jen On je také „cestou, pravdou a životem. Nikdo nepřichází k Otci než skrze Něho" (J. 14, 6).

6) Pouť na Sión ale také není putováním bez radosti. Vždyť radost z Hospodina, radost ze záchrany, radost z přítomnosti Duchy svatého a radost z dosažení cíle oslazuje útrapy putování, ať už je jakkoli obtížné. Tato radost věřících je nevýslovná a převyšuje všechny radosti tohoto světa, které stejně všechny pominou. A proto má i nelehká křesťanská pouť už zde na zemi svoji „sladkost". Přečti si píseň radosti ze spasení v (Ř. 8,31-39).

KAPITOLA III.

1. Křesťanka se s dětmi připravuje na pouť. 2. Paní Bojácná ji chce od putování odradit. 3. V slečně Milosrdné se probudí touha po záchraně. 4. Bezbožné sousedky odsoudí jejich odchod.

1. Ve svém snu jsem si všiml, že sám starý pán Důvtipný, který mi to všechno vyprávěl, je těmito událostmi sám znovu dojat. Ale za chvíli, když své dojetí překonal, pokračoval ve svém zajímavém vyprávění.

Důvtipný: Po odchodu tohoto zvláštního hosta si Křesťanka svolala své hochy a řekla jim:

Křesťanka: „Moji milí synové, jak sami dobře víte, byla jsem v poslední době po smrtí vašeho otce velmi sklíčená. Ne, nepochybovala jsem o jeho současném štěstí, protože teď jsem byla ujištěna, že se má dobře nad všechny naše představy. To co mne sužovalo, bylo přemýšlení nad mým i vaším současným stavem, který už kvůli naší zlé a zkažené přirozenosti směřuje ke zkáze. Moje vzpurné a zlé chování k vašemu otci v době jeho duchovní úzkosti neustále tíží mé svědomí, protože jsem stále v sobě i ve vás utvrzovala náš odpor vůči němu; a proto jsme nechtěli za žádnou cenu jít s ním. Vzpomínky na

všechny tyto události by mne určitě časem zničily, kdyby nebylo snu, který se mi dnes v noci zdál a kdybych teď nedostala tohle povzbuzení, které mi ten cizinec přinesl. Teď už, milé děti, nemůžeme váhat a vydáme se k oné brance, za kterou vede cesta do nebeské krajiny. A tam se opět sejdeme s vaším otcem, jeho Králem a všemi ostatními, kteří tam prožívají blaho oné krajiny."

Tu se daly všechny děti do pláče dojetí i radosti, protože se jich velmi dotklo vyznání jejich matky; a také se už začaly těšit na opětné setkání s tatínkem.

2. Během doby, kdy si Křesťanka chystala všechny potřeby pro putování, přišly ji navštívit dvě její sousedky a zaklepaly na dveře. Tak jako před nedávnem řekla

Křesťanka: Přicházíte-li ve jménu Božím, vstupte!

To ženy náramně zarazilo. Nikdy dříve nic takového od Křesťanky neslyšely. Ale přece jen, i když s velkými rozpaky, vešly dovnitř. To, co uviděly je překvapilo ještě víc: Všechno nasvědčovalo tomu, že se všichni zrovna chystají odejít.

Sousedky: Sousedko, co se to u vás děje?

Křesťanky odpověděla té starší z nich, která se jmenovala paní Bojácná. (Byla to dcera pana Bojácného, který se snažil Křesťana na pahorku Obtížnosti navrátit z jeho cesty kvůli tomu, že uviděl lvy.)

Křesťanka: Připravujeme se na cestu.

Bojácná: Prosím vás, na jakou cestu?

Křesťanka: Na stejnou cestu, na kterou se před časem vydal můj manžel. (A po těch slovech se dala do pláče.)

Bojácná: Milá sousedko, to snad ne! Co si bez vás počnou vaše děti? Přece se od nich vy, jejich matka, takhle drsně nemateřsky neodtrhnete?

Křesťanka: Pochopitelně že ne! Moje děti půjdou se mnou. Ani jedno tu nechce zůstat.

Bojácná: Kdo vám zase co nakukal, nebo co vás přimělo k tomuhle nerozvážnému a hloupému rozhodnutí?

Křesťanka: Kdybyste, milá sousedko, věděla co jsem se dozvěděla já, určitě byste také šla se mnou.

Bojácná: A co to bylo za moudrost, která vás osvítila a která vás odděluje od přátel, domova a svádí vás na cestu, o které nikdo neví kam vás dovede?

Křesťanka: Od té doby, kdy se můj muž vydal na svoji pouť na Sión a zvláště od doby kdy přešel řeku, jsem prožívala velký zármutek. Ale nejvíc mne trápí to, jak zle a vzpurně jsem se vůči němu chovala, když prožíval úzkost své duše. Teď prožívám asi totéž co on. A tak mi nezbývá než abych se vydala na stejnou pouť [1]. Navíc se mi dnes v noci o mém manželovi zdál tak živý sen, že se vymykal všem jiným snům. Viděla jsem ho před trůnem Krále zlatého města, protože byl přijat do jeho družiny a stal se nesmrtelným (2Kor. 5,1-4) Byl mu také přidělen takový příbytek, že kdyby měl být srovnáván s nejpřepychovějším palácem světa, je ten pozemský jen hromadou hnoje. A navíc; hned dnes ráno mi přinesl posel od onoho Krále pozvání, ve kterém mi zaručuje milostivé přijetí, když tam přijdu (J. 6,37). Tady je ten list, který mi přinesl.

Vyndala ho a oběma sousedkám ho přečetla.

Křesťanka: Co tomu teď říkáte?

Bojácná: Sousedko, vás posedlo stejné bláznovství jako vašeho manžela. Proč vrháte sebe i své děti do takových strastí? To jste už zapomněla, co postihlo vašeho muže hned když odsud odešel? To by asi vám mohli nejlíp připomenout naši sousedé Tvrdošíjný a Povolný. Ti se jako moudří lidé z té pouti vrátili a žijí tady spokojeně dodnes. A dost hrozných zvěstí jsme si vyslechli i o Apollyónovi, o Stínech smrti a dalších nebezpečích. Nezapomeňte také na ortel, který vašemu manželovi hrozil v Městě Marnosti. A on byl muž, zatím co vy jste jen slabá žena; jak to chcete snést?

1) Opravdu probuzenou duši nemůže potěšit nic a nikdo jiný než Ježíš. Čest, sláva, majetek, přátelé a všechny požitky těla neuhasí žízeň duše po záchraně a Zachránci. Jeho milosti se nedá odolat. Je opravdu tím, čím ji nazval Augustýn: Gratia irresistibilis (Neodolatelná milost).

Vezměte také ohled na tyhle vaše krásné děti - vždyť jsou tím, co je pro vás nejdražší! Znovu si to důkladně rozmyslete! Když už jste ochotná tolik riskovat sama, aspoň kvůli svým milým dětem od nás neodcházejte a nestáhněte je do neštěstí [2].

Na tuto svádivou řeč ale musela odpovědět

Křesťanka: Sousedko, nepokoušejte mne! Teď mám možnost získat poklad nedozírné ceny a byla bych největší blázen, kdybych neměla odvahu využít tuto příležitost. I když jste mi tak pěkně vykreslila nebezpečí a strasti, které mne na této cestě čekají, mne to neodrazuje. Naopak. Nesnáze na této cestě jsou dokladem, že jdou poutníci správně. Protože na své poslušné otroky nepřítel duší neútočí. Hořkost musí předcházet sladkost a způsobuje, že sladkost je ještě sladší. A protože jste sem nevešla ve jménu Božím, prosím vás, abyste se vrátila domů a neznepokojovala mne už [3].

3. Po této odpovědi se ale paní Bojácná velice rozzlobila, začala Křesťance spílat a řekla své družce

Bojácná: Pojďte, sousedko Milosrdná, nechme ji být, ať si tedy dělá co chce. Vidíte přece, že pohrdá naší radou i společností!

Ale Milosrdné to přece jen nedalo ihned odejít; a to ze dvou důvodů. Pocítila s Křesťankou a jejími dětmi soucit a tak řekla:

Milosrdná: Pokud je sousedka pevně rozhodnutá a chce odejít, půjdu kousek s ní a pomohu ji.

Druhým důvodem bylo, že sama zatoužila po záchraně své duše, protože to, co Křesťanka vyprávěla, ji velmi silně oslovilo. Proto se rozhodla, že si to s Křesťankou ještě víc probere; a pokud ji to vnitřně přesvědčí a najde-li v tom pravdu a život, ráda se k její pouti připojí [4]. Ale tento důvod před Bázlivou zamlčela. A tak jen zopakovala:

Milosrdná: Přišla jsem dnes Křesťanku navštívit, a protože, jak vidíte, odchází a loučí se s tímto krajem. A když je dnes tak hezky, půjdu ji kousek vyprovodit a ještě ji trochu posloužím.

Bázlivá: Tak se mi zdá, že i vás napadají bláznivé vrtochy. Ale dejte si moc dobrý pozor a vezměte rozum do hrsti! Pokud nehrozí nebezpečí, tak do něho nelezte! Protože potom už je pozdě bycha honit.

Poté paní Bázlivá, celá rozhořčená, odešla domů a Křesťanka začala dokončovat přípravy na cestu.

4. Cestou domů paní Bázlivá potkala a pozvala si k sobě domů několik svých sousedek, jmenovitě paní Krátkozrakou, Předpojatou, Lehkomyslnou a Nevědomou. A tam jim hned začala vyprávět o Křesťance a její zamýšlené pouti.

Bázlivá: Sousedky, představte si! Dneska ráno jsem neměla náladu jít na pole a tak mne napadlo zaskočit na kus řeči ke Křesťance. Už jak jsem zaklepala na dveře mne překvapilo, že mne Křesťanka zvala dál slovy: „Přicházíte-li ve jménu Božím, vstupte!“ Přes tohle oslovení jsem si ale myslela, že je všechno v pořádku a tak jsem vešla. Ale ona byla v posledních přípravách na to, že odejde z města! A tak se ptám: „Co se to tu děje?“ A ona mi sdělila, že odchází na stejnou pouť, na jakou se vydal její trochu pomatený nebožtík muž. Taky mi vyprávěla sen z dnešní noci o jejím manželovi, kterého prý viděla v přítomnosti Krále, do jehož země se vydal. A ten Král, představte si, ji prý také poslal pozvání, aby se tam vypravila!

Nevědomá: Nepovídejte! Myslíte, že opravdu půjde?

2) Tělesné smýšlení vidí jen to, co má před očima, ale nemůže zahlédnout to, co vidí víra. Nenech se ovlivnit těmi, kteří straší řečmi, jak přicházejí mraky těžkostí. Ale oni nevědí, že za nimi svítí slunce, které nakonec zvítězí.

3) Zažeň svůj strach a neboj se vykročit za Ježíšem! Strach a hrůza tě nesmí zastrašit! Vzmuž se, a ony od tebe utečou, protože ten, kdo jde s tebou, je silnější než tvůj nepřítel.

4) Toto rozhodnutí začíná často klíčit jen nesměle. Ale přijde čas, kdy zasáhne Boží milost a potom víra vypučí v plné kráse.

Bojácná: Obávám se, že odejde, ať se děje co se děje. A to hlavně z tohoto důvodu. Když jsem ji přemlouvala aby neodcházela, protože ji na cestě čeká mnoho překážek a strastí, neodradilo ji to. Odpověděla mi, že právě proto půjde. Představte si: „Že prý proto, aby se mohlo dojít k sladkému, je k užitku projít hořkostí. A že sladkost po prožité hořkosti se stane ještě sladší.“

Krátkozraká: Jak je možné, že je ta žena tak krátkozraká a slepá? Jak to, že se nenechá varovat utrpením, které musel prožít její manžel? Já se držím svého přesvědčení, že kdyby se Křesťan mohl vrátit, už nikdy by nevytáhl paty z domu a ani za nic by to už nechtěl prožít znovu.

K tomu si přisadila i další sousedka

Předpojatá: Pokud jde o mne, jsem ráda že odejde. Pryč z města s takovými ztřeštěnými blázny! Lidé s takovými myšlenkami do našeho sousedství nepatří. Je jasné, že bychom se musely dívat na jejich nudný život stranící se všech zábav a poslouchat jejich náboženské řeči, které žádný současný moudrý člověk nemůže snést. Já budu jen ráda, že se jí zbavím! Aspoň se na její místo nastěhuje někdo lepší. Od těch dob, co jsou na světě tihle podivínští blázni, nic dobrého to pro nás nepřineslo [5].

Do rozhovoru se vložila i poslední ze sousedek, kterou už tohle téma přestalo bavit.

Lehkomyslná: Přejděme už konečně k zábavnějšímu hovoru! Včera jsem byla na večírku u paní Smyslné a tam jsme si užily jako v dobách mého mládí! Mimo mne tam totiž byli i paní Tělesná, Znečištěná, Koketná, pan Přelétavý a mnoho dalších zajímavých lidí. Paní Smyslná je velmi vzdělaná dáma a pan Přelétavý je velmi milý společník. Hodně se tam tančilo a následovaly i jiné, velmi příjemné skutečnosti!

A tak milé sousedky začaly mluvit o věcech, které jim byly mnohem bližší.

5) To už se zdálo pohanům, kterým bylo křesťanství nanejvýš nepohodlné. Kdo chce spát, nesnáší jasné světlo. A těm, kteří chtějí žít tělesným chtíčům, je život směřující k nebesům stálou a nepříjemnou výčitkou.

KAPITOLA IV.

1. Milosrdná vyprovází Křesťanku a začíná v ní klíčit dílo Boží milosti. 2. Poutníkům se podařilo projít bažinou Malomyslnosti mnohem šťastněji než kdysi Křesťanovi.

1. Když Křesťanka sbalila všechno potřebné, ona i s dětmi opustily jejich dům a Milosrdná je vyprovázela. A cestou započala Křesťanka se svou velmi mladou sousedkou tento rozhovor.

Křesťanka: Milá Milosrdná, považuji to od tebe za velikou laskavost, že ses rozhodla nás vyprovodit.

Milosrdná: Udělala jsem to ráda. Ale mám k tomu i druhý důvod. Chtěla bych si být jistá, že má vaše cesta opravdu reálný cíl. Je-li to pravda, nechci se už nikdy vrátit zpátky do města. Nelíbí se mi zdejší poměry.

Křesťanka: Tak dobře, Milosrdná, zkus s námi riskovat. Já sama jsem si naprosto jistá, jak naše cesta skončí. Můj muž by své nynější postavení nevyměnil za všechny španělské zlaté doly. A ani ty nebudeš odmítnuta, i když se vydáš na pouť pouze na mé pozvání (Zj.22,17). Král, který k sobě pozval mne i mé děti, je totiž neskonale milosrdný. A jestli chceš, můžeš se stát součástí mé rodiny a budeme užívat všechno společně. Prosím tě, pojď s námi!

1) Věřící křesťan touží potom, aby i ostatní lidé měli spoluúčast na na požehnáních, ke kterým byli i oni sami pozváni. Rádi by dopřáli Chléb života i jiným, a když se napili ze zdroje milosti, zvou i další ke stejnému blaženství. Pozorovat, jak se Pán dotýká i jiných srdcí a klíčí v nich milost, patří k nejčistším radostem na pouti k nebeské vlasti. Pevná jistota víry dodává odvahu zvát další. Jen pojď – a uvidíš, že i s tebou bude Král jednat vlídně a postará se o tebe. „Vyrážíme k místu, o němž nám Hospodin řekl: Dám vám ho. Pojď s námi a prokážeme ti dobro, protože Hospodin vyhlásil dobro o Izraeli.“ (Nu. 10, 29)

Milosrdná: Ale jak si mohu být jistá, že budu také přijata? Kdybych získala aspoň nějaké potvrzení mého přijetí! Potom bych se vůbec nerozmýšlela jít do místa blaženosti a s pomocí toho, který může pomoci, bych se neobávala ani největších strastí putování.

Křesťanka: Tak dobře, Milosrdná, zkusme to takhle. Pojď se mnou až k úzké brance a tam zjistíme co dál. A pokud bys snad nebyla pozvána k další pouti, (i když tomu nevěřím), spokojím se s tím, že se zase vrátíš domů. A dám ti i nějakou odměnu za to, že jsi mne a moje děti laskavě vyprovázela.

Milosrdná: Souhlasím. Půjdu tedy s vámi až k brance a tam pokorně přijmu a spokojím se s tím, co přijde. Kéž Pán způsobí, „aby mi provazce milosti padly na rozkošná místa“ (Ž.16,6) tak, jak nebeský Král „nade mne rozestře své milosrdenství“ (Gen. 39, 21) 3).

Křesťanka se zaradovala, že s nimi Milosrdná půjde a doufala, že v ní získá družku 4) na jejich pouti. Ale radost měla i z toho, že v Milosrdné začíná hořet touha po záchraně její duše.

Jak tak spolu pokračovaly v cestě, nejednou se dala Milosrdná do pláče.

Křesťanka: Proč sestro pláčeš? Co se stalo?

Milosrdná: Jak nemám plakat, když jsem si vzpomněla na mé příbuzné v tom hříšném městě a na to, v jakém hrozném stavu dosud žijí? Nejhorší na tom je, že tam nemají nikoho, kdo by je varoval před tím, co neodvratně přijde 5).

Křesťanka: Poutníci mají mít slitování nad jinými (Ju 22). Teď děláš pro své blízké totéž, co dělal Křesťan než mne opustil. Jenže tehdy jsem se vzpírala a nechtěla jeho nářek kvůli mně poslouchat. Ale jeho i náš Pán shromáždil jeho slzy do své nádoby (Ž.56,9) a ty nyní způsobily požehnaný užitek na mně i našich dětech. Doufám, Milosrdná, že ani tvoje slzy nebudou zmařeny 6). Protože ten, kdo je vtělená Pravda, říká ve svém slově: „Ti, kdo v slzách rozsévají, budou s jásotem sklízet. Ten, kdo chodí s pláčem a nosí mošnu se semenem (tedy rozsévá), přijde a s jásotem bude snášet snopy“ (Ž. 126, 5-6).

Po nějaké době si Milosrdná začala při chůzi zpívat duchovní píseň z dob jejího dětství, která ji utkvěla v paměti:

2) Při obrácení Pán jedná s lidmi velice různě a používá k tomu i rozdílné okolnosti. Proto nemůžeme očekávat jednotnou šablonu obrácení. Některé lidi k sobě Pán přivádí náhle, jsou tu přítomné emoce a oni přímo prožívají osobní Boží oslovení: „Ty pojď za mnou!“(J. 21, 22) Jiní to prožívají nenápadně, postupně a bez silných citových prožitků. A právě takoví jsou často napadáni pochybnostmi, jestli jsou i oni pozváni a zda i pro ně platí Boží milost. Ale i tyto duše se mají upnout na pravdivost a věrnost Jeho slova, že „toho, kdo k němu přichází, jistě nevyžene ven.“(J. 6, 37) a na Boží milost Toho, který se rád slituje (Mich. 7,9b). Nemáme se pozastavovat, ani zpochybňovat nejrůznějšími cesty, kterými lidé přijali Pána. Podstatné je, zda oni, ale především, jestli jsi i ty pohlédl ve víře na Božího Beránka a věříš, že přišel i pro tebe a odpustil ti tvoje hříchy.

3) Milosrdná cítí, že v ní a ani v tom co vlastní, není nic, čím by si mohla získat královskou přízeň. Ale začíná doufat v Královo milosrdenství. I když to neví, Milost v ní už započala své dílo. A pokud někdo začíná milost vyhlížet, už to je milost.

4) To, že jde s ní a dětmi i Milosrdná, je pro Křesťanku vzácným Božím darem a i nadějí, že s nimi půjde dál než jenom k brance záchrany. Vážme si těch, s kterými můžeme jít ke společnému cíli. Protože jak velice nám chybí ti, kteří nás už předešli k Pánu a jejichž společenství jsme často nedovedli docenit.

1.V srdci teskno je, samo-li je zde, 2. Sám-li jíti mám, dejž ať neklesám.
když ho nikdo kolem nepovzbuzuje. Ty buď opora má a naděje sám.
3. S tebou dobře je, Ty vše nahradíš,
a pak k ostatním tam i mne připojíš. K. Kancionál

5) Křesťanům nemůže být lhostejný osud těch, s kterými nás Pán Bůh spojil různými svazky lásky – příbuzenství, přátelství, národnosti, atd.. Nemůžeme jinak, než se vroucně modlit, aby se i nad nimi Pán smiloval a vyvedl je z města Zkázy a ukázal jim, kam vede jejich široká cesta. Proto prosme, ať pocítí bázeň a začnou hledat Boží milost a záchranu. Ve světě je tolik vzácných duší, které ještě Pána nepoznaly, - a naše srdce pro ně bolestně vzdychá: „Pane, kéž i oni poznají Tvé světlo!“

6) Z Boží milosti nebudou! Až se bude jednou účtovat před Kristovým soudem odměn, nebudou přehlédnuty slzy těch, kteří plakali nad bídou lidí. Nezapomene se ani na tvé slzy otče, matko, bratře, sestro! Zvláště slzy opravdové kajícnosti nejsou před Bohem marné. „I ve svých slzách i srdci vidím jen nečistotu a nepravost. Ale přece Tě Pane se slzami prosím, nesčítej naše nepravosti, nezavrhuj své služebníky a odpusť nám, kvůli svému milosrdenství, hříchy lidské duše a dej plný průchod své slavné milosti.“ (J. Bunyan, Svatá válka, str, 61)

1./ Ó, Bože můj, ty veď mne sám
dle svaté vůle své.
Až v město své, kde domov mám,
kde dýchá blahem vše.

2. / Z Tvé cesty milosti, ó, dej,
ať nikdy nezbloudím.
Svou tvář mi nikdy neskrývej,
že se mnou Jsi, ať vím.

3/ Těch, které v světě opouštím
ó, neopouštěj sám
a přiveď též je k nohám svým
Ó Pane, za to lkám.

2. A můj starý přítel ve svém vyprávění pokračoval:

Důvtipný: Když přišly k bažině Malomyslnosti, řekla

Křesťanka: Tady se můj milý muž málem v tom bahně utopil.

Také si všimla, že navzdory Královu rozkazu, aby byla cesta opravena a aby se toto místo stalo pro poutníky snadněji průchodné a bezpečné, bylo toto místo v ještě horším stavu než když tudy procházel Křesťan.

Protože to bylo zarážející, zeptal se svého průvodce

Vypravěč: Opravdu se stala bažina Malomyslnosti ještě nebezpečnější?

Důvtipný: Je to žel, opravdu tak. Je totiž mnoho těch, kteří se zdají být královými služebníky a také horlivě říkají, že jeho cestu opravují, ale místo pevných kamenů sem přivážejí jen bláto a hnůj, a tak se stav tohoto místa, místo aby se lepšil, jen rychle zhoršuje [7].

Před bažinou všichni zaváhali a s obavami se dívali na nebezpečné místo. Ale po chvíli řekla

Křesťanka: Milosrdná, a vy hoši také, dávejte si veliký pozor! Musíme zkusit projít, ale pozorně si hlídejte každý váš krok!

A protože velice pozorně sledovali pevné ostrůvky Královых stop, podařilo se jím, i když se báli, různě kolísali a balancovali, s velikou námahou dosáhnout druhého břehu bahniska. Ale nejenom Křesťanka měla občas namále, že v bahně neuvázli. Když potom za bažinou po té námaze chviličku odpočívali, zdálo se jim, jakoby z dálky zaslechli

Hlas: Blahoslavení, kteří uvěřili, neboť se splní, co jim bylo řečeno od Pána. (Luk. 1, 45)

Ale potom zas pokračovali v cestě. A Křesťanku pak oslovila

Milosrdná: Kdybych jen měla takovou jistotu jakou máš ty (obě ženy se po prožitém nebezpečí dohodly na tykání), že budu u té branky pozvaná dál, myslím, že by se mi přes tu bažinu Malomyslnosti šlo mnohem snadněji.

Křesťanka: Ty máš svá trápení, ale nemysli si, že já nemám dost svých pochybností a svízelů [8].
Moje milá přítelkyně, než dojdeme do našeho cíle, obě prožijeme ještě mnoho protivenství a obtíží. Nemůžeme se domnívat, že když jsme se rozhodly dosáhnout takového blaženství, že nám nebudou lidé závidět a že nás nebudou chtít z naší cesty, plné překážek a strachu, strhávat zpět. A pokud se jim to nebude dařit, že nás nezačnou nenávidět.

A tady se se mnou pan Důvtipný rozloučil a odešel. A nechal mne, abych si můj sen dosnil sám.

7) Co napsal Bunyan ve své době, platí dnes v neskutečně větší míře. I v současnosti mnozí kazatelé převracejí Kristovo evangelium. Mnozí už evangelium do důsledků nebo vůbec nevěří, a tak ho nahrazují „křesťanskou etikou," „křesťanskou humanitou," další hledají ospravedlnění ve skutcích zákona (jakými jsou sobota a pokrmy) a další posvátnými obřady. Ale ti všichni vypadli z milosti. Jen skutečná víra v Boží milost a pevné spolehnutí na Boží věrná zaslíbení v jeho Slově pomůže přejít přes bažinu Malomyslnosti a zvítězí nad lidskou neopravitelnou přirozeností a zkažeností. „Co se narodilo z těla je tělo" (J. 3, 6). Kdo se chce svým úsilím zbavit břemena hříchu a „posvětit" se sám, skončí v ještě hlubším bahně. Lidské srdce musí být upevněno milostí a naší záchranou je jen milost našeho Pána. Pokud prožíváš úzkost, strach nebo nepokoj, hleď s vírou na Ježíše! Jen On je Vysvoboditel! (Iz. 63,1 a Sk.4,12) Jeho sliby věřícího nezklamou!

8) Někteří lidé klesají na mysli (a tím se propadají do bažiny Malomyslnosti), když jim jsou připomínány jejich minulé hříchy. Propadají myšlenkám, že jím už ani nemůže být odpuštěno. Jiné trápí pochybnosti, že jejich obrácení nemuselo být dostatečné a opět jiní se strachují, jak obstojí v příštích pokušeních a životních bouřích. Soupis všech skutečností, které se na nás mohou nalepit jako bláto a stahovat nás do hlubin a znemožňovat nám cestu k cíli, by byl velmi rozsáhlý. Drahá duše, pohlédni svým zrakem k výšinám! Máš Velekněze, který „sám vytrpěl pokušení a proto může pomáhat těm, kteří jsou pokoušeni:"(Žid. 2, 18) A nemysli si, že tvoji spolupoutníci neprožívají zápasy, s kterými by nemuseli pospíchat s prosbou o pomoc k trůnu milosti. Každý má své boje.

KAPITOLA V.

1. Poutníci přišli k brance a s bázní na ni klepali. 2. Křesťanka s dětmi byla přijata, 3. ale Milosrdná zůstala venku. Křesťanka se za ni přimlouvala, ale Milosrdná tak sama tloukla na branku až omdlela. A byla též milostivě uvedena dovnitř. 4. Poutníci byli potěšeni a ujištěni o odpuštění jejich hříchů 5. a spolu o tom hovoří. 6. Milosrdná byla poučena o psu nepřítele a poutníci byli uvedeni na úzkou cestu.

1. Ve svém pokračujícím snu jsem pak viděl Křesťanku, její syny i Milosrdnou, jak přicházeli k úzké brance. Cestou se už dohodli, že klepat na branku a se strážcem branky bude za všechny mluvit nejstarší z nich, tedy Křesťanka; a poprosí ho o uvedení na úzkou cestu.

A tak Křesťanka začala na branku klepat. Když se nic nedělo, tloukla znova a znova a stále silněji, tak, jak to kdysi dělal její muž. Nějakou chvíli na to nikdo nereagoval. Ale potom se všem zdálo, jakoby k brance přiběhl zuřivě štěkající veliký pes [1]. Ten pes musel být obrovský a tak se ženy i děti velmi polekaly. Křesťanka přestala tlouct, protože co kdyby se branka najednou otevřela a pes je napadl?

Nějakou chvíli byli bezradní. Kvůli psu se báli v klepání pokračovat, ale vrátit se také neodvážili, protože je strážce brány už mohl zpozorovat a jejich odchod by ho mohl rozhněvat.

2. Nakonec se dohodli, že jim nezbývá nic jiného, než se dál dožadovat vstupu [2]. A tak tloukli všichni společně ještě mnohem silněji než předtím. Po nějaké době pes přestal štěkat a ozval se

Pán brány: Kdo je tam?

A otevřel branku [3] .

Křesťanka: Promiňte můj Pane, že jsme se my, nehodní poutníci, odvážili klepat na vaši branku.

Pán brány: Kdo jste, odkud přicházíte a co si přejete?

Křesťanka: Jsme poutníci a přicházíme z města Zkázy ze stejného důvodu, proč z něho před časem odešel Křesťan. A pokorně vás prosíme o milost, abychom zde i my mohli být přijati a abychom mohli být uvedeni na úzkou cestu na Sión. A pokorně před Vámi přiznávám, že jsem manželkou Křesťana, který už do nebeského města doputoval [4].

1) Je téměř nemožné, aby se ďábel okamžitě nesnažil zastrašit a sebrat odvahu hledajícím hříšníkům, když se začali modlit a hledat spasení. A mnozí se opravdu nechali odradit a odešli od branky záchrany, ačkoli je sliby Písma povzbuzovaly, aby dál tloukli, protože jim bude otevřeno (Mat. 7, 7). A přestože byli Spasitelem vybízeni: Jen pojďte! „Kdo přijde ke mně, toho jistě nevyženu ven“(J. 6, 37) , přesto se nechali zastrašit a odradit okolnostmi, námitkami nebo i hrozbami, které jim Satan podstrčil. Ale tam, ke Duch svatý opravdu začal své dílo, kde vložil lidem do srdcí Boží bázeň a kde jsou srdce probuzená ze spánku v hříchu, tam se Satanu nepodaří natrvalo umlčet modlitby o smilování a záchranu. Tam nezvítězí zastrašování, ale modlitby; a Satan musí utéct. „Poddejte se tedy Bohu a vzepřete se ďáblu a uteče od vás.“(Jak. 4, 7)

2) Je možné se vrátit? Ale ke komu? A kam? „Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova věčného života.“(J. 6, 68) Od putování k nebesům nás mohou odrazovat mnohé úzkosti, nesnáze, hrozby, ba i útoky. Možná ani nemáme představu o tom, jak obtížná to bude cesta. Nerozumíme na ni mnohým, pro nás nepochopitelným okolnostem a nesnadno snášíme když se nám zdá, že ten, ke kterému voláme jakoby neslyší a nereaguje. Ale vrátit se? Ne, nikdy! To prostě nemůžeme. Víme, že Bůh je láska – a proto půjdeme dál; dál budeme věřit a doufat, dál budeme čekat a modlit se - a nebudeme zklamáni.

3) Vrátným i dveřmi zároveň je Pán Ježíš Kristus. On otvírá dveře milosti (Zj. 3,7-8) a jen skrze něho také můžeme vejít na cestu spasení (J. 10,7 a 14,6). V předcházejícím díle, tj. Cestě Křesťana, má vrátný jméno Dobropřející. On přeje všem lidem (i když to všichni nepřijmou) blaženství a to největší dobro jaké existuje.

4) Bunyan jinde napsal: „Vracej se často ve své mysli k těm, kteří nás už předešli na věčnost. Oni už jsou v blízkosti Pána Ježíše v bezpečí. A myslíš, že kdyby jim někdo nabízel tisíc světů, že by se vrátili? Když mé bídné a převrácené srdce někdy zatoužilo po světských věcech a tím chtělo sejít z cesty k nebi, posílily mne myšlenky na oslavené věřící a anděly a na to, co nyní prožívají; to mi bylo vzpruhou jít dál a pospíchat vpřed. Jak bláznivé jim musí připadat to, když se ohlížím zpět a toužím po těch žebráckých pokladech, které jsou pro ně tak naprosto bezcenné. A tak jsem si vždy řekl: - Pojď dál, neumdlévej, uvědom si, co znamená nebe; kvůli tomu stojí za to něco oželet a všeho se odvážit. Vyplatí se to. A co ty milý čtenáři? Jsi ochotný mne také následovat? Jestli ano, je možné, že to budeš ty, kdo mi bude prošlapávat cestu.-“ Křesťanka měla na věčnosti svého muže, já moji milou manželku. Předešel už i tebe někdo ti milý na věčnost? To nám má být povzbuzením, abychom se i my snažili dojít tam, kde se už oni radují u našeho Spasitele.

Pán brány: Ale, ale! To se opravdu ta, která tak vytrvale vzdorovala pozváním a tolik si ošklivila způsob, kterým žil její muž, nakonec vydala následovat svého manžela?

Křesťanka: Velice se za to stydím a nemohu se ničím obhájit. Jsem opravdu ta bídná žena; a zde jsou se mnou i moje děti.

Ale vrátný (tj. Pán brány) ji vzal jemně za ruku, uvedl ji i její děti dovnitř a řekl:

Pán brány: „Nechte děti, ať ke mně přicházejí“(Luk. 18, 16)

Pak vešel dovnitř a zavřel branku. A přikázal trubačům, kteří byli na nádvoří, aby příchozí přivítali radostnými fanfárami. A tyto krásné uvítací tóny se rozléhaly široko daleko.

3. Ale Milosrdná zůstala venku. Nezmohla se na jediné slovo, jen se roztřásla a usedavě se rozplakala. Domnívala se, že byla zavržena. Ale Křesťanka se hned za brankou začala za Milosrdnou přimlouvat

Křesťanka: Dobrotivý Pane, venku ještě zůstala moje přítelkyně, která odešla z města Zkázy ze stejného důvodu jako my. Teď je určitě zoufalá, protože si myslí, že byla odmítnuta, protože nemá, na rozdíl ode mne, osobní pozvání od Krále mého manžela.

Milosrdná před brankou zatím prožívala vnitřní muka. Každá minuta se zdála být hodinou. A tak nakonec Milosrdná v naprostém zoufalství začala sama tlouci na branku. A bylo to takové bušení, že se sama Křesťanka velmi zarazila 5).

Pán brány: Kdo je tam?

Křesťanka: To je moje přítelkyně.

Vrátný otevřel znovu branku. Milosrdná ale mezitím omdlela a opustily ji všechny síly ze strachu, že se jí už branka nikdy neotevře. Ale vrátný ji uchopil za ruku a přikázal:

Pán brány: „Děvče, říkám ti, vstaň!“(Mar. 5, 41)

Dívka se ztěžka postavila a řekla:

Milosrdná: Můj Pane, jsem tak slabá, jako by už ve mně skomíral život.

Vrátný: Jeden muž kdysi řekl: „Když ve mně umdlévala má duše, rozpomínal jsem se na Hospodina, má modlitba pronikla k tobě do tvého svatého chrámu.“(Jon. 2, 8) Neboj se! „Postav se zpříma na nohy“(Sk. 14, 10) a pověz mi, proč jsi přišla.

Milosrdná: Přišla jsem, i když jsem nebyla pozvána tak, jako zde moje přítelkyně Křesťanka. Její pozvání bylo od samotného Krále, ale mne pozvala jen ona. Mám proto velký strach, že jsem opovážlivá 6).

Pán brány: A žádala tě Křesťanka, abys s ní přišla na toto místo?

Milosrdná: Ano; toužila jsem po tom a proto jsem přišla. A teď vás prosím, milosrdný Pane, je-li pro mne nějaká milost a je-li možné odpustit mi mé hříchy, vaše ubohá služebnice vás prosí, abyste se nade mnou smiloval a přijal i mne mezi své poutníky.

On ji vzal něžně za ruku, uvedl ji dovnitř a řekl:

Pán brány: Prosím „i za ty, kteří budou ve mne věřit i skrze jejich slovo“(J. 17,20)

A rozkázal služebníkům, kteří tam stáli:

Pán brány: Dejte ji přivonět k přípravku, aby už neomdlévala.

A tak ji přinesli mirhový olej (Pís. 5, 5) a Milosrdná se za chvíli zotavila (Ž. 51,10 a Iz. 38,16-17).

4. A tak byli Křesťanka, hoši i Milosrdná od Pána vlídně přijati a On s nimi i nadále laskavě rozmlouval. Všichni, kteří byli přijati, mu společně řekli:

5) Kdo skutečně usiluje o záchranu, nenechá se jen tak lehce odradit, i když odpověď dlouho nepřichází. Kananejská žena také neodbytně volala na Pána Ježíše a byla ochotná přijmout ponížení, jen aby dosáhla toho, kvůli čemu prosila. Nedostal jsi zatím odpověď? Jen dále pros, hledej, nepřestávej tlouct – a ten, který si stojí za svým zaslíbením, tě vyslyší a příjme.

6) Nejeden z těch, kteří se vydávají na cestu k nebi, je zrovna tak sužován úzkostí a strachem, jestli nakonec přece jen nebude zavržen, když nepocítil zvláštní projev osobního Božího pozvání. Neboj se! I když jsi neslyšel přímo od Pána: Pojď!, ti, kteří mu uvěřili a stali se Božími dětmi a služebníky, dostali přímý a platný rozkaz: „Každého, koho naleznete, pozvěte na svatební hostinu.“(Mat. 22, 9) I ten, kdo to pozvání „slyší, ať řekne: Přijď!(Zj. 22, 17) Evangelium je zvěstováno všemu stvoření. A kdo ho pochopí a rozhodne se pro následování Spasitele, nebude zklamán.

Poutníci: Litujeme a odříkáme se všech našich hříchů a prosíme Vás o jejich odpuštění. A také prosíme o další poučení, co máme nyní dělat.

Pán brány: Odpouštím vám. A to odpuštění vám udílím slovem i skutkem. Svým slovem jsem vám odpuštění zaslíbil a skutkem jsem odpuštění také uskutečnil a dokonal. Přijměte ho prostřednictvím tohoto mého polibku. (Pís. 1,2) Podívejte, zde je potvrzení vašeho odpuštění (J. 20,20 7)) a jiné důkazy o tomtéž, uvidíte ještě později.

Dál jsem ve svém snu viděl, že k nim mluvil ještě další mocná slova a oni tím byli velice potěšeni. Potom je Pán vyzval, aby s ním vystoupili nad branku a odtud jim ukázal vrch, na kterém jim skutek vykoupení způsobil. A slíbil jim, že skutečnosti jeho odpuštění ještě jednou uvidí v průběhu jejich další cesty. Potom je dovedl na jakousi krytou terasu, kde pak mezi sebou poutníci o prožitých věcech rozmlouvali:

Křesťanka: Prožívám nepopsatelnou vděčnost Pánu, že jsme se sem dostali.

Milosrdná: Máš k tomu velikou příčinu. Ale myslím, že já ji mám ještě větší; takže bych nejraději skákala radostí.

Křesťanka: Když jsme u branky začali klepat a nikdo neodpovídal, jsem už začala propadat beznaději. Myslela jsem si, že jsme se vydali na cestu zbytečně. A štěkot té obludy můj strach ještě zesílil.

Milosrdná: To já jsem se cítila ještě mnohem hůře. Vy jste byli uvedeni dovnitř, ale já jsem zůstala venku. Tehdy jsem si myslela, že se právě splnilo slovo: „Dvě budou spolu mlít obilí, jedna bude vzata a druhá zanechána.“(Mat. 24, 41) 8) Nechybělo mnoho abych nezačala křičet: Jsem zatracena, zatracena! Necítila jsem se hodna abych mohla zaklepat, ale když jsem se dívala na nápis nad brankou, pomyslela jsem si: Teď musíš buď klepat nebo zemřít. A tak jsem začala tlouct, ale nevím jak, protože jsem se zmítala mezi životem a smrtí.

Křesťanka: Ty nevíš jak jsi tloukla? Tvé bušení bylo tak hlasité a neodbytné, že jsem se až lekla. V životě jsem takové domáhání se vstupu neslyšela. Zdálo se mi, že chceš vzít království útokem a zmocnit se ho násilím.(Mat. 11,12)

Milosrdná: Máš asi pravdu. Ale na mém místě by asi nikdo nemohl dělat nic jiného. Dveře se přede mnou zavřely a zdálo se mi, že ta zuřivá psí obluda mne už už napadne. A jak by mohl kdokoli tak zoufalý jako já, nezačít vší silou bušit na branku jediné naděje? Ale řekni mi prosím, co na ten hluk a neodbytnost řekl Pán? Nezlobil se na mne?

Křesťanka: Když slyšel ten rachot a vytrvalost, velmi mile se usmál. Myslím, že se mu to dokonce líbilo 9). Ale stejně se divím, že chová takového strašného psa. Kdybych to vše věděla předem, asi bych se ani já neodvážila domáhat vstupu tak razantně 10). Ale teď, když už jsme tady, prožívám velikou radost 11).

7) Odpuštění slovem je ujištění, že je kajícník přijat na milost, odpuštění skutkem pak je zjevení Boží lásky na kříži. Tehdy je věřícím ukázáno proč musel Boží Beránek umřít a prolít svoji nevinnou krev, jakým způsobem vnesl na svém těle naše hříchy na kříž a jak se kvůli nám musel stát hříchem (2Kor. 5, 21), abychom se skrze něho mohli stát před Bohem ospravedlněnými. Odpuštění skutkem je ovšem základem a předchází odpuštění slovem, protože „když jsme ještě byli bezmocní, zemřel Kristus v určený čas za bezbožné.“(Ř. 5, 6) Ale hloubku této skutečnosti poznává Kristův učedník až později. Zpočátku se raduje, protože mu Spasitel oznámil, že mu je odpuštěno a že ho přijal. Rozumí tomu, že se to uskutečnilo skrze Jeho oběť; ale užitek a slávu prožívá a chápe hlouběji až průběhem svého putování.

8) Ďábel své šípy pokušení často velmi dovedně zaostřuje slovy Písma, aby se pochybujícímu křesťanovi zdálo, že Písmo je proti němu a on že už nemá žádnou naději. Ve zneužívání Písma je náš nepřítel velkým mistrem. Umí z něho vybrat to, co se hodí do jeho plánů. Někdy překrouceným slovem z Písma uvádí lidi bez poznání do bludů a falešných učení, pochybujícím a zmateným hledajícím ničí naději a odvahu a hříšníky zase uspává tělesnou bezpečností. Ale ty se podívej na nápisy „Tlučte a bude vám otevřeno“(Mat. 7, 7) a „Kdo ke mně přichází, jistě nevyženu ven.“(J. 6, 37) A s vírou vykroč.

9) Lidem se někdy nemusí líbit křik duše hledající spásu (Luk. 18,39), ale pro našeho Pána to je příjemné volání. Vroucí, opravdové a upřímné modlitby jsou příjemnou vůní před tváří toho (Zj. 5,8), který o nich v podobenstvích učil a vybízel k tomu, aby se jeho následovníci stále modlili a v tomto úsilí neochabovali. (Luk. 18, 1)

10) Kdybychom věděli předem, co všechno nás v budoucnu potká, báli bychom se udělat jediný krok. Takže i v tom, že jsou nám obtíže naší cesty skryty a že je nám zjevován náš veliký a slavný cíl, je velké Boží milosrdenství. Hleďme tedy na tento náš cíl naší věčné blaženosti! Kvůli němu stojí za to překonávat jakékoli těžkosti.

11) Když je hříšník přijat na milost, prožívá velikou radost. Čtenáři, už jsi také přijal Boží milost? Pokud ne, jsi pozván a vybízen: Tlučte a bude vám otevřeno. A pak i ty prožiješ „ó kdo tu radost radost popíše, tam u nohou Ježíše.“

Milosrdná: Pokud chceš, zeptám se ho až přijde, proč chová ve svém domě toho zlého psa. Doufám, že si to špatně nevyloží.

Děti: Ano, zeptej se ho na to. A popros ho, aby se ho zbavil, protože máme strach, že až odtud budeme odcházet a budeme už sami, že nás pokouše.

6. Když k nim Pán po čase přišel, Milosrdná před ním padla k zemi, hluboce se klaněla a řekla:

Milosrdná: „Přináším Pánu oběť chvály, to jest ovoce rtů, vyznávajících jeho jméno“(Žid. 13, 15)

Pán: Vstaň! A pokoj tobě.

Ale ona se před ním dál skláněla řekla:

Milosrdná: „Panovníku, pro všechny tvé spravedlivé činy, kéž se tvůj hněv i tvé rozlícení odvrátí ode“(Dan. 9, 16) mne, když ti položím nerozumnou otázku: Proč na svém pozemku chováš toho strašlivého psa, jehož zuřivý štěkot může způsobit, že my ženy, nebo slabé děti mohou být u tvé brány zastrašeny a od ní odehnány?

Pán brány: Ten pes mi nepatří a nemůže ani vběhnout na můj pozemek. Moji poutníci mohou slyšet jen jeho štěkání. Ten pes patří nepříteli, jehož tvrz tamhle vidíte a může pobíhat až ke zdem tohoto místa, protože jeho pozemek má svou hranici nedaleko mé branky. Vím, že svým štěkotem a vytím polekal mnohé upřímné poutníky; ale přesto ten štěkot neslouží jen zlu, i když ho jeho majitel opravdu nechová pro dobro mé a mých poutníků. On se je snaží od vstupu na mé území odstrašit a odehnat a dělá vše, aby se lidé na moji branku báli klepat a žádat o přijetí. Dokonce toho psa několikrát pustil i před branku a tam několika mým milovaným poutníkům ublížil. Zatím jsem se rozhodl, že až do určitého času to ještě budu snášet. Napadeným poutníkům ale vždy přispěchám včas na pomoc, aby jim pes nemohl ublížit víc než dovolím. Ale vím, drahá duše, že tebe by ten pes od branky neodehnal, i kdybys o něm věděla předem. I opravdu hladoví žebráci, chodící dům od domu, se raději se vystaví nebezpečí vrčení, štěkotu i možnosti pokousání, než by přišli o možnost dostat od milosrdných lidí almužnu. A ten štěkot toho psa je i užitečný, protože odrazuje ty, kteří nepatří do počtu mých vyvolených. A mé poutníky si já ochráním. „Vysvobodím je z moci psů a zachráním i ze lví tlamy a před rohy divokých turů.“(Ž. 22, 21-22)

Milosrdná: Přiznávám svoji velkou nevědomost. Mluvila jsem o tom, čemu jsem nerozuměla a vyznávám, „že všechny tvé skutky jsou pravda a právo.“(Ž. 111,7)

Potom se Křesťanka začala dotazovat na okolnosti jejich dalšího putování. A Pán je nasytil, umyl jim nohy a uvedl je na cestu svých stop stejně, jako to předtím učinil i jejímu muži.

12) Na své pouti míváme různé otázky: Proč Pán dělá a nebo nedělá to nebo ono, proč dopouští mnohé věci a nám se zdá, že jen nečinně přihlíží když jeho děti trpí. Nejsme často spokojeni ani s projevy jeho lásky, spravedlnosti a moudrosti. A tak někdy prožíváme spolu se žalmistou, že: „mé nohy málem uklouzly, mé kroky téměř klopýtly.“ (Ž. 73, 2) Jdi v těchto chvílích, stejně jako Milosrdná k Pánu a mluv s ním o tom. Vejdi jako žalmista do Boží svatyně a mnohému porozumíš. A pokud jde o Boží záležitosti přesahující naše omezené chápání Jeho neomezené svrchovanosti, moudrosti, dobroty a lásky, přijmi zatím jeho odkaz na potom: „Co já činím, nyní nevíš, potom to však poznáš.“(J. 13, 7) Ale věř, že Bůh nedělá žádné chyby, že se nikdy nezmýlí a nakonec i ty vyznáš: „Všechno učinil dobře“(Mar. 7, 37) a „Bože, tvá cesta je svatá.“(Ž. 77, 14) I v temných dobách věř v Boží lásku a uč se upřímně modlit: „Buď vůle Tvá.“(Mat. 6, 10)

13) I štěkot pekelného psa Bůh používá k dobrému. Ovce se drží víc pohromadě a také se stahují blíž ke svému pastýři. A tak Boží „alchymie“ dovede všechno obrátit k dobrému pro ty, kteří ho milují.

KAPITOLA VI.

1. Radost budí chválu. 2. Ovoce z Belzebubovy zahrady. 3. Chlípní útočí na ženy 4. Když ženy volají o pomoc, ta přichází a útočníci unikají za zeď. 5. Pomocník s nimi mluví, jemně je kárá a také je utěšuje. 6. Ženy pak tuto zkušenost v rozhovoru rozebírají a hodnotí.

1. Ve svém snu jsem dále viděl, že poutníci po odchodu z domu Pána brány vykročili s radostí

na svou cestu. Prožívali vnitřní pohodu a navíc bylo i velmi krásné počasí [1]. A tak si začala do kroku zpívat

Křesťanka: Ó šťastný den, kdy započal
tam k nebesům mé pouti běh.
Kdy na cestu mne uveď Král
a přivedl až do míst těch.

Je pravdou: On tak dlouho zval
než poslechla jsem lásky hlas -
teď spěchám k cíli dál a dál,
Chci nahradit ten vzácný čas.

Plač se v smích štěstí obrátil
a strach ve víry jistotu.
To je jen start! A konec, cíl?
On nám zjeví svou dobrotu.

2. Jejich cestu lemovala po jedné straně zeď, za kterou byla zahrada [2], která patřila majiteli již dříve zmíněného psa. V zahradě rostly nějaké ovocné stromy, jejichž větve byly obtěžkány hojným ovocem, takže se přes zeď skláněly až nad cestu. Ovoce už bylo zralé a pěkně zbarvené a tak je kolemjdoucí trhali a jedli. Ale tohle jednání bylo k jejich škodě. A tomuto pokušení neodolali ani synové Křesťanky a tak, jak to kluci většinou dělají, zkoušeli si ovoce z větví také natrhat. Nejúspěšnější v tom byl nejstarší z nich, který začal ovoce i jíst. Jejich matka je sice napomenula, ale hoši v pokusech si pochutnat, i když už v menší míře, ještě pokračovali. A tak jim řekla:

Křesťanka: Synové, to ovoce není vaše, takže přestupujete zákon (Jak. 2,10 a 2Tim. 2,22).

Děti tedy přestaly a pokračovaly v cestě. Ale Křesťanka netušila, že ty stromy patří nepříteli. Jsem si jistý, že kdyby to věděla, měla by smrtelné obavy.

3. Nebyli ještě příliš daleko od domu Pána branky, mohli zatím ujít jen několik set metrů, když ženy uviděly dva podezřele vyhlížející muže, kteří jim šli naproti [3]. Křesťanka i Milosrdná si šátky zahalily tváře a s obavami očekávaly toto setkání, protože hoši už byli docela vpředu. Nedůvěryhodně a smyslně vyhlížející muži šli rovnou k nim a pokoušeli se je obejmout. A tak vykřikla

Křesťanka: Co s to dovolujete? Nechte nás projít a jděte si po svých!

Ale muži na to nedbali a nepřestali s obtěžováním. Na to se Křesťanka opravdu rozzlobila a začala se bránit rukama nohama. I Milosrdná dělala co mohla. Když je muži nepřestávali napadat, znovu zvolala

Křesťanka: Nechte nás! Jsme jen chudí poutníci, nemáme žádné peníze a jsme závislí na šlechetnosti druhých lidí.

Nevěrník: Nestojíme o vaše peníze! Jen teď přestaňte vyvádět a my z vás uděláme šťastné ženy.

Křesťance bylo naprosto jasné o co zde těmto mužům jde a proto odpověděla:

Křesťanka: To, co si od nás chcete vynutit, je pro nás s konečnou platností nepřípustné! A nezdržujte nás, my se nemůžeme zdržovat, protože nám jde o život.

1) „Je někdo dobré mysli? Ať zpívá Bohu chvály.“(Jak. 5, 13) Není nám vždy do zpěvu, ale vždycky můžeme Bohu děkovat a nepřisuzovat mu nic nemoudrého.

2) Tou zahradou míní Písmo tento svět ovládaný jeho temným knížetem. (J. 12,31; 14,30; 16,11) A ovocem z jeho zahrady „je žádost těla, žádost očí a prázdná chlouba života. To není z Otce, ale ze světa. A svět pomíjí i jeho žádost; kdo však činí vůli Boží, zůstává na věčnost.“(1J. 2, 16-17) Takové jedovaté ovoce se vyskytuje i na cestách věřících lidí. A protože pochází „od souseda“, je nebezpečné právě tím, že vypadá tak lákavě. Někdy jsou zastrašování nebo hrozby méně účinné než nabídnuté lákavé ovoce ze Satanovy „zahrádky“; a jím je nejeden poutník nebezpečně oklamán. Zvláště mladí lidé mohou být okouzleni svody, které pro ty starší už přestávají být tak lákavé. A tak lidé, kteří prožili obrácení v pozdějším věku, nemají někdy dost pochopení pro pokušení mladých věřících. Křesťanka svým křesťanským instinktem rozpoznala, že synové nejednají správně; ale nepostřehla, že ovoce je satanovou nástrahou. Kéž bychom my rodiče, uměli být vždycky obezřetní, abychom mohli své i sborové děti včas varovat před nástrahami Satana, i kdyby se navenek zdály méně nebezpečné, nebo dokonce skoro nevinné.

3) Těmi škůdci jsou různé žádosti, které poutníky napadají, aby je svedly ze správné cesty. Tady je nutné včas zaujmout nesmlouvavé stanovisko a začít volat o pomoc k Bohu. Zde se jedná o útočící chlípnost a nevěru, které se snaží spoutat a oloupit poutníky. S těmito útoky zvenku se setkávají zvláště ženy a žel, někdy jim podléhají. A protože jsou svůdci velmi sebevědomí, zkoušejí to i na věřící. A nejedna dívka, která vykročila na cestu za Pánem, se nechala nabídkou známosti a následné svatby od nevěřícího svést do světa, kde duchovně zahynula. A proto, vy ženy, buďte na stráži před takovými svůdci a volejte o pomoc k Bohu, aby vás vysvobodil z bezbožných svodů tělesnosti. Ale to se týká i mužů, zvláště těch mladých! Bojujte ten dobrý boj víry, „utíkejte před mladickými žádostmi“(2Tim. 2, 22) a Bůh vás vytrhne, jako vytrhl Josefa ze svodů Putifarovy ženy. Bůh vysvobodí každého, komu o vysvobození opravdu jde.

Znovu se pokusily mezi nimi projít , ale oni je nenechali.

Chlípník: Nechceme vám ublížit a už vůbec se nemusíte bát o život. Nám všem by přece mělo jít o to, co je pro lidi tak přirozené a příjemné.

Křesťanka: Ano, vy chcete tělo i duši. Moc dobře vím proč tu jste. Ale my raději na místě zemřeme než bychom se nechaly chytit do této pasti a nechaly se zbavit budoucího věčného blaha.

A pak začaly obě ženy ze všech sil volat o pomoc:

Ženy: Pomoc! Vrazi! Vrazi!

Tím se postavily pod ochranu zákonů vydaných pro tyto případy (Deut. 22,25-27). Jenže útočníci se rozhodli, že svůj záměr prosadí násilím. Ale obě ženy nepřestávaly volat o pomoc.

4. Jak už bylo řečeno, tohle napadení se neodehrávalo příliš daleko od domu u branky a tak tam jejich volání uslyšeli. A protože poznali Křesťančin hlas, vyběhlo několik služebníků v čele s Pomocníkem, aby je zachránili [4]. Ale zatím ještě probíhal mezi ženami a útočníky, kteří se jich chtěli zmocnit, úporný zápas. Tomu všemu přihlížely i děti; ty si v této situaci nevěděly rady a plakaly.

Když přiběhli zachránci blíž vykřikl

Pomocník: Co se to opovažujete? To chcete lid mého Pána svést k hřešení?

Také se spolu s ostatními pokoušel zlosyny chytit, ale těm se na poslední chvíli podařilo přelézt zeď a najít ochranu u nepřítele Pána branky. A tak se vrátili k ženám a ty oslovil

Pomocník: Jste v pořádku? Neublížili vám?

Křesťanka: Pane, moc vám děkujeme! Díky vaší rychlé pomoci nám ještě ublížit nestačili; jsme z toho jen vylekané a otřesené. Ale kdyby nebylo vaší pomoci, určitě bychom podlehly.

5. Jejich zachránce pak obě ženy opět oslovil:

Pomocník: Jsem velice udiven, že jste vy, slabé ženy, nepožádaly našeho Pána při pobytu u nás o průvodce [5]. Určitě by vám velice rád vyhověl a vy byste se vyhnuly podobným nebezpečím.

Křesťanka: Byly jsme vším tím požehnáním ve vašem domě tak nadšené, že jsme na budoucí nebezpečí opravdu nepomyslely. A už vůbec jsme se nenadály, že mohou tak blízko královského domu číhat takoví ničemové [6]. Kdybychom měli průvodce, nemuselo se opravdu nic takového stát. Ale proč nám náš Pán někoho takového hned sám nepřidělil, když ví lépe než my o nebezpečích, které na této cestě poutníkům hrozí?

Pomocník: Není vždy dobré dávat lidem něco o co nežádali. Snadno se může stát, že si toho pak ani neváží. Kdo však tuto potřebu sám bolestně prožil, dokáže ji náležitě ocenit [7] i vhodně užívat. Kdyby vám Pán dal průvodce jako samozřejmost, neprožily byste tíhu svého přehlédnutí a o to víc teď vidíte důležitost vaší ochrany.

4) „Nezachvátilo vás jiné pokušení než lidské; věrný je však Bůh, který vás nenechá zkusit více, než snesete; ale se zkouškou dá i východisko, abyste ji mohli snést.“(1Kor. 10, 13) To vysvobození může proběhnout více způsoby. Někdy vysvobodí pokouseného Bůh sám, jindy pošle a použije lidského služebníka. Zde zmíněný Pomocník je patrně věrný Boží služebník, který pomohl ve správný čas svoji vhodnou radou. Buďme citliví na Boží vedení a pokyny, abychom i my mohli být nápomocni těm, kdo to potřebují radou i skutkem. Ale když se staneme Božím nástrojem v Jeho ruce, tak nepomáháme my, ale On skrze nás.

5) Průvodcem je věrný kazatel a pastýř. Je vzácným Božím darem, za kterého je třeba se modlit i děkovat.

6) I blízko královského paláce číhá pokušení. Z hor proměnění vede zpravidla cesta přes údolí zápasů. Proto by nikdo neměl být překvapen, když se krátce po nějaké krásné duchovní zkušenosti objeví nebezpečí. Když rozsévač ukončil své rozsévání, přiletělo ptactvo. Proto si dávej dvakrát větší pozor když jsi vstal od modlitby, zažil jsi vytržení až před Boží trůn, jdeš ze shromáždění, kde tě nadchlo kázání o Kristu, anebo jsi prožil zvláštní pocit rozvlažení a radosti.

7) To, co bylo vybojováno po úpěnlivém modlitebním zápase, nebo to, co jsme obdrželi skrze utrpení, má pro nás mnohem větší cenu a více si toho vážíme. Nejeden křesťan si málo váží shromáždění, církve, bratří, kazatele – ale měl by také jednou zkusit, jaké to je pobývat v Mešeku či při stanech Kedarců. (Ž. 120,5 /tj. vzdálen od Boží blízkosti buď na dalekém severu či jihu v zemi cizozemců/)

A tak i nepříjemné věci slouží k dobrému a slouží vám k tomu, abyste se příště chovaly opatrněji [8].

Křesťanka: Máme se tedy vrátit a požádat Pána o průvodce a vyznat mu naši nemoudrost a zpozdilost?

Pomocník: Vyznání vaší nemoudrosti mu vyřídím sám; vy se v tuhle chvíli nemusíte vracet. Protože máte zaslíbení: Kamkoli přijdete, nebudete mít žádný nedostatek (Ž.23,1). Na všech místech, kde budete nocovat a odpočívat, je pro poutníky vše potřebné připraveno a jeho následovníci jsou navzdory všem útokům pod jeho ochranou. Je ovšem potřeba, aby poutníci svého Pána o všechno žádali (Mat. 7,7-8) a On je rád vyslyší. A věc, za kterou není vhodné se modlit, také nestojí za to aby ji lidé měli.

6. Potom se Pomocník s poutníky rozloučil a vrátil se i s dalšími služebníky zpět. A Křesťanka, Milosrdná i děti pokračovaly ve své pouti.

Milosrdná: Jak může krátká chvíle úplně změnit naše hodnocení situace! Po našem odchodu od branky jsem si myslela, že už jsme mimo veškeré nebezpečí a že se nás už nedotkne žádná těžkost [9] .

Křesťanka: Tebe omlouvá tvé mládí a nevinnost. To já jsem se provinila mnohem víc, protože jsem předvídala mnohá nebezpečí ještě než jsme vykročily na cestu. A přece jsem nepožádala o pomoc, když se to tak samozřejmě nabízelo. Zasluhuji si velké pokárání [10].

Milosrdná: Ale jak jsi to mohla vědět ještě dříve než jsi odešla z domova? Vysvětli mi to, prosím!

Křesťanka: Ráda. V noci předtím, než jsem dostala osobní pozvání vykročit na pouť, jsem měla zvláštní sen. V něm jsem viděla dva muže, kteří jako by těm dnešním ničemům z oka vypadli. Viděla jsem, že se u mé postele radí, jak by mohli zabránit mému spasení. Tehdy jsem se velmi trápila v duchovních úzkostech. A ti muži ve snu říkali: „Co si počneme s touhle ženou? Ať už bdí, nebo spí, pořád volá o pomoc. Jestli to tak necháme, unikne nám, jako to už udělal její muž.“ To mne mělo přimět k větší opatrnosti a k úsilí hledat ochranu, když bylo možné si ji vyprosit.

Milosrdná: Ale i tak to bylo, z milosti Krále, obráceno k dobrému. Tvým opomenutím nám byla dána možnost poznat svoji nedokonalost. A také nám náš Pán ukázal, že mu náš osud není lhostejný a zahrnul nás bohatstvím své milosti. Protože teprve teď vidíme, s jakou nevyžádanou laskavostí nás sledoval. A že nás, kvůli své nezasloužené náklonnosti, vysvobodil z rukou násilníků, kteří byli silnější než my [11].

8) Jak je k nám náš Pán dobrý a laskavý! I naše omyly, přehlédnutí i nedostatky obrátí k dobrému; pokud ovšem uznáme svůj hřích a v pokoře se k Němu přivineme.

9) Podobnou zkušeností je překvapena nejedna mladá duše. Domnívala se, že když vejde na Boží cestu, že se už nesetká s žádným pokušením a s nesnází. Ale brzo s hrůzou pozná, že ještě není mimo dosah úzkostí, pokušení a bojů. Až v cíli naší cesty uvidíme skelné moře (Zj. 4, 6), kde už nebudou žádné vlny a bouře. Během pouti nebudeš bez úzkosti – ale také nebudeš bez pomoci. I ty máš zaslíbení: „Když půjdeš přes vody, budu s tebou, a přes řeky, nezalijí tě. Když půjdeš ohněm, nespálíš se a plamen tě neožehne. Protože já Hospodin jsem tvůj Bůh, Svatý Izraele, tvůj zachránce.“(Iz. 43, 2-3)

10) Je nám mnohem bližší sami sebe omlouvat, než se obviňovat. Ale srdce, které je pod vlivem Ducha svatého, nenachází pro svá chybná jednání omluvu, ale pokládá druhého za přednějšího, než je on sám.

11) Poznávacím znamením pravých poutníků na Sión je jejich hluboké poznání, „že jsou jen nestateční a nedostateční lidičkové, kteří se musejí kořiti.“/citát z knihy Broučci od J. Karafiáta/ Zato ale tito pokorní mnoho ví o bohatství Boží milosti i jeho laskavosti a milosti, kterou k nim Pán má. Lid Boží se pozná podle závislosti na Boží milosti. Základem této závislosti je milost a jeho závěrečným kamenem je opět milost. Drahý spolupoutníku, ať je mé i tvé srdce také upevněno a zmocněno Boží milostí.

KAPITOLA VII.

1. Ve Vykladačově domě byli poutníci radostně přijati. 2. Vykladač jim ukázal tytéž vzácnosti jako Křesťanovi a navíc uviděli i některé další. 3. Uslyšeli i řadu poučení a prohlédli si uvnitř hnijící strom. 4. Při občerstvující hostině se Vykladač ptal na motivy jejich odchodu 5. V noci si krásně odpočinuli 6. a ráno byli očištěni, ozdobeni a s průvodcem Chrabrým, kterého jim Vykladač dal, byli s radostí propuštěni.

1. Při tomto rozhovoru jim cesta pěkně ubíhala, když v dálce uviděly u cesty jakýsi dům, který tu byl postaven pro poutníky, aby se měli kde občerstvit a odpočinout si. (O tomto domě jsme se už zmiňovali ve vyprávění o Křesťanovi v 5.k.) Takže i ženy s dětmi došly k domu Vykladače. Když přistoupily ke dveřím, uslyšely zevnitř hlasitý rozhovor, ve kterém se jim zdálo, že zaznělo jméno Křesťanka [1]. Bylo tedy zřejmé, že zvěst, jak se i ona se svými dětmi vydala na cestu, je už předešla. A tón rozhovoru také naznačoval, že lidé, kteří o nich za dveřmi mluvili, měli radost. Bylo jim milé, že rozhodnutí vykročit na cestu na Sión, udělala i manželka Křesťana, od kterého nechtěla ani za nic slyšet nic o tom, že by mohla jít s ním. A tak tam poutníci chvíli stáli a poslouchali, jak je ti uvnitř chválí, protože netušili, že už jsou za dveřmi. Když hovor ustal, zaklepala Křesťanka hlasitě na dveře, podobně jak to udělala u branky. Otevřít jim přišla mladá dívka, která se jmenovala

Nevinnost: Co si přejete a s kým si zde přejete mluvit?

Křesťanka: Pokud to chápeme správně, pak je tento dům útočištěm pro ty, kteří se vydali na pouť k nebeskému městu. Je-li to tak, pak je připraven i pro nás. A protože se začíná smrákat, nerady bychom už dnes pokračovaly v cestě.

Nevinnost: A jaké jména mám ohlásit našemu Pánovi?

Křesťanka: Mé jméno je Křesťanka a jsem manželkou muže, který tudy před nějakou dobou také prošel. Tohle jsou moji synové a tato dívka je mou přítelkyní, která se s námi také rozhodla vykročit na pouť.

Dívka se otočila a zavolala na ty, kteří byli uvnitř:

Nevinnost: Představte si, kdo přišel! Je tu Křesťanka s dětmi a přítelkyní a žádají o nocleh!

Služebníci se velice zaradovali a vyřídili tuto radostnou zprávu Pánovi domu. Ten vyšel až ven, pohlédl na poutníky a řekl:

Vykladač: Tak ty jsi ta žena, kterou musel Křesťan s takovou lítostí opustit, když se vydal na pouť?

Křesťanka: Ano, to já jsem se tak zatvrdila, nedbala na úzkost mého muže a nechala ho odejít. A tohle jsou jeho děti. A jsem tu teď proto, poněvadž jsem došla k přesvědčení, že neexistuje žádná jiná správná cesta než tato [2].

Vykladač: Vidím, že i tady se naplnilo slovo z Pánova podobenství o neochotném synu, kterému otec řekl: „Synu, jdi dnes pracovat na mou vinici.“ A on odpověděl: „Nechci.“ Ale potom toho litoval a šel. (Mat. 21, 28-29)

Křesťanka: Staň se tak. Amen! Kéž Bůh dá, aby se toto slovo u mne stalo vždy pravdou a abych mohla být nakonec u Něho v jeho milosti nalezena bez poskvrny a vrásky.

Vykladač: Tak proč stojíš venku, Abrahamova dcero? Pojď dál! Právě jsme si totiž vyprávěli o nové zprávě, že jsi se také stala poutníkem. I vy milé děti, pojďte dál! A pozvání ke vstupu platí i pro tebe milá dívko, vejdi!

A tak je Vykladač všechny uvedl do svého domu. Tam je vybídl, aby se posadili a odpočinuli si. Do pokoje potom přišli i další obyvatelé Vykladačova domu a sloužili jím vším potřebným. A všichni se radostně usmívali, protože prožívali všeobecnou společnou radost, že už Křesťanka doputovala až k nim. Vlídně, radostně a přátelsky jednali a mluvili i s hochy a s Milosrdnou. A tak prožili poutníci velice radostné a příjemné přivítání (Luk.15,32).

1) Zdraví věřící se velmi zajímají o ty, v nichž započal Duch svatý svoje dílo. Doufám, že i ty se raduješ ze zpráv, kdykoli se někdo vydá na cestu za Ježíšem. Vykladačovým domem je pravděpodobně míněna skupina křesťanů, ve které se vyučuje Boží slovo. „Ale Kristus jako Syn je nad jeho domem, jímž jsme my, zachováme-li až do konce pevnou důvěru a chloubu naděje.“(Žid. 3, 6)

2) Boží milost udržuje duši v pokoře. Je si vědoma, že protože hřešila, není hodna Boží lásky. Vzpomínky na minulé chování, tvrdost a neochotu ji ukazují její nehodnost, ba, že je ničím. A pokud něčím je, je to jen z milosti. Kdo poznal svoji bídu, tak ví, že si zaslouží jen odsouzení. Není žádná jiná cesta k Bohu než cesta probuzení z hříchu a přimknutí skrze víru k Boží milosti v Ježíši Kristu. A následně pak opět, skrze Něho a v Něm, chodit ve víře až k cíli svrchovaného Božího povolání. Čtenáři, jsi už i ty na této cestě?

3) Poutníci, kteří poznali svoji nehodnost a celé své doufání postavili na Boží milosti, jsou přirozeně v Boží církvi vítaní. Duch svatý i nevěsta říkají: „Přijď!“(Zj. 22, 17)

2. A protože večeře ještě nebyly hotova, provedl je Vykladač svými významnými pokoji a ukázal jim v nich tytéž věci, které tu kdysi viděl i Křesťan. Viděli tedy také muže v kleci [4], i toho, který měl tak důležitý sen [5], viděli i hrdinu, který se probojoval skrze nepřátele do paláce [6] a také nejdůležitější skutečnost a ujištění pro putování na Sión [7]. Prohlédli si i další věci, které tenkrát posloužily Křesťanovi k takovému užitku.

Když si tyto oslovující podobenství Křesťanka a ostatní dobře zapamatovali, odvedl poutníky Vykladač do dalšího pokoje, kde uviděly shrbeného muže, který se díval jenom na zem, měl v rukou hrábě a shraboval si k sobě na hromádku všelijaké bezcenné věci, jako: slámu roští, smetí a odpadky. Ale přitom nikdy nepohlédl vzhůru, ačkoliv se nad ním vznášel někdo, kdo držel v rukou nebeskou korunu a nabízel mu ji. Ale muž nedbal, ani nepozvedl oči a dál si shraboval zbytečností na svoji stále větší hromádku.

Křesťanka: Myslím, že tuším co to znamená. Je to asi podobenství o člověku, který žije jen pro časnost a nevěří ve věčnost. Nebo se snad, můj Pane, mýlím?

Vykladač: Pochopila jsi to správně, milá duše. Hrábě tohoto člověka přestavují jeho tělesnou mysl, kterou se snaží nahrabat si co nejvíc slámy a smetí; a kvůli tomu nedbá na hlas toho, kdo nad ním drží věčnou korunu. Zvěst o nebi se mu zdá být jen nesmyslnou bajkou a za podstatné uznává jen vezdejší věci. A to, že se dívá jen na pozemské skutečnosti ukazuje, jak tyto věci spoutávají lidskou mysl a odvracejí ji od Boha i od toho, co nabízí.

Křesťanka: Kéž mne Král zbaví natrvalo od těchto hrábí! (Př. 30,8)

Vykladač: Takováto modlitba leží často tak dlouho v koutě, až ji celou pokryje rez a prach. Snad jen jeden z deseti tisíců se dnes modlí: „Nedávej mi bohatství.“ Zato sláma, roští, smetí a odpadky tohoto světa jsou hodnotami, za kterými se lidé dnes ženou; a žel, nejsou to jen lidé ze světa.

Oběma ženám tato řeč vehnala do očí slzy a pak řekla

Milosrdná: Žel, je to až příliš častá pravda [8].

Po této ukázce je Vykladač přivedl do nádherného sálu. A byl to sál opravdu impozantní, jenže úplně prázdný. A tam jim jejich průvodce řekl, ať v něm pozorně hledají něco, co by jim mohlo posloužit k jejich užitku. A tak se rozhlíželi všude dokola, ale nikde neviděli nic pozoruhodného. Jen na jedné stěně byl velký pavouk; ale toho buď přehlédli, nebo jim nestál za pozornost.

Milosrdná: Pane, já tady opravdu nic nevidím.

A to potvrzovali i chlapci, Jen Křesťanka mlčela. A tak je Vykladač znovu pobídl, ať se dívají pozorněji. Po chvíli řekla

Milosrdná: Pane, tady opravdu nic není. Jen tam na stěně je jeden ošklivý pavouk.

Vykladač: A je v tomto sále opravdu jen jeden pavouk?

Křesťanka byla velmi důvtipná žena a tak řekla se slzami v očích

Křesťanka: Ba ne, Pane! Je nás tady mnohem víc a s jedem mnohem zhoubnějším, než jaký používá tento pavouk!

Jejich průvodce se na ni vlídně podíval a řekl:

Vykladač: Jsi opravdu chápavá a řekla jsi plnou pravdu.

4) Zavržený vyznavač (Cesta Křesťana, kapitola 5, obraz VI.)
5) Vidění o soudném dni (-“- -“- obraz VII.)
6) Bojovník Ježíše Krista (-“- -“- obraz V.)
7) Patrně: „Dílo milosti nelze překazit.“ (-“- -“- obraz IV.)
8) Cožpak není skutečností, že se i my až příliš často honíme za pomíjivými věcmi, jakými jsou: bohatství, čest a sláva nebo přízeň a mínění lidí, a nedíváme se na korunu slávy, kterou nám nabízí Pán? Kéž vždy dokážeme prohlédnout a uvidět v těchto skutečnostech smetí a pomíjivost; a kéž vždy vidíme skutečnou hodnotu věčného pokladu v Kristu.

Pane, můj chtíč po marnosti stále jenom toužící, i mysl drž v poddanosti proti tobě stojící. Braň, bych ve své slepotě, marné péči přednost nedal; vždy mne chraň v své čistotě, abych lepší zboží hledal!

Opusťte mne klamná zdání, neničte mé naděje. Chci dokončit putování v svatém městě pokoje Ježíše jen budu ctít, ponořím se cele v Něho. Co víc může zarmoutit, nežli ztráta lásky Jeho! (Kř. Kancional)

Když i ostatní pochopili smysl této hádanky, chytili se hoši za hlavu a Milosrdná se začala červenat 9).

Vykladač: Pavouk si jen tká své sítě na mouchy a přece ho najdeš i v královských palácích. (Př. 30,28) Toto slovo je pro nás zaznamenáno proto, abychom si uvědomili, že i když je i v nás jed hříchu, přece se můžeme skrze víru dostat až do královského paláce a získat možnost bydlet v nejkrásnějších pokojích paláce patřícího Králi.

Křesťanka: Na něco podobného jsem myslela i já. Uvědomila jsem si, že i my se podobáme nevzhledným pavoukům, ať už jsme v jakkoli krásném pokoji. Ale že bychom se mohli od tohoto ošklivého a jedovatého stvoření, kterého se většinou štítíme, učit jak máme věřit, to mi opravdu ani na mysl nepřišlo. A přece si tady na stěně nejkrásnějšího sálu spokojeně sedí. Bůh nic nestvořil nadarmo.

Všichni byli tímto vyučováním dotčeni, ale i když vnitřně prožívali vděčnost a radost, v očích se jim leskly slzy; a za toto naučení Vykladači poděkovali.

V dalším pokoji, do kterého byli přivedeni, uviděli kvočnu s kuřátky. A opět jim Vykladač nařídil, aby drůbež pozorně sledovali. Za chvíli se jedno z kuřat šlo napít k misce s vodou. A po každém loku kuře zdvihalo svoji hlavu k nebi.

Vykladač: Vidíte, co tohle kuřátko dělá? Učte se od něho uznávat, že všechny dobré dary pocházejí shora od Otce světel (Jak. 1,17). Ale pokračujte ještě v pozorování!

Po nějakém čase rozpoznali, že kvočna dává kvokáním svým kuřátkům čtveré signály.

1. Většinou se ozývá se svým běžným hlasem, kterým nesděluje speciální informace.
2. Volá zvláštním voláním a to jen v některých situacích. 3. Kdáká zvláštním způsobem, když sedí na vejcích. 4. Když svolává kuřátka, vydává zvláštní křik (Mat. 23,37)

Vykladač: Když našeho Krále, kvůli jeho péči o své následovníky, přirovnáme ke kvočně s kuřátky, můžeme také rozpoznat různé způsoby toho, jak k nim promlouvá. Svým běžným oslovením nám sděluje všeobecné pravdy Písma. Ale když je to potřeba, oslovuje a utěšuje nás jako kvočna kuřátka anebo ochraňuje jako vajíčka. Svým voláním nás i varuje a volá pod ochranu „jeho křídel," když nám hrozí nebezpečí. Zvláště vás ženy jsem do tohoto pokoje přivedl proto, poněvadž svou přirozeností lépe rozumíte této oblasti péče a ochrany jiných 10).

Křesťanka: Prosím vás Pane, poučte nás ještě o dalších podmínkách putování!

A tak je jejich průvodce přivedl na místo, kde řezník právě porážel ovci. A ta ovečka se nebránila, ale strpěla svou smrt tiše a trpělivě.

Vykladač: Od této ovce se naučte, jakým způsobem má poutník snášet bez nářku a reptání i křivdy a utrpení. Viděli jste, jak šla tiše a pokorně na smrt a jak si bez odmlouvání nechala stáhnout své rouno.

9) Mezi poutníky nebyl ani jeden, který by se domníval, že vstupem na Boží cestu byl zbaven své hříšné přirozenosti. Všichni cítili, že i oni se musí stydět za svou padlou přirozenost a že musí vyznávat svoji hříšnost. Ale přesto jim Boží milost, na kterou se spolehli, umožnila získat výsadu přebývat v pokoji Božího zaslíbení. A tak věřící na jedné straně vyznává: „ Vím, že mně, to jest v mém těle, nepřebývá dobré"(Ř. 7, 18), ale na druhé straně se raduje: „Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, našeho Pána"(Ř 7, 25) a „I vy jste v Něm naplněni /tj, úplní/".(Kol. 2, 10)

Co jsem já, když ve své srdce zřím? Sám nejsem Tobě k ozdobě, tak čistý, krásný, vyvolený Tvůj,
Jsem, Pane, tůní hříchu, vím. však smířen ve Tvé podobě že sdělit neumí to jazyk můj. (Kř. Kancionál)

To však neznamená, že si můžeme dovolit zůstat a pokračovat v poznaných hříších. Toto podobenství neobsahuje všechny oblasti problematiky hříchu a proto se z podobných přirovnání nesmí vyvozovat nauky a zásady, kvůli kterým podobenství nebylo řečeno. Proto je potřeba být ve výkladu podobných přirovnání velmi obezřetný a nezneužívat je k nesprávným důrazům.

10) Když se Pán Ježíš přirovnal k slepici chtějící pod svá křídla svolat kuřátka, chtěl ukázat na svoji něžnou a pečlivou lásku, která chce pomoci těm, kterým hrozí záhuba. Jeho všeobecný hlas ukazuje na to, kde je a jaké je bohatství jeho lásky vůči všem. Zvláštním hlasem volá, když oslovuje člověka osobně: „ Pojď za mnou, nabízím ti pokoj a odpuštění tvých hříchů." Zvláštní volání, když sedí kvočna na vejcích nebo kuřátkách, znázorňuje potěšování Duchem svatým a Spasitelovo laskavé jednání a povzbuzování v blízkém duchovním obecenství . Takovou blízkost prožíval třeba žalmista: „Budu jásat ve stínu tvých křídel, má duše přilnula k tobě, podpírá mne tvá pravice."(Ž. 63, 8-9)
Čtvrtým způsobem Pánovy řeči je varování a výstraha před nebezpečím a volání k návratu do Boží ochrany . Také jim je výzva, abychom vyšli vstříc svému ženichovi. (Ž. 116,7 a Mat. 25,6)

I váš Král vás nazývá svými ovcemi [11].

Potom je Vykladač přivedl na nádhernou zahradu, kde rostlo mnoho nejrůznějších krásných květin.

Vykladač: Vidíte všechny ty krásné květy?

Poutníci přisvědčili.

Vykladač: Vidíte, jak se ty květiny liší jedna od druhé vzrůstem, barvou květů, vůní i užitečností? Některé jsou vzácnější než jiné. Ale všechny rostou na místě, na které je zahradník zasadil, nepřekážejí si a ani se mezi sebou nevadí [12].

Potom všichni přišli na okraj pšeničného pole. Když se ale na vzrostlé obilí lépe podívali, zjistili, že všechny klasy byly odřezány a na poli zbyla jenom pšeničná stébla.

Vykladač: Tohle pole obilí bylo dobře pohnojeno a obhospodařeno. Ale co si myslíte, že se s ním stane teď?

Křesťanka: Teď už je to jen sláma, která se buď spálí, nebo vyhodí na hnůj.

Vykladač: Každému rolníkovi jde o to, aby pole přineslo užitek. A když je užitek ztracen, je logické, že sláma teď už na poli jen překáží další možné úrodě; v tom máš pravdu. Ale dejte si pozor, aby se tohle posouzení situace jednou nevztahovalo i na vaše životy!

Když se vraceli z pole, uviděli na blízké větvi sedět pěnkavu, která držela v zobáku velikého a chlupatého pavouka.

Vykladač: Vidíte to?

Křesťanka: Tak malý, pěkný a příjemný ptáček, ale tohle mu vůbec nesluší. Myslela jsem, že se živí semínky, protože víc než jiní ptáci vyhledává blízkost lidských obydlí. Ale tím, že se živí i tímhle, v mých očích pěnkavy dost poklesly.

Vykladač: Ta pěnkava je vhodným podobenstvím na některé vyznavače pravdy. I tihle lidé navenek působí mile a vypadá to, že jim jsou blízcí upřímní vyznavači a že vyhledávají jejich společenství, aby se u nich sytili jejich duchovní stravou a dodržovali ustanovení Krále. Ale když jsou sami, dovedou změnit způsob svého života a začít se živit nečistými věcmi - tedy začnou se „živit“ nepravostí a pít hřích jako vodu [13].

3. Když se z této exkurze vrátili zpátky do domu, zjistili, že večeře ještě není zcela nachystána. A tak řekla

Křesťanka: Pane, řekněte nám ještě něco důležitého a poučného!

Vypravěč: Čím vypasenější vepř, tím je línější chodit a tím častěji se válí v blátě. Čím tučnější je vůl, tím bezstarostněji jde na porážku; a čím zdravější je smyslný člověk, tím je náchylnější ke zlému.

Ženy, už ze své přirozenosti, se snaží být krásné a chodí rády upravené; ale o mnoho podstatnější je, aby byly ozdobeny věcmi vzácnými v Božích očích (1P. 3,3-4).

11) Před tím, než nás náš Pastýř zachránil, jsme byli ztracenými ovcemi, které ale přijal do svého stáda. Teď nás však pase i brání a my s Ním můžeme mít úzké obecenství. Ale máme se od Něho učit i trpělivosti, tichosti a pokoře. Jak mnoho toho ještě zbývá, co se máme od Božího Beránka naučit.

12) Církev je Spasitelovou zahradou (Pís.4,12-16). I v ní je rozmanitost darů, úloh a postavení, stejně jako v přírodě i v lidském těle. Ale všechno slouží jedinému účelu. Proto má každý křesťan v Kristu stát na svém místě, konat své poslání a sloužit i svými dary k užitku celku. Nemáme se spolu hádat, podezírat se, nebo si závidět, ale máme se sjednocovat v pravdě. Netrhejme kvůli nepodstatným věcem Kristovo tělo a nepodceňujme slabší ve víře; máme se přece milovat. „Neprosím jenom za ně, ale i za ty, kteří budou skrze jejich slovo věřit ve mně; aby všichni byli jedno, jako ty, Otče ve mně a já v tobě, aby svět věřil, že jsi mne poslal ty.“(J. 17, 20-21) Tak, jako byly různé drahokamy na náprsníku nejvyššího kněze, tak, jako byli naprosto různí Ježíšovi učedníci, tak tomu bude i v Boží církvi dokud si pro ni nepřijde. Ale všichni jeho věrní jsou zasazeni ve zlatě jeho lásky na Jeho srdci a všichni jsou k němu přivázaní modrou stuhou jeho věčné věrnosti.

13) Ve všech dobách se v církvi objevovali lidé, kteří se tvářili, jako by i oni prožili zkušenost znovuzrození. Ale mají jen vnější podobností – protože Kristus není jejich životem, jejich chlebem a základem. Dovedou se přizpůsobit sborovému životu, ale nebyli vysvobozeni z jejich přirozeného živlu – z hříchu. Kéž nás Pán chrání, aby žádný z nás neklamal sebe ani druhé svým vnějším vyznáním, i když jsme vlastně stále jen tělesnými křesťany bez moci vzkříšení.

Je lehčí probdít jednu nebo dvě noci, než žít dlouhodobě v plné připravenosti na nenadálé události. Je také snadnější zpočátku vyznat dobré vyznání, než v něm vytrvat až do konce (Mat. 10,22).

Každý námořní kapitán nechá v bouři nejdříve z lodi vyhodit to, co má na ní nejmenší cenu. A kdo nejdřív odvrhne z lidského života to nejdražší? Nikdo mimo toho, kdo se nebojí Boha [14].

Jediná trhlina potopí loď; jediný hřích zničí hříšníka [15].

Kdo zapomene na svého přítele, je k němu nevděčný; kdo zapomene na svého Spasitele, je k sobě nemilosrdný.

Kdo žije v hříchu a očekává na věčnosti nějakou formu „nebe," je podobný tomu, kdo zasévá chrpu a očekává, že po žních naplní svoji stodolu obilím.

Chceš-li žít dobře, mysli neustále na svůj poslední den na této zemi [16].

Utajování a rušení původních morálních rozhodnutí nezvratně dokazují, že je na světě hřích.

Když už Boží svět, který skončí, lidé tak vysoko cení, jako cenu má asi nebe, které si cení sám Bůh? Když tento svět, ve kterém je tolik strastí, tak těžko opouštíme, jaký asi potom musí být ten život budoucí!

Mnozí lidé chválí lidskou dobrotu; ale kolik lidí je uchváceno dobrotou Boží?

Dnes, v době blahobytu, málokdy máme jídla méně než potřebujeme; a stejné je to se spravedlností a zásluhami Pána Ježíše Krista. On jich má mnohem víc, než je všech hor lidských hříchů.

Když Vykladač ukončil toto své vyučování, vyvedl poutníky opět ven na zahradu ke stromu, který se sice pěkně zelenal, ale uvnitř kmene byl úplně vyhnilý.

Milosrdná: Co ten strom znamená?

Vykladač: Ten strom se podobá mnoha lidem, kteří vypadají, že jsou také zasazeni do Boží zahrady. Svými ústy Boha chválí, ale ale ve skutečnosti pro něho nic nedělají. Jejich listí je pěkné, ale jejich srdce je jen troudem pro zapalování ďáblova ohně.

4. Zatím ale už byla večeře nachystána a stůl i s pokrmy připraven. Když všichni zaujali svá místa, jeden z místních vzdal Králi chválu za všechno Jeho dobrodiní a potom se dali do jídla. V tomto domě bylo obvyklé, že mezi jednotlivými chody jídla tam zaznívala hudba a zpěv. A tak zněly písně i na této večeři. Jeden obyvatel zdejšího domu měl velmi krásný hlas a s hudebním doprovodem zpíval tuto píseň:

Sám Hospodin můj pastýř ráčí býti,
nebudu v ničem nedostatku míti.
On na pastvách vždy zelených mne pase
a k vodám tichým vodí v každém čase.
Mou duši věčným občerstvením hostí
a vodí věrně stezkou spravedlnosti. (Kř. Kancionál)

Když píseň dozněla, naklonil se hostitel ke Křesťance a řekl:

Vykladač: Sestro, co tě hlavně přimělo, že jsi se rozhodla také vykročit na cestu tvého manžela?

Křesťanka: Nejdříve na mne dolehla ztráta mého muže; to mne silně zasáhlo. Ale to ještě byla přirozená reakce mé tělesné mysli. Také se mi připomínaly všechny strasti, které můj muž musel vytrpět na své pouti. Zvlášť tíživé ale byly vzpomínky na to, jak jsem se k němu v těchto situacích chovala. Vědomí této viny by mne jistě dohnalo k mému naprostému zoufalství, kdybych neměla sen, v němž jsem viděla, kde nyní můj muž je a jak skvěle se teď má. A kdybych hned vzápětí nedostala dopis od Krále Siónu, ve které i mne k sobě pozval. Ten sen a dopis mne oslovily a způsobily, že jsem se také vydala na cestu.

14) Ten, kdo se nebojí Boha, snadno zahodí spasení a věčný cíl pro svoji duši jen co se objeví náznak jakékoli těžkosti. Jen co zafouká vánek, on už mění směr.

15) Hřích zničí každého, kdo v něm setrvá. Tento postoj ukazuje, že se ta duše vůbec neodvrátila od své zlé cesty.

16) Máme žít tak, jakoby každý den byl naším dnem posledním. Kéž dokážeme žít pod zorným úhlem věčnosti!

17) Kdyby nebyl na zemi hřích, nebyly by ani tajnosti a změněná rozhodnutí směřující k horšímu.

Vykladač: A to se ti nikdo nepokusil v odchodu bránit?

Křesťanka: Ano; jedna moje sousedka, paní Bojácná. Je to dcera onoho muže, který se pokoušel manžela přemluvit k návratu, protože viděl na cestě lvy. Tahle paní mi nadávala do bláznů, když se vrhám, jak to ona nazvala, do zoufalých dobrodružství. Hodně se mne snažila zastrašit; ukazovala na všechny hrůzy a nesnáze, kterými musel na své cestě projít můj manžel. Ale tomu jsem poměrně snadno odolala. Ale sen, ve kterém se dva ničemové domlouvali, jak mne od mé pouti odradit, ten mne děsí víc. Doteď se obávám každého, koho potkám, aby mne nesvedl z cesty. Také ti chci milý pane vyznat - i když bych nechtěla aby to každý věděl - že mezi brankou a tvým domem jsme byly obě napadeny dvojicí mužů, kteří se velmi podobali těm ve snu; takže jsme musely ze všech sil: „Pomoc! Vrahové!“

Vykladač: Sestro, na cestu jsi vykročila dobře. A její konec bude ještě mnohem lepší!

Potom se obrátil i k Milosrdné.

Vykladač: A co tebe přimělo přijít, milé dítě?

Milosrdná se začala třást, červenat a nemohla hned najít správná slova.

Vykladač: Neboj se, jen věř!(Mk. 5, 35) A pověz mi, co máš na srdci!

Milosrdná: Pane, nejsem zvykla mluvit, takže bych raději mlčela. Ale to, co mne trápí, je možnost, že nakonec snad ani nedojdu do cíle. Nemohu totiž mluvit, jako tady moje přítelkyně Křesťanka, o viděních a snech. A také jsem neprožila lítost nad tím, že jsem odmítla spásnou radu některého z mých příbuzných.

Vykladač: Tak co tě tedy, milé dítě, přimělo, že ses rozhodla doprovázet Křesťanku?

Milosrdná: Šla jsem náhodou na návštěvu tady mé někdejší sousedky Křesťanky. Potkala jsem cestou už zmíněnou paní Bojácnou, a ta, že k ní jde také. Když jsme tam vstoupily, viděly jsme, že se chystají opustit naše město. Ptaly jsme se, co se to děje a ona nám oznámila, že odchází na stejnou pouť jako její manžel. A říkala, že u nich byl posel s pozváním, aby za svým mužem odešla do stejné krajiny. Podrobně nám vykládala vidění, že svého muže spatřila ve zlatém městě mezi nesmrtelnými a že nosí na hlavě zlatou korunu. A také, že také hraje na harfu a zúčastňuje se hostin u svého Krále a chválí ho za milost přijetí do svého království. Když tyhle podivné věci Křesťanka vyprávěla, moje nitro ovládla velká touha: Je-li to pravda, tak opustím svého otce, matku i rodnou zemi a pokud to bude možné, tak odejdu s Křesťankou. Proto jsem se jí vyptávala na důvody, proč je si svojí věcí tak jistá a jestli je možné, abych šla s ní. Také jsem chápala, že už nemohu déle zůstat v městě Zkázy, protože mu hrozí záhuba. Odcházela jsem ale přece jen s těžkým srdcem, ne že bych to vše nerada opouštěla, ale protože jsem tam nechala tolik svých příbuzných, které smete Králův soud. A sem jsem přišla s velikou touhou, abych mohla jít s Křesťankou až k jejímu muži a Králi.

Vykladač: I tvůj začátek je velmi dobrý, protože jsi „vzdala čest pravdě“ 18). Jednala jsi jako Rút, která z lásky k Noemi a jejímu Bohu Hospodinovi, opustila otce, matku i zemi jejích příbuzných a odešla, aby mohla bydlet uprostřed lidu, který neznala. „Ať Hospodin odplatí tvůj skutek a ať je dovršena tvá odměna od Hospodina, Boha Izraele, pod jehož křídla jsi přišla najít útočiště.“(Rút 2, 12)

5. Tím večeře skončila a pro hosty začali připravovat nocleh. Ženy byly umístěny do pokoje společně a i hoši měli přidělen svůj pokoj. Když potom Milosrdná ulehla, kvůli vnitřní radosti nemohla velmi dlouho usnout. Pochybnosti, že přece jen bude nakonec zavržena, ji opustily tak, jako nikdy před tím. A tak ležela a oslavovala a velebila Boha, že jí prokázal tak velikou milost. Ráno se ženy probudily za rozbřesku a začaly se chystat k odchodu. Ale jejich hostitel je ještě chvíli zdržel, protože řekl:

Vykladač: Ještě nějakou chvíli vydržte, protože od nás máte odejít v naprosté připravenosti.

A dívce jménem Nevinnost řekl:

18) Vlastně – uvěřila jsi pravdě. Kdo se proti pravdě nezatvrdil, ale uvěřil jí, tak se plně spolehl na to, že je Bůh pravdomluvný a že není možné, aby klamal.

Vykladač: Odveď je na zahradu do lázně. Ať se vykoupou a zbaví všeho prachu, který se na nich během cesty usadil.

Dívka je tedy odvedla do lázně a tam jim řekla:

Nevinnost: Tady se pečlivě vykoupejte, tak, jak to Pán poručil. Přeje si totiž, aby všichni poutníci, kteří jdou po jeho cestě, byly opravdu čistí.

A tak se ženy i chlapci vykoupali. A když vyšli z lázně, vypadali všichni nejen čistší a krásnější; ale i tělesně se cítili mnohem čerstvější a silnější, než když do lázně vstupovali [20]. Když se pak už vykoupaní vrátili zpět do domu, při pohledu na ně řekl

Vykladač: Jste krásní jako měsíc! (Pís. 6, 10)

Potom poručil, aby mu přinesli pečeť, kterou bývali označeni všichni, kteří byli očištěni touto koupelí. Když byla pečeť přinesena, všichni poutníci byli tou pečetí označeni. Nesli tak na sobě nesli viditelné znamení, podle kterého mohli být rozpoznáni na všech místech, kterými ještě budou muset projít. Ta pečeť byla připomínkou vysvobození Izraele z Egypta (Ex. 13, 9) a hlavně dokonalé záchrany skrze oběť svatého Božího Beránka. Pečetí byli označeni na čele mezi obočím; a to se stalo jejich ozdobou a velmi to zvýšilo jejich krásu. Dodalo jim to také důstojnost; a tak se jejich tváře podobaly tvářím andělů (Sk, 6,15).

Hostitel také nařídil dívce, která sloužila ženám:

Vykladač: Dojdi do šatny a vyber a dones těmto ženám náležitý oděv!

A tak dívka jménem Nevinnost splnila jeho příkaz. Přinesla bílá roucha z krásného bílého kmentu. Když se potom ženy do nových šatů oblékly, skoro se jedna druhé lekly. Kvůli jasu, který z oděvů vyzařoval, se na sebe ani nemohly dlouho dívat. A tak si začala jedna té druhé víc vážit. A tak řekly:

Křesťanka: Jsi krásná! Mnohem krásnější než já!

Milosrdná: Ale ty jsi mnohem vznešenější a půvabnější!

I hoši tu jen stáli a mlčky žasli nad jejich překvapivou proměnou. Potom Vykladač zavolal svého služebníka, který měl jméno Chrabrý a poručil mu, aby si vzal meč, přilbu i štít a aby se připravil na cestu [21]. A jeho pán mu řekl:

Vykladač: Budeš doprovázet a chránit tyto mé dcery i děti a dovedeš je až do Nádherného paláce.

20) Zatím ještě nechodíme po zlatých ulicích v novém Jeruzalémě, kde už není žádná špína a hřích. Ale tady na zemi se neobejdeme bez koupele posvěcení. Touto koupelí je „krev Ježíše Krista, jeho Syna, ta nás očišťuje od každého hříchu.“(1J. 1, 7) Jeho krev je nám „otevřeným pramenem k očištění od hříchu a nečistoty.“(Zach. 13, 1) Hřích se na nás snadno přichytí a ušpiní nás (Žid. 12, 2). A naším jediným možným očištěním je Ježíš – „On je naše posvěcení“ (1Kor. 1, 30). Duch svatý nás usvědčuje z hříchů, ukazuje nám nové skvrny našeho jednání a vede nás ke Kristu. Tam máme vyznávat své hříchy (1J. 1, 9), hledět na Spasitele jako na toho, kdo dokonává naší víru (Žid. 12, 2) a prohlubovat závislost na jeho milosti. A tímto zjevováním Pána Ježíše Krista a jeho díla vykoupení, moci jeho očišťující krve a svoji stálou přítomností, se stává Duch svatý tím, kdo nás posvěcuje a odděluje od věcí, které nám ukázal jako nečisté. Tohle své dílo Duch koná neustále pro ty, kteří jsou jednou provždy odděleni pro Boha. Proto říká Písmo: „Kdo je svatý, ať se ještě posvětí“ (Zj. 22, 11) a „Když tedy máme toto zaslíbení, milovaní, očisťme se od každé poskvrny těla i ducha, dokonávajíce své posvěcení v bázni Boží.“(2Kor. 7, 1) A posvěcení Ducha dává jako důsledek radost, zvětšuje užitečnost a vnitřní krásu odrážející podobu Pána Ježíše. Tento duchovní růst je pak zřejmý i dalším lidem v církvi a posvěcený se stává použitelnější k boji, práci i k modlitbám. Tak nás Duch svatý „jímž jste byli ke dni vykoupení“(Ef. 4, 30), pečetí do synovství, a „sám svědčí, spolu s naším duchem, že jsme děti Boží.“(Ř. 8, 16). Proto můžeme s plnou jistotu naší záchrany vyznávat: „My víme, že jsme přešli ze smrti do života“(1J. 3, 14), „Neboť Boží láska je vylita v našich srdcích skrze Ducha svatého, který nám byl dán.“(Ř. 5, 5) To způsobuje, že se naše vzájemné jednání stává laskavější a milosrdnější a s tímto zmocněním můžeme konat skutky Božích andělů (tj. poslů). Naším oděvem potom je Kristova spravedlnost a můžeme dokonce obléci i Jeho. A v tomto požehnaném stavu mohou v nás i druzí zahlédnout Ježíše, který je naším životem a chválit pak ne nás, ale našeho Otce v nebi. Ale to všechno je jen pouhým darem Boží milosti a milosrdenství; a proto nás to vede k vděčnost a pokoře. „Boží milostí jsem to, co jsem.“(Ř. 15, 10) Kéž máme i my všichni tuto milost, skrze kterou budeme sloužit Bohu!

21) Chrabrý představuje spolehlivého a Pánem povolaného a potvrzeného kazatele. Bunyanovi jde i v dalším líčení o to, aby ukázal na důležitost takovéto pastýřské služby; a i nás tím učí, se za ni máme být vděční a že si jí máme vážit. „Vzpomínejte na své vůdce, kteří k vám mluvili Boží slovo, pečlivě pozorujte, jaký byl konec jejich života, a napodobujte jejich víru.“(Žid. 13, 7)

Chrabrý se tedy připravil, ozbrojil a všichni se začali chystat k odchodu. Vykladač jim všem žehnal, přál šťastnou cestu a s přáním požehnání se s nimi rozloučili i ostatní obyvatelé domu. Potom se jim Chrabrý, i se svými zbraněmi, postavil do čela a poutníci společně s ním vykročili na cestu. A do kroku si začali zpívat:

Ten účel Boží přírody
zná duše Bohem vyučená -
těm, kteří v hříchu kráčejí,
zůstane navždy uzamčená,

Bláto, ať Pane nehledám,
když korunu mít zlatou mohu
ať se vším, jako kuřátko,
ke svému spěchám vždycky Bohu.

A uč mne být jak beránek
tak tichý, ve všem trpělivý.
Bych ovoce nes´ ke tvé cti
a jak strom planý nebyl živý.

Ať zdravé jádro ve mně jest,
ať neopustím milost Tvou,
ať vírou tvých se držím cest,
i s křížem svým jdu za Tebou.

KAPITOLA VIII.

Rozhovor o odpuštění, které bylo vykonáno skutkem.

Ve svém pokračujícím snu jsem viděl, jak se poutníci odhodlaně vydali na cestu a v jejich čele kráčel jejich průvodce Chrabrý. Po nějaké době dorazili na místo, kde byl svého břemene, které se skutálelo do hrobu, natrvalo zbaven Křesťan. Tady se zastavili a chválili Boha. Potom řekla

Křesťanka: Vzpomínám si, jak nám bylo u branky řečeno, že máme získat odpuštění slovem, tedy skrze zaslíbení, ale i skutkem, kterým bylo uskutečněno. Myslím, příteli Chrabrý, že vy jste o tom dostatečně poučen. Nechtěl byste poučit o této důležité otázce i nás?

Chrabrý: Odpuštění uskutečněné skutkem musel někdo vykonat nějakým činem pro toho, kdo odpuštění potřebuje. Protože čin způsobující odpuštění, není schopen udělat ten, kdo se nějak provinil, ale jen ten, kdo odpuštění získat dokáže. Například odpuštění, kterého se dostalo Vám, Milosrdné i hochům, jste si nezískali sami; ale skutkem ho i pro vás získal ten, který vám otevřel branku a uvedl vás na tuto cestu. A udělal to dvojím způsobem: On sám splnil všechny podmínky spravedlnosti (které jste nedokázali splnit vy), a obětoval svůj život a prolil svoji krev, která je schopná obmýt a očistit i vaše hříchy.

Křesťanka: Ale když se On s námi dělí o svoji spravedlnost, zůstane ještě nějaká i jemu samému?

Chrabrý: On má spravedlnosti víc než ji kdy budou potřebovat hříšnici a má jí nevyčíslitelně víc, než ji potřebuje On sám.

Křesťanka: Vysvětlete nám to, prosím, ještě do větší hloubky!

Chrabrý: Velmi rád! Ale předem je nutné zdůraznit, že ten, o němž mluvíme, je jediný svého druhu. Je jedinou osobou která má dvě přirozenosti (Božskou a lidskou), které od sebe není možné oddělit, ale přesto je možné různost těchto přirozeností pozorovat. A ke každé složce (přirozenosti) jeho osobnosti přísluší každé i spravedlnost, která k jednotlivé přirozenosti patří. A spravedlnost je s přirozeností, která k ní patří také neoddělitelně spojená. A tak tato jediná osoba má dvě spravedlnosti, které jsou spojeny s jeho dvěma přirozenostmi – totiž s jeho Božstvím a lidstvím. Ale z těchto dvou spravedlností (Boha i člověka) nám není dáváno ospravedlnění a odpuštění. Ty dvě spravedlnosti totiž vytvářejí spravedlnost „spojenou," která umožnila, aby ho Bůh pověřil rolí dokonalého prostředníka. Kdyby totiž tento prostředník „ztratil" svoji první spravedlnost, přestal by být Bohem; a kdyby se odloučil od své druhé spravedlnosti, ztratil by čistotu a nevinnost svého člověčenství. Porušení jakékoli z těchto spravedlností by pak znamenalo, že ztratil svoji dokonalost a nemohl by se už stát dokonalým prostředníkem. Ale náš prostředník má ještě další spravedlnost; a ta je způsobena dokonalou poslušností a uskutečněním vůle jeho nebeského Otce (tj. uskutečněním veškeré Boží vůle během jeho lidského života, včetně jeho zástupné oběti za lidské hříchy). A z této další (získané) spravedlnosti ji On uděluje hříšníkům; a touto spravedlností jsou přikryty jejich hříchy. Proto říká Písmo: „Jako se skrze neposlušnost jednoho člověka mnozí stali hříšnými, tak se také skrze poslušnost jednoho stanou mnozí spravedlivými." (Ř. 5,19)

Křesťanka: A to nám ty předchozí spravedlnosti ničím neprospívají a neslouží?

Chrabrý: Prospívají. I když ty spravedlnosti patří k jeho přirozenostem i úřadu a nemohou být

uděleny někomu jinému, ta „ospravedlňující“ spravedlnost z těch předchozích spravedlností vychází a dává ji účinnost. Jeho spravedlnost Boží osoby dává té „ospravedlňující,“ Božskou autoritu a nepochopitelnou cenu jeho poslušnosti. Jeho lidská spravedlnost a čistota ho opravňuje ospravedlňovat i nás, protože uspěl v tom, v čem jsme my zklamali. A jeho „spojená“ spravedlnost obou jeho přirozeností, mu umožnila být prostředníkem mezi Bohem a lidmi. Ta dává - získané -„ospravedlňující“ spravedlnosti, kterou dokonale naplnil svou poslušnosti, potřebnou autoritu a moc, aby mohla přikrýt lidské hříchy – tedy to, k čemu byla určena. A tuto spravedlnost, získanou dokonalou poslušností, Boží Syn sám pro sebe nepotřebuje. Nepotřebuje ji, protože je svatým Bohem i bez ní. Nepotřebuje ji ani jako člověk, protože je dokonalým člověkem i bez ní, a nepotřebuje ji ani jako bohočlověk; a tedy mu „ospravedlňující“ spravedlnost, získaná poslušností, zbývá. A tak ji rozdává. Proto je to „dar spravedlnosti“ (Ř. 5,17), kterou je možné získat jen z milosti, nezaslouženě. A právě to Kristus dělá. On, zákonodárce, se podřídil pod zákon, který vyžaduje nejen konání spravedlnosti, ale také lásku. V zákoně je přikázáno, že ten, kdo má více plášťů, má být milosrdný k nemajícímu (Ex..22,25-26) . Náš Pán má několik oděvů spravedlnosti a ty mu stačí; a protože nepotřebuje žádné odpuštění; může tedy oděv, který nepotřebuje, dát potřebnému. Proto jste, milí poutníci, stejně jako všichni ostatní, dostali skrze dílo vašeho Pána dar odpuštění a spravedlnosti, které pro vás učinil On. A On také to, co vydobyl, rozdává každému žebrákovi, který o to stojí.

Jenže k dokonalému odpuštění skutkem je potřeba, aby bylo Bohu mimo tohoto našeho přiodění přineseno ještě cosi jako výkupné. Naše hříchy totiž způsobily, že jsme se dostali pod prokletí spravedlivého zákona. A od tohoto prokletí můžeme být vyplaceni a ospravedlněni jen přinesením výkupného (zaplacením pokuty) za provinění, kterých jsme se dopustili. Tím výkupným se stala krev vašeho Pána, který nás zastoupil a zemřel na našem místě za naše hříchy (Ř.3,24 a Gal.3,13). Tak nás svoji krví vykoupil z našich provinění a naše poskvrněné a zohyzděné duše oblékl do své spravedlnosti. A když Bůh bude soudit tento svět, kvůli Ježíšovu dílu, nás svým trestem nezasáhne, ale mine (Ex. 12,23 1)).

Křesťanka: To je uchvacující! Konečně začínám chápat, jak důležité je vyučování o odpuštění slovem i skutkem. Milá přítelkyně i vy děti, snažte si to dobře zapamatovat! Ale milý pane, nebylo právě tohle pochopení pravou příčinou, proč mému muži právě tady spadlo ze zad jeho břemeno?

Chrabrý: Ovšem. Víra v tyto pravdy přetrhala jeho provazy, které se nedaly přetrhat jinak. Proto musel své břímě donést až ke kříži, aby mu byla ukázána moc Kristovy oběti.

Křesťanka: Myslela jsem si to; už před tímto vysvětlením jsem měla srdce plné světla a radosti, ale teď to prožívám ještě intenzívněji. Jsem přesvědčena, že kdyby tu teď byl hříchem sebe obtíženější člověk, kdyby poznal to, co jsem se dozvěděla já a kdyby tomu uvěřil, že i on by byl potěšen v mnohem větší míře, než byl předtím nešťastný a sevřený.

Chrabrý: Ze soustředění a přemýšlení o těchto věcech ale nepřijímáme jen zbavení tíhy vin a útěchu. Zapaluje to v nás i vroucnější lásku k našemu Zachránci.

1) Bunyan tu obšírně a dost složitě vykládá „odpuštění skutkem.“ Ale pozorný čtenář pochopí oč tu jde. Spasitel naplnil svojí poslušností všechny požadavky zákona a i veškerou Boží vůli. Jako dokonalý prostředník nás zastoupil a na svém těle vnesl všechny naše hříchy na kříž. A tak se Jeho spravedlnost a tento skutek zadostiučinění za naše hříchy, přičítá věřícímu. Ten, kdo věří, je ospravedlněn. Ne pro svoji nějakou dobrotu nebo záslužné skutky. Je ospravedlněn proto, že mu Bůh ze své milosti daruje spravedlnost jeho zástupce – Ježíše Krista. A tento dar spravedlnosti se přijímá vírou. Je to spravedlnost Boha i člověka zároveň. Aby se mohl Ježíš stát naším zástupcem, musel se stát člověkem a v naší porušené přirozenosti musel v dokonalé poslušnosti splnit všechny požadavky zákona a v lidském těle vytrpět i trest za naše hříchy. A pokud měl někdo znovu spojit člověka s Bohem, musel mít Božskou přirozenost. Tento úkol nemohl uskutečnit žádný jakkoli vznešený tvor; to mohl učinit jen jednorozený Boží Syn. Takové vykoupení mohl vykonat jen ten, kdo je sám Bohem, který se ale stal také člověkem. A tím je Kristus. Není-li Ježíš Bohem, neexistuje ani vykoupení. Jeho spravedlnost je věřícím připočtena zároveň s odpuštěním a obmytím jeho krví. A tuto spravedlnost a odpuštění nám Bůh nabízí a víra ji pokorně přijímá. Nechlubí se svými skutky a spravedlností, protože žádnou nemá a vyznává, že „Ježíš Kristus se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením i vykoupením.“(1Kor. 1, 30) Hospodin je naší spravedlností. „V Hospodinu budou ospravedlněni a jím se bude chlubit všechno potomstvo Izraele.“(Iz. 45, 25)

Pokud jsme přijali tuto milost a vidíme jasněji způsob našeho vykoupení, musí to v nás posilovat obdiv, vděčnost a odevzdanost vůči našemu Pánu. Není přece možné nemilovat muže, který nám vykoupení skutkem lásky nejen slíbil, ale také uskutečnil 2).

Křesťanka: Když myslím na to, jak On pro mne krvácel, je mi, jako by i ve mně krvácelo srdce. Ach, můj požehnaný Spasiteli, jak nepochopitelná je tvoje láska! Jsi hoden, abys mne vlastnil do posledního konečku prstu, protože jsi za mne zaplatil hodnotou deset – ne, sto tisíckrát vyšší, než jakou mám. Není divu, že to mého muže přimělo k takovému spěchu! Jak moc si přál, abych šla s ním, ale já bídná, jsem ho nechala samotného až do konce. Ach, Milosrdná, kéž by tu mohli být tvoji rodiče i s paní Bázlivou. Dokonce bych si tu přála vidět i paní Smyslnou. Tady by jejich srdce bylo jistě tak uchváceno, že by ani jejich strach i chtíče nemohly odolat pozvání na cestu a nechtěly by se odtud vrátit domů!

Chrabrý: Teď mluvíš, sestro, pod vlivem svého nadšení a prožívané lásky. Ale takový stav nedokážeme prožívat trvale. A mnozí, kteří viděli krvácet Ježíše, neprožili milost vašeho zážitku. Dokonce tenkrát u kříže bylo hodně lidí, kteří viděli krev vytékající z jeho probodeného boku a neprožili nic z toho, co teď cítíte vy. Místo lítosti a pláče se mu dokonce posmívali a než by se stali jeho učedníky, raději proti němu zatvrdili své srdce. To, co v této chvíli prožíváte, je důsledkem rozjímání nad mluveným slovem o těchto věcech, které potvrdila Boží moc. Vzpomeňte si, že ani kvočna svým všeobecným kvokáním nevolá svá kuřátka k jídlu. V tuto chvíli vám byla dána zvláštní milost!

2) Hleďme na úžasnou Boží lásku a uvědomme si velikost Boží milosti! Dívejme se v duchu na kříž a uvažujme, kam až přivedla Spasitele láska a jak veliký musel být náš hřích, když byla nutná taková oběť! A když takto ve víře vzhlížíme k Ježíši, nemůžeme jinak, než že budeme na jeho lásku také odpovídat láskou, chválou a vděčností a kvůli jeho milosrdenství nemůžeme jinak, než ho ještě věrněji následovat.

3) Kdyby lidé opravdu pohleděli na lásku, kterou nám dal Otec, nemohli by jinak, než se rozhodnout pro Ježíše; ale právě to oni nechtějí - museli by totiž odvrátit své oči a touhy od hříchů a marností. Jednou ale tyto skutečnosti, chtě nechtě uvidí; ale bude to až před velkým bílým trůnem, na kterém bude sedět Ten, který má oči jako plamen ohně a bude tam soudit živé i mrtvé. Nechtěli vidět Ježíše jako Beránka zabitého pro jejich hříchy a tak ho uvidí jako Soudce. Nechtěli slyšet: „Pojďte ke mně!“ a tak uslyší: „Odejděte ode mne!“ Už jsi pohlédl i ty na Golgotu, abys mohl být spasen? Anebo se na Ježíše díváš jako mnozí v jeho době a říkáš s nimi: „Nechceme, aby nad námi tento kraloval“!

KAPITOLA IX.

1. Prostoduchého, Lenocha a Nadutce postihla zasloužená odplata. 2. Pod pahorkem Obtížnosti se poutníci nesnadno občerstvili ze zkaleného pramene. 3. Poučení o dvou postranních cestách, na kterých zahynuli Formalista a Pokrytec. 4. Obtížnost cesty a odpočinek v útulku pro poutníky. 5. Křesťanka tam zapomněla láhev a poučení o tom. 6. Trest, který postihl Pověrčivého a Bojácného. 7. Setkání se lvy a Zuřivcem, který však byl poražen.

1. Ve svém snu jsem uviděl, že poutníci přišli na místo, kde kdysi uviděl Křesťan spát Prostoduchého, Lenocha a Nadutce 1). A právě tam uviděli poutníci tytéž muže, s kterými kdysi Křesťan ještě mluvil, jak visí oběšeni na stromě nedaleko cesty 2).

1) Prostoduchý neznázorňuje člověka omezeného v oblasti intelektu. Je představitelem lidí, kteří nevěří v Boha a ani nechtějí o jeho existenci slyšet (Ž. 14,1). Boží moudrost ho chce poučit a dovést k pravému poznání (Př.1,20-33), ale on je spokojen se svými současnými názory a na tato upozornění nedbá. Snadno ale uvěří jakékoli pošetilosti (Př. 14,15a) a jako dítě se nechá vláčet větrem každého bludu (Ef.4,14). Staví na písku, slyší, ale nikdy nečiní (Mat. 7,26), protože je přesvědčen o pravdě svých postojů. Na světě takových lidí žije velmi mnoho. Ale konec těchto bláznů a slepců bude hrozný!

Lenoch představuje lidi lhostejné, vlažné a netečné. Pro ně nic nespěchá a jsou plní odkladů, protože nevěří pravdivosti Božích slibů i hrozeb. Myslí si, že to nakonec nějak dopadne a nebude tak zle. Ale Pán jim říká: „Vyvrhnu tě ze svých úst.“(Zj. 3 16) Když jsou jiní znepokojeni svými hříchy, oni jsou naprosto klidní. Když jiní pospíchají ze Sodomy, oni nespěchají. Když jiní horlivě následují Pána, oni tu rozhodnost nedokáží pochopit. Ale jejich zkáza je překvapí jako Lotovu ženu.

Nadutec představuje sebejisté lidi (a mohou i sami sebe považovat za křesťany), kteří i když nepřijali Ježíše jako svého Spasitele, nežijí v podřízenosti Písma a nenásledují Ježíšův příklad; jsou ale přesto opovážlivě přesvědčeni, že i oni patří do nebe. Troufají si obstát před Božím soudem bez roucha Kristovy spravedlnosti, bez znovuzrození a bez pečeti Ducha svatého. Tato jejich nadutost ale skončí strašným zklamáním!

A tak se na Chrabrého s otázkou obrátila

Milosrdná: Kdo jsou ti tři muži a proč tu ještě stále visí?

Chrabrý: Ti tři muži měli velice špatnou povahu. Nejen, že se sami nechtěli vydat po této cestě na pouť, ale snažili se od toho odradit a zabránit v tom každému, kdo se odradit nechal. Byli zcela spoutáni svou leností, samolibostí a bláznovstvím, takže každého přesvědčovali, že putování po této cestě je nesmysl, protože to nakonec se všemi lidmi dobře dopadne. Když tudy kdysi procházel Křesťan, tak zrovna spali. A teď je tu vidíte viset na výstrahu [3].

A přidal k tomu i krátké zrýmované poučení:

Hle, lenivý tu visí na znamení, že cestou svatosti jít odepřel.
Však dál jdou lidé mocí posilnění. Ó, kéž bys s nimi k nebes cíli spěl!

Milosrdná: A to mohli ti lidé opravdu někoho přesvědčit natolik, že přijali jejich názory?

Chrabrý: Žel, dařilo se jim. Dokázali svést z této cesty (a jiní v tom pokračují) celou řadu lidí. Přemluvili třeba pány Loudala, Dýchavičného, Nestatečného, Potměchutě, nebo jakousi mladou ženu Otupělou [4]. Ti všichni přijali jejich názory, odešli z této cesty a dokonce se stali šiřiteli těchto zhoubných nauk. Začali prohlašovat, že cesta na Sión není ani z poloviny tak dobrá, jak se o ní mluví a pomlouvali i Královy služebníky. A nejvíc osočovali právě ty nejlepší z nich. Že prý působí jen sváry a rozbroje, protože bazírují na prý nedůležitých maličkostech. A tak i Boží chléb, kterým se poutníci živí, nazvali mlátem, základy jejich jistoty domněnkami a práci a snahu poutníků za neúčelné a nesmyslné úsilí.

Křesťanka: Když to byli takoví bludaři, neuroním za ně už ani jedinou slzu, protože je dostihl důsledek jejich směřování. Dokonce si myslím, že je dobře, že visí tak blízko cesty a že se tak stali výstrahou i pro další poutníky. Ale neměl by tady být umístěn i výstražný nápis sdělující i dalším generacím, aby se nevydávali jejich cestou?

Chrabrý: Takový nápis tam už je. Ale abyste si ho mohli přečíst, museli byste k nim jít blíž.

Křesťanka: Já tam nepůjdu, vím o nich už dost. Ať jejich jména upadnou do zapomnění a ať proti nim svědčí jejich zločiny. Myslím, že je velikou milostí, že už dnes nežijí. Kdo ví, jak by se byli zachovali k nám, slabým ženám.

A potom si Křesťanka začala zpívat popěvek, který ji zrovna napadl:

Buď smrt vás tří patřičnou výstrahou všem, kdo nepřáteli pravdy Boží jsou.
Neb jistě vám, kdo svádíte z těch cestou zle vyplatí se každá vaše lest.
Má duše, chraň se těch, kdo proti svatosti Chlubit chtějí se svou vlastní moudrosti.

2. Za nějakou dobu došli k úpatí pahorku Obtížnosti [5].

2) V Banyanových dobách končili zločinci často na šibenici, kde bývali zanecháni jako potrava pro dravé ptáky. Tento krutý zvyk byl pro výstrahu použit i po popravě pobělohorských mučedníků (21.6.1621). Hlavy českých pánů byly vystaveny v klecích na Mostecké věži a Jesséniovo rozčtvrcené tělo bylo vpleteno do kol a vystaveno u městských bran. Tenkrát se lidé domnívali, že to lidi odradí od následování činů těch, kteří byli popraveni. Ale ukázalo se, že to příliš neúčinkuje; a proto se od toho skoro ve všech národech upustilo.

3) Poutníci jdoucí na Sión, by si měli připomínat, jakým způsobem skončily životy těch, kteří byly samolibými odpůrci Boží pravdy. A mělo by jim to být výstrahou před veškerou náboženskou leností, povrchností, vlažností a domýšlivostí.

4) Jména svedených poukazují na příčiny, proč někteří lidé uposlechnou svůdce. Důvody k odvrácení totiž vězí hlouběji. Svůdci jsou pro tyto lidi jen příležitostí vrátit se k věcem, po kterých už dávno toužili. Líbí-li se člověku nevázaný život, jestli je zvyklý vyhýbat se překážkám, a pokud touží v hloubi svého srdce po zlu a vítá-li pokušení, rád přijme to, co chtěl slyšet. Totéž platí, pokud lidé žijí rádi v nečinnosti a v pohodlí; a když je ve všech předešlých oblastech jejich svědomí otupeno, velice snadno přijmou argumenty nevěry nebo mylných nauk a sejdou ze správné cesty. Náklonnost k odpadnutí od Pána už v těchto lidech dřímala mnohem dříve, než se to projevilo navenek.

5) Pahorek Obtížnosti vykládá Bunyan takto: „V dobách bludu je nesnadné se dopídit zdravého učení.“ Až do této chvíle bylo putování Křesťanky poměrně snadné; až zde začínají nějaké potíže. Toto období nastává v okamžiku, když se má věřící připojit k živé církvi, která je líčena jako místo na vrcholu srázného kopce. Tady je nutné překonat pohodlí i předsudky a ujasnit si, kde je pravda. Obtížné to je zejména ve chvíli, kdy jsme obklopeni různými náboženskými směry, které se navzájem neshodnou. Tady je zapotřebí zvláště pečlivě sledovat Mistrovy stopy (tj. učení Písma) a zůstávat s ním v úzkém obecenství. Jen On sám nám musí zůstat chlebem, silou, světlem i radostí. A nemáme se nechat z Jeho blízkosti odvést žádným lidským i když mistrně teologicky formulovaným učením. Bludy i pokušení přemůžeme ve spojení s Ježíšem a v pokorných modlitbách. A On nás provede i jakkoli obtížnou cestou až do konce (J. 10,28).

A tady měl jejich průvodce Chrabrý opět příležitost, aby jim vyprávěl, co se na tom místě přihodilo při Křesťanově putování. Když přišli k až prameni, řekl

Chrabrý: Než začal Křesťan svůj výstup na tento vrch, tak se zde z pramene napil. Jenže tenkrát byla voda ještě čistá, ale dnes, jak vidíte, je hodně špinavá. Pramen nohama úmyslně zkalili ti, kteří si nepřejí, aby tu poutníci uhasili svoji žízeň (Ez. 34,18 [6]).

Milosrdná: Proč taková snaha škodit? Vždyť se teď tady nikdo nemůže napít!

Chrabrý: Jedna možnost, jak se zde ještě napít, tu přece jen je. Musíte vodu nabrat do čisté nádoby a nechat, aby se kal usadil na dně a aby nahoře zůstala jen opravdu čistá voda.

A tak poutníkům nezbylo, než nabrat vodu do hliněné nádoby a nechat ji důkladně ustát. Napít se mohli až potom, když se kal usadil na dně.

3. Potom jim jejich průvodce ukázal dvě cesty, které zdánlivě vedly také na Sión, a jak se zdálo, z jedné i z druhé strany obcházely pahorek Obtížnosti. A právě na nich zahynuli Pokrytec a Formalista.

Chrabrý: Tyhle dvě cesty jsou velmi nebezpečné, protože dva Křesťanovi krátkodobí spolupoutníci, kteří na ně odbočili, skončili v záhubě. A i když jsou opatřeny závorou a jsou tu nataženy i řetězy aby se na ně nevstupovalo, přesto se mnozí rozhodnou po těchto zdánlivě snadnějších cestách jít; nechce se jim totiž pracně vystupovat na pahorek. Ale i oni na nich hynou.

Křesťanka: „Cesta nevěrných je jejich záhubou.“(Př. 13, 15) Je opravdu až divné, že krátkodobě chodí po královské cestě i ti, kteří se nepokořili pod Královy nařízení.

Chrabrý: Tihle, sami u sebe moudří, se odváží všeho. Někdy se dokonce stane, že když některý králův služebník vidí že vstupují na stesku záhuby a snaží se je varovat, že se jim posmívají: „Slovo, které jsi k nám mluvil v Hospodinově jménu, nebudeme poslouchat, ale splníme všechno, co vyšlo z našich úst.“(Jer. 44, 16-17) Někteří tudy půjdou, i když, jak vidíte, jdou tu závory, řetězy a dokonce tu je i vykopaný příkop. Nic je nezadrží.

Křesťanka: Jsou natolik pohodlní, že se vyhnou jakékoli námaze; a tahle cesta nahoru je opravdu strmá. Je přece napsáno: „Cesta lenocha je jako trnitý plot“(Př. 15,19). Tihle lidé si vyberou raději cestu do pasti, než by šli do takového kopce, i když je to cesta k nebeskému městu [7].

4. A tak po svém občerstvení začali stoupat na pahorek. Ale už když byli sotva v polovině stoupání, když celá udýchaná řekla

Křesťanka: Je to opravdu obtížný výstup. Teď už se tolik nedivím těm, kteří dávají přednost pohodlí před svou duší.

6) Pramenem je míněno Boží slovo. Už v období mezi prvním a druhým dílem Poutníků, které Bunyan psal, byl pohled na Písmo poněkud zakalen. */O co víc to platí dnes./* Mnozí svými náhledy a výmysly své moudrosti kalí čisté učení Písma a předkládají svou „směs“ žíznivým duším. Není možné říci, že v ní není voda z pramene, ale ta je zakalena jejich přídavky. Ale upřímná, věřící duše držící se Bible, rozezná i v této směsi co je z Boha a potěší se tím. Například i ve středověku, kdy bylo do vody života nasypáno tolik kalu, najdeme lidi, kteří se i tehdy uměli občerstvit tak, že kal nechali klesnout ke dnu a těšili se jenom Ježíšem. (Takovými příklady jsou třeba František z Assisi, Bernard z Clairveaux, J.Tauler, J.Ekhard, Milíč, Hus, nebo Tomáš Kempenský.)

7) Jistě oprávněný údiv budí skutečnost, že přes všechny výstrahy Písma a přes všechny příklady dějin, si lidé stále volí za své cesty pokrytectví a obřadnictví. Hledají své spasení v lidských dodatcích a prostředcích, ve svátostech a ve církvi a jejích službách, ve zbožných řečech bez obnoveného srdce, ve vnější poslušnosti bez pravého základu, v plnění vnějších pravidlech, aby ukázali jak jsou dobří; to vše je před Bohem roucho vytažené z hnoje. A pro tyto lidi jsou veškeré výstrahy a slova napomenutí neúčinné. Prolomí všechny zábrany a půjdou do zahynutí. Je jen jedna cesta spasení a tou cestou je Ježíš. „Uvěř v Pána Ježíše, a budeš zachráněn.“(Sk. 16, 31) Ale tak jednoduché a prosté spasení lidé nechtějí. Chtějí si ho „odpracovat,“ zasloužit si ho, anebo alespoň nějak na něm s Bohem „spolupracovat.“ Ale „záchranu, která není z nás a je Božím darem“(Ef. 2, 8), tu odmítají.

Tehdy začal nejmladší z hochů plakat [8] a nakonec řekla i

Milosrdná: Musím si na chvilku sednout a odpočinout.

Ale vůdce na ně zhora volal:

Chrabrý: Jen ještě chvíli vydržte, pojďte! Nezastavujte a nesedejte si tu! Nedaleko před námi je pro odpočinek poutníků postaven útulek s lavičkami!

A Chrabrý se vrátil, vzal nejmenšího chlapce za ruku a dovedl ho až k lavičkám. Bylo veliké horko, ale, i když z posledních sil, do útulku nakonec všichni přece jen dorazili. Tam se s velikou úlevou posadili a odpočívali.

Milosrdná: Jak příjemný je odpočinek, který Pán připravil pro ty, kteří jsou přetíženi (Mat.11,28). Je to slast, prožívat takové chvíle na místě, které Král pro své poutníky postavil. Už jsem o tomto místě slyšela, ale skutečnost tu zvěst předčí. Jen tady nesmíme usnout, abychom na to nedoplatili, jako kdysi Křesťan.

Chrabrý: Hoši, pojďte na chvíli sem ke mně, chci se vás na něco zeptat. Nelitujete, že jste se rozhodli jít touhle náročnou cestou?

Nejmladší z hochů, Jakub: Vůbec jsem nemohl popadnout dech a nohy mě už nechtěly poslouchat. Ale když jsem to nejvíc potřeboval, vzal jste mne za ruku a pak už to bylo mnohem snadnější. Vzpomínám si, že nám maminka říkala, že cesta k nebi se podobá žebříku, ale cesta do pekla že vede z kopce. A i když je to těžké, raději polezu po žebříku k životu, než abych šel s kopce ke smrti [9].

Milosrdná: Ale většina lidí, které jsem slyšela říká, že široká cesta dolů je pohodlná (Mat. 7,13b).

Ale hoch zareagoval velmi pohotově:

Jakub: Jenže podle mého přijde den, kdy bude tou cestou nejtěžší.

Chrabrý: Odpověděl jsi opravdu dobře. Jsi bystrý hoch!

Milosrdná se souhlasně usmála, ale chlapec se začervenal [10].

Křesťanka: Když tu teď chvíli odpočíváme, nechcete se trochu občerstvit a osladit si putování? Při odchodu od pana Vykladače jsem byla obdarována. Mám tu od něho plást medu, granátové jablko a láhev silice (Př.16,24 a J.6,35).

Milosrdná: Když tě k sobě zavolal, myslela jsem si, že to je kvůli tomu, že ti něco chce dát.

Křesťanka: Měla jsi pravdu. Ale stále platí moje slovo, že budeš mít podíl na všem dobrém, které se dostane mně, protože ses tak ochotně připojila k naší pouti [11].

A tak to, co sama dostala začala všem rozdávat. A zeptala se i Chrabrého

Křesťanka: Pane, vezmete si také?

Chrabrý: Já se už brzo vrátím zpátky. To vy musíte pokračovat v cestě. Tak ať to poslouží k vašemu užitku. Jídlo a pití, které si teď rozdáváte, dostáváme u nás každý den.

8) K nebesům se jde často velice nesnadno. Duše se trápí a oko pláče. Zdá se, že požadavky sebezapření jsou nad lidské síly a duše by se už nejraději poddala únavě. Ale v putování vzhůru se nezastav! Tam na tebe čeká odpočinek. A budoucí sladkostí si osladíš současnou hořkost. Pokračuj dál s vírou a nadějí!

9) Víc než na obtíže cesty se soustřeď na to, kam míříš; víc než současné útrapy mysli na to, kde cesta skončí! Pokud se nabízejí snadná východiska, nedůvěřuj; jsou-li obtíže, vytrvej! (V Šalomounově chrámě byly dvě schodiště. „Vchod na prostřední ochoz byl na pravé straně domu; točitým schodištěm se šlo na prostřední a z prostředního na horní ochoz.“ (1Kr. 6, 8) Kdo chtěl nahoru, musel se točit tak, jako schody. To je obraz dvojnásobného pokání: Toho, kterým se odvracíme od své přirozenosti /*si vše zasloužit/* k milosti; a odvrácení se od své nedokonalosti k životu pro Boží slávu. Ale odvracet se, a zase se znovu odvracet, to se mnohým nezamlouvá. Říkají, že dostávají závrať. Ale já tvrdím: Nic není lepší než dvojnásobné pokání. Rovné schody se podobají žebříku, který vede na šibenici. Ty točité vedou do nebeských výšin. Nezůstávej pod nimi, ale jen vystupuj a zase vystupuj, až dojdeš do nebe. /Bunyan/)

10) Zachovejme si skromnost a pokoru, jako tento hoch. Pokud nás někdo chválí, vzpomeňme si na to, co všechno v našem životě ještě neodpovídá Božím normám. Přeceňování sebe se zapomíná stydět a vede k duchovní pýše a nelaskavému podceňování druhých.

11) Sdílet se s bratry a sestrami v různých oblastech, je rysem skutečných poutníků. Potěšil-li je Pán, touží potěšit i druhé. Už přítomnost takových křesťanů (mužů i žen) je občerstvením pro ostatní, kteří už třeba umdlévají. Jejich zájem, láska i služba vychází ze skrytých zdrojů Ducha svatého. Vážme si takových zkušených duší a následujme příklad jejich víry i služby, i když už nejsou mezi námi. Jejich služba ve sboru (jako například sestry J. Adlofové) se podobala službě andělů. Škoda, že jsme si jich za jejich života víc nevážili!

Když se při vzájemném rozhovoru najedli a občerstvili, jejich vůdce vstal a řekl:

Chrabrý: Den se už začíná krátit. Pojďte, musíme pokračovat v cestě.

5. A tak se všichni zvedli a šli. Hoši kráčeli vpředu, ale Křesťanka v útulku zapomněla láhev se silicí. A tak poslala nejmladšího, aby se pro ni vrátil.

Milosrdná: Jak se zdá, tak se na tomhle místě všechno ztrácí. Tady ztratil Křesťan svoji listinu s pečetí a teď jsi tu zase ty zapomněla svoji láhev. Pane, co to způsobuje?

Chrabrý: Příčinou bývají buď spánek, nebo zapomnětlivost. Někteří poutníci místo bdění spí, jiní místo snahy si důležité věci zapamatovat, zapomínají. Právě na takovýchto místech odpočinku přijdou poutníci o ledacos, co dostali ke svému potěšení. Ale protože spí a zapomínají, jejich radost končí pláčem a jejich slunečný den příchodem mraků. Tak to na tomto místě dosvědčuje i Křesťanova zkušenost 12).

6. Když došli až k místu, kde potkal Křesťan vracející se pány Bojácného a Pověrčivého, kteří se ho snažili zprávou o lvech na cestě také přimět k návratu, uviděli na blízkém kopečku jakoby šibenici a před ní, hned u cesty, tabuli s několika verši a pod nimi nápis, proč tu ona šibenice je.

Hlídej své srdce a též rtů svých. poutníky straší řečí slov zlých,
Ne jako mnozí, když haní cestu, neujdou soudu a ani trestu.

A nápis oznamoval: „Toto šibenice je postavena pro ty, kteří budou zastrašovat poutníky na cestě k Sionu. Za tento čin vůči Křesťanovi, zde byl žhavým železem propálen jazyk dvěma ustrašencům, Bojácnému a Pověrčivému 13).

Po přečtení této tabule řekla

Milosrdná: To mi připomíná jeden výrok: „Co ti učiní a co přidá, záludný jazyku? Hrdinovy ostré šípy, k tomu řeřavé uhlí z janovce.“(Ž. 120, 3-4)

7. Pokračovali ve své cestě,až došli k místu, kde uviděli na cestě dva lvy. Chrabrý byl osvědčený a statečný Pánův služebník, a tak se nezalekl a šel dál. Ale hoši se najednou z předních pozic raději stáhli až za ostatní poutníky. Když to jejich vůdce uviděl, usmál se a řekl:

Chrabrý: Copak, copak hoši! Když nehrozí nebezpečí jdete vepředu, ale když uvidíte lvy, začínáte couvat?

12) V potěšujících chvílích odpočinku, když se nám zdá, že jsme na výšinách duchovního života, nejsnadněji přehlédneme nebezpečí a zapomeneme, že se nemůžeme spolehnout sami na sebe. Mnozí měli tak úchvatné citové duchovní zkušenosti, že se jim zdálo, že už postoupili do vyšší duchovní úrovně, přesvědčili sami sebe že už se na sebe mohou celkem spolehnout a začali být hrdí na svoji duchovní výši a vzrůstající dokonalost. Jenže na své další pouti potom poznali, že ztratili sílu své závislosti na Bohu a tím pádem i pevný základ své víry; a nechali si zatemnit milost, která jediná může opravdu upevnit srdce, aby nekolísalo (Žid. 13, 9a). Tehdy nezbývá, než se v upřímném pokání zase vrátit zpátky. (Viz Cesta Křesťana, konec 3 kapitoly)

13) Když nás přemůže strach a nedůvěra, vidíme a vnímáme všechno zkresleně, protože „strach má velké oči.“ Upněme náš pohled na Pána a odhoďme naši nedůvěru a strach! Pokud jim poutníci podlehnou, mohou začít šířit obavy a zmatek i mezi své spolupoutníky. Mnohé to může odradit od nástupu na cestu, nebo se z cesty mohou i vrátit. Ale tím zatemňujeme cestu Páně, který je láska a cílem naší cesty je země odpočinku, blaha a slávy, na které se vyplatí něco vydržet. Náš Pán nás nezklame. A jsou-li naše oči někdy zamžené, takže jasně nevidíme, utišme se a počkejme; on se náš pohled časem rozjasní. A i když někdy procházíme mlhou, za žádnou cenu nedovolme našim ústům, aby pronesly jediné křivé slovo o Pánu, jeho milosti a jeho cestě.

A tak Chrabrý vytasil meč a pokračoval v chůzi směrem ke lvům (1P.5,8-9) i vchodu do paláce. Ale z nedalekého křoví u cesty vyskočil jakýsi obrovitý muž který ještě víc poštval lvy proti poutníkům. Jmenoval se Zuřivec 14), neboli Krvežíznivý, protože vraždil poutníky a pocházel z rodu obrů.

Zuřivec: Co tu děláte a co si to dovolujete? Zakazuji vám tudy projít!

Chrabrý: Tyto ženy a děti tudy projít potřebují a také projdou; a to navzdory tobě a tvým lvům.

Zuřivec: Tohle není cesta pro ně! Jsem pevně rozhodnutý, že jim tudy jít nedovolím a poštvu na ně i svoje lvy. Proto po této cestě neprojdou!

Je opravdu potřebné říci, že kvůli zuřivosti lvů a vzteku toho, který je štval, tudy už dlouhou dobu nikdo neprošel, takže cesta byla pustá a zarostlá trávou a plevelem. Ale přesto řekla

Křesťanka: „Zpustly stezky a poutníci po pěšinách chodili stezkami křivolakými. Ale nyní jsem povstala já, matka v Izraeli.“(Soud. 4, 6-7)

Zuřivec přísahal na své lvy, že tudy neprojdou a řval, ať uhnou stranou a odejdou. Ale Chrabrý učinil výpad a zasáhl ho svým mečem, takže nepřítel musel ustoupit.

Zuřivec: To mne snad chceš zabít na mém vlastním pozemku?

Chrabrý: To my stojíme na královské silnici a ty a tví lvi, které jsi tu umístil, to vy tu jste nezákonně. Ale tyto ženy a děti, i když jsou slabí, půjdou svoji cestou a nezabrání jim v tom ani tvoji lvi 15).

Potom znovu zaútočil, takže Zuřivec klesl na kolena. A dalšími útoky svého ostrého meče mu Chrabrý mocnými ranami rozťal téměř celou přilbu a usekl paži. Obr v agónii už jenom zařval, až se ženy lekly, ale pak už padl mrtvý k zemi. Ženy byly vystrašené, ale přece velmi šťastné, že jim už obr nestojí v cestě. Lvy na řetězech už neměl kdo pustit; a tak, ač ze všech sil napínali řetězy, už neměli možnost je napadnout.

Chrabrý: Pojďte v řadě přesně za mnou a pak vám lvi nemohou ublížit.

A tak prošli kolem řvoucích lvů bez úhony, i když se ženy třásly a hoši byli bledí jako smrt 16).

14) Obr Krvežíznivý je Satan, který se snaží poutníkům zabránit v následování všelijakými překážkami, jako jsou: hrozby, obsílky, pokuty, vězení, ztráta cti, přátel, výsad, zaměstnání a mnohým dalším. Vyhrožuje těm, kteří chtějí žít svůj život podle svého probuzeného svědomí a důsledně se podřídit požadavkům Královy cesty. A někteří se těmi překážkami nechají zastrašit; třeba se zaleknou jasného přiznání k víře a veřejného potvrzení, že vstupují do církve. Tím své duši natolik ublíží, že se z toho už nikdy nemusí vzpamatovat. Satan také staví lekavým před oči „města velká a opevněná až k nebesům“(Deut. 9, 1), „obry, syny Anákovy, vůči nimž jsme si připadali jako kobylky a takoví jsme v jejich očích i byli“(Nu. 13, 33), aby nevěřili v možnost vítězství a tedy ani nezačali zápasit. Ale ty „bojuj dobrý boj víry!“ (1Tim. 6, 12) Když se blíží nebezpečí, hromadí se překážky, když se začínáš bát, právě tehdy se postav na pevné slovo Božích zaslíbení a pusť se do zápasu. Na tvé straně je Kristus a ty skrze Něho zvítězíš. (Ř.8,37) „Posilni se a buď odvážný, neměj strach a neděs se, protože Hospodin , tvůj Bůh bude s tebou všude, kam půjdeš.“(Joz. 1, 9)

15) Chrabrý svou odvahou získal pro slabé poutníky volný průchod. V těžkých dobách jsou takoví neohrožení bojovníci pravdy pro ostatní velikým povzbuzením. Když vidí jejich odvahu, stávají se sami odvážnějšími. Zvláště jimi byli ti, kteří kázali bez strachu Pána Ježíše Krista a tak se stali průkopníky pravé svobody. Byli to muži jako Hus, kazatelé pouště ve Francii, nebo stateční „predikanti“, kteří tajně navštěvovali naše otce a přinášeli jim útěchu a povzbuzení. Svět vděčí za náboženskou svobodu i těm, kteří přes všechno pronásledování, veřejně bojovali proti tyranii a za svobodu svědomí. Ale i v našich dobách jsou stovky překážek, skutečných i domnělých, kterých se stateční bojovníci pravdy a služebníci slova učí nebát a dodávají i slabším a váhajícím potřebnou odvahu.

16) Jsi-li napaden nějakým obrem, nebo máš-li obavy z nějakých lvů, zapamatuj si, milý poutníku, že to je předzvěst nějakého útočiště, kde ti radost a odpočinek nahradí všechny předešlé útrapy.

KAPITOLA X.

1. Poutníci přišli až k paláci jménem Nádherný, kde je Chrabrý opouští, 2. poutníci jsou radostně přijati 3. a prožívají odpočinutí. 4. Milosrdné se zdá sen. 5. Poutníci jsou vyzváni k prodloužení svého pobytu. 6. Moudrost vyzkouší děti 7 .Objevuje se nápadník Milosrdné. 8. Matouš onemocní 9. a Moudrost ho vyučuje. 10. Křesťanka žádá o průvodce . 11. Poutníci si prohlížejí pamětihodnosti paláce.

1. Po překonání předešlého nebezpečí už byli poutníci velmi blízko brány paláce a příbytku strážného [1] a tak přidali do kroku, protože se už blížil večer a zůstat venku nebylo bezpečné. Když došli k bráně, Chrabrý na ni důrazně zaklepal.

Vrátný: Kdo je tam?

Chrabrý: To jsem já!

Protože Chrabrý už nejednou doprovázel přicházející poutníky, poznal vrátný hlas, přišel a pootevřel bránu. Ale nejdříve uviděl jen Chrabrého, protože ženy i hoši stáli za ním a vrátný si jich nevšiml.

Vrátný: Pane Chrabrý, co vás sem takhle navečer přivádí?

Chrabrý: Podle rozkazu našeho Pána přivádím několik poutníků, aby zde přenocovali. Dorazili bychom už dřív, ale postavil se nám do cesty ten obr se svými lvy. Po nelehkém boji jsem ho ale přece jen porazil a dovedl poutníky bez úhony až sem.

Vrátný: Pane, také tu přenocujete?

Chrabrý: Ne, ne! Hned teď vyrážím na cestu zpátky k mému Pánu.

Křesťanka: Ach, Pane, ani neumím říci, jak se teď cítím! Byl jste k nám tak věrný a laskavý, bojoval jste za nás tak statečně a radil jste nám tak moudře, že na vaši dobrotu nikdy nezapomeneme! To nás teď opravdu musíte na naší pouti opustit?

Milosrdná: Když nás teď opouštíte, mám opravdu strach! Jak můžeme my, slabé ženy, dojít přes všechny těžkosti až do cíle bez pomoci a bez přítele i obránce?

K prosbám se připojil i nejmladší

Jakub: Prosím vás, veďte nás a pojďte s námi dál! Pomozte nám, vždyť vidíte jak jsme slabí a jak je cesta nebezpečná!

Chrabrý: Doprovázel jsem vás, protože mne můj Pán a velitel poslal. Poslouchám jeho rozkazy. Pokud přikáže, abych vás vedl až k cíli, rád vám budu sloužit. To vy jste udělali chybu, že jste žádali o můj doprovod jen sem a ne po celou vaši cestu. Můj Pán by vám rád vyhověl. Ale to už je minulost, teď se musím vrátit. A tak vám, milá Křesťanko, Milosrdná i vy stateční hoši, přeji dobrou noc! [2]

2. Po odchodu Chrabrého se začal vrátný, jménem Bedlivý, vyptávat Křesťanky

Bedlivý: Jak se jmenujete a odkud přicházíte?

Křesťanka: My všichni pocházíme z města Zkázy. Já jsem vdovou, protože můj muž už zemřel. Byl poutníkem a jmenoval se Křesťan.

Bedlivý: Cože? To byl opravdu váš manžel?

Křesťanka: Ano. A tohle jsou jeho synové. A to je moje krajanka a přítelkyně, která se s námi vydala na cestu.

Vrátný okamžitě zazvonil na zvonec a z domu k nim přišla dívka jménem Pokorná. Té řekl

Bedlivý: Rychle všem v domě oznam, že sem přišla Křesťanka, manželka Křesťana i s jejich dětmi!

Když to dívka v domě radostně oznámila, propukla všude uvnitř veliká radost a veselost. Mnozí vyběhli ven k bráně, kde ještě všichni stáli a Křesťanku přivítali i ti z nich

Nejváženější: Vejdi, Křesťanko, vejdi, požehnaná ženo! Pojď a s tebou i všichni, kteří s tebou přišli!

A tak byla Křesťanka i ostatními uvedeni do velkého sálu a tam jim nabídli, ať se posadí.

1) Strážným je míněn kazatel a pastýř církve. Toho Pán ustanovil strážným svého domu (Iz. 62,6; Jer. 6,17; Ez. 3,17), aby bděl nad ovečkami Pánova stáda (Žid. 13,17), pásl Boží církev a dohlížel na ni (proto biskup = dohližitel, dozorce /Sk. 20,28/). Strážný má být věrným a moudrým správcem nad ostatními Pánovými služebníky, kterým má dávat ve správný čas odpovídající stravu (Luk. 12, 42). Je poslán, aby byl příkladem a sloužil Pánovu stádu (1P. 5,2-3). Je poslem = andělem (Zj.1,20; 2,1 a 8 a dále), který vyřizuje poselství smíření (2Kor.5,20). Strážný má „otevírat oči lidí, aby se obrátili od tmy do světla, od moci Satanovy k Bohu a aby vírou v Boha obdrželi odpuštění hříchů a podíl mezi posvěcenými.“(Sk. 26, 18) Posle Boží a strážný Pánova domu, hleď, abys úkol, který jsi od Pána dostal, také věrně vyplnil! (Kol.4,7)

2) Učme se o všechno prosit a buďme ve svých prosbách konkrétní! „Co chcete, abych vám učinil?(Mat. 20, 32) Tak se Pán Ježíš se ptá těch, kteří prosí jen všeobecnými slovy: „Pane, smiluj se nad námi“ V Nedomově překladu „Cesty poutníka“ je uvedena pěkná myšlenka: „Statečná mysl je Boží dar a musí být vymodlená.“

Když se opravdu všichni dozvěděli, kdo k nim dorazil, přišli, s radostí je objímali a přivítali je i ti nejváženější a

Nejstarší: Vítejte, „nádoby milosrdenství, které předem Pán připravil k slávě“(Ř. 9,23), vítejte, naši věrní přátelé!

Protože už čas pokročil a poutníci byli unavení nejen cestou, ale i prožitým strachem a napětím ze sledovaného boje s obrem i průchodem mezi lvy, řekla

Křesťanka: Prosím vás, už jsme opravdu docela unaveni, nemohli bychom si už jít odpočinout?

Bedlivý: Nejdříve se ale musíte posilnit nějakým pokrmem.

A protože byli v paláci stále připraveni na příchod dalších poutníků, připravili jim k večeři beránka, tak, jak to u nich bylo zvykem (Ex. 12,8 a J. 1,29).4)

3. Když povečeřeli a společné stolování ukončili zpěvem žalmu a modlitbami, odvážila se své hostitele požádat

Křesťanka: Nevím, jestli si mohu dovolit tuhle svoji smělou žádost; ale je-li to možné, ráda bych si dnešní noc odpočinula ve stejném pokoji, ve kterém zde nocoval můj manžel.

A tak všechny, i Milosrdnou, dovedli do vyžádaného pokoje 5). Když v něm potom všichni ulehli a před tím než usnuli, mluvily ještě Křesťanka a Milosrdná o svém současném stavu.

Křesťanka: V době, kdy se můj muž vydal na pouť, by mne ani ve snu nenapadlo, že ho budu jednou následovat.

Milosrdná: A už vůbec jsi nemohla tušit, že dnes budeš ležet ve stejném pokoji a dokonce ve stejné posteli.

Křesťanka: Nejvíc mne samotnou překvapuje, že se teď, na rozdíl od mého tehdejšího stavu, těším na to, jak se budu s radostí klanět mému Pánu a Králi! A jak věřím, to setkání se v určeném čase také uskuteční.

Milosrdná: Počkej! Také to slyšíš?

Křesťanka: Ano. Zní to sice slabě, ale je to bezpochyby radostná hudba. A zní, protože tu jsme my.

Milosrdná: To je krása! Hudba radosti v domě a v nebi i v srdci jásot; a to vše kvůli nám 6).

4. Ještě chvíli spolu hovořily, ale potom je přemohla únava a všichni usnuli. Když se ráno ženy probudily zeptala se Milosrdné

Křesťanka: Proč ses v noci ze spaní smála? To se ti něco zdálo?

Milosrdná: Zdálo. A byl to opravdu krásný sen. A to jsem se opravdu slyšitelně smála?

Křesťanka: Ano. A smála ses velmi srdečně. Můžeš mi, prosím, vyprávět ten tvůj sen?

3) Taková „je radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem, který činí pokání.“(Luk. 15, 10) A když se radují andělé, mělo by být samozřejmé, že s každou duší, která vchází do Božího pokoje, se raduje i církev. Tam, kde se z toho sbor neraduje, to je neklamnou známkou ochladnutí jeho duchovního stavu. Úroveň radosti sice nemusí být vždy stejná, protože radost, když do sboru přicházejí lidé, kteří byli předmětem všeobecného modlitebního boje, je pochopitelně větší, než když toto úsilí chybělo; ale ta opravdová radost z nových bratří a sester by nikdy neměla scházet. Naše spoluúčast v Kristově stádu by se měla projevovat podobnou radostí, jakou prožíval apoštol Pavel vůči Filipenským; a abychom i my s ním mohli vyznávat: „Děkuji svému Bohu při každé vzpomínce na vás a vždy v každé modlitbě za vás všechny prosím s radostí nad vaší účastí na díle evangelia od prvního dne až doposud. Jsem si jist právě tím, že ten, který ve vás začal dobré dílo, dovede je až do dne Ježíše Krista.“(Fil. 1, 3-6)

4) Tak, jako slavnost beránka připomínala každoročně Izraeli slavné vysvobození z Egypta a záchranu prvorozených pod ochranou krve na veřejích, právě tak nám připomíná Večeře Páně naše dokonalé vykoupení uskutečněné na Golgotě. Při slavnosti této Večeře si spásnou událost připomínáme a ve víře se „sytíme“ beránkem a jeho milostí. Je to duchovní hodování, které má provázet „nekvašený chléb“ upřímnosti a pravdy, „hořké byliny“ zármutku nad hříchem a nesení kříže při následování Pána Ježíše.

5) Na tomto místě Bunyan poznamenává: „Kristova náruč je pro všechny poutníky.“ Důvěřujeme-li Spasiteli a poddáváme-li se mu z upřímné a vroucí lásky, jaký jiný důsledek nám to může přinést, než upokojení učedníka, který odpočíval na Ježíšově hrudi?

6) Když upíráme pohled na Boží lásku, která nás vyhledala a pozvedla do postavení Božích synů i dcer, nemůžeme jinak, než propuknout v jásot: „Ó hlubino bohatství a moudrosti i poznání Božího! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nepostižitelné jeho cesty!“(Řím. 11, 33) Poznal jsi i ty už tuto „hudbu“ srdce?

Milosrdná: Zdálo se mi, že jsem seděla na velmi opuštěném místě, trápila se a plakala nad tvrdostí svého srdce 7). Ale nejednou se kolem mne objevilo hodně lidí a dívali se a poslouchali co říkám. A když jsem nepřestávala plakat nad svoji tvrdou a hříšnou přirozeností, začali se mi posmívat, nadávat mi do bláznů a začali se na mně dopouštět různých ústrků. Ale tehdy jsem ve snu pohlédla vzhůru a uviděla okřídlenou postavu, která se ke mně snášela a oslovila mne: „Milosrdná, co ti schází?“ A když vyslechla mé nářky, utřela mi šátkem oči, oblékla mne do šatů, na kterých se lesklo stříbro a zlato, na krk mi pověsila zlatý řetěz, ozdobila mne náušnicemi a na hlavu mi vsadila krásnou zlatou korunu. Pak mne vzala za ruku a řekla: „Milosrdná, pojď se mnou.“ A tak jsem s tou nebeskou postavou šla až ke zlaté bráně a ona na ni zaklepala a ta se otevřela. Proto jsem mohla vejít dovnitř až k nádhernému trůnu a Ten, který na něm seděl mi řekl: „Vítám tě, dcero!“ A to místo se skvělo a třpytilo jako hvězdy, nebo spíše jako slunce; a zdálo se mi, že jsem v zástupu, který nás obklopoval, zahlédla i tvého muže. A tak jsem se ze svého snu probudila se smíchem.

Křesťanka: To jsi měla opravdu opodstatněný důvod se smát! Domnívám se, že to nebyl jen tak ledajaký sen; a myslím, že tak, jako jsi prožila část mého snu při našem přepadení za brankou, že v budoucnu prožiješ i uskutečnění tohoto snu 8). „Vždyť Bůh promluví jednou i podruhé a člověk to nezpozoruje. Ve snu, v nočním vidění, když hluboký spánek padne na lidi, v dřímotách na posteli.“(Jób 33, 15-16) Bůh nepotřebuje, abychom vždy bděli, když k nám chce promluvit. Může nás navštívit i ve spánku a i tehdy můžeme slyšet Boží hlas. Naše srdce často bdí, když my spíme (Pís.5,2a) a i tehdy k nám může Bůh mluvit právě tak, jako v době když bdíme.

Milosrdná: Jsem velmi vděčná za tento sen! A doufám, že se brzo naplní a já se budu znovu smát! (Luk. 6,21b)

Křesťanka: Tak se mi zdá, že už bychom měly vstát. Chci se dozvědět, jaký tady bude náš další program.

Milosrdná: Pokud nám tady bude nabídnut další pobyt, přimlouvám se za to, abychom to přijaly. Ráda bych se tu seznámila s místními dívkami. Zdá se mi, že zvláště ty, které se jmenují Moudrost, Zbožnost a Láska, jsou nejen krásné ale mohou mne i mnohému naučit.

Křesťanka: Uděláme to, co pro nás připraví.

5. Když všichni vstali a upravili se, sešli do společných prostor. Dívky se poutníků zeptaly, jak se vyspali a jestli si dobře odpočinuli.

Milosrdná: Spala jsem výborně! Byla to nejlepší ze všech nocí, které jsem dosud zažila!

Na to jim nabídla

Zbožnost: Jestli se vám u nás líbí, zůstaňte tu nějaký čas. Poskytneme vám všechno, co máme k dispozici.

Láska: A to velice rádi!

Tuto nabídku všichni s radostí přijali a zůstali tam asi měsíc, který jim všem posloužil k velikému užitku.

6. Moudrost toho hned využila a požádala Křesťanku, zda by mohla vyzkoušet, jak své děti vyučuje a vychovává. Ta s tím ráda souhlasila.

7) Vy, kteří pláčete a naříkáte (nad tvrdostí svého srdce), vy budete potěšeni!(Mat.5,4) Ten, který se poníženě a zahanbeně modlil: „Bože, buď milostiv mně hříšnému“(Luk. 18, 13), odešel domů s pokojem v srdci. Hříšná žena, která se u Ježíšových nohou s pláčem kořila, byla propuštěna s odpuštěním a v pokoji (Luk,7, 36-50). I plačící Petr byl potěšen Pánovým vzkazem a brzo i návštěvou odpouštějícího Spasitele. Hluboké pokoření kvůli naší bídě a padlé přirozenosti vede k potěšení, které nám přináší Boží láska a milosrdenství našeho Otce v Kristu.

8) Sen bývá věrným odrazem toho, co se v nitru člověka odehrává. Milosrdná prožívala ponížení a pokoření. A na to mohla navázat Boží útěcha, a to tentokrát formou snu. Protože ten sen nepatřil ke snům běžným, ale byl důležitou osobní zkušeností a poselstvím od Boha. (Gen. 37, 5 a 9 ; 41, 1 aj.) Bůh může použít i tento způsob sdělení, i když v době kdy máme k dispozici celé Písmo, ho užívá spíše jen výjimečně. Protože plně určující je Písmo, nikoli sny.

A začala u toho nejmladšího, u Jakuba.

Moudrost: Jakube, víš kdo tě stvořil?
Jakub: Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch svatý.
Moudrost: Dobře. A kdo tě zachránil a vykoupil?
Jakub: Opět: Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch svatý.
Moudrost: Výborně, hochu! A jak tě vykoupil Bůh Otec?
Jakub: Svojí milostí.
Moudrost: A Bůh Syn?
Jakub: Svoji spravedlností, krví a svou smrtí i životem.
Moudrost: Zase správně. A jak tě vykoupil Bůh Duch svatý?
Jakub: Svým osvícením, obnovením, posvěcením a zachováváním.

Po těchto odpovědích, které nejmladší bez zaváhání dával, řekla Křesťance

Moudrost: Chválím tě za to, jak vyučuješ své děti. A protože i ten nejmladší na tyhle mé otázky odpovídal správně, nebudu je těm starším opakovat. Teď se obrátím na tebe, Josefe. Mohu dát několik otázek i tobě?
Josef: Pochopitelně. Když to budu vědět, rád odpovím.
Moudrost: Jak bys popsal, co nebo kým je člověk?
Josef: Je to rozumný tvor stvořený Bohem, jak to už před chvílí řekl Jakub.
Moudrost: Proč musel Bůh připravit záchranu, spasení?
Josef: Protože člověk už v ráji zhřešil a uvrhl se tím do bídy a zajetí hříchu.
Moudrost: Jaký význam má toto spasení, které nám dává nejsvětější Trojice?
Josef: Ukazuje nám, jak je hřích veliký a mocný tyran, a že nás z jeho drápů nemůže vytrhnout nikdo jiný než Bůh. A v Boží záchraně vidíme i Jeho nepochopitelnou lásku k člověku, protože ho z jeho bídy a ztracenosti doopravdy zachraňuje.
Moudrost: Jaký účel Bůh sleduje tím, že dává člověku záchranu,?
Josef: Tímto jeho jednáním je především oslaveno Jeho jméno, Jeho milost a spravedlnost. A druhým účelem je, aby své padlé stvoření - člověka - učinil navěky blaženým.
Moudrost: A kdo bývá spasen?
Josef: Ti, kteří přijímají jeho vykoupení [11].
Moudrost: I ty jsi dobře poslouchal správné vyučování své matky. Smím si vyzkoušet i tebe, Samueli?
Samuel: Ovšem.
Moudrost: Co je nebe?
Samuel: Je to nejblaženější stav i místo, protože tam přebývá Bůh.
Moudrost: A co je peklo?
Samuel: Je to nejhroznější místo i stav, připravený pro hřích, nekající se hříšníky a ďábla i smrt.
Moudrost: Proč jsi se rozhodl jít do nebe?
Samuel: Abych viděl Boha a ustavičně mu tam sloužil. Abych viděl Krista a věčně ho miloval; a abych měl plnost Ducha svatého v takové míře, jakou tady na zemi nemohu dosáhnout.
Moudrost: I ty jsi velmi milý hoch, který se dobře učil.

9) Tam, kde ve společenství Božích dětí sídlí láska, moudrost, zbožnost, opatrnost, skromnost, Boží bázeň a další ovoce Ducha svatého, tam je prožíváno požehnání a blaho. A poutník k Sionu takové společenství vyhledává a využívá ke svému vzdělání, užitku i potěšení.

10) Taková katechetika (vyučování dětí) je velice prospěšná. Když děti odpovídají na kladené otázky, utkví jim potřebné Boží pravdy v paměti i v srdci. Zvláště při návštěvách a pastorální péči v rodinách, kde jsou děti, by se nemělo takovéto vyučování zanedbávat. Pokud se tento zájem o biblické vzdělávání dětí zanedbá, v budoucnu se to musí projevit.
I kdyby současná generace ve sborech prožívala duchovní rozvlažení, ta vláha, bez vyučování dětí, se v příští generaci stane jen vzpomínkou na tuto dobu požehnání. Určitým vzorem jednoduchých otázek, které zde Moudrost dává, nám Bunyan shrnuje to nejpodstatnější, co je pro dětské chápání přiměřené; a co je i pro dospělého užitečným pramenem úvah a přemýšlení.

11) Josef odpovídá tak, jak se to lidem z pohledu zvenku jeví. Je to pohled, který pro začátečníka dostačuje. Ale většinou až později je věřícím stále jasnější, že za jeho vírou, za jeho přijetím Pána Ježíše, je skryto věčné Boží vyvolení, ono milostné předzřízení milosti, o kterém vyučuje Duch svatý.

Nakonec oslovila i nejstaršího syna, který se jmenoval Matouš.

Moudrost: Mohu se ptát i tebe?

Matouš: Ano. Budu velmi rád odpovídat.

Moudrost: Bylo něco před tím, než byl Bůh?

Matouš: Nebylo; protože Bůh je věčný, bez počátku i konce; a nic, ani jeho stvoření, které stvořil v šesti dnech, nemůže existovat mimo Něho.

Moudrost: Co si myslíš o Bibli?

Matouš: Je to svaté Boží slovo.

Moudrost: Je v ní napsáno jen to, čemu rozumíš?

Matouš: Ovšemže ne! Je v ní i mnohé, čemu nerozumím.

Moudrost: A co děláš, když dojdeš při čtení k místu, kterému nerozumíš?

Matouš: Pomyslím si, že Bůh je mnohem moudřejší než já. A modlím se, aby mi z toho místa dal ze své milosti pochopit to, čím mi to slovo má posloužit k mému užitku 12).

Moudrost: Co věříš o zmrtvýchvstání?

Matouš: Věřím, že všichni mrtví vstanou ve své nezměněné podstatě; někteří k poslednímu soudu, jiní k oslavení skrze Krista. Věřím tomu ze dvou důvodů: 1) Bůh to zaslíbil, 2) je schopen to uskutečnit. (1Kor. 15 k.)

Moudrost: Hoši, poslouchejte svoji matku, protože vás může naučit ještě mnoho užitečného. Také pozorně naslouchejte užitečným rozhovorům mezi poutníky, protože mnohé někdy říkají i kvůli vám. Pozorujte také všechno, čemu vás učí nebe i země; ale především velmi důkladně přemýšlejte o tom, co je v knize, která přiměla vašeho otce aby se stal poutníkem 13). A dokud budete zde, budu se vás snažit učit i já; a budu velmi ráda, když se budete i vy sami ptát na věci, které by vám mohli být k užitku.

7. Když byli poutníci v Nádherném paláci asi týden, přišel Milosrdnou navštívit jakýsi pan Praktický. On o ni už kdysi projevil jakýsi zájem. Byl i dosti vzdělaný a tvářil se, jako by mu náboženství nebylo lhostejné; ale celou svoji bytostí byl přítelem světa a jeho žádostí. Ještě ve Městě zkázy jí už asi dvakrát vyznával lásku 14). Milosrdná totiž byla velmi hezká a přitažlivá. Byla i velmi pracovitá. Když neměla zrovna na práci nic pro sebe, šila šaty pro chudé, které ráda obdarovávala 15). A pan Praktický, který nevěděl jak Milosrdná nakládá s výsledky své práce, ji obdivoval i pro její pracovitost. Myslel si: To v ní budu mít dobrou hospodyni!

Milosrdná se s touto záležitostí svěřila dívkám v paláci, protože znaly pana Praktického mnohem lépe než ona 16).

12) Jsme omezení lidé, ale Bůh je neomezený. Jak bychom ho mohli pochopit? Pravda je jako veliká koule a my svým pohledem nevidíme za její obzor. Jsou oblasti pravdy na které nedohlédnu já, ale kam vidí můj bratr, protože naše obzory mohou být různé. Jde jen o to, abychom brali Písmo jako nezpochybnitelnou autoritu a aby nám byl společný Ježíš Kristus jako Pán, který je cestou, pravdou i životem. I Bible má své hlubiny, na které nestačíme. A tehdy nemáme mistrovat, ale pokorně se učit, trpělivě čekat a prosit o milost k porozumění i „hutného“ pokrmu.

13) Jak velikým požehnáním pro své děti je matka, která je vede k Boží bázni. Milé děti, važte si své matky, dokud ji ještě máte! Nejlepším katechismem je život a příklad věřící a s Bohem chodící matky. Mnohé perly je možné ulovit i z rozmluv věřících, kteří žijí příkladným životem. Vzácným zdrojem poznání jsou i příroda a dějiny. Ale nejvzácnějším učitelem je kniha knih – Bible. Bůh k nám může promluvit různým způsobem, ale nejjasněji a nejjistěji k nám mluví skrze své Svaté slovo.

14) Kvůli pěkné tváři a dobrým vlastnostem bude nejeden mladík předstírat zájem o náboženství. Je to citlivá oblast a proto je, zvláště zde, zapotřebí velká opatrnost a Boží bázeň. Nejedna mladá dívka se kvůli vdavkám dostala do léčky, ze které se už nevymotala a „ztratila“, k věčné škodě své duše, víru. Ale i dívky nejednou předstírají nábožnost, aby ulovily věřící mládence, kteří se jim líbí. A mnozí zamilovaní prohlédli, až když bylo pozdě.

15) Milosrdná je pěkným příkladem toho, jak by měly věřící dívky využívat svůj čas k pomoci potřebným, nebo k práci užitečné v církvi. Jak velice bychom v církvi potřebovali nejednu Tabitu (Sk. 9,36), které by ozdobily učení Pána Ježíše dobrými skutky, které by stíraly slzy trpícím, ulehčovaly obtíženým, věnovaly se opuštěným a šířily požehnaný vliv služby milosrdenství a sebezapření.

16) Moudrá a bohabojná dívka se v takové vážné životní záležitosti svěří zkušenějším, kteří lépe znají smýšlení a povahu nápadníka. Mladí věřící lidé by se v těchto záležitostech neměli spoléhat na svůj úsudek a neměli by si nechat radit od nemoudrých. Nejdůležitější okolností, kterou je třeba vzít v úvahu je, bude-li mu jeho partner pomocí nebo překážkou na cestě k nebi. Pro věřícího je příkazem pro manželství: „Jen v Pánu“! Křesťan se nemůže spojit na celý život s neobráceným. Ani „dobrá vůle“ druhého tu nesmí stačit.

V paláci byl Praktický znám jako mladík sice příčinlivý, ale který náboženství jen předstírá a skutečnost změněného života je mu cizí.

Milosrdná: Když je takový, nevěnuji mu už ani jeden pohled. Jsem rozhodnuta, že si na cestě na Sión, nikdy svoji duši nezatížím tak strašnou zátěží.

Moudrost: Aby se ti Praktický přestal dvořit, se ani nemusíš moc snažit. Stačí, když budeš dál pracovat pro chudé; a on ztratí zájem.

Když přišel Milosrdnou její nápadník další den opět navštívit, zastihl ji v její obvyklé práci pro chudé.

Praktický: To jsi stále takhle pilná?

Milosrdná: Ano. Když nedělám pro sebe, tak šiji pro jiné.

Praktický: A kolik si tak denně vyděláš?

Milosrdná: „Konám dobro a bohatnu v dobrých skutcích a tak si shromažďuji pěkný základ pro budoucí skutečný život v nebi.“(1Tim. 6, 18-19)

Praktický: A prosím tě, co s tím co ušiješ děláš?

Milosrdná: Dávám to chudým a odívám nahé.

Praktickému spadla brada a přestal za Milosrdnou chodit. Když se ho pak ptali, proč už o Milosrdnou nestojí, řekl

Praktický: Milosrdná je opravdu moc hezká. Jenže má velikánské vrtochy.

Po nějakém čase řekla Milosrdné

Moudrost: Cožpak jsem ti neřekla, že to Praktického rychle přejde? A buď si jistá, že tě ještě pomluví. Sice předstírá, že si náboženství váží, a i když to vypadalo, že tě má rád. On a milosrdenství mají tak různé povahy, že se nikdy nesejdou.

Milosrdná: Nikdy jsem o tom ještě s nikým nemluvila, ale kdybych chtěla, mohla jsem už být vdaná. Jenže moji nápadníci, ačkoli na mě neshledali chyby, nikdy nemilovali moje zásady.

Moudrost: Milosrdenství dnes nemá velkou oblibu. Lidé sice říkají, že si ho váží, ale nesmí je to moc stát. Takže si váží jen toho slova. Je jen málo těch, kteří to slovo prokazují i skutkem.

Milosrdná: Když si mne nikdo nevezme, zůstanu do smrti svobodná. A místo muže budu mít své zásady, protože nechci měnit svoji povahu. Nikdy si nevezmu někoho, kdo by mi chtěl v mé službě jiným bránit. Mám sestru Štědrou, která si takového lakomce vzala. Ale nikdy se spolu nemohli shodnout. A protože moje sestra chtěla chudým pomáhat, neustále ji všelijak bránil a nadával. A nakonec ji veřejně prohlásil za marnotratnicí za kterou nebude platit dluhy a vyhnal ji z domu. Kdo ví, kde a jak teď žije.

Moudrost: Byla bych ochotná se vsadit; že byl její muž vyznavačem křesťanství?17)

Milosrdná: Pochopitelně že byl. A takových jako on je dnes plný celý svět. Ale já si žádného takového nevezmu.

8. A právě tehdy onemocněl Křesťančin nejstarší syn Matouš. Jeho nemoc se projevovala tak krutými bolestmi břicha, že si myslel, že ho to roztrhá. Křesťanka se poradila a poslala pro lékaře, který bydlel nedaleko a jmenoval se pan Zkušený. Když doktor Zkušený přišel, prohmatal Matoušovi břicho a usoudil, že se jedná nejspíš o otravu jídlem. A tak se zeptal Křesťanky

Zkušený: Co hoch v poslední době jedl?

Křesťanka: To co my. A jídlo je tady určitě zdravé.

Zkušený: Ten hoch snědl něco, co mu leží nestrávené v žaludku. Bez léků, které způsobují pročištění zažívacího ústrojí to z něho nevyjde a on zemře.

17) Je možné křesťanství vyznávat, ale jeho moc zapírat (2Tim. 3, 5), mít jméno jako živý a přitom být mrtvý (Zj. 3, 1) a říkat: „jsem křesťan“, ale nebýt Kristovým vlastnictvím a nemít Kristova Ducha. Nebylo by dobré se na chvíli zastavit a ujasnit si, kdo vlastně jsme?

Ale najednou si vzpomněl a proto řekl

Samuel: Ale maminko, pamatuješ se, jak hned za brankou Matouš trhal a jedl ovoce z větví, které přesahovaly ze zahrady přes zeď? Teď vidím, jaké jsme měli štěstí, že pro nás viselo to ovoce moc vysoko!

Křesťanka: Máš pravdu! Matouši, cos to provedl? A tohle je důsledek toho, že jsi mne neuposlechl a jedl to prokleté ovoce!

Zkušený: Předpokládal jsem, že příčinou křečí je to, že snědl něco škodlivého. Ovoce z té zahrady, která patří Belzebubovi, je to nejškodlivější. Divím se, že vás před ním někdo nevaroval, protože mnoho lidí už po jeho požití zemřelo.

Křesťanka (v pláči): Jak jsi mohl být tak neposlušný a jaká jsem já nerozumná a málo pečující matka! Pane doktore, myslíte, že se tu dá ještě něco dělat? 18)

Zkušený: Upokojte se a neklesejte na mysli! Hoch se uzdraví, ale musí užívat léky na vyčištění organismu. Bude přitom zvracet a při opouštění škodlivin z těla prožije i další obtíže, ale prognóza je nadějná.

Křesťanka: Prosím vás, pane doktore, udělejte všechno co je možné, ať to stojí, co stojí!

A tak lékař připravil lék, který se ale ukázal jako příliš slabý. Byl prý složen z krve kozla, z popela z jalovice a z izopu (Žid. 9,13 a 19). Když pan Zkušený viděl, že lék nezabírá, připravil jiný, nevýslovně drahý, který byl udělán „Ex carne et sanguine Christi.“(19) Jak víte, léky jsou připravovány často podle různých receptů. Ten poslední lék byl připraven jako pilulky a měl se užívat po polknutí jednoho či dvou zaslíbení a s příslušnou dávkou soli. (Mar. 9,49) A zapíjet se měl třemi sklenicemi slz pokání. (Zach.12,10)

Když byl lék i další ingredience připraveny a doneseny k nemocnému, hoch nechtěl nic z toho užívat i když ho křeče stále nesmírně sužovaly.

Zkušený: No tak, hochu! Musíš ten lék začít užívat, jinak se neuzdravíš!

Matouš: Jen jsem se na to podíval a už je mi na zvracení!

Křesťanka: Matouši, nedá se nic dělat, užívat to musíš!

Matouš: Ale to budu ihned zvracet!

Proto se lékaře zeptala

Křesťanka: Prosím vás, jakou chuť ten lék má?

Zkušený: Překvapivě dobrou. Ale hlavně je účinný.

Křesťanka se dotkla tabletky špičkou jazyka. A překvapeně řekla synovi

Křesťanka: Matouši, vždyť je to sladší než med! Pokud mne miluješ a máš-li rád své bratry, Milosrdnou i svůj život, hned to spolkni!

18) Pokud jsme zhřešili - ze zvědavosti, úmyslně či dokonce ze vzdoru - v době kdy jsme už byli přijati Kristem na milost a prožili jeho pokoj, působí jed hříchu duchovní obtíže ještě velmi dlouhou dobu. Protože jsme zarmoutili Ducha svatého, jehož utěšování se od nás vzdaluje, je náš obzor zatemněn a prožíváme úzkosti jako Jób. Aby mohla nastat náprava, je nutné rozpoznat hřích, který krizi způsobil; a proto se máme modlit jako Jób: „Dej mi poznat mé přestoupení a můj hřích!“(Jób 13, 23) A když svůj poznaný hřích Bohu vyznáme, „On je věrný a spravedlivý, aby nám hříchy odpustil a očistil nás od každé nepravosti.“(1J. 1, 9) Poznání a vyznání - tyto dvě činnosti z lidské strany jsou nutné k očištění od hříchu. K procesu očištění používá Bůh i zkušené kazatele a věřící a proto je v Písmu napomenutí: „Vyznávejte hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni.“(Jak. 5, 16) A rodiče si zde mohou vzít příklad z Křesťanky, která hřích dítěte neomlouvá, nepřechází ho, ale prožívá nad ním zděšení, pláče, a i sobě vyčítá malou pečlivost a prozíravost. Tak se projevuje pravá láska křesťanského rodiče. Hřích je nutné nazvat hříchem a je třeba vynaložit veškeré úsilí, aby mohla být duše dítěte uzdravena. A když si rodič neví rady, má jít a požádat o radu a pomoc zkušené bratry, nebo věrného kazatele. (Jak.5,19-20; Gal. 6,1)

19) „Z těla a krve Kristovy“ (Zde Bunyan skromně poznamenává: Latinu jsem si vypůjčil.) Žádné jiné prostředky nestačí. To, co Kristus způsobil svým tělem a krví, je nutné uchopit vírou, protože to je jediným lékem proti hříchu. Boží zaslíbení nám dodávají odvahu abychom oběť smíření přijali a znovu si ji přivlastnili. Boží slovo i naše jednání je pak „osoleno“ Duchem svatým, jeho posvěcujícím vlivem, který také způsobí pocit studu nad tím, že jsme našeho dobrého Pána mohli takhle zarmoutit. Naše vrozená pýcha se sice nechce pokořit, ale bez pravé pokory, bez upřímné lítosti nad naším hříchem, bez kajícího vyznání a odsouzení sebe samého (v tom je pravý význam vyznání), lék nebude působit. Proto mnozí křesťané mluví o smrti Pána za jejich hřích; jenže v jejich životech to nezpůsobí změnu a ani to nedává pokoj jejich svědomí.

A tak po dalším otálení a po krátké modlitbě, aby Bůh léku požehnal, Matouš ho i s ostatními náležitostmi spolkl. I když měl zpočátku pocit dávení a hodně ho to pak i prohnalo, velmi se mu ulevilo. Dokonce mohl po delší době konečně usnout. Sice se ještě muset pořádně vypotit, ale křeče v útrobách úplně zmizely.

Druhý den už mohl Matouš vstát a chodit o holi a tak mohl navštěvovat a mluvit o svém uzdravení s Moudrostí, Zbožností i s Láskou. Když potom potkala doktora Zkušeného, zeptala se

Křesťanka: Kolik jsem vám dlužná za vaši práci a péči, kterou jste věnoval mému dítěti?

Zkušený: Zaplaťte mé služby poplatkem na ředitelství nemocnice podle pravidel a předpisů, které se toho týkají (Žid.13,12-16).

Křesťanka: A dají se tímto lékem léčit i jiné nemoci?

Zkušený: Tento prostředek má všeobecné uplatnění a je vysoce účinný vůči všem nemocem, které poutníky ohrožují. A je-li správně používán, jeho účinnost se nikdy neztratí.

Křesťanka: Tak mi ho, pane, připravte dvanáct krabiček. Protože když budu mít tento lék, nebudu už na své cestě používat žádný jiný.

Zkušený: A tento lék je výborný i jako prevence a jeho užíváním je možné nejen léčit ale i předcházet veškerým nemocem, které na cestě k Sionu hrozí [20]. A navíc, a tím se zaručuji, ti kteří ho pravidelně užívají nezemřou, ale budou žít navěky (J. 6,58). Má to ovšem podmínku: Lék se nesmí užívat jinak než jsem ho předepsal. Za jiných podmínek neúčinkuje [21].

A lékař Křesťančině žádosti vyhověl a vybavil jí tím výborným lékem nejen pro ni, ale v dostačujícím množství i pro její syny a Milosrdnou. Potom se rozloučil; ale před svým odchodem ještě napomenul Matouše, aby už příště netrhal a nejedl nezralé zelené švestky. Potom ho objal a odešel.

9. Už jsem vám vyprávěl, jak Moudrost nabídla hochům možnost, aby jí pokládali otázky. A ona že jim ráda odpoví na všechno, co je potřebné a užitečné pro jejich život. Této příležitosti v době svého uzdravování využil zvláště

Matouš: Proč se nám zdají léky většinou hořké?

Moudrost: Aby bylo zřejmé, jak je nepříjemné Boží slovo těm, kteří mají tělesnou mysl.

Matouš: A proč má dobrý lék projímavé účinky a vyvolává dávení?

Moudrost: To ukazuje na skutečnost, že Slovo, působí-li očistně, očišťuje srdce i mysl. Totéž, co působí v těle lék, působí v duši Boží slovo.

Matouš: Co nás může naučit, když vidíme plameny ohně šlehat vzhůru, ale slunce své paprsky světla a tepla vysílá dolů?

Moudrost: Plameny stoupající vzhůru nás mají naučit, že my máme vystupovat k Bohu ve vroucích modlitbách a s upřímnými žádostmi. A to, že slunce k nám vysílá své světlo, teplo a všechny požehnané vlivy svého působení, nás učí, že Spasitel světa, ačkoli je tak vyvýšený, nás přesto miluje a svojí milostí se k nám dolů sklání.

Matouš: Odkud mají mraky svoji vodu?

Moudrost: Z moře.

Matouš: A co se z toho můžeme naučit?

Moudrost: Že i kazatelé mají své učení čerpat z Boha.

Matouš: A proč se z mraků vylévá voda?

Moudrost: Opět to ukazuje na to, že kazatelé mají to, co o Bohu vědí předávat světu.

Matouš: Proč sluneční paprsky vytvářejí duhu?

20) Nikdy nemůžeme přehnat četnost opakování a nikdy předůraznit víru plně spoléhající na Ježíše Krista „který hřích nepoznal, za nás byl učiněn hříchem, abychom se my v něm stali Boží spravedlností.“(2Kor. 5, 21) A počítání s touto skutečností a zůstávání v jeho přítomnosti je lékem a záchranou před hříchem. Všechny jiné prostředky jsou omylem.

21) Bunyan zde poznamenává: „Lék se má podávat ve sklenici se slzami pokání.!“ Kdyby ho někdo předepisoval v jiném spojení, anebo podával jiný lék ke zhojení raněného svědomí, je podvodníkem a šarlatánem, i kdyby byl považován za nejvyhlášenějšího moralistu nebo psychologa.

Moudrost: Je to znamení smlouvy Boží milosti, která je nám kvůli Kristu ještě znovu potvrzena.
Matouš: Proč voda, která má svůj původ v moři, k nám přichází skrze prameny ze země?
Moudrost: Je to ukázka toho, že Božská milost k nám přichází skrze Kristovu lidskost.
Matouš : Proč se některé prameny vod objevují i u vrcholků vysokých hor?
Moudrost: Je to poučení, že Duch svatý svoji milostí navštěvuje lidi ve vysokém i nízkém postavení.
Matouš: Proč si musíme vykřesat oheň, když chceme zapálit lampu?
Moudrost: Abychom si uvědomovali, že ani my nemůžeme sami od sebe hořet pro Boha, když v nás nezapálí pravé světlo Boží milost.
Matouš: A proč plamen tráví knot, lůj nebo olej aby mohlo světlo hořet?
Moudrost: I to je upomenutí, že tělo i duše a vše ostatní má být i v nás být stráveno ve službě Bohu. A v tomto stavu je v nás nejsnadněji zachovávána Boží milost.
Matouš: Proč si pelikán sám sobě svým zobákem zraňuje hruď?
Moudrost: V době nouze tak udržuje naživu svá mláďata. To nám připomíná, že i náš Spasitel Kristus tak miluje svůj lid, že je vysvobozuje svojí krví.
Matouš: Čemu se můžeme naučit z kokrhání kohouta?
Moudrost: Máme vzpomínat na Petrův hřích a na Petrovo pokání. Kuropění před svítáním nás také učí, že se už blíží den; a to nám má připomínat slavný Kristův příchod i hrozný den posledního soudu.

10. A tak poutníkům uběhl měsíc jako voda a oni si začali uvědomovat, že by už zase měli pokračovat v putování. A právě tehdy připomněl Křesťance její syn jménem
Josef: Maminko, nezapomeň poslat do domu pana Vykladače prosbu o pana Chrabrého jako průvodce, aby nás měl kdo chránit na naší další cestě.
Křesťanka: Vidíš, málem bych na to zase zapomněla.
A tak napsala pokornou prosbu pro pana Vykladače a požádala pana Bedlivého, aby jejich prosbu nějakým způsobem podpořil a nechal doručit. Správce paláce si list přečetl, svěřil ho poslovi a řekl
Bedlivý: Běž a pověz jim, že i já tuto žádost podporuji [22].

11. Když obyvatelé části domu, kde byli poutníci ubytováni postřehli, že poutníci už pomýšlejí pokračovat v pouti, svolali všechny obyvatele paláce a poděkovali Králi, že jim poslal tak milé a prospěšné hosty. Potom řekl Křesťance
Bedlivý: Nechcete, abychom vám i u nás ukázali některé pozoruhodné věci, o kterých byste mohli na další cestě uvažovat?
Poutníci rádi svolili a tak je dovedli do místnosti, kde jim ukázali košík s ovocem. Hosté ovšem nevěděli, že jde o ovoce, které bylo příčinou vyhnání prvních lidí z ráje, protože ho jedla Eva a dala i Adamovi. Křesťanky se zeptal
Bedlivý: Co si myslíte že to je?
Křesťanka: Netuším; může to být jak jídlo, ale také jed.
Když jí oznámili, jaké to ovoce je, Křesťanka údivem spráskla ruce [23]. (Gen.3,1-6; Ř.7,24) Potom je zavedli na místo, kde mohli vidět Jákobův žebřík [24]. A zrovna v tu chvíli po něm vystupovalo i sestupovalo několik andělů.

22) Někdy se musejí věřící odstěhovat z místa, kde byli přijati do církve. A tehdy půjde věrnému kazateli o to, aby mohli být v novém bydlišti svěřeni do péče jiného pastýře, který by je pásl stejně dobře nebo i lépe, a který by je dovedl až k Jordánu smrti. A tak se bude společně s nimi modlit, aby jim dal Pán statečného a věrného vůdce, který by je vedl dál po stopách našeho Mistra. A bude se upřímně radovat, když jim ho Pán dá. Z celého vyprávění je zřejmé, že život věřícího se skládá z jednotlivých různých „etap“ a že na budování jejich charakteru působí různé vlivy. Také vidíme, že v životě poutník prožívá celý řetěz různých služeb, které se střídají a na sebe navazují.
23) Ovoce nebylo ze své podstaty špatné. Hříchem bylo to, že ho lidé, i když dobře znali Boží zákaz, jedli a tím padli. Eva se nechala svést pokušitelem k touze po nezávislosti na Bohu. A to je dodnes úspěšnou Satanovou metodou: přerušit neposlušností důvěrný vztah s Bohem a potom i to, co je dobré, převrátit ve zlo.
24) Prostředníkem mezi nebem a zemí je Kristus. Přes něho přijímáme Boží lásku a jeho milosrdenství a skrze Krista přijímá Bůh nás, naše prosby i touhy. A pohled na toto spojení je zajisté překrásné.

Křesťanka i ostatní byli tímto pohledem okouzleni. (Gen. 28,12; J. 1,51) Už je chtěli odvést k další zajímavosti, ale tehdy řekl mamince ten nejmladší

Jakub: Maminko, prosím, zůstaňme tu ještě chvilku. Ten pohled je překrásný!

A tak se tam ještě zdrželi a opájeli se tím viděním. Potom přešli do další místnosti, ve které byla zavěšena zlatá kotva. A tam řekl Křesťance

Bedlivý: Sundejte ji, a vezměte si ji s sebou. Budete ji na své pouti potřebovat, abyste byli pevně spojeni s neviditelnými, ale pevnými skutečnostmi skrytými za oponou. A abyste s její pomocí mohli i ve vichřici udržet stabilní pozici.

Tento dar poutníky velmi potěšil (Žid.6,18b-19)25). Potom je dovedli na horu, na které otec všech věřících Abraham obětoval svého syna Izáka (Gen. 22,9). Tam jim ukázali jeho oltář, dříví, oheň a obětní nůž, protože všechny ty věci tam stále uchovávají a dodnes je možné si je tam prohlédnout. Když to vše uviděli, řekla s údivem

Milosrdná: Jakou víru měl tento muž! Jak miloval svého Boha, že byl ochotný tak potlačit i lásku ke svému synovi, kterého tak miloval!

Na závěr prohlídky je Moudrost zavedla do jídelny, kde byly i varhany. Zasedla k nim a začala zpívat píseň, která odkazovala na to, co si právě mohli poutníci prohlédnout.

Jedem je Evy ovoce a proto buďte bdělí
a vyvarujte se ho, vždyť Pán tak přísně velí.
Jákobův žebřík celý zde viděli jste stát
a anděly se k nebi i dolů ubírat.

Tak pospíchejte též, kam kotva táhne k cíli.
Ať oporou je v bouři i pro vás moji milí.
Král zaslouží si lásku a vše mu v oběť dát;
jak Abraham mu s vírou a láskou všechno přát.

25) Jak by také ne! Naděje je radostné, trpělivé a důvěrné očekávání, že všechny Boží sliby se jednou naplní a že určitě budeme jednou stát ve věčné blaženosti před tváří toho, který nás vykoupil. Naděje pramení a vychází z víry. Věříme Bohu a proto víme, že nás nezklame. A proto můžeme i v bouřích života stát pevně. Protože „On neušetřil vlastního Syna, ale za nás za všechny ho vydal. Jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?“(Ř. 8, 32)

KAPITOLA XI.

1. Vykladač posílá poutníkům opět jako vůdce Chrabrého. 2. Moudrost a Zbožnost je vyprovázejí až do údolí Ponížení. 3. Tam vzpomínají na Křesťanův boj 4. a uvidí i sloup na památku toho střetu. 5. Poutníci procházejí údolím Stínů a smrti 6. a chce je zastavit obr Mámil; je ale poražen.

1. Právě v tu chvíli začal někdo důrazně klepat na bránu. Když vrátný otevřel, uviděl pana Chrabrého. A když ho uvedl dovnitř, zavládla mezi poutníky veliká radost, protože si znovu vzpomněli, jak statečně za ně bojoval s obrem Zuřivcem a jak je bezpečně provedl i mezi řvoucími lvy.

Chrabrý: Křesťanko i Milosrdná! Rád vás zase vidím! Můj Pán mi nařídil, abych každé z vás donesl láhev vína, trochu praženého obilí a několik granátových jablek. A hochům tady také posílá nějaké fíky a rozinky. To abyste se měli čím na cestě občerstvit 1).

2. A tak poutníci dokončili přípravy na svůj odchod z paláce. Dívky Moudrost a Zbožnost se nabídly, že je kousek vyprovodí. U brány se pak zeptala pana Bedlivého

Křesťanka: Prošel v poslední době někdo kolem?

1) Chrabrý nepřišel z prázdnou, ale přinesl několik Božích potěšení. Je v tom skryto velké poučení. Pán Ježíš dává rozmnožené chleby i ryby učedníkům a oni je předávají hladovým (Mat. 14, 19). Apoštol Pavel čerpal ze zdroje Božího potěšení, aby mohl potěšit ty, kteří jsou také v různých soužení (2Kor.1,3b-4). Nemůžeme posloužit druhým k požehnání, nejsme-li sami jeho účastníky. Nádoba přinášející vodu požehnání v něm musí být sama „namočena“, aby mohla přinášet občerstvení žíznivým.

Bedlivý: Ano. Ráno tudy kdosi procházel a říkal, že nedávno byla na královské silnici provedena veliká loupež 2). Ale lupiči že už byli chyceni a brzy nad nimi bude vynesen ortel smrti.

Křesťanku i Milosrdnou tato zpráva polekala. Ale aby je uklidnil řekl

Matouš: Maminko, neboj se! Teď už nás přece zase vede pan Chrabrý!

A tak se ženy trochu uklidnily a při loučení řekla jejich hostiteli

Křesťanka: Jsme vám velice zavázáni za všechnu vaši péči a laskavost, kterou jste nám po celý náš pobyt tady prokazovali. Ani nevím, jak vám máme za všechno poděkovat. I moje děti vás a všechny ve vašem domě měly velice rády, protože cítily vaši lásku a dobrotu. Dovolte tedy, abych vám dala alespoň tento nevelký obnos.

A vtiskla Bedlivému do ruky dukát 3). Jako odpověď se uklonil a řekl

Bedlivý: „Ať je tvé roucho v každé době bílé a na tvé hlavě ať není nedostatek oleje.“(Kaz. 9, 8) A tobě Milosrdná, přeji, ať tvá „víra působí spolu se skutky a v těch skutcích se víra stane dokonalou.“(Jak. 2, 22) A vy hoši, „utíkejte před mladickými žádostmi, usilujte o spravedlnost, víru, lásku a pokoj s těmi, kteří vzývají Pána z čistého srdce.“(2Tim. 2, 22) Tím budete působit své matce radost a budeme mít chválu u všech, kteří žijí se střízlivou myslí.

Pak poutníci Bedlivému i ostatním za všechno poděkovali, rozloučili se a odešli.

Ve svém snu jsem potom viděl, že všichni došli na úplný vrchol pahorku Obtížnost, když si najednou vzpomněla

Zbožnost: Zapomněla jsem něco dát Křesťance i jejím spolupoutníkům. Musím se pro to vrátit!

A tak se rozběhla nazpět a skupina se rozhodla na ni počkat. A tehdy se Křesťance zdálo, že slyší z hájku po pravé straně cesty, sice slabý, ale překrásný libozvučný zpěv:

Můj celý život bohatou jsi láskou svou mi prokazoval
a zveš mne, bych tam v domě tvém tvou lásku věčně oslavoval.

A hned vzápětí uslyšela jiný hlásek, který jako by na předcházející zpěv odpovídal:

Proč láska ta? Bůh dobrý jest a rád nám svoji milost dává
a pravda základ základ jeho cest; a proto - věčná mu buď sláva.

Křesťanka: Kdo to tu tak krásně zpívá?

Moudrost: Takhle tu zpívají naši zdejší ptáčci. Ale takhle krásně zpívají jen zřídka, většinou jen na jaře, když krásně svítí sluníčko a všechno začíná kvést. To je pak možné je slyšet po celý den. (Pís.2,11-12) V tom čase sem často přicházím potěšit se jejich zpěvem. Několik takových krotkých zpěváčků chováme i v našem domě. Velice oceňujeme jejich zpěv zvláště v smutných dobách, kdy nám přinášejí do životů aspoň trochu radosti 3).

Mezi tím se vrátila dívka Zbožnost, která odběhla pro zapomenutý dar. Pak řekla Křesťance

2) Bunyan neuvádí, na jakou tehdejší událost alegoricky myslí. Možná jsou míněna tehdejší krutá pronásledování a utrpení věřících, kteří se kvůli svému svědomí nechtěli podřídit nátlaku státní církve. Jedna mučednice, Elizabeth Gauntová, byla upálena v roce 1685. Kvaker W. Penn, který ji viděl umírat, o tom napsal: „Sama slámu okolo sebe upravila, aby byla rychleji upálena. A umírala tak statečně, že se přihlížející diváci neubránili slzám.“ I za našich časů se dějí takové loupeže. Není to tak dávno, když v sibiřských žalářích trpěli Stundisté (skupina protestanských věřících v Rusku a Sovětském svazu pojmenovaných podle toho, že se scházeli k hodinám /stunden/ studia Bible.) Mnoho také vytrpěli Arméni, kteří byli vyvražďováni a vyhlazováni pochody smrti tureckým sultanátem, protože byli křesťanským národem. /*A dnes jsou křesťané, zvlášť v islámských zemích pronásledováni ještě častěji.*/ Ale i když Bůh dopouští mnoho utrpení i zabíjení svých věrných, nezapomene zúčtovat s těmi, kteří se svým jednáním provinili proti jeho dětem.

3) „Zlatý anděl“ byla zlatá mince v ceně tehdejších 12 šilinků (což se v době 1. republiky rovnalo asi 100 Kčs). Křesťanka tak nezapomněla na slovo Písma: „Ten, kdo je vyučován slovu, nechť se sdílí ve všech dobrých věcech s tím, kdo vyučuje.“(Gal. 6, 6).

Zbožnost: Podívej, tady jsem ti přinesla nákresy všech věcí, které jste u nás viděli. Když si budete chtít něco znovu připomenout, můžete do nich nahlédnout a znovu se těmito věcmi poučit, posílit, anebo potěšit 4).

Pak opět pokračovali v cestě a začali sestupovat do údolí Ponížení 6). Cesta vedla strmě dolů, byla kluzká a plná kamenů, které ujížděly pod nohama. Ale protože šli poutníci velmi opatrně, podařilo se jim bez úhony sestoupit až do údolí. Tam Křesťance řekla

Zbožnost: Právě tohle údolí je místem, o kterém jsi už určitě mnoho slyšela. Právě tady tvůj manžel vybojoval svůj strašný zápas s Apollyónem. Ale nepropadej obavám; dokud s vámi jde vůdce Chrabrý, očekáváme, že vám na cestě nebude hrozit nebezpečí 7).

Potom se s nimi Moudrost se Zbožností rozloučily a vrátily se zpět do paláce.

3. A poutníci v čele s Chrabrým pokračovali v další cestě. O povaze tohoto údolí je poučil

Chrabrý: Nemusíte se v tomto údolí ničeho přehnaně obávat. Tady nehrozí žádné nebezpečí, na kterém bychom neměli podíl i my sami. Je pravda, že se tu utkal Křesťan s Apollyónem v urputném souboji. Ale byl to pouze následek několika vážných uklouznutí, které se mu přihodily při sestupu. Protože ti, kdo se při cestě do údolí dopustí chyb, musí tady očekávat boje 8). A právě kvůli tomu má toto údolí tak špatnou pověst. Když lidé slyší, co tady prožil tak příkladný muž, většina si hned myslí, že se tu stále prohání nějaký zuřivý démon. Ale když se tu někomu něco takového přihodí, je to ve skutečnosti důsledek jeho činů. Tohle údolí vlastně není horší než jakákoli jiná údolí nad kterými létají vrány. Ta země zde je dokonce překvapivě úrodná. A pokud budeme pozorní, možná najdeme něco, co nám ukáže důvod, proč byl právě tady Křesťan napaden.

4) Když do srdce svítí slunce spravedlnosti a věřící prožívají potěšení z Boží blízkosti, zdá se všechno krásné a v duši znějí chvály vděčnosti. Děje se to zvláště v dobách požehnání, o kterých se píše v Písni písní. Ale věřící, kteří umí žít v radosti a znovu a znovu chválí Pána i jindy, jsou v církvi velkým potěšením a povzbuzením zvláště v dobách zármutku. Doufám, že každý zná někoho, kdo ho svou radostí a chválením Hospodina potěšil a ukázal mu, že Bůh je i v dobách tmy přece jenom láska. I my bychom měli toužit a prosit v souladu se slovy písně: „Učiň mne Bože ptáčetem, ať k nebi smím se vznést, radostnou písní nad světem zvyšovat tvoji čest!“ Dokonce i nemocný může být takovým ptáčetem, které dokáže rozjasnit tváře ztrápených svým úsměvem a slovem oddanosti; i když samo třeba prožívá tělesné obtíže.

5) „Jenom se měj na pozoru a velmi střež svou duši, abys nezapomněl ty věci, které viděly tvé oči a aby po všechny dny nevymizely ze tvého srdce, ale poučuj o nich své syny a své vnuky.“(Deut. 4, 9) Nezapomínejme na své vlastní zkušenosti a ani na to, jak vedl Bůh životy našich blízkých; to se nám stane povzbuzením v dobách, když nás budou čekat nové těžkosti našeho putování.

6) Co se může stát takovým údolím v životě věřícího? Často to bývá poznání, že stále ještě žijeme v našem porušeném těle. Vidíme, že se nemůžeme spolehnout na své srdce, ve kterém opakovaně objevujeme zkaženost, a že nejsme ušetřeni ani mnoha vnějších zklamání. Na hoře proměnění, na výšině vzrušených krásných pocitů, uprostřed radostného církevního společenství můžeme snadno propadnout omylu, že už jsme z nejhoršího venku a že už nepřijdou mraky a stíny a další cesta už bude snadná. A právě tehdy, ve chvíli malé bdělosti, jsme nejčastěji pokořeni svou nespolehlivostí, nedokonalostí a zkažeností. A je dobře, když toto ponížení přijmeme a začneme se učit pokoře. Pokud se ale nenecháme dobrovolně pokořit a nejsme-li střízliví, snadno upadneme do pochybností a reptání. To pak využívá Satan, aby na nás útočil a pokusil se nás připravit o víru.

7) Právě v dobách, kdy nám Pán ukazuje naši bídu, nebo nás jednání různých lidí hluboce pokořuje, má velikou důležitost ten, kdo nás vede a poučuje. Když nás povzbuzuje abychom nezačali pochybovat, nezapomněli na naše minulé zkušenosti a nezahořkli vůči lidem nebo poměrům, které nás sráží. A hlavně, abychom v těchto situacích nezačali Pánu Bohu vyčítat a nepřisuzovali mu něco nemoudrého. „Blahoslavený je ten, kdo by se nade mnou nepohoršil.“ (Mat. 11, 6)

8) Jaké jsou ty uklouznutí, chyby a omyly? Stanou se snadno, když neuneseme ponížení a necháme se ovládnout svoji nespokojeností a uraženou ješitností. I žalmista se ocitl jednou v tomto nebezpečí: „Mé nohy málem uklouzly, mé kroky téměř klopýtly, neboť jsem záviděl namyšleným, když jsem viděl jak se daří ničemům.“(Ž. 73, 2-3) Taková uklouznutí způsobují pochybnosti, naplňují srdce strachem, zdržují v chůzi a zaplétají poutníky do nových a nových zápasů. Ve správném postoji srdce přináší naše ponížení dokonce užitek. Pokora totiž vede k trpělivosti, tichosti, spokojenosti a vděčnosti. A navíc ochraňuje od nebezpečí povýšenosti, které se nás snadno zmocní, když máme úspěch a ocenění od druhých lidí. Chudým v duchu je zaslíbeno Boží království a nevýstižná bohatství v Kristu. A právě k poníženým se sklání Bůh. Ti, kteří si nepřivlastňují přední místa, nebudou záviděť případné povýšení jiným. Kdo pokládá druhého za důstojnějšího než je sám, toho nebude trápit, že si ho třeba někdo nevšiml. A protože si je vědom své nehodnosti a hříšnosti, bude spokojen a vděčný, že ho Bůh, navzdory tomu jaký je, zahrnul do své milosti.

A právě tehdy řekl své matce

Jakub: Tamhle je sloup s nějakým nápisem. Pojďme se tam podívat!

Když tam došli, mohli si přečíst tento nápis:

Poutníci, vyhýbejte se poklesům, které způsobily,
že zde Křesťan musel bojovat s Apollyónem.

Chrabrý: Ten nápis potvrzuje má předchozí slova o tom, proč zde byl Křesťan napaden. Ale přesto si Křesťan nezaslouží větší hanu než mnozí jiní, kteří zde zažili totéž. Vystupovat na pahorek Obtížnosti není snadné, ale při sestupu do údolí Ponížení poutníci selhávají ještě častěji. A to platí jen o malém počtu hor v této krajině. Ale přestaňme už mluvit o Křesťanovi. On už odpočívá na tom nejlepším místě a i tady vybojoval skvělé vítězství. A ať nám dá Pán této cesty milost, abychom až přijde zkouška i na nás, nedopadli ještě hůř. Chci ale ještě mluvit o tomto údolí. Ve skutečnosti zde je mnohem úrodnější půda než v jiných částech celé krajiny. Hlína, jak vidíte, je velmi kvalitní a je tu mnoho krásných luk. Kdybychom tudy procházeli v létě a nevěděli co se zde hrozného odehrálo, asi bychom prožívali mnohé potěšení z krásných pohledů pro naše oči. Všechno se tu krásně zelená a roste tu množství krásných lilií (Jak.4,6; 1P.5,5). Znal jsem také mnohé zemědělce, kteří se tu na čas usadili, protože tu je tak úrodná půda – vždyť Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost - takže mnozí dokonce žádali, aby právě tudy vedla kratší cesta do Otcova domu a oni se už nemuseli trmácet přes další hory. Ale naše cesta je taková jakou určí Pán a u něho má i svůj konec [8].

Když za tohoto vyučování pokračovali ve své cestě, všimli si, jak nedaleko od nich pase mladý pasáček ovce svého otce [9]. Měl velmi prostý až nuzný oděv, ale přesto vypadal spokojeně a sám pro sebe si prozpěvoval.

Chrabrý: Poslechněte si, co ten chudý pastýřský hoch zpívá!

Pasáček měl mladý a neškolený hlas, ale jeho píseň měla krásná slova:

Kdo chudý v duchu, ten nemusí se pádu bát,
kdo pokorný je, ten smí se šťastně cestou brát.
Bůh vede ho a milost svou mu dává,
a svojí dobrotou ho sytit nepřestává.
Jsem spokojen, ať málo mám neb mnoho.
Jsem šťastný vždy, vždyť u sebe mám toho,
jenž studnicí je mého blaha, štěstí.
Já jemu dám se dobrovolně vésti.
Jsem snížen? A nesluním se v světa slávě?
Já nestarám se, jen když ví i o mé hlavě,
když úsměv jeho znám, jsem šťastný a mám dosti,
když milostí svou mne Pán můj denně hostí.

9) Nemysli si, že v ponížení a pokoření nemůžeš být užitečný na Božím díle. I v těch nejnižších a nejprostších poměrech můžeš kvést jako lilie, která i v pokoře roste, kvete a raduje se z Boží přítomnosti. I v pokoření můžeš pěstovat „pole“ svých darů i svého vlivu pod skrápěním Pánova požehnání. Nejeden z Božích svědků, který se dostal do světel reflektorů světa, toužil po poníženosti a raději by zůstal v pozadí a nesl Jeho ovoce nepozorován. A ty chceš naříkat, že se ti upírá čest, uznání a nemůžeš se pořádně uplatnit? Hledej uplatnění ve skromné službě sebezapření a pokory. Konej své běžné povinnosti jako Pánu i když tě nikdo nevidí; a Pán to nepřehlédne! A časem poznáš, že i údolí ponížení může být údolím požehnání.

10) Je to příklad jednoho z těch skromných, šťastných lidí, kteří bez toho, že by se o nich vědělo, ve svých prostých, nenápadných poměrech, slouží trpělivě, pokorně a věrně svému Pánu. Možná zde Bunyan myslí na kazatele v některém zastrčeném místě, který bez ctižádosti, chudý a přehlížený vedením jeho církve, se přesto znamenitě stará a slouží svému malému stádu.

Já nemusím být nic; by vším jen Pán moh´ býti,
a chci jen z milosti a z lásky jeho žíti.
Je lepší chudý být a nemít statků mnoho;
pak můžeš snáze vpřed po cestě kráčet noho
a srdce volněji pak k cíli nebeskému vzlétá
a nedrží zde ducha mého marnost toho světa.
Dol zelená se, já kvetu v ponížení;
s Ježíšem zde dole mi nikdy špatně není.

Chrabrý: Slyšeli jste? Jsem přesvědčen, že tenhle hoch prožívá víc radosti a v jeho nitru kvete rostlinka spokojenosti mnohem víc než tam, kde chodí oblečeni do hedvábí a šarlatu. Ale pokračujme v rozjímání o tomto údolí.

Zde v tomto údolí míval kdysi náš Pán venkovské sídlo. (J.1,14a) Rád chodíval po těchto lukách a rád dýchal tento vzduch. (Fil.2,7-8) Protože právě tady je člověk vzdálen světského ruchu a uspěchaného života. Všechny ostatní stavy lidských životů jsou plné hluku a zmatku, jen údolí Ponížení je tichým a osamělým místem. Tady nejsou lidé vyrušováni ze svých rozjímání, jak se to děje jinde. Je to údolí, do kterého nevkročí jiná noha než těch, kteří si zamilovali život poutníků. A i když tady zažil Křesťan tu zlou potyčku s Apollyónem, musím říci, že se tady za starých dob setkávali lidé s anděly, nacházeli perly a také slova života (Oz.12,5). Jak jsem už řekl, náš Pán tu měl dříve venkovské sídlo a rád se tu procházel. A také připomínám, že lidem, kteří tu na těchto pozemcích rádi žijí (Mat.11,29) a pracují, přikázal, aby jim byl vyplácen pravidelný roční příjem, aby se tu uživili a aby tím byli povzbuzeni na svoji další cestu 11).

4. Když poutníci pokračovali dále cestou údolím, zeptal se Chrabrého

Samuel: Pane, vím, že právě tady bojoval můj otec s Apollyónem. Ale proč ten souboj vůbec začal? Vidím, že údolí je hodně široké; nemuseli si překážet.

Chrabrý: Boj tvého otce, o kterém mluvíme, proběhl v soutěsce před námi, hned za paloukem Zapomínání. To místo patří v tomto údolí k těm několika málo opravdu nebezpečným. Protože když se tu poutníci dostanou do potíží, bývá to právě tehdy, když zapomenou na Pánovo dobrodiní a na to, že si ho vůbec nezaslouží. Na stejném místě už byli napadeni i jiní poutníci 12). Ale o tom budu ještě mluvit až budeme na místě. Myslím, že se tam dodnes zachovaly nějaké stopy po onom souboji a možná tam už stojí i nějaký památník, který ho připomíná.

11) Když si i náš Pán oblíbil ponížení a byl tak tichý a pokorný srdcem, neměli bychom ho i my v jeho postoji následovat? Je ovšem pravdou, že pro mnoho lidí je pobyt v údolí ponížení a pokory nesmírně těžký a proto se chovají tak, jakoby je sem vykázala nějaká nelaskavá ruka nebo nespravedlivý osud. Své údajné vyhnanství nesou velmi bolestně, protože nechápou jeho smysl. Proto tolik poutníků prožívá život v temnotě, protože svou pokořující situaci nepřijali s pokornou a spokojenou myslí jako důsledek toho, že následují svého Mistra i při nesení kříže. Nechápou, že nejdůležitějším smyslem poutníkova života je konat vůli dobrotivého Otce a žít za všech okolností pro jeho slávu. Je to, jakoby služka zapomněla na to, že má sloužit a svoji službou přinášet do domácnosti spokojenost. Proto je tolik nešťastných manželství. Lidé nedovedou trpět, pokořit se, čekat; na místo toho se vypínají a bojují. Ale jaké požehnání přináší život pokorných duší! Dovedou nést břemena, dovedou sloužit i v těžkých poměrech, dovedou zapírat sami sebe, dovedou bez reptání procházet nemocí a dovedou s vděčností k Pánu i umírat. Kéž bych to dovedl i já!

12) Jak snadno zapomínáme na Boží dobrodiní! Mnozí stojí na tom palouku a chlubí se co všechno oni vykonali, jak byli věrní a domnívají se, že si zaslouží uznání. Ale zapomínají, že i oni získali nezaslouženou milost a jen na ní jsou závislí; a že i oni stojí jen milostí. Také Galatští křesťané se dostali na tento palouk, když se odklonili od evangelia a spasení z milosti k záslužným skutkům zákona a k ospravedlnění z víry přidali i ospravedlnění ze skutků. Ale nebyli si vědomi, že návratem k zákonu odpadli od milosti a nařizováním zachovávat sobotu a plnit požadavky židovství, odstupují od Krista. Milá duše, nezapomeň, že jsi spasená a stojíš jen milostí, nezapomeň že se v tobě nenachází žádné dobro, ale vše je závislé na Boží pomoci a dobrotě. Že opravdu vše dobré je od Boha a že nejsi hodna jeho lásky a milosti. Zapomenout na to je nevděkem probouzejícím pýchu a vede to k těžkým duchovním bojům. Také když si svůj nevděk uvědomíme, vede nás to k zoufalství a strachu. Satan pak má vhodnou příležitost, aby takto oslabenou duši, nespoléhající se cele na Pána, napadl.

Milosrdná: Já se tady v údolí cítím lépe než na předcházejících úsecích poutě. Zdá se mi, že se sem hodím. Mám ráda místa, kde mne neruší hřmot vozů a všeobecný spěch. Tady mohu lépe přemýšlet: kdo jsem, odkud jsem, co jsem vykonala i nevykonala a k čemu mne Pán povolal. Tady je možné přemýšlet, pokořovat své srdce a ponižovat ducha, až se oči stanou „nádržemi (slz) v Chešbonu“(Pís. 7, 4). Ale Pán to těm, kteří kráčejí údolím Bokím obrací v požehnání [13]. V tomto údolí jim chce darovat vinice (Oz.2,17). A potom tu budou procházející poutníci vděčně zpívat, jako Křesťan po vítězství nad Apollyónem.

Chrabrý: Souhlasím s tebou. Prošel jsem tímto údolím několikrát a nikde jsem se necítil lépe. Provázel jsem tudy celou řadu poutníků, kteří říkali totéž. Je to jasným potvrzením slov našeho Krále: „Ale k tomu shlédnu: Ke zkroušenému a ubitému v duchu, a k tomu, kdo se třese při mém slovu.“(Iz. 66, 2)

Při tomto rozhovoru došli až na místo, kde Křesťanovi zastoupil cestu Apollyón a kde došlo k boji.

Chrabrý: Tak tady je místo, na kterém Křesťan po urputném boji zvítězil. Apollyón přišel z tamté strany a Křesťan stál právě tady. A zde vidíte, že můj předpoklad byl správný. Na těchto kamenech je ještě vidět Křesťanova krev a tady jsou vidět třísky z odražených Apollyónových šípů. A podívejte se, jak je tu tím dlouhým bojem udupaná půda. A také si všimněte, jak svými chybnými ranami poznamenali okolní kameny. Křesťan tady bojoval velmi statečně; ani Herkules by se mu nevyrovnal. A po tomto vítězství vstoupil Křesťan do dalšího údolí, kterému se tu říká Údolí stínů smrti. I tímhle údolím musíme projít; a neleží už odtud příliš daleko. A podívejte! Tamhle už opravdu stojí pomník na věčnou památku Křesťanova vítězství.

Když došli k pomníku, mohli na něm číst tato slova:

Boj krutý tu byl bojován
podivný boj, v němž s ďábla mocí
se utkal Křesťan, nedbaje všech ran,
jej zahnal do pekelné noci.

On statečně tu zápasil
a jako hrdina se choval.
A Pán mu slavný vítězství dal díl
by ty ses boje nestrachoval.

13) Údolí Bokím je údolím slz a nářku. Kraličtí to přeložili jako údolí moruší. A žalmista říká, že ti, kteří „procházejí údolím 'moruší' /slz/, jim ho učiní pramenem a nadto je raný déšť halí požehnáním.“(Ž. 84, 7) Tak je to uvedeno v původním textu. Kraličtí tam přeložili „za studnici jej sobě pokládají“ a pěkně to vykládají: Jej, Boha. Jak šťastní jsou ti, kteří (i když to je pro ně velmi nesnadné) chtějí a mohou Bohu sloužit i na suchých a pustých místech (takové bylo i údolí moruší (v 2Sam. 5, 23)) a přestože trpí žízní, stává se jim Boží milost na kterou spoléhají, živým pramenem a jsou ve svém duchu občerstvováni.

14) Učme se a berme si příklad z života druhých lidí. Neopakujme chyby, které dělali, ale v situacích, které se podobali těm, kterými procházeli oni, je následujme v konání, ve kterém nám jsou příkladem. Životopisná literatura i dějiny jsou velmi cenné učební pomůcky. Zvláště mladí lidé by z obojího měli čerpat poučení, povzbuzení, ale i výstrahy. Ale především biblické osoby nám mají být vzory i varováním. Využívejme pro svůj život i minulé zkušenosti církve a našich předchůdců. (Žid.12,1-2 a 13,7; 1Kor.4,16; Ef.5,1)

15) Nápis na památníku uvádí Nedoma (první překladatel Bunyana do češtiny) takto: „Zastav se poutníku a čti: Nedaleko tohoto místa strhl se někdy boj opravdový a tuhý. Před časy přišel sem Křesťan od úzké brány a vzteklost zhoubcova uvrhla ho do nebezpečenství smrti. Ale tak jako zeď v bouři stál tento rek v boji. Tato památka ti oznamuje, že nemůže nic silnou mysl Křesťana umdlíti. On stojí, když jiní utíkají a prozpěvuje, když jiní se třesou.“

5. Celá skupina pak opustila to pamětihodné místo a ani ne za půl hodiny přišli k místu, kde začínalo Údolí stínů smrti [15]. To údolí bylo mnohem delší než to předešlé. A mnozí, kteří jim procházeli vyprávěli, že tam viděli nejrůznější příšery a čelili mnohým nebezpečím. Ale naše společnost jím prošla mnohem snadněji než jiní. Procházeli jím totiž za dne a vedl je velmi zkušený průvodce.

Když vešli do údolí, zdálo se jim, že slyší vzdechy mrtvých; a některé byly velmi hlasité. Také měli dojem, že slyší úpěnlivé nářky velice trápených bytostí. Hoši se třásli a ženy byly bledé jako smrt. Ale vůdce je uklidňoval a dodával jim odvahu. Zanedlouho zase cítili, jak se pod nimi chvěje země, jako by přímo pod jejich nohama byly dutiny. A zároveň také slyšeli, jakoby přímo u nich syčelo množství hadů. Ale zatím nic neviděli. A tak se vůdce zeptal vyděšený

Samuel: Kdy už konečně dojdeme na konec těchto chmur a hrůz?

Chrabrý: Jen vydržte! Hlavně se dívejte pozorně na cestu, ať nezapadnete do bažiny nebo nějakých pastí!

Jenže právě tehdy postihly silné zdravotní potíže nejmladšího Jakuba. Myslím, že to bylo ze strachu. Matka mu dala napít silice a musel polknout tři pilulky, které pro ni připravil doktor Zkušený. Medicína zafungovala a po chvíli se už hoch cítil natolik dobře, že mohl pokračovat v cestě. A tak došli až do poloviny údolí. Tam řekla

Křesťanka: Zdá se mi, že vidím něco na cestě a jde to proti nám.

Josef: A co to maminko je?

Křesťanka: Je to něco velice, velice ošklivého.

Josef: A čemu se to podobá?

Křesťanka: Podobá se to – vlastně ani nevím, k čemu bych to měla přirovnat. Je to daleko. Ba ne, teď už je to docela blízko.

Chrabrý: Držte se těsně u sebe!

Když se nepřítel ještě přiblížil, vystoupil proti němu Chrabrý s taseným mečem. Ale když už skoro došlo ke střetu, obluda zmizela. A tak si poutníci vzpomněli na pravdivé dávné slovo: „Postavte se proti ďáblu a uteče od vás.“(Jak. 4, 7) [16]

Šťastný konec této události poutníky trochu povzbudil a tak s lepší náladou pokračovali v chůzi. Ale pak se Milosrdné zdálo, že za nimi něco je. Ohlédla se a uviděla jakéhosi netvora podobného velikému lvu, jak se k nim velikými skoky rychle blíží. A čím byl blíž, tím víc řval, až se to začalo rozléhat celým údolím. Chrabrý se okamžitě přemístil dozadu a připravil se na obranu. A poutníkům řekl

Chrabrý: Pokračujte v cestě!

Ale ani teď se dravec, když viděl, že by musel překonat připraveného obránce, neodhodlal k útoku. Přestal je pronásledovat a s nespokojeným vrčením se vrátil zpět. (1P.5,8)

Po tomto přestálém nebezpečí se poutníci raději drželi za ruce a opět s obavami následovali svého vůdce a ochránce, který šel opět v čele. Po chvíli je Chrabrý zastavil, protože cesta byla přerušena hlubokou strží a navíc nic neviděli, protože se přivalila hustá mlha.

Matouš: Co teď budeme dělat?

15) Údolí stínů smrti znázorňuje úzkosti a vnitřní boje věřících duší a mohou být nejrůznějšího druhu, různé hloubky i různě dlouhé. Kníže temnosti útočí na myšlení, obrazotvornost, city, maluje příšery, mámí vnitřní zrak i sluch, zatemňuje výhled na Boží lásku a snaží se polekat a znepokojit. S tělesnou slabostí, zemdleností nebo přepracovaností se také často objevuje zjitřená chorobná obrazotvornost. Ne všichni jsou tak šťastni, že prochází životem s poměrnou lehkostí. Ti pak nedovedou zcela pochopit úzkosti a vnitřní boje, které způsobuje Satan lidem slabších povah a s citlivou obrazotvorností. Pro takové lidi je pak velkým dobrodiní někdo jako Chrabrý, který dovede poradit, potěšit i povzbuzovat. Na druhou stranu by se lidé, kteří boji v údolí stínů prošli, neměli povyšovat nad ty, kteří je nepoznali, nebo je nezažili ve stejné míře.

16) Satan se nám zdá nejhroznější z dálky. Jsme-li ale připraveni k odporu, někdy se ani nepřiblíží aby nás obtěžoval. Z dálky se nám zdají těžkosti obrovské a nepřekonatelné; ale když přesto jdeme dál a spoléháme na mocného Boha, často se až podivíme, že ty „hory“ nebyly tak vysoké, nebo že dokonce zmizely. Nenech se tedy zastrašovat žádnou překážkou v dálce. Jdi ve víře vpřed a uvidíš Boží pomoc. Ďábel si nejvíc troufá na bojácné.

Chrabrý: Nebojte se! Jen tiše stůjte a čekejte jak to skončí.

Jak tu tak stáli a čekali. Chvílemi se jim zdálo, že slyší mnohem blíž a zřetelněji povyk a hluk jejich nepřátel. Také měli dojem, že vidí zřetelněji oheň a dým, která vystupoval s propasti [17]. Milosrdnou v té době mlčení oslovila

Křesťanka: Teprve teď vidím, čím tady musel projít můj muž. Už jsem o tomto místě slyšela, ale stejně jsem si tu úzkost neuměla představit. Ubohý manžel! A to šel tudy skoro celou cestu ve tmě a úplně sám! A i jeho chtěli jeho nepřátelé roztrhat na kusy a zničit. O tomto údolí se zmiňují mnozí, ale co se tu děje mohou opravdu poznat jen ti, kteří se sem dostanou. „Jen srdce zná hořkost své duše, ani do jeho radosti se jiný nevmísí“ (Př. 14, 10) Být tady je opravdu hrozné!

Chrabrý: Je to opravdu jako být uvržen „do hlubin, doprostřed moří, kde nás obklopil proud a převalily se přes nás všechny příboje a vlny“ a cítit se jako „u základů hor, kdy nad námi země navěky zavřela své závory.“(Jon. 2, 4 a 7) Ale „kdo chodí v temnotách a nemá žádnou zář, ať doufá v Hospodinovo jméno a spoléhá na svého Boha.“(Iz. 50, 10) Už jsem se zmínil, že když doprovázím poutníky, jsem už tímto údolím několikrát prošel a bylo mi tu už mnohem hůř než dnes. A přesto jsem dodnes naživu. To ale neříkám jako chloubu, protože se sám nedokážu zachránit. Vždyť záchranu dává vždy jen náš Pán. Proto věřím, že i teď prožijeme mocné vysvobození. Pojďte, prosme Pána cesty za světlo a aby prozářil i tuto naši mrákotu. Prosme o vysvobození, vždyť On může zahnat a potupit i všechny ďábly v pekle.

A tak začali volat a modlit se. A náhle se rozjasnilo a Bůh seslal i své vysvobození. Protože k jejich velkému údivu už před nimi nebyla žádná strž ani jiná překážka a tak mohli pokračovat dál po své cestě. Na ní jim už sice nebránily překážky, ale zato je začal obtěžovat velmi silný zápach. Snažili se tedy dýchat přes kapesníky, ale moc to nepomáhalo. A tak řekla Křesťance

Milosrdná: Jak je tady úplně jiný vzduch a o kolik nepříjemnější je být tady, než v domech u branky, nebo u Vykladače či v paláci u pana Bedlivého.

Na to řekl

Samuel: Ale je mnohem lepší tudy jen procházet, než zde natrvalo zůstat. A to, že tudy jdeme, nám má posloužit k tomu, abychom o to víc toužili po našem žádostivém a sladkém věčném domově.

Chrabrý: Teď jsi hochu promluvil jako moudrý muž.

Samuel: Myslím že až s tohoto údolí vyjdeme, tak si budu mnohem víc vážit světla a dobré cesty než dosud.

Po chvíli se Chrabrého zeptal

Josef: Kdy už konečně tohle údolí skončí?

Chrabrý: Neboj se, skončí. Ale teď si všichni dávejte velmi dobrý pozor na to, kam šlápnete. Za chvíli přijdeme do míst, ve kterém jsou nastraženy nejrůznější pasti, sítě a osidla [18].

Za chvíli opravdu začali procházet místy, kde bylo nalíčeno mnoho ok, sítí, pastí, které se podobali těm na medvědy i zamaskovaných jam, do kterých se mohli při odbočení z cesty propadnout. Zanedlouho opravdu procházeli kolem jámy, do které se chytil jakýsi už dlouho mrtvý člověk.

17) Do lidské duše mohou přijít mdloby a mrákoty a my najednou nevíme, co si máme počít. Jsme obklíčeni problémy, jímá nás úzkost, srdce se nám svírá nad hříšností kolem, nebo na nás chtějí zaútočit nepřátelé. Co dělat? Modli se a čekej! Mlha se rozptýlí a Bůh tě převede.

18) Na cestě poutníků je připraveno a zamaskováno mnoho pastí a nástrah. A to zrovna tam, kde se objevují nejrůznější vnitřní zatemnění a mlhy. Nástrahami jsou falešná učení a bludy, které poutníkům nabízejí víc sebeuspokojení a slibují pohodlnější cesty. Ale to řešení je jen zdánlivé a svedený se octne tam, kde Neopatrný. Takovým, téměř osudným svodem, se stalo Galatským doplňování evangelia dodržováním Zákona spojeným s obřízkou a dodržováním soboty. Nepřítel jim namlouval, že právě tím se ještě zvýší jejich spokojenost i spravedlnost. A přitom to byla síť, ve které málem ztratili Boží milost skrze Krista. A podobné svůdné, ale svodné nabídky jsou poutníkům nabízeny dodnes. Ale ty nepovol a neuhni z cesty ani o krok, i kdybys musel procházet temnotami nebo těžkostmi. Ale ono se zase vyjasní.

Chrabrý: Ty ubohé pozůstatky, které vidíte v té pasti, to býval kdysi dávno poutník jménem Neopatrný. Byl hoden svého jména, když nedával pozor na cestu. Propadl se do nastražené pasti a v ní ho nepřátelé snadno zabili. Šel s ním tehdy i pan Obezřetný, ale ten tehdy svým nepřátelům unikl. Neumíte si ani představit, kolik lidí v těchto místech zahyne. Ale stále je množství těch, kteří tudy procházejí lehkovážně bez průvodce a kvůli tomu, že zde bláhově hledají dobrodružství. A pak tu nakonec zemřou. To, že tudy tenkrát Křesťan prošel sám, je čestnou výjimkou. Milostivý Bůh ho měl rád a Křesťan měl tehdy čisté svědomí. Jinak by tudy asi neprošel.

6. Po nesnadném pochodu a za velkého soustředění, kdy se navzájem upozorňovali na různé nástrahy, se poutníci konečně začali blížit k východu z údolí. A právě v místech, kde procházel Křesťan okolo jeskyně obrů, jejichž moc už opadla [19], se jim postavil do cesty mladý obr jménem Mámil. Ten sváděl zvláště mladé poutníky filozofickými důvody a novými teoriemi klamné vědy. Postavil se Chrabrému do cesty a začal na něj křičet

Mámil: Chrabrý! Kolikrát jsem už řekl, abys neopakoval věci, které jsem ti zakázal?

Chrabrý: Jaké věci?

Mámil: Ty se ještě ptáš? Copak to dobře nevíš? Ale já tvému zaměstnání udělám konec!

Chrabrý: Než začneme bojovat, ujasněme si, o co tu jde.

Mámil: Okrádáš krajinu hůř než zloděj!

Chrabrý: V čem ji okrádám? Buď konkrétní!

Ženy a děti tam jen stály a nevěděly, co mají dělat.

Mámil: Zabýváš se loupežemi dětí! Kradeš ženy a děti, převádíš je do cizí země a oslabuješ tím království mého Pána.

Chrabrý: A já jsem zase služebník nejvyššího Boha. Byl jsem jím povolán k tomu, abych přiměl lidi k tomu, aby činili pokání. A mám od něho příkaz, abych se snažil obracet muže, ženy i děti od temnosti ke světlu a od ďábelské moci k Bohu (Sk.26,17-18). Má-li být tohle důvodem našeho boje, začni ho kdykoli budeš chtít.

Nato obr popadl svůj veliký kyj [20] a Chrabrý vytasil svůj ostrý meč. Obr zaútočil a podařilo se mu už první ranou Chrabrého zasáhnout, takže klesl na kolena. Ale právě to ho posílilo, takže mohl s neztenčenou aktivitou pokračovat v boji a rychlým výpadem zranil obra na ruce. Zápas pak pokračoval ještě téměř hodinu až se obrovi začala z nozder valit pára jako z vařící vody. Potom obr požádal o přestávku. Chrabrý ji připustil a využil ji k modlitbě. Je však třeba uvést, že po celou dobu zápasu se úpěnlivě modlily a přimlouvaly i ženy a děti. Když zápasící popadli dech, pustili se opět do boje a Chrabrý silnou ranou srazil obra k zemi. Proto ho požádal

Mámil: Měj ke mně ohled a dovol mi, ať se trochu zotavím!

A Chrabrý mu to opět dovolil a modlil se. Když se souboj zase rozhořel, tentokrát zase obr svým kyjem téměř zasáhl hlavu Chrabrého. Ale když to Chrabrý uviděl, zmobilizoval zbytek sil a přesným bodem zasáhl obra svým mečem pod páté žebro. Obr se začal kymácet, nedokázal už udržet ani svůj kyj a Chrabrý mu přesnou ranou uťal hlavu. Jakou radost teď prožívaly ženy a děti z této záchrany, se dá těžko popsat. I vysílený Chrabrý oslavoval Boha za toto jemu darované vítězství.

19) Křesťan kdysi procházel kolem jeskyně, ze které poutníky dlouhé věky hubili obři Pohan a Neomylný. (Poutníkova cesta, kap. X.) V Bunyanově době už v Anglii jejich moc škodit patřila do historie, ale povstal jiný početný a mocný nepřítel, který rozumovými závěry a filozofii vystupuje proti křesťanství. I když útočí i na Řím, účelem jeho snahy je zesměšnit víru v Boha a vyvrátit pravdivost a věrohodnost Bible. Voltaire, Tomáš Paine, Hāckel, Feuerbach, u nás Machar, jsou obři stejného druhu. Přes všechny rozpory, které mají s bývalými obry, bydlí ve stejné jeskyni a jsou nástupci svých předchůdců Pohana a Neomylného. A pokračují, i když modernějšími prostředky, v jejich úsilí. Řadí se k nim i ti, kteří chtějí křesťanství nahradit morálkou.

20) Jde o „nezpochybnitelné důkazy“, ale když to je možné, použije se i násilí nebo nátlak (kdysi rozsudky smrti, vězení, pokuty, v pozdější době nemožnost dětí studovat, horší zaměstnání, zesměšňování), kterými se Boží nepřátelé snažili poutníky od putování odradit.. Kdysi tak jednalo hlavně papežství, dnes čím dál silněji působí obr Mámil.

Po tomto těžkém boji se dohodli, že na tom místě umístí sloup, na který umístí jako varování hlavu obra Mámila. Také na něj přibili tabulku s tímto nápisem:

Ten, kdo hlavu tu kdysi nosil,
se poutníkům zle postavil.
A mnohému z nich život skosil,
až sám vzal zasloužený díl.

Já, Chrabrý jsem zde v tuhém boji
jen v Boží síle zvítězil.
A obr nás už neodzbrojí
a nezatemní slavný cíl 21).

21) Každá doba má své obry a pro žádnou generaci nenastala a ani nenastane doba bez nebezpečí a bojů. Srdce, které hledá svoji statečnost u Boha, se ale ani dnes nemusí nechat zviklat ve víře, a i toho svého obra s Boží pomocí udolá.

KAPITOLA XII.

1. Po vítězství přichází odpočinek. 2. K jejich skupině se přidal Poctivý. 3. Poučné rozhovory o Bázlivém 4. a Svévolném. 5. Objevuje se nepravdivá zpráva o lupičích.

1. Potom poutníci odešli z údolí a pokračovali ve své pouti. A také oni přišli k umělému pahorku, který tu byl navršen proto, aby poskytl poutníkům vyhlídku na další cestu 1). Právě z tohoto místa uviděl Křesťan svého bratra Věrného (Cesta poutníka, XI. Kapitola). Proto se tu zastavili a odpočinuli si. Také se tu najedli a napili a stále ještě prožívali velkou radost, že vyvázli z tak velkého ohrožení nepřítelem 2). Během jejich odpočinku se Chrabrého zeptala

Křesťanka: A opravdu nejste zraněn? Ta rána kyjem v úvodu boje vypadala moc zle.

Chrabrý: Duchovně se cítím lépe než kdy jindy. A podívejte, to povrchové zranění není tak zlé; svým tělem jsem tak podal důkaz o mé lásce k vám i našemu Králi 3). A On to nepřehlédne.

Křesťanka: A to jste neměl strach, když na vás vyrazil s tím svým kyjem?

Chrabrý: Je mojí povinností nespoléhat na svoje možnosti obstát (2 Kor. 4,7), abych mohl důvěřovat tomu Silnému, který má vše ve své moci.

Křesťanka: Ale přece jenom. Na co jste myslel, když vás ten obr už první ranou téměř srazil na zem?

Chrabrý: Že můj Pán prožíval mnohem horší situaci, když bojoval svůj nejtěžší boj; a přece nakonec zvítězil.

Matouš: Ať už si o posledních událostech myslíme cokoli, já jsem přesvědčen, že to, že nás dobrotivý Bůh vyvedl z toho údolí a zachránil z ruky silného nepřítele, svědčí jasně o tom, že mu teď už můžeme důvěřovat v jakémkoli nebezpečí. Dnes jsme prožili opravdu nezpochybnitelné důkazy o tom, že nás miluje.

2. Ale potom už museli poutníci toto místo radosti a odpočinku opustit a vykročit na další cestu. Zanedlouho přišli k místu, kde stál u cesty dub, pod kterým spal starý poutník. Že i on jde na Sión poznali podle jeho oděvu a toho že byl přepásaný a měl poutnickou hůl. Chrabrý k němu přistoupil a zatřásl mu ramenem. Po tomto probuzení vyskočil, zaujal obranné postavení a zvolal

Poutník: Co se děje? A kdo jste a co tady děláte?

Chrabrý: Nebojte se! Jsme přátelé!

Poutník: A jak se jmenujete a kam jdete?

Chrabrý: Mé jméno je Chrabrý a jsem průvodcem těchto poutníků jdoucích do nebeského ráje.

Na to odpověděl

1) Slavení neděle a naše shromáždění jsou takovými pahorky, které nám slouží k vyhlídce vpřed a posile k další pouti, k odpočinku, radostnému obecenství a připomínání si lásky a milosti našeho Spasitele.

2) Když Hospodin pohřbil v moři faraónovo vojsko, Izraelci prožívali radost a zpívali píseň o Božím vítězství (Ex. 15 k.) Podobnou radost prožívali i věřící ve všech dobách, když byli zbaveni nepřátel. Neboj se, že Bůh nevidí tvoji situaci a že ti nepomůže. I tobě dá svým časem záchranu, i když s ní možná ještě zatím prodlévá.

3) Přijde-li na zmatek – čest, hrdlo, statek – nechť sobě mají, - nic tím nezískají, - nebes nám však nechají. (B. P. 297)

Poutník: Odpusťte prosím, že jsem vás podezíral. Bál jsem se že patříte k té skupině ničemů, která nedaleko odtud oloupila pana Nedůvěru. Ale teď už vidím, že jste poctiví lidé [4].

Chrabrý: A co byste chtěl dělat, kdybychom k těm zlým lidem opravdu patřili?

Poutník: Bojoval bych do posledního dechu. A myslím, že byste nezvítězili. Protože křesťana není možné porazit, pokud se sám nevzdá [5].

Chrabrý: Výborně otče! Vidím, že patříte ke správným bojovným „kohoutům." Řekl jste úplnou pravdu.

Poutník: A z toho zase já poznávám, že víte jak vypadá pravé putování. Ostatní by se totiž domnívali, že není nic snadnějšího než porazit lidi jako jsem já.

Chrabrý: Dobře. A když jsme se tu tak šťastně potkali, řekněte nám odkud jste a jak se jmenujete!

Poutník: Vždycky, když mám říci jak se jmenuji, prožívám velké rozpaky. Ale pocházím z města Naivity, které leží asi čtyři míle od města Zkázy.

Chrabrý: Říkáte, že jste z města Naivity? Tak se mi zdá, že teď bych už vaše jméno mohl uhodnout. Že nosíte jméno Poctivý?

Starý muž se zarděl a řekl, protože se opravdu jmenoval

Poctivý: Nejsem poctivost v dokonalém smyslu slova, ale přál bych si, aby mé jméno Poctivý opravdu mohlo obsahovat i v mém životě jeho absolutní význam [6]. Ale jak jste mohl, pane, uhodnout mé jméno, zvlášť s ohledem na to odkud pocházím?

Chrabrý: Slyšel jsem o vás od svého Pána, který ví o všem co se na zemi děje. A pamatuji si to proto, poněvadž jsem se podivil, že se i z tohoto místa někdo vydá na pouť. Protože v ochotě lidí vydat se na Sión, je město Naivity, kde vládne hloupost, snad ještě horší než město Zkázy.

Poctivý: Je pravdou, že u nás svítí mnohem méně slunce a jsme proto jako kraj chladnější a jako lidé studenější. Ale i kdyby někdo zamrzl v ledové hoře, když mu vzejde slunce spravedlnosti, má moc roztavit i jeho zmrzlé srdce. A to se z Boží milosti stalo i u mne [7].

Chrabrý: Naprosto s vámi, otče Poctivý, souhlasím. Vím, že jste řekl úplnou pravdu.

Potom se Poctivý s láskou začal zdravil a vítat i s ostatními poutníky. Ptal se na jejich jména a co dosud prožili na cestě. Když došel k matce dětí, řekla

Křesťanka: Možně, že jste už o mně slyšel. Jmenuji se Křesťanka a jsem manželkou už zesnulého poutníka Křesťana. A tohle jsou jeho čtyři synové.

Když to starý muž uslyšel, vykřikl radostí.

Poctivý: O tvém muži jsem pochopitelně mnoho slyšel! I o jeho mnohých bojích a obtížích, které musel na cestě snést. Ať se to, že je jméno tvého muže známé v mnoha krajích, stane pro tebe potěšením, ale i pobídkou k následování. Jeho víra, odvaha, vytrvalost a upřímnost jeho jméno velice proslavily.

4) „Jeden svatý pokládá někdy druhého svatého za nepřítele" poznamenal v původním vydání Bunyan. Žel, v této oblasti se objevuje mnoho nedorozumění. Věřící pálí do věřících, protože je považují za nepřítele, jelikož nenosí stejnou uniformu. Chrabrý a jeho skupina poznala v Poctivém poutníka, ale on, ještě ne zcela probuzen ze svého pohodlí, v nich nevidí bratry; a hned se připravuje k boji. Je zkušeným křesťanem a je proto opatrný a nevěří každému slovu. Bojí se, aby nebyl oloupen o své spasení řečí, která se podobá pravdě. Až když se přesvědčí o skutečných úmyslech příchozích, se začne radovat z jejich společnosti.

5) Věřící duše, vezmi si z toho příklad. I kdyby byly problémy a zkoušky sebevíc těžké, věř, že „v tom všem dokonale vítězíme skrze toho, který si nás zamiloval."(Ř. 8, 37) Chce-li tě porazit pokušení a hřích, postav se na pevný základ Kristovy oběti, dívej se s důvěrou na Božího Beránka; a počítej s tím, jsi už „mrtvý pro hřích", a že už „hřích nad tebou nebude panovat."(Ř.6, 11 a 14)

6) Poctivost v absolutním smyslu je bezhříšná dokonalost, která je i pro nejupřímnějšího poutníka v naší lidské přirozenosti nedostupná. A tak se i Poctivý červená, protože ví o svých nedostatcích a pádech. Nikdo, mimo Božího Syna není bezhříšný a jenom v něm našel Bůh zalíbení. A jenom kvůli němu nás obdařil svoji milostí a stali se pro něho vzácní. Jen v něm je naše plnost (Kol.2,9-10) A jen On je naše spravedlnost a svatost (1Kor.1,30; Jer.23,6; J.17,19)

7) Bůh si povolává i hříšníky, kteří se zdají být naprosto nepřístupní a neschopní pochopit Boží milost. Ale tím jasněji je tam zjevná Boží moc a milosrdenství. Tělesní lidé jsou někdy přístupnější než lidé otupělí a hloupí, s kterými téměř není možné rozumně mluvit. Ale ani nad nimi nezoufejme. Boží milost stačí i na ně.

Také dětí se ptal na jejich jména. A podle jejich jmen jim popřál požehnání

Poctivý: Matouši! Ať jsi podobný celníkovi Matoušovi v ctnostech a ne v jeho předchozím jednání. Ty, Samueli, buď stejně jako prorok Samuel mužem víry a modliteb. Jozefe, podobej se mladému, čistému a cudnému Josefovi v domě Putifara a jako on utíkej před pokušením. A ty Jakube, buď jako Jakub Spravedlivý a jako Jakub, bratr Páně.

A když mu pověděli o Milosrdné a o tom, jak opustila svou vlast i příbuzné a vydala se s Křesťankou a jejími dětmi na pouť řekl i jí

Poctivý: Jmenuješ se Milosrdná a milosrdenství Páně tě také provede všemi těžkostmi, které tě ještě na cestě čekají. A jak jsi byla tímto milosrdenstvím zachována až doposud, budeš jím přivedena až tam, kde se budeš tváří v tvář dívat na zdroj této milosti.

Po celou tu dobu se Chrabrý usmíval, protože prožíval nad tímto setkáním velikou radost [8].

3. Když potom vykročili na další cestu, využili toho i ke vzájemnému rozhovoru.

Chrabrý: Bratře Poctivý, neznal jsi nějakého pana Bázlivého, který také pocházel z vašeho kraje a také se vydal na cestu k Sionu?

Poctivý: Ó ano, znal jsem ho velmi dobře! Ten člověk měl velmi dobré jádro, ale bylo s ním během cesty hodně problémů. Je jen málo poutníků, kteří způsobují tolik obtíží.

Chrabrý: Vidím, že jste ho opravdu dobře znal, protože jste ho popsal naprosto přesně.

Poctivý: Ovšem, stýkali jsme se dost často už v době, kdy začal uvažovat, že se stane poutníkem.

Chrabrý: Byl jsem jeho průvodcem od domu mého Pána až k bráně nebeského města.

Poctivý: Takže dobře víte, jaké s ním byly obtíže.

Chrabrý: Vím, ale přesto jsem ho měl rád, i když vyžadoval zvláštní snášenlivost. Ale mým povoláním je provázet právě takové poutníky jako on [9].

Poctivý: Povězte nám tedy, jak prožíval svoje putování pod vaším vedením!

Chrabrý: Rád. Bázlivý měl vždycky strach, že nedokáže dojít až tam, kam ho táhla jeho touha. Lekal se všeho co kde uslyšel a co mělo nádech nebezpečí. U bažiny Malomyslnosti prý ležel skoro celý měsíc a i když za tu dobu mnoho lidí bažinou prošlo, on se jít dlouho neodvážil, i když mu někteří poutníci nabízeli pomoc. Ale také by se ani za nic nevrátil zpátky. Velice toužil po nebeském městě a říkal: Jestli se tam nedostanu, zahynu steskem. A každá potíž ho srážela k zemi a zakopával o každé stéblo, které mu leželo přes cestu. Ale tu bažinu Malomyslnosti přece jen jednoho slunečního dne přešel, i když prý ani nevěděl jak. Když se ocitl na její druhé straně, nemohl tomu ani uvěřit. Myslím, že v sobě trvale nosil bahno malomyslnosti a bláto zoufalství, protože jinak by se asi tak nechoval. Když přišel k brance ba začátku cesty, uběhlo několik hodin a on se neodvážil zaklepat; a když se jiným branka otevřela, couvl a nechal je vcházet se slovy, že on toho není hoden. A tak ho mnozí předešli. A on tam stál, třásl se a byl opravdu už na první pohled hodný politování. Ale ani za celý živý svět by se nevrátil zpátky [10].

8) Není divu! Když nám Bůh přidává souputníky, prožíváme z toho radost. Každý věřící přibývající do společenství rozmnožuje kapitál našich zkušeností s Božím jednáním, zvlášť když se jedná o lidi jakým je Poctivý. Kéž i my jsme obohacením pro životy našich bližních!

9) Bunyan zde mistrně vystihuje povahu Bázlivého. Jde o lidi až skoro přecitlivělého svědomí, kteří žijí ve stálém strachu, aby nakonec nepřišli o všechno a nezahynuli. Mají však zdravé jádro a Bůh se k nim sklání někdy až podivně a vysvobozuje je z jejich úzkostí. Jejich povaha je ale uvádí do nových pochybností, zvláště když zjistí svoji další nedokonalost, nebo uslyší, že někteří odbočili ze správné cesty a nedošli do cíle. Často propadají nářkům a bědování a tím se stávají pro ostatní poutníky obtížnými. Ale křesťanský soucit se jich přesto ujímá, zvláště pastýřská kazatelská péče. Ale Bůh projevuje zvláštní věrnost právě těmto bázlivým a náchylným k trudnomyslnosti a skleslosti. Stará se i o ty, kteří jdou k nebi těžce, se vzdycháním a s obavami co zase bude. Ale bázliví se lekají zbytečně. To, co Bůh začal, to i dokončí a splní, co zaslíbil. A i je dovede až tam, kam se vydali – do nebeského domova.

10) To je pravá známka Boží milosti. „I kdyby mne zabil, budu v něho skládat naději.“(Jób 13, 15) Jak by se mohl vrátit, když ví že opustil hřích! Tam, kde Duch svatý začal opravdu své dílo, mohou nastat zádrhely, zastrašení, nebo jiné překážky. Je to zdržení postupu, ale návrat nepřichází v úvahu. Bázlivý nemá odvahu klepat a prosit, ale neodejde. A jak je náš Pán dobrý, když jemu i nám dodává odvahu: „Neboj se, neboť jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj.“(Iz. 43, 1)

Nakonec přece jen vzal do ruky klepadlo a slabě zaklepal. Branka se ihned otevřela a vrátný vyšel ven; jenže Bázlivý rychle couvl. Ale vratný ho oslovil: „Co si přeješ a proč se tak třeseš?“ Ale Bázlivý padl na zem. Vrátný se podivil, že tak rychle omdlévá a řekl mu: „Pokoj tobě! Vstaň a vejdi, protože „postavil jsem před tebou otevřené dveře, které nemůže nikdo zavřít.“(Zj. 3, 8) „Pojď požehnaný“(Gen. 24, 31) A tak Bázlivý , ačkoli se třásl, přece jen vešel dovnitř, ale ostýchal se nějaký čas ukázat svůj obličej. Když tam pobyl obvyklý čas, vysvětlili mu další cestu a vybídli ho, aby šel k domu mého Pána Vykladače. Ale tam se choval podobně jako u branky. Tenkrát silně mrzlo on u dveří skoro zmrzl; a přesto se neodvážil zaklepat ani zavolat. A to měl u sebe expresní dopis pro mého Pána, aby byl přijat a byla mu zde poskytnuta mimořádná útěcha. Také měl dostat spolehlivého průvodce, protože byl lekavější než kuře a sám by k vytouženému cíli nedošel. Byl už i vyhladovělý, ale přesto neklepal i když viděl, že jiní jsou do domu vpouštěni. Nakonec jsem ho zahlédl oknem, jak přede dveřmi přešlapuje a třese se. Vyšel jsem ven a zeptal se, jak se jmenuje. Mlčel a měl oči plné slz. Ubohý člověk! Poznal jsem co si přeje. A tak jsem vešel dovnitř a oznámil to mému Pánu. A on mne vyslal, abych ho přiměl vejít: (Luk. 14,23) Ale byla to opravdu perná práce! Když se to konečně podařilo, můj Pán ho posadil ke svému stolu, věnoval se mu a choval se k němu nadmíru přívětivě a dobrotivě. Poručil, aby mu dali na talíř ty nejlepší jídla. Po jídle odevzdal Bázlivý dopis od branky a když ho můj Pán přečetl, řekl: „Všechny tvé potřeby budou naplněny.“ Strávil u nás nějakou dobu a začalo se zdát, že po vší té péči a povzbuzování jeho odvaha trochu roste. Musím zde zdůraznit, že můj Pán jedná velice jemně a něžně zejména s těmi, kteří kterým chybí odvaha a jsou bázliví. O to víc se jim věnuje, aby jim dodal co nejvíce smělosti. A potom, když bylo Bázlivému dovoleno prohlédnout si všechny vzácnosti domu, dostal na cestu, tak jako Křesťan, nějaké lahůdky a láhev silice. A tak jsme se spolu vydali na cestu. Šel jsem vždy vpředu a on moc řečí nenadělal. Jen většinou stále hlasitě vzdychal. Když jsme přišli tam, kde visí ti tři lotři, jen řekl, že se bojí, aby nedopadl stejně. Jen zřídka se na cestě opravdu rozveselil. Nejvíce to bylo u kříže a hrobu. Nemohl se vynadívat a prosil, abychom se tam zdrželi. Vyhověl jsem mu a nějaký čas se zdálo, že je pak veselejší mysli. Když jsme šli na pahorek Obtížnosti, ani se nezastavil a vlastně se skoro nebál ani lvů. Bylo zřejmé, že vnější vlivy mu nezpůsobovaly mnoho starostí. Jeho největší obavou bylo, jestli bude nakonec přijat. Do Nádherného paláce jsem ho dostal asi dřív, než si přál. A když jsem ho seznámil s tamními dívkami, kvůli své stydlivosti o jejich společnost moc nestál. Miloval samotu, ale také velmi rád naslouchal užitečným rozhovorům. Někdy se dokonce ukryl za skříň, aby mohl poslouchat a sám nebyl zpozorován. Jeho zálibou byly i dávné příběhy z historie království našeho vládce a hodně o nich uvažoval. Jednou mi také řekl, že byl velmi rád v obou domech, u branky i u Vykladače, ale že se tam styděl ptát. A když jsme sestupovali do údolí Ponížení, šel s takovou jistotou, jakou jsem asi u žádného jiného poutníka ještě neviděl. Také v tom údolí se mu asi líbilo. Jemu bylo jedno, že je nepatrný; chtěl jen dojít až do cíle. Myslím, že on, i to údolí se k sobě hodili. Pouť v tom údolí bylo asi nejdelším obdobím, kdy se cítil dobře. (Pláč 3,27-28) Když tam uléhal na zem líbal ji a něžně hladil květiny, které tam rostou. Vstával tam už před svítáním a procházel a prozkoumával údolí. Ale když jsme přišli na začátek údolí Stínu a smrti, myslil jsem, že ho ztratím. Ani tam se nechtěl vrátit, ale hrozilo, že strachem zemře. Stále opakoval: „Obludy mne rozsápou, obludy mne rozsápou...“ A nemohl jsem mu to vypudit z mysli. Byl tak hlasitý a nedal se umlčet, že se opravdu zvyšovalo riziko, že nás nepřátelské mocnosti napadnou. Ale bylo velmi zvláštní, že když jsme tam tehdy s Bázlivým procházeli, panovalo v údolí takové ticho, jaké jsem tam nikdy jindy nezažil. Myslím, že právě tehdy držel Pán všechny ty hrůzy na uzdě, dokud tudy Bázlivý neprošel. Po většinu cesty s ním ze zas tak nic zvláštního nedělo, zmíním už jen pár událostí. Když jsme přišli do města Marnosti, skoro jsem se polekal, jak se

Bázlivý pustí do všech lidí, kteří byli na trhu. Vystupoval tak ostře proti jejich bláznovstvím, že jsem měl obavy, že nás oba stlučou a vyženou holemi. V Očarovaném kraji byl Bázlivý velmi obezřetný; ale když jsme přišli k řece, kde není žádný most, znovu ho přepadla nezvládnutelná beznaděj. Zoufal si: „Určitě se tady utopím a nikdy nespatřím Toho, kvůli kterému jsem ušel tolik mil.“ I tady jsem si všiml něčeho pozoruhodného. Vody v řece bylo mnohem méně, než kdykoli jindy, kdy jsem u ní byl. A nakonec se Bázlivý odhodlal, přebrodil se, a ani se příliš neumáčel. A jak kráčel k městu, ještě jsem na něho volal: „Přeji ti vlídné přijetí.“ A on odpověděl: „Ano budu přijat, teď už vím, že budu!“ A pak už jsem ho neviděl.

Poctivý: Takže nakonec všechno dobře dopadlo.

Chrabrý: Bezpochyby. Nikdy jsem o tom nepochyboval. Byl to muž vzácného druhu, ale jeho duch byl až příliš ponížený, takže to bylo jeho životním břemenem a stával se obtížným i pro druhé. (Ž.88,9) Ale byl mimořádně citlivý na hřích a nenáviděl ho [11]. Bál se ublížit druhým a tak se vzdal i toho, co je dovoleno, jen aby nebyl někomu pohoršením. (Ř.14,21; 1Kor.8,13)

Poctivý: Ale co bylo příčinou, že tak příkladný muž prožil vlastně celý život v chmurách?

Chrabrý: Má to dvě příčiny. Tou první je to, že to Bůh chtěl, protože ho takového stvořil. Někteří si v životě pískají a druzí pláčou (Mat.11,16-17) Pan Bázlivý hrál v životě na basu. On a jemu podobní jsou hráči na dudy, které mají zvláště teskný tón. Ale známe i přísloví, že basa tvrdí muziku. A pokud jde o mne, nestojím o žádné vyznání víry, které nezačíná zármutkem ducha a pláčem nad svými hříchy [12]. Když se ladí housle, začíná se také tou nejhlubší strunou. Ale hudebník chce potom rozezvučet struny všechny. A Bůh také začíná touto strunou, když duši rozezvučí pro sebe. A druhým problémem Bázlivého bylo to, že neuměl hrát na jinou strunu a hrál na ni až do konce života.

/„Dovoluji si zde použít použít podobenství, které možná pomůže rozvinout představivost zvláště mladých lidí. I v knize Zjevení jsou vykoupení přirovnáni k členům orchestru, kteří hrají na trubky a harfy a kteří zpívají své písně před Beránkovým trůnem.“ (Zj.14,2-3) [13] /

Poctivý: Ze zkušeností, které jste nám ze svého putování s Bázlivým sdělil, je zřejmé, že byl člověkem velmi horlivým. Neměl strach z nesnází, ze lvů nebo svodů města Marností; největší bázeň v něm vzbuzoval hřích, smrt a peklo. Měl asi stálé pochybnosti, zda bude ve zlatém městě přijat.

Chrabrý: Máte pravdu. To, z čeho pramenily jeho obavy, bylo mnohem víc z bojácnosti jeho mysli než slabosti jeho ducha [14]. Kdyby mu stál v cestě oheň, jsem přesvědčen, že by se odhodlal projít; ale ty obavy, které ho děsily, nedokáže ze sebe snadno setřást nikdo.

11) Hořkost hříchu pocítí duše, která touží po posvěcení, dříve a častěji, než skutečnost prožité Boží milosti. Škodlivost a smrtelné následky hříchu jsou pro takovou duši mnohem viditelnější než Boží milost, která je více skrytá. Naše hříšná přirozenost se v nás projevuje viditelněji a častěji než milost, kterou nám Pán projevuje. I její množství se často zdá menší. I kvásek, nebo semínko hořčice se nedá, co se týče množství, srovnávat s „těstem“ naší porušené lidskosti. Proto je pro mnohé křesťany snadnější vidět projevy své hříšnosti, kterými se jejich duše otřásá, než rozpoznat Boží milost, která je i jim udělována. I to je další hluboká myšlenka zkušeného Bunyana.

12) Velmi správně! Mnozí křesťané mluví jen o samé radosti, ale vůbec neznají zármutek probuzené duše. Jenže k jedinému opravdovému potěšení duše v životě i smrti, se musí projít skrze poznání svého hříchu. A to není samo o sobě potěšující; ale vede to k Tomu, který nám naše hříchy odpouští - a to už působí nevýslovnou radost a potěšení! „Zármutek, který je podle Boha, působí pokání k záchraně, jehož nelze litovat, kdežto zármutek světa působí smrt.“ (2Kor. 7, 10)

13) Bunyanova poznámka ukazuje na skutečnost, že v jeho době byli mnozí, kteří odmítali jakoukoli hudbu. I v dnešní době (tj. na začátku 20. století), některé skotské církve zásadně odmítají varhany.

14) Bázlivost je některým lidem vrozená, u jiných je důsledkem tělesné slabosti, může ale vzniknout i následkem výchovy, stresujících dojmů, nebo nezvyklých zkušeností. Je velmi nesnadno ovlivnitelná a a některých je nevyléčitelná. Ale i na příkladu p. Bázlivého můžeme vidět, že i takoví lidé jsou zvláštními objekty Boží lásky, milosti a snášenlivosti a i oni mohou šťastně dojít až do slíbeného cíle.

Křesťanka: Zkušenosti, které jste s panem Bázlivým prožil, mi velmi posloužily. Myslím, že i já mám v sobě něco, čím se mu podobám [15]. Lišíme se možná jenom v tom, že na něm byly jeho nesnáze na první pohled viditelné a já je dokážu zakrývat. Jeho nejistota ho natolik zavalila, že se neodvážil ani klepat na dveře, za kterými bylo připraveno jeho přijetí. Můj strach mne v tu chvíli nutil, abych klepala o to silněji.

Milosrdná: To já se mu podobám možná ještě mnohem víc. Vždycky jsem měla větší hrůzu z ohnivého jezera věčného zahynutí a ztráty místa v ráji, než ze ztráty jiných věci. Už dlouho jsem si jistá, že být v místě blaženosti se vyplatí, i kdybych kvůli tomu měla opustit a ztratit celý svět.

Matouš: I já jsem prožíval ve své mysli bázeň, že zdaleka ještě nesplňuji všechny skutečnosti potřebné k tomu, abych byl dobrým poutníkem a abych došel až do cíle. Ale když tam z Boží milosti došel v jistém ohledu nedokonalý Bázlivý, věřím že Pán cesty chce stejnou milost prokázat i mně, který jsem nedokonalý zase jinak.

Jeho řeč ještě doplnil

Jakub: Kde není bázeň, není ani milost. Jenže ne každá bázeň – a to ani ta před peklem - není sama o sobě zárukou milosti. Je ale naprosto jisté, že bez opravdové bázně před Bohem, není ani Boží milost. (Př.28,14)

Chrabrý: Výborně Jakube! Trefil jsi to naprosto přesně. „Počátek moudrosti je bázeň před Hospodinem, poznání Svatého je rozumnost.“ (Př. 9, 10) Je to opravdu tak; kde chybí začátek, nepokračuje ani střední část a neskončí to u cíle. Ale tady už rozhovor o panu Bázlivém ukončíme a rozloučíme se s ním básní:

Pan Bázlivý znal obav dosti
však bál se Boha, hříchu, bludů.
A přec došel z Boží milosti,
kde navěky je zbaven trudů.

Kdo báli se jen pekla stínů,
Však nebáli se hřešit, k cíli
jenž připraven je věřícímu,
tam ke své škodě netrefili.

4. Skupinka poutníků pokračovala v cestě a protože Chrabrý ukončil vyprávění o své pouti s Bázlivým, přišel pan Poctivý s jinou zkušeností. Začal vypravovat o svém setkání s jistým Svéhlavým.

Poctivý: To já znal muže s přiléhavým jménem Svéhlavý; pokládal se za poutníka, ale jsem přesvědčen, že nikdy neprošel brankou na počátku cesty.

Chrabrý: A mluvil jste s ním někdy o tom?

Poctivý: Ano, několikrát. Ale on nato, to že je rád sám svůj a nechce se nechat ve svých rozhodnutích něčím omezovat. Nedbal na lidi, příklady a ani na důvody a důkazy. Co mu přišlo na mysl, to uskutečnil a nikdo ho nepřiměl dělat něco jiného [16].

Chrabrý: Ale jakými zásadami se řídil? Můžete to upřesnit?

Poctivý: Měl za to, že je správné následovat příklad nejen skvělých příkladů známých poutníků, ale i jejich vad. Když oni, tak proč ne i my?

Chrabrý: Kdyby řekl, že i ten nejlepší člověk má nejen dobré, ale i horší stránku, měl by pravdu. Protože nikdo z lidí zde není imunní před nepravostí, ale musíme stále bdít a bojovat. Ale takhle to on určitě nemyslel. Jeho názorem bylo téměř jistě, že ctnost i bezbožnost je stejně povolená.

Poctivý: Ano, ano. Tak tomu věřil a tak také žil.

Chrabrý: A jaké si pro své jednání našel důvody?

15) Myslím, že každý věrný křesťan si může na popisu Bázlivého najít něco k připomenutí svých slabostí i k povzbuzení a potěšení. V každém z nás se totiž skrývá nějaká bázeň a strach. Je to dědictví všeobecného lidského pádu v ráji: „Bál jsem se“(Gen. 3, 10)

16) Jak sebevědomě a vznešeně znějí prohlášení jako: „Já mám své náboženství“, „já mám své zásady“, nebo „já se řídím svým rozumem a citem.“ Ale ve skutečnosti je to jen jiné vyjádření vzpurného odhodlání: „Nechceme, aby nad námi tento kraloval.“(Luk. 19, 14)

Poctivý: Na všechno si uměl najít nesmyslné argumenty z Písma [17].

Chrabrý: Můžete některé ty jeho „argumenty“ uvést?

Poctivý: Tak si poslechněte! Proti přikázání „nebudeš cizoložit“ se provinil i Boží miláček David; proč by ho tedy měl dodržovat on? I Šalomoun měl mnoho žen. Nebo: Sára, porodní báby v Egyptě i nevěstka Rachab lhaly, proč by se měl vyhýbat lžím on? Také vykládal, že učedníci sebrali někomu osla, takže podobně jednat může i on. I Jákob získal dědictví a požehnání lstí, proč tedy nevyužít i takové příležitosti?

Chrabrý: To je vrchol odpornosti! A určitě to myslel vážně?

Poctivý: Slyšel jsem ho to zastávat. A takovéto důvody hledal v Písmu a dovolával se jich.

Chrabrý: To je neuvěřitelné! Takové učení přece nemůže být nikde trpěno!

Poctivý: Abyste tomu dobře rozuměli. On netvrdil, že takto může jednat každý. On byl přesvědčen, že ten, kdo má stejné ctnosti jako zmíněné osoby, je může následovat i v jejich nepravostech.

Chrabrý: Je nepochopitelné, jak mohou lidé přijít na takové ohavnosti. Jeho názor totiž znamená, že když někdo zhřešil ze slabosti, on to může dělat s rozmyslem a plánovitě. Je to stejné jako tvrdit, že když dítě povalí vichr, nebo když zakopne o kámen a spadne do bláta, on se se v něm může válet dobrovolně jako vepř a rád. Jak může někdo do takové míry propadnout tělesným žádostem, že si je omlouvá tímto způsobem! Ale i o nich mluví slovo Písma: „Ti narážejí, protože jsou neposlušní slova; k tomu také byli určeni.“(1P.. 2, 8) Domněnka Svévolného, že ti, kteří se úmyslně dopouštějí hříchů příkladných lidí z Písma, mohou mít i jejich ctnosti je stejný nesmysl, jako by si řekl pes: „Mám, nebo mohu mít vlastnosti dítěte, protože lížu jeho výkaly. Jíst hříchy Božího lidu ještě není znamením, že mají jeho ctnosti.

Podle mne není možné, aby člověk s takovými názory mohl v sobě mít skutečnou víru nebo lásku. Vy jste jeho názory určitě odmítal. Jakými důvody své bludy hájil?

Poctivý: Říkal, že žít a říkat to co on, je mnohem upřímnější a poctivější než odsuzovat hřích a přitom mu občas podlehnout.

Chrabrý: To je zvrácená odpověď. Povolit uzdu své žádostivosti proti svému přesvědčení je zlé. Ale hřešit a ještě svůj hřích obhajovat, je mnohem horší, protože tím svádí ke zlému i ty kteří to vidí. A vlastně je také láká do osidel hříchu.

Poctivý: Takových lidí, kteří to tak jasně možná neříkají, ale kteří tak žijí, je mnohem víc. Jenže právě takoví „věřící“ jsou velkou zábranou, aby se další lidé stali poutníky.

Chrabrý: Máte pravdu, opravdu působí velkou škodu. Ale ten, kdo se bojí Krále nebeského ráje, ten se jim zdaleka vyhne [18].

Křesťanka: Na světě se člověk setká s všelijakými divnými názory. Znala jsem jednoho, který tvrdil, že jemu bude stačit, když bude činit pokání až ve chvíli umírání [19].

17) K čemu všemu se Písmo nezneužívá! Každý blud lidé odůvodní z Písma a pro každou svou svéhlavost si umí najít výmluvu. Oni totiž nehledají pravdu a proto jim význam Písma zůstává uzavřen. „Neboť my nejsme jako mnozí, kteří kupčí s Božím slovem.“(2Kor. 2, 17) Hledej upřímně Boží tvář a pros, aby ti byla otevřena mysl a tys rozuměl Písmu. Srovnávej různá biblická místa se stejným tématem, nevybírej si z Bible jen texty, které jsou příjemné pro lidské tělo a mysl, ale velmi dbej na souvislosti pravd celého Písma (vykládej Písmo Písmem) a jejich postupné zjevení. A „bude-li kdo chtít činit Boží vůli, pozná, zda je to učení z Boha.“(J. 7, 17)

18) Svéhlavý je pravým opakem Bázlivého. Bázlivý je snad až nad míru úzkostlivý, ale Svéhlavý je opovážlivý. První stále pláče, že má slabou víru, druhý se chlubí silnou vírou, volností a svobodou, ačkoli žije stále „v plnosti hořkosti a spoután v nepravosti.“ Jeho srdce není před Bohem upřímné a proto nemá podíl v Duchu svatém. (Sk. 8, 21 a 23) Opovážlivě a svévolně si přivlastňuje některé požehnání Božího Ducha, které bez znovuzrození a změny života mít nemůže. Vytrhává je tedy z řádného postupného růstu života Božího dítěte a jeho pojetí života víry je velikým bludem. Právě takovým píše apoštol Pavel do Říma: „Co tedy? Budeme hřešit, protože nejsme pod zákonem, ale pod milostí? Naprosto ne! Což nevíte, že komu se propůjčujete jako otroci k poslušnosti, koho posloucháte, toho jste otroky; buď hříchu, který vede ke smrti, nebo poslušnosti, která vede ke spravedlnosti.“(Ř. 6, 15-16)

19) Odkládat své obrácení k Bohu na poslední chvíli patří k nejhojnějším Satanovým léčkám. Chceš-li s Bohem strávit věčnost, proč se mu nevydáš a nezačneš s Ním chodit už dnes? Je-li u Ježíše blaženost v nebi, proč s ní nežít už teď? A přece tolik lidí obrácení odkládá, protože zatím žijí rádi život ve svévoli a hříchu. A přitom si neuvědomují jak je život křehký a netuší, jakými bolestmi těla i duše mohou před smrtí procházet. Nejlepší přípravou na blaženou smrt je život s Bohem. Smrt může přijít i nečekaně a lidé čas na pokání nemusí dostat.. Ale pro ty, kteří žijí s Pánem už dnes, není ani náhlá smrt neštěstím, ale přechodem do slávy.

Chrabrý: I to je velice nemoudrý postoj. Se zlou by se potázal ten, kdo si má zachránil život tím, že má za týden uběhnout dvacet mil a odložil by to na poslední půlhodinu týdne.

Poctivý: Vaše přirovnání dobře porovnává obě situace. A přesto je tak mnoho těch, kteří nosí jméno poutník a přesto jednají právě takhle bláhově. Jsem už starý muž a ledacos jsem už v životě viděl [20].

Viděl jsem poutníky, kteří se na cestu vydali s takovým nadšením, že se zdálo, že všechny předběhnou. Jenže zanedlouho jejich víra zemřela stejně jako Izraelité na poušti a nikdy nespatřili zaslíbenou zemi. (Žid.3,16 – 4,2)

Viděl jsem i takové, o kterých jsem se domníval, že nemohou na cestě vydržet déle než pár dnů; a nakonec se ukázali jako dobří a vytrvalí poutníci.

Poznal jsem takové, kteří zpočátku mluvili o cestě na Sión velmi krásně a zanedlouho ji stejně usilovně hanili.

Slyšel jsem nadšené řeči některých o jejich jistotě, že věčný život je skutečnosti Ale když ušli po cestě třeba i mnoho mil, nakonec se vrátili a prohlásili: Je to jen pohádka.

Slyšel jsem také, jak se někteří vychloubali, čemu všemu jsou na cestě rozhodnuti odolávat. A potom při prvním falešném poplachu odhodili víru a opustili cestu.

5. Za těchto užitečných rozhovorů jim cesta jim cesta pěkně ubíhala, když uviděli, jak proti nim běží člověk celý uřícený a skoro bez dechu křičel

Příchozí: Je-li vám život milý, tak páni, ale zvláště vy ženy a děti, utíkejte ze všech sil zpátky! Před vámi jsou lupiči![21]

Chrabrý: To budou asi ti tři ničemové, kteří kdysi přepadli a oloupili poutníka Kolísavého. (1. díl, k. 17, od. 3.)

A tak opatrně postupovali vpřed, často se ohlíželi a pozorně sledovali okolí, jestli nespatří nějaký podezřelý pohyb nebo nebezpečí. Ale buď že ničemové slyšeli, nebo zahlédli Chrabrého, anebo už mezi tím odešli jinam, poutníci nebyli napadeni.

20) Těch šest druhů různě jednajících i končících poutníků, které popisuje Poctivý, můžeme vidět dodnes i my. Kéž je umíme včas a dobře rozpoznat a naše zkušenosti potom i využít k tomu, abychom mohli být duchovními otci těm mladším. A svými zkušenostmi jim posloužit k růstu i užitku.

21) Cesta žádného poutníka není bez nebezpečí. Stále tu je mnoho lupičů, kteří se nás snaží oloupit o to, co máme. A vždy tu jde o víru, která je dána svatým.(Ju. 3b) Ale Bůh je schopen ty, kteří mu patří, „vysvobodit od každého zlého činu a zachovat pro své nebeské království.“(2Tim. 4, 18) A na nás je, abychom nežili v lhostejnosti a nepozornosti, ale abychom vždycky zůstali bdělí. (1P. 5,8-9)

KAPITOLA XIII.

1. Poutníci byli přijati v Gájově domě, 2. kde se zúčastní hostiny a zábavy. 3. Obr Škoďdobru zabit a Mdlý vysvobozen. 4. Milosrdná a Matouš mají svatbu. Pak se poutníci rozloučí s Gájem a znovu se vydají na cestu. 5. Přidává se k nim poutník Kulhavý.

1. V té době už byli poutníci hodně unavení a tak se začala Křesťanka ptát, jestli není někde před nimi nějaké místo k odpočinku. Na to ji odpověděl

Poctivý: Slyšel jsem, že někde v těchto místech má hostinec pro procházející poutníky[1] velmi věrný ctitel našeho Krále, který se jmenuje Gájus. (Ř.16,23a) Ten nás určitě neodmítne.

A tak se společně dohodli, že tam zajdou, zvláště proto, že Gája pan Poctivý tak doporučil. Po nějakém čase opravdu přišli k dost rozlehlému stavení. Když přišli ke dveřím, vešli bez zaklepání dovnitř, protože do hostinců se vstupuje bez klepání [2].

1) Dům každého křesťana má být pro spolupoutníky tím, čím byla Betánie pro Pána Ježíše a jeho učedníky.

2) I když se opravdoví věřící osobně třeba ještě neznají, mohou k sobě přicházet s láskou a s důvěrou. Jsou duchovními sourozenci a jsou i „účastníky nebeského povolání.“(Žid. 3, 1) Pohostinnost patří ke křesťanským ctnostem. „Nezanedbávejte pohostinnost; vždyť skrze ni někteří nevědomky pohostili anděly.“(Žid. 13, 2)

Uvnitř chtěli mluvit s majitelem, který hned přišel.

Poctivý: Mohli bychom u vás přenocovat a dostat tu nějaké jídlo?

Gájus: Mé jméno je Gájus. Je to možné, pokud to opravdu potřebujete. Ale musím vám sdělit, že můj dům poskytuje přednostně potřebné služby poutníkům putujícím na Sión.

Křesťanka: Tak to jsme došli na správné místo, protože právě tam míříme.

A tak hostitel poutníky uvedl do pokojů. Spolu byly ubytované Křesťanka a Milosrdná, jeden pokoj měli Chrabrý s Poctivým a v dalším měli spát mládenci.

Chrabrý: Dobrý Gáje, je možné abychom dostali večeři? Tito poutníci totiž dnes ušli řádný kus cesty.

Gájus: Je už dost pozdě, takže teď už nemůžeme nic shánět. Ale rádi vám dáme, co máme; a snad i s tím budete spokojeni.

Chrabrý: Budeme spokojeni s tím co máš doma. Aspoň z toho, co jsem slyšel, ti nikdy nechybělo něco, co by poutníkům dokonale neposloužilo.

A tak šel Gájus do kuchyně a tam nařídil kuchaři jménem Dobrochuť, aby připravil pro všechny poutníky večeři. Když se vrátil ke svým hostům, řekl

Gájus: Milí přátelé, všechny vás u nás vítám! Těší mne, že můžete být našimi hosty a že vám můžeme na vaši pouti posloužit. Ale než bude nachystaná večeře, myslím, že bychom si spolu mohli promluvit.

S tím všichni souhlasil a tak se zeptal

Gájus: Mohu položit otázku, kdo dnes poctil můj dům svoji návštěvou? Jaká jsou vaše jména?

Chrabrý: Mé jméno je Chrabrý a jsem průvodcem této skupiny poutníků. Tady je pan Poctivý, který se k nám cestou přidal. A tato paní je manželka známého poutníka Křesťana a toto jsou jejich čtyři synové. A tahle dívka, jménem Milosrdná, je jejich známá, která se rozhodla vydat s touto rodinou na pouť. Mládenci jsou správnými poutníky a jsou odhodláni pokračovat v odkazu po cestách svého otce. Přejí si kráčet tak, jak šel jejich otec a i odpočinek prožívat na místech, kde ho prožíval on [3].

Gájus: Tak vy jste Křesťanova žena a to že jsou jeho synové? Znal jsem už Křesťanova otce a dokonce i děda. Byli to lidé z dobrého rodu a jejich předkové pocházeli z Antiochie. (Sk.11,26c) Křesťanovi předkové (myslím že vám o nich váš manžel vyprávěl), byli výjimeční lidé. Byli nadmíru ctnostní, statečně dosvědčovali svoji víru v našeho Krále a milovali svoje spolupoutníky. O mnohých tvých dávných příbuzných jsem slyšel, jak pro pravdu našeho Pána obstáli ve všemožných zkouškách. Štěpán patřil k prvním z tvého rodu, který byl ukamenován k smrti. (Sk.7,59-60) Jakub, jiný z tvých příbuzných, byl popraven mečem. (Sk.12,2) A to jsem ještě nezmínil Petra a Pavla, kteří také byli významnými postavami ve tvém rodu. Dalším známým předkem byl Ignácius [4], který byl hozen lvům, Romanovo tělo rozřezávali na kousky [5], a Polykarp statečně umíral v plamenech [6]. Jiný z tvého rodu byl pověšen v koši na slunci, aby ho sežraly vosy a dalšího utopili v pytli v moři. Není možné vyjmenovat všechny, kteří prošli pronásledováním a smrtí, protože milovali Krále a nechtěli opustit poutnickou cestu. Mám velikou radost, že tu tvůj muž zanechal takové čtyři mládence. Doufám, že ponesou důstojně jméno svého otce, že budou důsledně následovat jeho šlépěje a že také dojdou do stejného cíle jako on.

3) Kéž by všichni křesťanští rodiče žili tak, že budou svým dětem takovým příkladem, aby rády následovaly jejich víru a skutky poslušnosti Božího slova. Kéž by mohli i oni s plným vědomím i radostí vyznávat: Bůh našeho otce i matky je i naším Bohem.

4) Ignácius, biskup církve v Antiochii. Byl odtud převezen do Říma, kde byl předhozen dravé zvěři za císaře Trajána r, 115.

5) Romanus byl prý jáhnem poblíž Cezareje. Statečně umřel mučednickou smrtí v Antiochii za císaře Diokleciána.

6) Polykarp, žák apoštola Jana. Stařičký biskup ve Smyrně, který se radoval z toho, že směl 86 let sloužit svému) dobrému Pánu. Zemřel na hranici za císaře Marka Aurélia r. 167.

Chrabrý: Mohu dosvědčit, že jsou to zdatní junáci, kteří se dobrovolně rozhodli následovat příklad svého otce 7).

Gájus: To rád slyším! A budu mít velké potěšení z toho, když se bude Křesťanova rodina rozmáhat jak počtem, tak i ve věrnosti a poslušnosti našeho Pána. Proto ti, Křesťanko, radím: Vyhledej pro své syny jako manželky ušlechtilé a věřící dívky, aby jméno jejich otce a rod jejich předků neupadl ve světě v zapomenutí.

Poctivý: Bylo by opravdu škoda, kdyby Křesťanova rodina vymřela.

Gájus: Ta vymřít nemůže, ale mohla by se co do počtu ztenčit.

A ke své řeči pak přidal i radu

Gájus: Milá Křesťanko, snad ti smím, v ohledu jak udržet váš rod, poradit. Těší mne, jak si s Milosrdnou rozumíte jako dvě sestry. Zvaž možnost, že ji přijmeš do nejbližšího příbuzenství. Pokud bude chtít, ať se provdá za tvého nejstaršího syna. Možná právě tímto způsobem udržíš potomstvo vašeho rodu na zemi.

(Po mnoha pozdějších modlitbách a nejrůznějších rozhovorech, které proběhly během dalšího pobytu v Gájově domě, se Matouš a Milosrdná rozhodli že se vezmou. Ale o tom až později 8).)

Ale před touto večeří ještě ve své řeči pokračoval

Gájus: A teď ještě promluvím ve prospěch žen, aby na ně nepadalo jen špatné světlo. I když smrt i prokletí přišlo na lidstvo skrze ženu (1Tim.2,14), Bůh si ženy použil i pro život a dobro: „Bůh poslal svého Syna narozeného z ženy.“(Gal. 4, 4) I z toho, jak si ženy starého Izraele přály mít děti, aby třeba i ony mohly porodit Spasitele světa, vidíme, jak si přály napravit selhání své pramatky. A když Spasitel přišel, radovaly se z něho ženy dříve, než jakýkoli muž nebo anděl. Také jsem nečetl, že by Pánu Ježíši za jeho života na zemi dal nějaký muž třeba jen jeden groš. Ale ženy ho následovaly a staraly se o něj i učedníky ze svých prostředků.(Luk. 8, 3) Byla to žena, která svými slzami smáčela jeho nohy (Luk. 7, 38) a která připravila jeho tělo k jeho pohřbu. (J. 11, 2) Také to byly ženy, které ho s pláčem doprovázely když nesl kříž (Luk. 23, 27) a ženy byly přítomny i jeho pohřbu (Mat. 27, 59-61) A konečně byly to ženy, které se s naším Pánem setkaly jako první a přinesly učedníkům zprávu o tom, že vstal z mrtvých. (Luk. 24, 22-23) Ve všech těchto situacích byly obdarovány velkou přízní a bylo tím potvrzeno, že jsou, spolu s muži, spoludědičkami života milosti (1P. 3,7)

2. Ale v tom už kuchař oznámil, že je večeře téměř připravena a že je možné prostřít na stůl ubrus, nachystat talíře i příbory a dát na něj chléb a sůl.

Matouš: Když se teď dívám na tento připravený stůl, který ukazuje na blížící se večeři, probudilo to ve mně ještě větší hlad, nežli jsem měl před tím.

Gájus: Tak ti přeji, aby i každé zdravé učení v tobě probouzelo a posilovalo také větší žádost sedět na večeři u velikého Krále v jeho království. (Luk.14,15) Protože všechna kázání, knihy i svědectví jsou pouze prostíráním a dáváním talířů na stůl v porovnání s bohatými hody, které pro nás náš Pán připravil až k němu přijdeme.

A pak už začala na stůl nosit večeře. Nejdříve byla podávána „pokojná oběť sem a tam obracení“ (Lev. 7, 34) na znamení, že mají svou večeři začít obracením se k Bohu - tedy modlitbou.

7) Kéž by takové svědectví mohlo být řečeno i o všech našich dětech! Protože to je naší největší touhou, aby naše děti byly zachovány od zlého a šly po Boží cestě.

8) Gájova rada byla moudrá. Ale nesmíme si myslet, že svobodní lidé, kterým Bůh tento stav pro jejich život určil, nemohou nic vykonat pro rozšíření Božího království. I jim Bůh svěřuje velké úkoly. Ale přesto zůstává pravidlem, že není dobré, aby člověk zůstal samotný. A i když je rodinný život spojen i s trápením a s úzkostí, které svobodní nezažijí, pokud je vybudován na Pánu Ježíši a pořádcích Božího slova, je to přece jen život radostný a požehnaný. Když děti vidí důsledný život svých rodičů, nikdy se nebudou moci zbavit dojmu, že „evangelium je opravdu Boží mocí k záchraně pro každého, kdo věří.“(Ř. 1, 16) Ovšem o dětech, které vyrostly v rodinách, kde sice vyznávají křesťanství, ale nežijí důsledně podle Boha, je naděje, že uvěří, ještě menší, než u těch, kteří vyrostly v neznámosti a bezbožnosti. Je to proto, poněvadž pro ně evangelium ztratilo přitažlivost; bylo totiž zatemněno špatným příkladem a výchovou - tedy rozporem mezi slovy a činy. A to děti vidí správně jako pokrytectví.

Potom byla přinesena „oběť pozdvihování“(Ž. 25,1), aby chválou pozdvihli svá srdce k Bohu jako David, když zpíval za doprovodu harfy své díky a chvály. Oba pokrmy byly velmi zdravé a občerstvující a všichni si na nich opravdu pochutnali.

Jako další bylo přineseno víno rudé jako krev. (Deut. 32,14c)

Gájus: Jen pijte, přátelé! (Pís.5,1b) Je to pravá šťáva z vinného kmene, která dává radost bohům i lidem (Soud.9,13).

A tak se hosté napili a rozveselili se. Potom byla přinesena mísa mléka, do kterého byl nadroben chléb.

Gájus: Hoši, pořádně si naberte, ať jste silní a hodně vyrostete! (1P. 2,2)

Dále byla přinesena nádoba, ve které bylo máslo s medem.

Gájus: Jen si všichni berte! Tento pokrm posiluje úsudek a bystří rozum! Vždyť se jím ve svém dětství živil i náš Pán. O něm bylo řečeno: „Bude jíst máslo a med, aby uměl zavrhnout zlé a zvolit dobré.“(Iz. 7, 15)

Potom jim přinesli mísu krásných a už od pohledu chutných jablek. Při pohledu na ně ale zaváhal

Matouš: Můžeme je jíst, když se říká, že možná právě tímto ovocem svedl v ráji had Evu?

Na tuto otázku odpověděl Gájus básní:

Ovocem stromu my svedeni jsme byli.
Však ne ono, to hřích nám zničil duši.
To vzdorem, hříchem jsme se zpili;
však nařízené s radostí jíst sluší.
Berte jen směle, vy ovce pastvy jeho
jablka jezte Krále milostného. (Pís. 2,5)

Matouš: Bál jsem se si vzít, protože jsem už vážně onemocněl, když jsem snědl špatné ovoce.

Gájus: Nemoc nám způsobí jen zakázané ovoce (1J.2,15-17). Ale z toho, které nám Pán povolil, nám žádné nebezpečí nehrozí.

Zatím co spolu takto hovořili, donesli jim na stůl ještě misku s ořechy. Na to řekla

Milosrdná: Ale louskání ořechů může zvláště u dětí poškodit jejich zuby!

Gájus: Nesnadné oddíly a verše z Písma se podobají ořechům. Ale když je někdo rozlouskne, má z nich velký užitek! 9)

A tak seděli hosté i domácí dlouho u prostřeného stolu a radostně rozprávěli o nejrůznějších věcech. V jedné chvíli oslovil Gája, ten, který tam byl

Nejstarší: Hospodáři, když tu tak louskáš své ořechy, rozřeš prosím, tuhle hádanku:

Byl jeden člověk, za blázna ho měli.
Čím více dal, tím více u něj zřeli.

Všichni byli napjati, jestli Gájus tuhle hádanku rozluští. Nějakou chvíli mlčel, ale pak Gájos odpověděl:

Kdo chudým dává, získá mnohem více
a sta se rozmnoží mu brzy na tisíce.

9) Bunyan zde velmi moudře ale i vtipně přirovnává různé části bohoslužby a obecenství věřících k této radostné a bohaté hostině. Hostinu zahajují oběti „sem a tam obracení“ a „pozdvihování“, které znamenají modlitby a chvály. Ve starozákonním obětování to ukazovalo pravděpodobně na nejvyššího kněze, který svými obětmi konal očistu lidských hříchů. Nám ukazuje na našeho velekněze, který svou mocnou paží a všemohoucí láskou způsobil naše dokonalé spasení. Víno představuje vzpomínku na to, co pro nás učinila Kristova krev; a to nemůže nezpůsobit i v nejsmutnějších srdcích věřících radost. Lidské srdce nemůže odolat radosti, když si připomene svatou krev prolitou za jeho hříchy. Mléko představuje jednoduché vyučování základních pravd Písma, které jsou srozumitelné i pro začátečníky; ale je užitečné to připomínat i dospělým ve víře. Máslo a med jsou radostné výhledy na nebeský cíl a na Boží sliby, které posilují naši naději, tříbí naše poznání a prosvěcují a ovlivňují i naše myšlení a rozum. Protože čím víc milujeme a zabýváme se Písmem, tím pro něj máme citlivější pochopení, stejně jako učedník, kterého Ježíš miloval. Jablka představují ovoce plynoucí ze slibů a výsad z obecenství s Kristem. (Pís.2,3) Ořechy jsou potom nesnadná místa Písem, které osvětluje často až po mnohé námaze a po opakovaných pokusech zkušenějším věřícím světlo Ducha svatého. Jsou to často otázky o kterých by neměli spekulovat zvláště ještě neupevnění začátečnici na cestě víry. - Nevěřící se domnívají, že křesťané neprožívají radost a potěšení. Z jejich pohledu hledání vnější zábavy se jim jejich život se zdá být pochmurný a nudný. Ale kdyby přišli na takovéto duchovní hody, poznali by, že i věřící prožívají opravdovou, hlubokou radost. Tento svět totiž zná jen vnější, zdánlivou radost. Věřící duše je totiž vnitřně uspokojena; ale svět běhá od zábavy k zábavě a přesto je v duši nešťastný, nespokojený a prázdný.

Všichni se divili, ale po chvíli se ozval

Josef: Pane, opravdu jsem si nemyslil, že to uhodnete!

Gájus: Víš, právě v této oblasti jsem si to sám vyzkoušel. Nic nepoučí člověka tak, jako jeho vlastní zkušenost. Viděl jsem na svém Pánu, jak byl vždy dobrotivý. Snažil jsem se také tak jednat a zjistil jsem, že jsem tím jen získal. „Někdo rozhazuje a ještě mu přibývá, jiný šetří víc než je správné a je mu to jen k nouzi. Štědrý člověk bude prospívat, ten, kdo napájí, bude také sám napojen.“(Přís.11, 24-25)

Tehdy se naklonil ke Křesťance a zašeptal

Samuel: Maminko, tady jsme v domě u velice milého muže. A zvlášť když se uvažuje o tom, že si Matouš vezme Milosrdnou, zůstaňme tady než se ta svatba uskuteční. V naší pouti bychom mohli pokračovat až potom!

Ale to šeptání asi neproběhlo úplně potichu a jejich hostitel to zaslechl. A protože ho to potěšilo, řekl

Gájus: Milé dítě, byl bych velice rád, kdybyste se tady nějakou dobu zdrželi!

(A tak tu zůstali ještě déle než měsíc a během této doby se Milosrdná vdala za Matouše. Ale i v tomto období kdy tu byli, šila šaty pro chudé, jak už to bylo jejím zvykem; a to poutníkům získalo dobrou pověst. 10))

Vraťme se však ještě k popisovanému večeru. Potom se už chtělo dvěma nejmladším hochům spát a tak je chtěl Gájus doprovodit do jejich pokoje. Ale Milosrdná se nabídla, že to zařídí. A tak je uložila a oni rychle usnuli. Do svých pokojů pak odešly i ženy, ale ostatní zůstali vzhůru celou noc. (Luk.6,12) Gájus si s hosty natolik rozuměl, že se nemohli rozejít. Když si již pověděli mnoho o jejich společném Pánu, o sobě i o své cestě, začal starý pan Poctivý podřimovat. Když si toho všiml, řekl

Chrabrý: Copak to, můj milý? Začínáte být ospalý? Protřete si oči a soustřeďte se, protože pro vás mám hádanku 11).

Poctivý: Dobrá! Tak sem s ní!

Chrabrý: Chceš vidět smrt? Dřív přemožen buď sám.
Chceš žít? Mři sobě. Svatost je jinak klam.

Poctivý: To je opravdu těžká hádanka! Je těžké ji vyložit a ještě mnohem těžší prožít. Hospodáři, asi bych ji měl přenechat tobě a poslechnout si tvoji odpověď.

Gájus: Ne ne! Tu hádanku jsi dostal ty a tak její vyřešení očekáváme od tebe!

Po chvíli přece jenom řekl

Poctivý: Kdo hříchu zemřít chce, ten nejdřív musí sám
být od milosti Boží přemožen.
A nemá-li být život v Kristu klam,
musíš dřív sobě umřít každý den.

Gájus: Uhodl jsi. Správnost tvé odpovědi potvrzuje jak učení Písma, tak i zkušenost. Protože dokud se nezjeví Boží milost a svoji slávou nezmění a nepřemůže lidskou duši, nemůže srdce svou sílou zvítězit nad hříšnou svázaností. Hřích je Satanovou pastí, ve kterém je duše uvězněna. Nemůže tedy s hříchem ani začít bojovat, dokud z něj není duše osvobozena 12).

10) „Čiňme dobře všem, zvláště však těm, kteří patří do rodiny víry.“(Gal. 6, 10) Svět nebude získán jen prázdnými slovy o lásce a milosrdenství, nebude-li za těmi slovy vidět také skutky. „Tak ať vaše světlo září před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali chválu vašemu Otci, který je v nebesích.“(Mat. 5, 16) Snažme se upřímně čelit bídě a hříchu, zármutku a strastem kolem sebe a pokusme se udělat, podle našich možností, potřebným jejich život snesitelnější a příjemnější.

11) Když poutník zpozoruje, že jeho bratr začíná být duchovně ospalý, že ztrácí duchovní svěžest a zájem o Boží věci, o bratry a o církev, má ho povzbuzovat duchovními pokyny a pověřovat ho prací na Boží vinici. Zvláště starší pracovníci by měli povzbuzovat sebe i druhé, aby neztráceli svoji užitečnost. Na odpočinek se v Božím království odchází až v nebi.

12) Je tu míněno působení Ducha svatého, když přemáhá naši pýchu, sebelásku, sobectví, touhu být nezávislý a neochotu podřídit se Bohu. Jde o „zákon Ducha života, který nás skrze Krista osvobozuje od zákona hříchu a smrti.“ (Ř. 8 ,2) To je ten nový stav, do kterého jsme uváděni vírou v ospravedlnění skrze Kristovu oběť na kříži. Je to víra způsobená Duchem svatým, která vezme vážně, že náš starý člověk byl spolu s Kristem ukřižován, aby tělo hříchu bylo zbaveno sil a my už hříchu neotročili. Považujte se tedy za mrtvé hříchu, ale živí Bohu v Kristu Ježíši.“(Ř. 6, 6 a 11)

Také nikdo, kdo zná podstatu milosti, nemůže věřit, že by člověk, který je otrokem vlastní lidské přirozenosti, mohl být zároveň živým pomníkem Božího milosrdenství. (Ř.6,22) Tady mne napadla historka, která si zaslouží si ji poslechnout:

„Byli dva muži, kteří se vydali na pouť; jeden byl mladý, ale ten druhý už byl stár. Mladík musel bojovat se silnými pokušeními, kdežto toho staršího, už kvůli svému věku a tělesné ochablosti, tyto boje už tak silně neovlivňovaly. A tak se z pohledu zvenku zdálo, že oba pokračují v duchovní cestě stejně zdatně. Ve kterém z nich se ale projevila Boží milost zřetelněji? Vždyť to vypadalo, že jsou, co se týče úspěchu v duchovním boji, zcela vyrovnaní.

Poctivý: Nepochybuji, že zřetelněji musela Boží milost působit u mladíka. Protože, kde bylo překonáno větší protivenství, tam musela být přítomná také větší síla. I to, když někdo starý udrží po rovině tempo mladého, který je ale zatížen a musí ještě překonávat překážky, mluví o tomtéž. Jenže právě tady jsem pozoroval častý omyl těch starších; totiž, že zaměňovali přirozený úbytek tělesné žádostivosti za pokrok na cestě ke svatosti. A v tom se mýlí. Je jisté, že ti starší, kteří stojí a žijí v Boží milosti, mohou, vzhledem ke svým zkušenostem, mladým v lecčems poradit; vždyť sami poznali prázdnotu a marnost věcí tohoto světa. A mladí pak mají nejkrásnější možnost pozorovat na sobě změny, které působí Boží milost. A staří úbytek bojů musí připisovat hlavně úbytku svých tělesných sil [13].

A v podobných užitečných rozhovorech pokračovali až do rána. Když potom ostatní, kteří odešli spát vstali a připojili se k nim, požádala Křesťanka svého syna Jakuba, aby přečetl z Bible jednu kapitolu. A tak on našel a přečetl 53. kapitolu z Izaiášova proroctví. Poté se po chvíli přemýšlení zeptal

Poctivý: Proč tu je napsáno, že Spasitel přijde z vyprahlé země a proč, že neměl ani krásu a důstojnost?

Chrabrý: Na první otázku odpovídám, takto: Kristus vyšel z židovské církve a ta v té době už neměla žádnou čerstvost, ale jen suchopár zákonictví. Druhou odpovědí je, že tohle vyjádření je vloženo do úst nevěřících, kteří nemohli svým lidským zrakem vidět Spasitelovu vnitřní dokonalost a tak ho posuzovali jen podle jeho nízkého zevnějšku. Je to podobné, jako by naprosto neznalí lidé, podle povrchu nevybroušených diamantů, chtěli určovat jejich cenu. Zahodili by je jako obyčejné kameny.

3. Po snídani, při které se řádně posilnili [14], řekl

Gájus: Poslyšte přátelé! Využijme tohoto našeho zvláštního setkání a pokusme se vykonat něco, co bude k užitku všem poutníkům, kteří tudy procházejí. Není to totiž dlouho, co sem odněkud z jihu přišel obr Škoďdobru a usadil se v jeskyni asi míli odsud. Přidali se k němu i další ničemové a spolu s ním olupují a zabíjejí poutníky. Vím, že tady Chrabrý umí výtečně zacházet se svým mečem; a když se k němu přidáme a ozbrojíme se i my, pokusme se s Boží pomocí tu bandu zničit!

13) Stáří má některé výhody, třeba v tom, že už snadněji překonává některé náklonnosti, s kterými ti mladší musí usilovně zápasit. Ale bylo by velkým omylem se domnívat, že stáří je už povzneseno nad všechna pokušení. Protože i staří mají své pošetilosti a úskalí. Je to třeba pýcha na to, co už v životě vykonali, spoléhání na své zkušenosti a ne na Boží vedení, hořkost nad lidským zneuznáním jejich zásluh, mrzutost a podrážděnost, nedůvěra a podezřívavost, ctižádost, milování peněz a lakomství aj.; to vše jsou věci, které patří k pokušením stáří, které je mohou i ty zkušené snadno obelstít a ovládnout. Také duchovní růst není snadné měřit. Někdo žije ve velmi těžkých poměrech, nebo má vrozené nepříjemně vlastnosti. A jiní zase pocházejí z lepší společnosti, mají dobré vychování, způsoby a milé jednání. Ale Boží oko hodnotí růst v posvěcení někdy zcela jinak než lidé. On vidí, kdo bojuje těžší boj a kde víc září Boží milost. Někdo umí dobře skrýt svoji podrážděnost, nelibost, zlost, hořkost nebo pýchu, zatímco druhý neskryje nic, i když možná mnohem víc bojuje, pokořuje se a častěji vítězí. A právě tato vítězství jsou dílem milosti, kdežto ukrývání toho, čeho je srdce plné, je jen umění přirozeného člověka, které nepřinese žádné změny. My všichni, ať už staří nebo mladí, všichni potřebujeme působení Boží milosti. (2Tim.2,1)

14) Učedníci by se neměli pouštět do dobývání světa pro Ježíše bez zmocnění a síly - „dokud nebudete oblečení mocí z výsosti.“(Luk. 24, 49) Nepouštějme se do žádné práce nebo zápasu bez tohoto zmocnění. A jak se na přijetí této moci připravovali? Zůstávali jednomyslně na modlitbách. A prosit o tuto moc máme i my.

Všichni muži s tím souhlasili, ozbrojili se oštěpy a kopími a s Chrabrým, oděným do jeho úplné výborné zbroje (Ef.6,13-18), se vydali pod Gájovým vedením k jeskyni. Nedlouho předtím, než tam naši přátelé přišli, tam obrovi pomocníci přivlekli poutníka jménem Mdlý [15] a obr ho začal prohledávat, aby ho nejdříve oloupil, potom zabil a upekl. Byl totiž nejen loupežník a vrah, ale i lidojed. Když obrovi poskokové uviděli naši ozbrojenou skupinu, raději vzali nohy na ramena a nečekali na pár drobných, které jim obr za jejich výpomoc sliboval. Když si ale obr Chrabrého a ozbrojené skupiny všiml, nejen že se nepolekal, ale velitelsky řekl Chrabrému:

Škoďdobru: Co tady ty a tví lidé chcete?

Chrabrý: Tebe a tvoji hlavu. Přišli jsme pomstít smrt poutníků, které jsi odvlekl z královské cesty a zabil. Vyjdi ze své jeskyně a postav se mi!

A tak se obr ozbrojil, vyšel ven a hned se pustili do boje. Ostatní muži bez dechu sledovali neúprosný souboj, kdy se převaha v boji víc než hodinu přelévala z jedné strany na druhou. Potom obr navrhl

Škoďdobru: Udělejme si malou přestávku!

Chrabrý souhlasil. A tak na několik minut přerušili boj, aby popadli dech. Potom řekl

Škoďdobru: Odejděte! Jste tady na mém území!

Chrabrý: Tak to ne! Jak už jsem řekl, jsme tu proto, abychom pomstili krev mnoha poutníků.

A tak se znovu pustili do boje. Tentokrát Chrabrý útočil ještě důrazněji, ale obrovi se dlouho dařilo jeho výpady odrážet. Ale nakonec ho přece zasáhl bočním sekem, který nebyl vykryt, do hlavy. Obr upustil svoji křivou šavli a Chrabrý mu další přesnou ranou uťal hlavu.

Po tomto velkém vítězství si odtud odnesli obrovu hlavu. Přinesli ji ukázat do Gájova domu, potom ji nabodli na kůl u královské cesty, jak to udělali i v předešlém případě, aby se už ničemové neodvažovali konat podobné útoky [16]j . Pochopitelně s sebou odvedli do hostince i přepadeného poutníka Mdlého.

Doma se pak chudáka Mdlého ptali, jak se to stalo, že padl obrovi do rukou. On se z toho ještě úplně nevzpamatoval, ale přece jim řekl

Mdlý: Jak vidíte, jsem slabý a neduživý člověk. A protože mi skoro každý den smrt klepe na dveře, došel jsem k závěru, že mi už doma nikdy nebude líp. Narodil jsem se a došel až sem z města Nejistoty, ve kterém jsem se narodil a kde žili i moji předkové. Jak už jsem řekl, jsem slabý jak na duchu, tak i na těle. Ale přesto toužím dojít do zlatého města, i když se ploužím jen jako želva a ostatním nestačím [17]. Když jsem přišel k bráně na začátku cesty, Pán toho místa mne přijal velice laskavě a nevyčítal mi, že vypadám tak bídně a že mám tak slabého ducha.

15) Tato vlastnost (ř. olygopsychos – 1Tes.5, 14) je překládána jako choulostivý, malomyslný, mdlý - je člověk ve kterém je malá duše, nestatečná mysl; je to lekavý člověk, který má strach z pronásledování, ale přece jen jde. Kdežto bázliví, ustrašení, ochromení bázní (ř. deilos - Zj. 21, 8) jsou lidé, kteří kvůli svému strachu a obavám ani nevyjdou.

16) Není zřejmé na jaký druh nepřátelství proti evangeliu zde Bunyan myslí. Zda jde o falešné učitele kteří svými bludy olupují slabé duše, anebo myslí na mocné protivníky, kteří pokutami, vězením, nebo vysilujícím pronásledováním olupují věřící o jmění svobodu, klid nebo i o život. Ale přesto nás svým podobenstvím učí, že ti, teří jsou od Boha obdařeni statečností se mají postavit proti všem, kteří ubíjejí pravdu a škodí dobru, nekonají spravedlnost a vymýšlejí zlé věci a nástrahy. Snaží se tím následovníky dobra trýznit a trápit a jejich pouť k nebi jim ztížit nebo ukončit. Zahrnutím do boje proti tomu, co dobru škodí, a do které se mají stateční zapojit, může být míněna různá snaha státu či obce směřující k vysvobození slabých z rukou zlých lidí a pomoc a podpora těch, kteří to mají ve svém programu. Povinností statečných věřících také má být snaha snažit se omezovat opilství, nebo prosazovat, aby se do zastupitelstev a sněmoven dostávali lidé s čistýma rukama a zdravými zásadami, aby svým rozhodováním a jednáním působili tak, aby úřady nekřivdili náboženské svobodě a neztrpčovali věřícím život. A vysvobození Mdlí pak budou Bohu děkovat za ty statečné, kteří se nebáli ani mocných.

17) Jak rozdílné mají lidé povahy! Nejsou všichni stejně stejně silní, nebojácní a stateční. Ale Pán nezamítne ani ty slabší a ani toho, který se sotva vleče v místech, kde ostatní vesele spěchají. Velmi záleží i na povaze a temperamentu. Jedni se sangvinicky, bezstarostně přes všechny překážky dostávají, jiní jsou lekaví a choulí se pod každým nespokojeným pohledem mocných. Ale jednou bude všechno vyrovnáno – jen když pokračují v cestě. Boží ochrana a pomoc se i k nim dostane včas.

Naopak, poskytl mi vše potřebné k další cestě a přikázal mi, že mám doufat až do konce. (Žid.6,11) I ve Vykladačově domě se mnou jednali velice laskavě. Dokonce mne na pohorek Obtížnosti vynesl jeden z jeho služebníků, protože se domnívali, že je pro mne příliš příkrý a že bych ho nedokázal zdolat. (1Kor.10,13b) I ostatní poutníci mi prokazovali mnohou pomoc, i když žádný z nich nebyl ochotný jít tak pomalu jako já. Ale když mne předcházeli, povzbuzovali mne, abych neklesal na mysli a ujišťovali mne, že je vůli našeho Pána, aby byli slabí utěšováni a povzbuzováni k další pouti až do cíle. (1Tes.5,14) A tady, když mne u pěšiny Útoku přepadla přesila těch lupičů, tady by se jim snadno neubránil ani mladý a silný neozbrojený poutník, natožpak já, který nemá vnitřní sílu a odvahu. Ale i když mne přivlekli - nešel jsem dobrovolně - k tomu obrovi do jeskyně, přesto jsem věřil, že z toho vyváznu. Slyšel jsem o zákonu Prozřetelnosti, totiž že poutník, který plně důvěřuje Boží moci a svrchovanosti, že ho Pán, ani když je zajat, za žádných okolností neopustí. Předpokládal jsem, že budu oloupen, a to se také stalo, ale byl jsem zachován při životě. Děkuji Králi, že to způsobil a že si k tomu jako nástroje použil vás. Jsem připraven, že ještě přijdou další zápasy, ale jsem rozhodnutý pospíchat vpřed. A když nebudu moci pospíchat, tak půjdu. A jestli nedokážu ani jít, tak polezu. Hlavně děkuji Tomu, který si mne zamiloval (Gal.2,20b), že mi dává jistotu víry. Mám před sebou těžkou cestu. Ale moje mysl je už za řekou, přes kterou nevedou žádné mosty . I když, jak vidíte, mám nestatečnou mysl.

Poctivý: A pane, neznal jste kdysi poutníka, který měl jméno Bázlivý?

Mdlý: Jakpak by ne! Byl z města Hlouposti, které leží asi o dvacet mil severněji než město Zkázy a zhruba stejně daleko je i od mého bydliště. Znali jsme se dobře; byl to totiž můj příbuzný, tedy můj strýc z otcovy strany. Měli jsme i dost příbuzné povahy. On byl menší než já, ale byli jsme si dost podobní, takže si nás někteří lidé i pletli [18].

Poctivý: Teď vidím, že jste si opravdu docela podobní. Máte stejně bledou pleť, máte i podobný výraz v očích a způsob řeči.

Mdlý: To říkali i jiní, kteří nás oba znali. To, co jsem vypozoroval na jeho jednání, jsem pak objevil i ve svém nitru.

Po tomto dost důkladném představení, přivítal Mdlého ve svém domě i

Gájus: Milý příteli, jsi velice srdečně vítán v mém domě! Buď tady jako doma a když budeš něco potřebovat, směle o to požádej! Já i moji služebníci ti rádi vyhovíme!

Mdlý: Děkuji za neočekávanou laskavost! Je to, jako by skrze černý mrak, najednou jasně zazářilo slunce. Copak mohl obr ve chvíli, kdy mi bral všechno z kapes, tušit, že budu zanedlouho na tomto milém místě u Gája a jeho hlava že bude naražená na kůl? A přece se to stalo [19].

Zatím, co spolu takhle rozmlouvali, přiběhl někdo zvenku a vypravoval, že asi jeden a půl míle odtud zabil blesk poutníka jménem Neupřímný [20].

Mdlý: Chudák! Před několika dny mne dohonil a nabídl se, že půjde se mnou. A šel se mnou až do chvíle než jsme byli přepadeni obrovými kumpány. Jenže on byl, na rozdíl ode mne, velmi rychlý běžec. A tak, když postřehl nebezpečí, včas utekl. Podařilo se mu uniknout, aby zemřel; a já jsem byl zajat, abych žil.

18) Rozdíl mezi nimi je ten, že Bázlivého trápily hlavně obavy, jak to nakonec dopadne, zatímco Mdlý se víc bál obtíží způsobené protivenstvím a pronásledováním. Ale oba dva byli upřímnými poutníky a přes všechny své slabosti nakonec došli do cíle; protože i za ně Kristus zemřel a byl jejich věrným Pastýřem.

19) V dějinách Božího lidu se často stávalo, že Boží pomoc přišla naprosto nečekaně. Haman se ve své pýše domníval, že už brzy pověsí Mordokaje na šibenici, kterou nechal už napřed postavit – a nečekaně na ni skončil sám. Očekávejme trpělivě na vysvobození a Bůh má moc i nás zachránit a obrátit hrůzu v radost. Protože i silní obři mohou provádět své loupeže jen dočasně.

20) Neupřímný je pokrytec. Dokáže se vyhnout pronásledování, ale hyne ve svých vinách. Mdlý se třese, trpí, ale doufá. A ve svých úzkostech prožívá vysvobození. Ale pokrytcův konec bývá náhlý a nečekaný. Dlouho dokázal jít v poutnickém plášti – ale úplně mu chybí upřímné srdce. Bůh ho často dlouho snáší (a dává mu šanci ke změně) ale nakonec s ním rychle skoncuje. Bojme se být neupřímní a pokrytečtí! Před Boží tvář pokrytci nepřijdou (Mat.24,51)

A za nějakou dobu Mdlý složil a přednesl jako upomínku na tyto překvapivé události, tuto báseň:

Co neštěstím se zdálo, štěstím jest
tomu, kdo hledá věrně Božích cest.
Kdo nevěrný je, padne smrti v plen,
byť z prvního byl zlého vytržen.

4. Po těchto událostech se už začala chystat svatba Milosrdné s Matoušem. Ale během této doby se zjistilo, že v sobě našli zalíbení i druhorozený Křesťančin syn Jakub s Gájovou dcerou Fében. (Ř. 16, 1) A tak Gájus rozhodl, že oba páry budou mít svatbu najednou. A byla to svatba veselá a hostina bohatá. Po svatbě zůstali poutníci u Gája ještě asi deset dní a tento čas využili k oslavě Krále a službě všem potřebným v okolí i sobě navzájem. A poslední večer před plánovaným odchodem vystrojil Gájus pro poutníky ještě slavnostní večeři. Ráno, když se začali loučit, řekl Gájovi

Chrabrý: Dobrý hospodáři, dones mi prosím účet za celý náš zdejší pobyt!

Gájus: V tomto domě není zvykem, aby poutníci platili za naše pohostinství. Nemusí platit, i kdyby tu zůstali třeba rok. My očekáváme, že až se vrátí náš dobrý Samaritán, tak nám všechno vynaložené zaplatí i s úroky (Luk.10,34-35). On to slíbil a také to splní.

Chrabrý: „Milovaný, věrně činíš ve všem, co konáš pro bratry, a zvláště pro cizí. Oni vydali před církví svědectví o tvé lásce. Dobře učiníš, vypravíš-li je, jak je důstojné Boha.“(3J. 3-6)

A tak se Gájus rozloučil se svou dcerou i s ostatními a zvláštní pozornost věnoval Mdlému. Dal mu na cestu i zvláštní láhev pití. Když odcházeli, snažil se Mdlý nenápadně zůstat vzadu, aby skupinu nezdržoval. To ale neuniklo pozornosti jejich vůdce . A tak řekl Mdlému

Chrabrý: Pane Mdlý, pojďte prosím s námi! Já budu i vašim vůdcem! Nemohu vás nechat jít samotného.

Mdlý: Jenže já potřebuji jít jiným tempem než vy, kteří jste všichni zdraví, silní a veselí. Já jsem slabý a proto bych potřeboval takové společníky i na cestu. Raději bych šel až za vámi, protože kvůli slabosti a choulostivosti své mysli nedokážu vydržet to, co všichni ostatní. Nemám moc rád smích, nemám rád ozdobné oděvy a vadí mi i zbytečné vyptávání. Jsem tak slabý, že mne pohoršují i věci, které jiní mohou oprávněně dělat bez výčitek svědomí. Neznám ještě celou šíři pravdy, chybí mi mnohé křesťanské poznání. Když třeba slyším, jak se někdo raduje v Pánu, mrzí mne, že já to nedovedu. Cítím se jako slabý mezi siláky, nebo postižený mezi zdravými. „Neštěstí je hodno opovržení podle mínění bezstarostného člověka; je připraveno pro ty, kdo mají nejistý krok.“(Jób 12, 5) Takže teď nevím, co mám dělat.

Chrabrý: Bratře, jenže já jsem dostal rozkaz „potěšovat malomyslné, ujímat se slabých a mít s takovými trpělivost.“(1Tes. 5, 14) Musíte jít s námi, nemůžete jít sám. Budeme na vás čekat, pomůžeme vám! (Ř.14,1) Jsme ochotni si odepřít věci, nebudeme prosazovat názory které vám vadí (1Kor.8,9-13) a nebudeme se před vámi pouštět do sporů o slova. Raději se vám přizpůsobíme, než bychom připustili, že půjdete až za námi. (1Kor.9,22)

5. Ale když ještě u vchodu domu, takhle hovořili, procházel kolem nich s berlemi poutník jménem Kulhavý. Toho ihned oslovil

Mdlý: Příteli, jdeš jako na zavolanou! Právě jsem si tady stýskal, že k sobě nemám žádného vhodného spolupoutníka; a zrovna ty se ke mně hodíš! Buď mi, příteli Kulhavý srdečně vítán! Doufám, že my dva si můžeme být na naši pouti vzájemnou oporou.

Kulhavý: I já tě zase rád, příteli Mdlý, vidím! To, že jsme se po čase zase sešli, je příznivá okolnost a těším se, že půjdeme spolu. A jestli chceš, půjčím ti jednu svoji berli.

21) Jednejme trpělivě a snášenlivě s mdlými poutníky, kteří nechápou naše svobodné jednání v nepodstatných věcech a radostné následování Krista; vždyť „láska je trpělivá.“(1Kor. 13, 4) Jenže existují i lidé, kteří svoji mdlobu vystavují na odiv, působí tím nepokoj a ztrpčují jiným život. Jenže to nejsou slabí poutníci. Jsou to nesnášenliví haštěřivci, kteří chtějí své názory druhým vnutit; a proto je není možné řadit mezi mdlé, ale mezi neupřímné.

Mdlý: Ó ne! Jsem ti sice vděčný za tvoji ušlechtilou nabídku, ale dokud nebudu chromý, nechci začít sám kulhat. Ale možná by se někdy tvoje berle mohly hodit k odehnání dorážejících psů.

Kulhavý: Takže dohodnuto! Kdykoli budeš chtít, jsem ti k dispozici i se svými berlemi 22).

22) Opravdová láska je ochotná vzdát se ve prospěch svého bratra i toho, co sama potřebuje. U Kulhavého můžeme vidět opravdovou rytířskost. Často soudíme člověka jen podle zevnějšku a domníváme se, že jeho kulhavá chůze je důsledkem jeho loudavé mysli. Ale snadno se můžeme zmýlit. Někdy je „Duch ochotný, ale tělo slabé.“(Mk. 14, 38) Jeho duch je třeba unášen k nebi, ale současné obtíže ho nutí chodit s berlemi. Ale Bůh i takovým lidem slibuje: „Zachráním kulhavou a zapuzenou shromáždím.“(Sof. 3, 19)

KAPITOLA XIV.

1. Poutníci hovoří cestou o Křesťanovi a Věrném 2. V městě Marnosti vešli poutníci do Mnázonova domu, kde mají i s jinými věřícími shromáždění. 3. Dvě svatby mladších synů Křesťanky. 4. Krásné obecenství poutníků. 5. Ve městě se objevila obluda, kterou Chrabrý s pomocí ostatních odehnali.

1. Ale pak už se zvětšená skupina poutníků vydala na další cestu. Vpředu šli Chrabrý a Poctivý, ve středu skupiny se držela Křesťanka se syny a snachami a zadní voj tvořili Mdlý a Kulhavý. Aby jim cesta při poučném rozhovoru ještě lépe ubíhala, požádal vůdce Chrabrého

Poctivý: Jsem rád, že už jsme zase na cestě. Ale mohu vás bratře Chrabrý o něco požádat?

Chrabrý: Pochopitelně! Rád vám vyhovím!

Poctivý: Vypravujte nám něco o našich předchůdcích, kteří už doputovali do cíle! Takové poučení se nám na cestě ještě může hodit.

Chrabrý: Moc rád! Asi jste všichni slyšeli o tom, jak kdysi Křesťan bojoval s Apollyónem v údolí Ponížení a s jakými těžkostmi procházel údolím Stínů a Smrti. Také jste možná slyšeli, jak se jeho přítel Věrný musel bránit svodům paní Smyslné a pana Starého Adama, který ho chtěl spoutat tělesností; a když odmítl, poštval na něho Zákon. Také víte i o tom jak se Věrný setkal s paní Nespokojenou a otravným Ostýchavým. Tihle čtyři patří k těm nejnebezpečnějším svůdcům, které může poutník na naší cestě potkat.

Poctivý: Něco jsem už o tom zaslechl a o Křesťanově putování toho také vím docela dost. Myslím, že pro Věrného bylo nejtěžší se zbavit toho Ostýchavého. Protože ve skutečnosti to byl nestydatý chlap.

Chrabrý: To je pravda. Oba poutníci se shodli na tom, že měl ze všech lidí, s nimiž se setkali, nejnesprávnější jméno. (1díl,11k. 7č.)

Poctivý: Dalším záporně pozoruhodným člověkem, se kterým se Křesťan a Věrný setkali byl Mluvka. Co si o něm myslíte? (1díl, 12k.)

Chrabrý: To byl sebevědomý blázen. Jenže žel, mnozí jdou i dnes jeho cestami.

Poctivý: Byl až nebezpečně výřečný. Vždyť zpočátku Věrného oklamal!

Chrabrý: Naštěstí mu Křesťan brzy otevřel oči a i Věrný rozpoznal Mluvkovu neupřímnost a dvojakost.

Za tohoto rozhovoru přišli na místo, kde se s Křesťanem a Věrným setkal Evangelista a kde jim prorokoval, co je potká na Tržišti marností. (1díl,13k.) Proto se i o tom zmínil

Poctivý: Myslím, že to bylo tehdy těžké slovo, kterým tady Evangelista Křesťanovi aVěrnému pootevřel pohled do budoucnosti.

Chrabrý: To určitě bylo. Ale zároveň jim dal i povzbuzení. A byli to velmi stateční poutníci. Šli vpřed bez bázně jako lvi a čela měli jako z křemene. (Ez.3,9) Je hodné velikého obdivu jak byli neochvějní - třeba jak úplně beze strachu vystupoval Věrný před soudem.

Poctivý: Ano. A pak za to statečně trpěl.

Chrabrý: Trpěl. Ale jak vzácné věci jeho věrnost přinesla! Protože kvůli jeho mučednictví potom uvěřil Doufající a na cestu na Sión se, podle mnoha vyprávění, z města Marností vydali i další.

Poctivý: Prosím, vypravujte jak to bylo s Křesťanem dál! Protože jeho pouť za městem Marností už tak dobře neznám.

Chrabrý: Potom co ho Pán vysvobodil z tamějšího vězení, se nejdřív setkal s Vypočítavým. (1díl,14k.)

Poctivý: A co to bylo za člověka?

Chrabrý: Byl to prohnaný ničema a veliký pokrytec. Zvenku vypadal zbožný, ale ať už se svět točil jakkoli, vždy z toho uměl vytěžit nějakou osobní výhodu a prospěch. A stejně kluzce se uměl vyhýbat jakémukoli pronásledování. Uměl, a jeho žena to uměla také výborně, v různé době používat i různé způsoby svého náboženství. Lehce přecházel z mínění na mínění a tohle převlékání kabátů i velmi hájil. Ale co jsem zaslechl, dopadl i se svou vypočítavostí tragicky. A nikdy jsem neslyšel, že by některý z jeho potomků získal byť i zrnko vážnosti u těch, kteří se opravdu bojí Boha.

2. Mezitím už přišli poutníci téměř před město Marnosti. Tady se zastavili a začali se radit jak se teď zachovat a jakým způsobem městem projít. Rady byly různé, ale na žádné z nich se nedokázali shodnout. A tak si nakonec vzal slovo

Chrabrý: Tohle město je opravdu nebezpečné. Ale jak víte, už jsem jím s nejedním poutníkem prošel. Znám v něm totiž starého učedníka Mnázona, který pochází z Kypru. (Sk.21,16) Souhlasíte s tím, abychom se uchýlili do jeho domu?

S tímto návrhem byli všichni spokojeni. Chrabrý je nevedl přes Tržiště marností. Začalo se už smrákat a on je postranními uličkami nenápadně dovedl k Mnázonovu domu. Tam zaklepal a ohlásil se jménem. A protože Mnázon poznal jeho hlas, otevřel dveře a vpustil poutníky dovnitř.

Mnázon: Vítám vás! Odkud jste dnes vyšli?

Chrabrý: Z Gájova domu.

Mnáton: No, to jste ušli slušný kus cesty! Pojďte dál a posaďte se!

A uvedl je a rozsadil ve velké místnosti používané jako jídelna.

Chrabrý: Tak co, přátelé! Jste rádi že jste tady?

Křesťanka: Ovšem! Všichni jsme si už potřebovali odpočinout.

Mnázon: I já jsem rád, že jste sem dorazili v pořádku. Pokud máte nějaká přání, jen si řekněte a my se budeme snažit udělat vše, co je v naší moci.

Poctivý: Naší velkou potřebou v tomto městě bylo dostat se na nějaké bezpečné místo a uvítali bychom tady i dobrou společnost. Jaké tady máte v těchto věcech možnosti?

Mnázon: Můj dům i tato ulice jsou poměrně bezpečné a jakou budeme mít společnost nám ukáže zkouška.

Chrabrý: Mohl byste nás zatím uvést do pokojů, kde budeme ubytováni?

A tak jim Mnázon ukázal, kde bude každý z nich spát a řekl jim, že až smyjí prach z cesty a budou upraveni, ať zase přijdou do jídelny. Tam že bude, než se odeberou do postelí, připravena večeře. Když se zase všichni sešli a vzájemně představili, zeptal se Mnázona

Poctivý: Kolik je tady ve městě lidí stejného smýšlení jaké máte vy?

Mnázon: Je nás ve městě jenom hrstka, zvláště když se to srovná s těmi zástupy, kteří jsou všude kolem [1].

Poctivý: A je možné se s nimi setkat? Protože když poutníci uvidí své jiné bratry, je to pro ně tak potěšující, jako když plavci na moři po období s temnými mraky znovu uvidí jasnou oblohu s měsícem a hvězdami.

A tak hospodář zavolal svoji dceru, jménem Milostná a přikázal

Mnázon: Jdi a oznam mým přátelům: Zkroušenému, Posvěcenému, Svatomilovi, Pravduhajovi a Kajícímu, že ke mně přišli přátelé, kteří by se s nimi tady dnes večer rádi sešli.

1) I tam, kde dříve nepřátelství a pronásledování vyhladilo evangelium, si Bůh zachová zbytečky svého lidu. To proběhlo i v naší zemi. Věřící hledali ve svém okolí bratry a sestry a snažili se s nimi navazovat obecenství. Jednali jako žalmista když vyznával: „Jsem společníkem všech, kteří se tě bojí, těch, kdo zachovávají tvá přikázání.“(Ž. 119, 63)

Milostná tedy šla a pozvání vyřídila. Všichni pozvaní přišli, přivítali se a posadili se kolem stolu. Na začátku setkání se slova ujal

Mnázon: Vítám vás, sousedé, a děkuji vám, že jste přišli. Jak vidíte, máme mezi sebou hosty poutníky, kteří putují na horu Sión. Jdou zdaleka a projevili přání se s vámi setkat. A jsou mezi nimi takoví, jejichž jména byste asi neuhodli.

Tady svoji řeč na chvíli přerušil aby zvýšil zvědavost, ukázal na Křesťanku a pak pokračoval

Mnázon: To je Křesťanka, manželka proslulého poutníka Křesťana, se kterým i s jeho bratrem Věrným v našem městě tak hanebně zacházeli.

Všichni Mnázonovi sousedé byli velmi překvapeni a jejich pocity vyjádřil

Posvěcený: Když nás Milostná zvala, nikoho z nás ani ve snu nenapadlo, že se tu dnes setkáme s Křesťankou. Je to pro nás velice milé překvapení.

A pak se vyptávali jak se jí vedlo a jestli jsou ti mládenci její synové. Když přisvědčila, požehnal jim těmito slovy

Svatomil: Ať vás Král, kterého milujete a kterému sloužíte, zmocní a učiní z vás muže, jakým byl váš otec; a ať i vás dovede až do své slávy.

Když tento rozruch trochu ustal, zeptal se Zkroušeného

Poctivý: Jak se vám v současné situaci ve vašem městě žije?

Zkroušený: Dnes žijeme, stejně jako naše okolí, ve velkém spěchu a stresu, protože i my jsme ovlivněni naším Tržištěm marností. A v této situaci není snadné udržet naše srdce i mysl ve správném stavu, protože nároky na vysoký výkon jsou vyžadovány i od nás. Když žijí věřící na podobném místě a jsou obklopeni takovými názory jako my, potřebují asi ještě důrazněji napomínání, aby prožívali každý okamžik v bdělém a připraveném stavu.

Poctivý: Jak se k vám teď chová vaše okolí, zejména sousedé?

Zkroušený: Jejich jednání vůči nám už není tak útočné. Víte přece, jak u nás dříve jednali s Křesťanem a Věrným. Dnes už je to mnohem mírnější. Myslím, že krev Věrného v nich dodnes vzbuzuje výčitky svědomí. Protože od té doby co ho upálili, to už na nikom jiném nezopakovali. Tenkrát jsme se skoro nemohli ukázat na ulici, dnes nám už bezprostřední nebezpečí nehrozí. Tenkrát byl vyznavač Krále nepřítel, dnes už se v některých částech našeho obrovského města pokládá příslušnost k náboženství za známku toho, že patříte k dobré společnosti [2]. To ale neznamená, že tady lidé s Královým učením souhlasí; vnitřně jim pořád vadíme a zvenku jejich jednání vypadá jako jakási lhostejná tolerance. A co jste prožívali na své pouti vy? Jak na vás reagují lidé se kterými se potkáváte?

Poctivý: Prožíváme v podstatě to, co každý poutník. Někdy jdeme po cestě dobré, jindy horší, někdy jdeme do kopce a potom zase s kopce. Dopředu nikdy nevíme, co nás čeká. Také vítr nám ne vždy fouká do zad a ne každý, se kterým se setkáme je náš přítel. Museli jsme už projít několik nelehkých zkoušek. Shrnout se dá naše putování dávnými pravdivými slovy: „Mnoho zla přichází na spravedlivého, ale Hospodin jej ze všeho vysvobodí.“(Ž. 34, 20)

Zkroušený: Zmínil jste zkoušky. Můžete nám o některých překonaných zkouškách vypravovat?

Poctivý: Na to se zeptejte tady našeho vůdce Chrabrého. Ten vám to řekne mnohem lépe než já.

Chrabrý: Na naší cestě jsme už byli napadeni nejméně třikrát, nebo čtyřikrát. Dva ničemové nejdřív napadli Křesťanku a její děti a na pomoc jim přišli Vykladačovi služebníci až na poslední chvíli. Později, když už jsem s nimi šel já, nás postupně napadli obři Zuřivec, Mámil a Škoďdobru. Ten poslední nás ale vlastně nenapadl, toho jsme přepadli my.

2) Ve městě Marnosti opravdu nastala velká změna. Už není přípustné upalovat věrné Kristovy svědky. Náboženská svoboda, i když ne všude úplná, se prosadila ve většině pokročilých zemích světa. Prosadila se i tam, kde se to papežství a inkvizici vůbec nelíbilo. Dokonce i skutečné křesťanství získalo jakousi vážnost kvůli příkladnému životu věřících. Ale svět je jako celek stále plně poddán marnosti a klamu. „A svět pomíjí i jeho žádost; kdo však činí Boží vůli, zůstává na věčnost.“ „Víme že jsme z Boha a celý svět leží ve Zlém.“(1J. 2,17 a 5,19)

To se stalo během našeho pobytu v Gájově domě, kdy někoho napadlo vykonat něco společně na ochranu poutníků. Rozhodli jsme, že se se ozbrojíme a pokusíme se se odstranit nějakého nepřítele, který na cestě na Sión přepadává a zabíjí poutníky. A protože se jeden z nich usadil právě nedaleko, vypravili jsme se na něj. Gájus věděl, kde se usídlil a tak jsme se k jeho jeskyni nepozorovaně přibližovali. A právě tehdy tam obrovi pomocníci přivlekli tady přítele Mdlého a předali ho obrovi, který se ho chystal okrást a zabít. To už jsme na nic nečekali a napadli je. Obrovi náhončí ihned utekli, ale obr se ještě dlouho a úporně bránil, než se podařilo utnout mu hlavu. Tu jsme potom narazili u cesty na kůl, aby se už další zločinci neodvažovali na Královské cestě napadat poutníky. O tom, jak byl tehdy jako beránek vytržen z tlamy lva, vám může říci něco i tento muž sám.

Mdlý: Tehdy jsem opravdu prožíval veliký strach, protože jsem se obával, že mi každou chvíli obr přeláme kosti. Ale když jsem zahlédl ozbrojeného Chrabrého a ostatní, začal jsem věřit v možnost vysvobození.

Posvěcený: U poutníků jsou nepostradatelné dvě věci: Odvaha a bezúhonný život. Když nemají odvahu, nevydrží na cestě pokračovat. A je-li jejich život pošpiněn bezbožností, působí všem ostatním poutníkům špatnou pověst.

Svatomil: Doufám, že žádný z vás nepotřebuje právě tohle napomenutí. Žel, je ale mnoho těch, kteří se na cestu na Sión vydali, jenže pak se chovají spíše jako cizinci v putování, než jako cizinci a poutníci na zemi.

Pravduhaj: Je to skutečně tak; nemají ani kroj poutníků a chybí jim i poutnická odvaha. Nechodí rovně, ale křivolace, jednou sem podruhé tam. I ty poutnické šaty – samá díra a špína. A ani si neuvědomují, jak tím zneuctívají svého Krále.

Kající: A přitom by je to v jejich svědomích mělo rmoutit a vést k pokání. Takoví poutníci nemohou mít dobrou pověst a vážnost, dokud nebude jejich život zbaven těchto poskvrn hříchů a z nich vycházející hany [3].

V podobném sdílení svých zkušeností pokračovali až do chvíle než se začala podávat večeře. Výbornými pokrmy tam posílili svá unavená těla a potom se odebrali na odpočinek

3. V Mnázonově domě ve městě se potom poutníci zdrželi několik let. Během nich dorostli i nejmladší synové Křesťanky a Mnázon jim dal za manželky své dcery – Milostnou Samuelovi a Martu Josefovi.

4. Jak už jsem řekl, poutníci zůstali ve městě tak dlouho hlavně proto, poněvadž se v něm přece jen změnily podmínky k životu. Proto se tam poutníci seznámili s mnoha lidmi, kteří se nechali oslovit jejich zvěstí o Králi a prokazovali jim všelijaké služby. Zvláště Milosrdná, tak, jak byla zvyklá, posloužila mnoha chudým a tak jí děkovaly a žehnaly mnohé žaludky i těla; a to se stalo ozdobou jejího věrného života víry [4].

3) Všichni křesťané mají dávat důraz na důsledný život v poslušnosti Písma. Nedůslední vyznavači jsou nejen špatným doporučením pro následování jejich života; oni jsou často hanbou a úplnou překážkou, aby o tom lidé začali vůbec uvažovat. Nebýt jich, možná by se jich mnohem víc rozhodlo vykročit na cestu na Sión, kdyby je neodrazoval nepořádný a světácký život těch, kteří nežijí podle Boží vůle. V Bibli o tom čteme na mnoha místech. Když se vracíš k Bohu, navrať se „cele“(Joel 2,12 a Jer.24,7), miluješ-li Boha, miluj ho „z celého srdce“(Deut.6,5), sloužíte-li mu, pak ať to opět ve všem (Deut.10,12-13), voláte-li k němu, volejte z celého srdce (Jak.5,17-18), doufáte-li v něho, ať je to opět z celého srdce (Přís.3,5) a chcete-li být s ním, ať i to je cele (1Král.8,61). I naše modlitba ať je ustavičná, a ať nás Bůh „cele posvětí i celého našeho ducha i duši i tělo kéž zachová bez poskvrny až k příchodu našeho Pána Ježíše Krista.“(1Tes. 5, 17 a 23)

4) Dobročinnost, ochota pomáhat i štědrost je ovocem soucitného srdce věřících. Ti by měli, i podle svých finančních možností , podporovat projekty pomáhající potřebným, měli by pomáhat zmenšovat lidský žal, radit a činit druhým život snesitelnější. Ať nám nedějí jen uši lidí, ale ať to jsou i oblečená záda a jejich nasycené žaludky. Každý má na svém místě a podle svého obdarování konat povinnost své činné lásky. Potom i svět pozná, že věřící lidé jsou prospěšní svým obcím a své zemi a že to vyplývá z jejich „dobrého a vznešeného názoru.“ Taková služba sama o sobě sice nestačí k získání světa pro evangelium; ale může být jedním z účinných prostředků k odstranění předsudků.

Ale i Milostná, Fében a Marta byly velmi dobrosrdečné a a prokazovaly potřebným mnoho dobrého. Ale mimo to se jim narodilo i hodně dětí a tak opravdu mělo Křesťanovo potomstvo nejlepší vyhlídky, že na zemi nevyhyne.

5. Ale během jejich zdejšího pobytu vyšla z lesů a napadla město hrozivá obluda [5]. Zahubila mnoho obyvatel. Unášela i malé děti a kojila je svým jedovatým mlékem, aby potom získali její povahu. Nikdo se jí neodvážil postavit, ale kdykoli se ozval hřmot provázející její příchod, všichni se dávali na útěk. Ta obluda se nepodobala žádnému mořskému ani suchozemskému tvoru. Nejvíc asi připomínala draka a měla sedm hlav a deset rohů. (Zjev.17,3) Nejvíc škodila mezi dětmi i když byla řízena ženou. Ta obluda se snažila lidi ovládnout a proto jim předpisovala různé zákony a podmínky. A lidé, kteří dávali přednost věcem těla před potřebami duše, ty požadavky přijímali a tím se poddávali její vládě [6].

S ráděním obludy se ale nehodlali smířit Chrabrý a už výše zmínění Posvěcený, Zkroušený, Kající, Pravduhaj i Svatomil. Ti se sešli v Mnázonově domě a uzavřeli spolu smlouvu, že se vydají s obludou s hadí povahou bojovat a že se pokusí, děj se co děj, město z drápů a z tlamy tohoto žravého pustošitele vysvobodit. A tak se celá tato skupina našich přátel ozbrojila a odešli s netvorem bojovat. Ta se jim nejdříve pohrdavě posmívala, ale naši bojovnici spolupracovali, byli velmi pohybliví a útočili svými zbraněmi tak účinně, že se obluda raději stáhla do lesů. Potom se účastníci společné přísahy vrátili do Mnázonova domu. Když se v různých intervalech pokusila obluda několikrát vrátit, naši stateční a odhodlaní bojovníci ji vždy zahnali zpět. Během těch bojů byl netvor několikrát natolik zraněn, že to omezilo jeho možnosti škodit zvláště dětem, kteří se ve městě narodily. Někteří se dokonce domnívali, že obluda svým zraněním nakonec podlehne.

To přineslo Chrabrému a jeho druhům ve městě značnou oblibu. Drtivá většina lidí sice nepřijala jejich názory, ale kvůli tomu, co vykonali pro město, získali určitou vážnost. A tak se stalo, že poutníci se už ve městě jen velmi zřídka setkávali s tím, že by na ně někdo útočil. Je ovšem také pravda, že tam bylo i mnoho lidí, kteří současnou situaci neviděli jasněji než téměř slepý krtek a nerozuměli ji lépe než zvířata.

5) „Tou obludou je Antikrist. Hlavou obludy je Ďábel, tělem je satanova synagoga (Zjev.. 2, 9) a duch bezbožnosti a nepravosti je její duší. Zpočátku měla ve své tlamě rozinky a proto sváděla lidi pochlebováním. Potom se ale proměnila v šelmu - muže nebo v ženu. Svět si ženu velmi zamiloval a kvůli svým sympatiím k ní se z lidí stali její děti, které se ozbrojily se a šly jí hájit. Ta žena, řídící šelmu, se ozdobila zlatem, stříbrem a drahými kameny jako nevěstka. Opila krále a vládce země a ti jí na oplátku nechali pít krev svatých mučedníků, až se opila natolik, že prožívala radost a nevázaný jásot. Jenže její vítězství nemělo dlouhého trvání. V Písmu je šelma přirovnána ke kanci, který rozrývá Kristovu církev. Ale až přeteče pohár Božího slitování, Bůh ji předvolá před svůj soud a ke zmírnění dluhu jejich vin ji nepomůže ani všechno její bohatství a ozdoby. Světská moc potom zabije její tělo, ale duch může být zabit jen Duchem Páně, který pak zabije i její duši.“(Bunyan).

6) Těmi podmínkami byly tehdy výnosy různých vlád (v letech 1660 – 1672), které potlačovaly všechny věřící, kteří se chtěli podle Písma svobodně scházet k vyučování Božího slova. I u nás byly v té době (tj, po Bílé hoře) vydávány různé edikty na pronásledování nekatolických věřících. Například 13.3.1621 byli ze země vypovězeni všichni kazatelé Reformované církve a Jednoty bratrské. Po nařízení vydaného 24. 5. téhož roku byly ničeny všechny kacířské památky, roku 1624 byli nekatolíci zbaveni občanských práv, 5.1. 1625 bylo nařízeno vydat jezuitům všechny kacířské knihy a v obnoveném zemském nařízení bylo nekatolíkům zakázáno provozovat jakékoli živnosti. Nesměli také kupovat nemovitosti, uzavírat sňatky nebo pochovávat na hřbitovech. A 31.7. 1627 byli ze země vypovězeny všichni nekatolíci a týkalo se to i nemocných v nemocnicích. A české sněmy dál ještě každoročně tlačily na vládu, aby si počínala mnohem důrazněji v rekatolizaci českého národa. To trvalo až do vlády Josefa II. (Tolerační patent), který nekatoliky sice nezrovnoprávnil, ale alespoň uznal jejich právo na existenci..

Proto neviděli podíl následovníků Krále na zlepšení života ve městě, které svou odvahou vybojovali, nevážili si jich a nesnášeli je stejně jako před tím 7).

7) Události, o kterých tu Bunyan alegoricky mluví, se vztahují k době po tzv. Slavné revoluci v roce 1688, kdy byl z Anglie vyhnán do exilu král Jakub. Předtím jeho otec Karel II. Stuart podporoval nenápadně anglikánskou církev proti nonkorformistům, později přál katolíkům. Tehdy se mnoho vlažných křesťanů nechalo opět zlákat k návratu do katolictví. Pod vlivem krále se tehdy skoro podařilo, aby se katolictví opět ujalo vlády. Ale proti tomu vznikl odpor nejen u anglikánů, ale i u nonkonformistů, kteří svými kázáními, spisy, varováním i vysoce morálním životem podstatně přispěli k tomu, že se papežství do Anglie jako vládnoucí moc už nevrátilo. Tehdy proti katolictví působili vynikající kazatelé Owen, Manton, Richard Baxter, Doolitle, Jenkin, Poole a jiní, kteří jsou v Anglii i dnes velmi uznávaní. Přes intriky i několik pokusu exkrále o zvrat, byla tato nebezpečí králem Vilémem Oranžským zažehnána a katolictví se už nevrátilo ke své původní moci. A pomoc nonkonformistů byla lidmi, kteří porozuměli tomu, že tu jde i o věc svědomí a svobody, oceněna vážností a úctou.

KAPITOLA XV.

1. Poutníci odcházejí z města Marností. 2. Cestou s i připomínají a vzpomínají na zkušenosti těch, kteří je už předešli. 3. Péče o děti. 4. Poutníci dobyli hrad Pochybování, vysvobodili zajatce obra Beznaděje a mají z toho radost 5. a přišli do hor Milosti.

1. Čas ubíhal, až konečně nastal čas, kdy se skupina našich poutníků odhodlala opustit místo, kde tak dlouho pobývala. Pochopitelně tomu předcházela řada rozhovorů a modliteb. Když došlo ke konečnému rozhodnutí, přinesli jim ti, kteří si zvolili že zůstanou, vše, co potřebovali na cestu, a to jak pro děti i dospělé. (Sk.28,10) Před odchodem ještě uspořádali společné setkání, během kterého se loučili a navzájem se poroučeli do ochrany svého Krále.

Ale pak se přece jen vydali na cestu. Někteří jejich přátelé je šli notný kus cesty vyprovodit (Sk.21,5), znovu se navzájem vydali do Boží ochrany a pak už se obě skupiny rozešly. V čele poutníků šel opět Chrabrý, ale protože s nimi byly i malé děti, muselo se jim tempo putování přizpůsobit; a to přijali s povděkem zvláště Mdlý a Kulhavý.

2. Nedaleko za městem procházeli kolem místa, na kterém na hranici zemřel Věrný. Zastavili se tu a děkovali Králi, že dal Věrnému tolik síly, že mohl tak statečně snést svůj mučednický úděl. A ještě vroucněji děkovali za to, že mohli sami na sobě zakusit, jak jeho věrnost i v mučednictví, i jim přinesla užitek 1).

Když potom pokračovali ve své pouti, znovu mluvili o Křesťanovi a Věrném a o tom, jak se po smrti Věrného ke Křesťanově putování připojil Doufající. Během těch rozhovorů jim cesta dobře ubíhala. Dříve než doufali, přišli až k vršku nazývaném Zisk, u kterého se nacházejí stříbrné doly, které zlákaly Démase a později v nich velmi pravděpodobně zahynul i Vypočítavý se svými druhy. Všechny tyto události si připomínali, když přišli k dávnému památnému solnému sloupu, který tam stál jako upomínka toho, že už stál poblíž Sodomy a jejího páchnoucího jezera.

1) Výstižně to napsal Arnošt Denis ve své knize „Konec samostatnosti české“ : -Slavná minulost je nejlepší zárukou velké budoucnosti. Národ, který má se ve svých kronikách zaznamenáno, jak velkou službu prokázali jeho příslušníci lidstvu, nečeká hrob. Vítězové sice vzali Čechům jejich samostatnost a zřízení a dokonce téměř jejich jazyk a jméno, ale nemohli jim vzít jejich dějiny. A právě i s pomocí svých dějin se český národ o dvě století později obrodil a povznesl.- David Hume říká, že puritáni, kteří tím, že tolik trpěli, zažehli vzácnou jiskru svobody a také ji uchovali. A že i Angličané jim dnes děkují za požehnání své výtečné ústavy. Kolik proudů požehnání a svatého mocného vlivu způsobila i smrt Husa a dalších našich mučedníků! Jak chudá by bez jejich zářivého příkladu byly naše dějiny. Ale nejen to; i náš život je nejednou povzbuzen, když přemýšlíme o jejich smrti, kterou podstoupili za pravdu věrní Boží služebníci.

A stejně jako Křesťan a Doufající se poutníci u tohoto památníku divili, jak je možné, že se i lidé s takovou znalostí Písma a zralým úsudkem mohli nechat tak zaslepit a sejít z cesty. (1.díl, 14k.) Nakonec ale usoudili, že padlá lidská přirozenost se nenechá odradit tragedií druhých, když to po čem touží, je pro jejich tělesný pohled tak přitažlivé.

3. Pokračovali ve svém pochodu až přišli do zelenajícího se údolí na jižní straně hor Milosti, jímž protéká průzračný potok (1díl,16k.). Na obou březích potoka rostou vzácné stromy, jejichž listí se používá při žaludečních potížích a po celý rok zelené louky a pastviny na jeho březích jsou bezpečné (Ž. 23). Proto tam byly postaveny stáje a ohrady pro ovce a zejména salaše určené ke krmení a výchově jehňátek (tj. dětí žen, které se vydaly na pouť). (Žid. 5,2) Je tu také Pastýř, který byl touto péčí o ně pověřen a který s nimi jedná s lítostí, shromažďuje je ve svém náručí, nese je na svých ramenou a březí vede pomalu. (Iz. 40,11) Svým čtyřem snachám, které pokládala za své dcery, zde připomínala

Křesťanka: Svěřte všechny své děti do péče tohoto pastýře, aby je právě u těchto vod napájel, vychovával, chránil a vyučoval, a aby jim nechybělo nic, co je potřebné k jejich budoucímu růstu. A i kdyby se někdy některé z nich ztratilo, tento Pastýř je najde, ošetří zlomeniny i zranění a nemocné vyléčí. (Ez.34,11-16a) Nebudou tady mít nedostatek vody, pastvy, potřebné péče i ochranu před zloději a lupiči. Ten muž raději zemře, než by dopustil, aby jediná z jemu svěřených oveček zahynula. (J.10,28) Také tady o ně bude vždy dobře postaráno. Nebudou tu chybět ani potřebná napomínání a budou se učit chodit po přímých cestách; a to je, jak víte, také výhoda nemalé ceny 2). Tady také vidíte léčivou vodu, překrásné louky, vonící květiny i různé druhy stromů. A ty nejsou podobné těm z Belzebubovy zahrádky, ze kterých kdysi Matouš trhal ovoce, jedl a onemocněl. Tohle ovoce přináší zdraví a posiluje ty, kteří se jím sytí.

A manželky jejich synů to s radostí udělaly. Svěřily své děti do péče dobrého Pastýře. Přispělo k tomu i to, že všechna tato péče je plně hrazená Králem, stejně jako útulek pro sirotky a ztracené děti.

4. A potom pokračovali ve své pouti. I oni přišli po čase na Zcestnou louku 3) a k odbočce za plot, kam kdysi odbočili Křesťan a Doufající. Na tomto jejich odbočení ze správné cesty je potom zajal obr Beznaděj a dlouho je věznil ve svém hradu Pochybností. Na tomto rozcestí se zastavili a radili se se svým vůdcem Chrabrým, zda by než půjdou dál, neměli pomoci těm, které možná obr na svém hradě zadržuje. Zvažovali, jestli v čele s Chrabrým, už nejsou natolik silnou skupinou, aby se toho mohli odvážit. Ale úvahy se různily. Někteří si nebyli jisti, jestli mají na obrovu neposvěcenou půdu vůbec vkročit a jiní zas chtěli obra napadnout a zbořit jeho hrad, protože to poslouží dobré věci. Nakonec řekl

Chrabrý: To poslední tvrzení nemusí být všeobecně správné, protože ho umí lidé zneužít; ale já jsem při svém ustanovení být vůdcem dostal rozkaz, abych bránil hříchu, přemáhal zlo a bojoval dobrý boj víry. A s kým je nutné do tohoto boje vstupovat, ne-li s obrem Zoufalcem? Pokusím se tedy tohoto obra i jeho hrad zničit. Kdo z vás se ke mně a tomuto boji přidá?

Poctivý: Já půjdu!

2) V rodinách, kde tuto radu uposlechnou, to dělají podle Písma správně. Své dítě nikdo sám nedokáže ochránit. Ale ti, kteří své děti hned po narození svěří nejlepšímu příteli a nebrání jim k němu přijít, o ty se Pán Ježíš jako dobrý Pastýř postará jako o jehňátka a bude o ně pečovat a chránit před světem a pokušením.

3) Zcestná louka je tělesné pohodlí, které ďábel poutníkům nabízí, aby je svedl z cesty a pak svázal zoufalstvím a nedůvěrou. (1díl, 15k.)

A přihlásili a nenechali se zahanbit ani Matouš, Samuel, Jákob i Jozef; vždyť v této době to už byli silní mladí muži. (1J.2,13-14) Do doby než se vrátí, nechali na křižovatce ženy a děti pod ochranou Mdlého a Kulhavého. Ten sice špatně chodil, ale jinak byl ještě zdatný a uměl se svými berlemi dobře bránit. A zabloudit, i když tady nedaleko žil obr Zoufalec, nebylo na dalším úseku poutě snadné, protože tady mohlo vést druhé i dítě, pokud šlo po cestě. (Iz. 11,6b)

A tak se skupina našich mužů vydala k obrovu hradu. Když přišli k hradní bráně, velmi důrazně na ni začali bušit. Obr Beznaděj i jeho žena Nedůvěra proto přišli k bráně zjistit, co se to vlastně děje. Otevřeli jí a na poutníky se osopil

Beznaděj: Kdo jste a jak si můžete dovolit, takhle se sem dobývat! Jsem obr Zoufalec a v mém hradě mě nikdo nebude beztrestně obtěžovat!

Chrabrý: Mé jméno je Chrabrý a jsem jeden z průvodců poutníků po královské cestě na Sión. Okamžitě propusť všechny své vězně a připrav se na boj, protože tu jsem se svými spolubojovníky proto, abychom ti srazili hlavu a tvůj hrad rozbořili.

Obr se této výzvě velice smál, protože spoléhal na svůj obrovitý vzrůst. Byl totiž pevně přesvědčen, že se mu nikdo nemůže rovnocenně postavit. Myslel si, že když porazil i anděly, nemůže ho žádný lidský průvodce poutníků ohrozit. Oblékl si tedy svoji zbroj. Na prsou měl ohnivý pancíř, na hlavě ocelovou přilbu, na nohou železné škorně a v ruce obrovský kyj. Ale šestice našich mužů na obra zaútočila ze všech stran. A když se mu jeho žena Nedůvěra pokusila pomáhal, Poctivý ji srazil k zemi jedinou ranou. A tak netrvalo dlouho a poutníci dokázali srazit na kolena i Beznaděje. Ale i v této situaci se mu nechtělo zemřít a bránil se jako kočka se sedmi životy. Ale muži ještě znásobili své úsilí, nakonec ho přece zabili a Chrabrý mu sťal hlavu.

Ze sklepního vězení pak vysvobodili vězně, kteří byli vyhladovělí téměř k smrti a postarali se o ně. Šlo o jistého Trudnomyslného a jeho dceru Polekanou. Ve sklepeních i všude na nádvořích pak našli poutníci velké hromady lidských kostí. A když neobjevili nikoho dalšího, kdo by přežil, pustili se do zkázy hradu Pochybností. Po obrově smrti to už bylo snadnější. Zapálili vše, co mohlo shořet, ale trvalo celých dalších sedm dní, než pobořili i hradní palác, věže a hradby.

Když Chrabrý s jeho druhy dokončili tento svůj úmysl, vzali s sebou i oba obrovy zajatce. Trudnomyslný i Polekaná byli poctiví lidé, i když velmi poznamenaní dlouhým vězněním. Vzali s sebou také obrovu hlavu, ale na jeho tělo i jeho ženu navršili velkou hromadu kamení. Potom se vrátili zpět k ostatním a vyprávěli o zdaru svého záměru. Když poutníci, ale zvláště Mdlý a Kulhavý, uviděli Zoufalcovu hlavu, vypuklo mezi nimi velké nepředstírané nadšení. Zjistilo se také, že když je třeba, dokáže Křesťanka hrát na citeru a Milosrdná na loutnu. Když začaly hrát, zvedl se k překvapení všech Kulhavý, vzal za ruku Polekanou a začali spolu poskakovat radostí. Poutníkům se tento upřímný projev emocí líbil, i když Kulhavý odložil jen jednu ze svých berlí. Ale vypadalo to přesto pěkně, protože oba se pohybovali v rytmu hudby. Pouze Trudnomyslnému se hudba moc nezamlouvala; a tak se víc než pocitům radosti věnoval jídlu, protože byl stále ještě velice vyhublý. Ale když mu potom Křesťanka dala napit ze své láhve silice, nastalo i u něho zlepšení a začala ho opouštět jeho skleslost mysli.

Poté jsem ve svém snu viděl, jak po této krátké oslavě vítězství, umístil Chrabrý obrovu hlavu na kůl, přesně naproti varovnému nápisu, který tu kdysi jako výstrahu poutníkům neodbočovat z cesty k obrovu hradu, umístili Křesťan a Doufající. Pod tento kůl pak přivalili mramorový balvan a Křesťančin syn Jakub do něho vyryl tato slova: 4)

4) V původním (Nedomově) vydání jsou zde uvedeny tyto verše:

Ač rozmetán je Pochybností hrad
a Beznaděj tu ztratil hlavu svoji,
hřích obnoví a vzkřísí obra snad.
Ať poutník tedy vždy se hříchu bojí.

Zde poutníče, hle, hlava tyranova
jenž děsíval tu poutníky svou mocí.
Je zajímal, zle bil a trápil znova
až úpěli v své pochybností noci.

Je poražen! Už nejsi ve vězení!
I nedůvěra hrozná povalena!
Hrad jejich postrachem už není
a nejedna je duše vyproštěna!

Též Polekaná slastí poskočila
i Kulhavého vyskočila noha,
že doba trudu už skončena byla.
Žalář je zničen: Proto chvalte Boha! 5)

6. Ale potom už to místo opustili a pokračovali ve své pouti. Prožité vítězství je povzbudilo a cesta jim dobře ubíhala. A tak došli až k horám Milosti, na kterých byli i jejich předchůdci - Křesťan a Doufající, občerstveni a potěšeni mnoha krásami a užitky tohoto místa. I naši poutníci se tady seznámili s pastýři, kteří tu pasou královská stáda. Jmenovali se Moudrý, Výmluvný, Bdělý a Upřímný. Když uviděli naši skupinu poutníků, radostně je přivítali a Chrabrého, kterého dobře znali, oslovil

Bdělý: Bratře, dnes tady máš s sebou opravdový průvod! Kde jsi k němu přišel?

A Chrabrý odpověděl pro pastýře nečekaně (ale asi už předem připravovanou) básničkou:

Chrabrý:

To Křesťanka, se syny, s rodinami:
k slavnému cíli v nebi vykročili.
A k němu jdou – a nekráčejí sami.
I mnozí další k nim se připojili.
Zde Poctivý, muž upřímný, a druhý
je Kulhavý. I Mdlého Pán tu sílí.
I v nich je vidět věrné Pánu sluhy.
A Trudný v mysli má zde dceru Polekanou
i oni vyšli na pouť Pánem danou.
Zda přijmete nás na čas, moji milí,
anebo dál se bráti máme k svému cíli?

Výmluvný: Vítáme vás! Rádi vás přijmeme a posloužíme vám, jako kterékoli jiné skupině poutníků. A to na tak dlouhou dobu, jak to budete potřebovat. Máme rádi všechny, a věnujeme se stejnou měrou silným i slabým. Snažíme se jednat jako náš Pán; a On věnuje i těm nejmenším plnou pozornost. (Mat.25,40) Proto ani u nás nesmí být slabost překážkou naší plné služby a lásky.

A pak přednostně uvedli do svého domu ty nejslabší.

Upřímný: Vejděte, pane Mdlý! Pojďte dál, pane Kulhavý! Jen pojďte, pane Trudnomyslný! Vítáme vás, paní Polekaná!

Potom Chrabrému vysvětlil, proč osobně oslovují právě ty ostýchavé.

Moudrý: Takové poutníky oslovujeme a zveme co nejvíce adresně, protože právě oni mají v povaze, že se nesměle drží vzadu. Ale vám, silnějším, ponecháváme vaši volnost.

5) Přemáhat zoufalství a pochybnosti patří k nejdůležitějším úkolům Kristových služebníků. Je zřejmé, že do žaláře zoufalství a pochybností vede odbočka přes Zcestnou louku (to je sejití z pravé cesty) způsobené neposlušností – a ta už je hříchem. Na cestě k Sionu by nás měla držet Boží bázeň. Pokud se jí podřídíme, nebudeme muset „pozdě honit bycha.“ A nebudeme muset prožívat postavení, do kterého jsme sami vběhli a žít tam ve strachu a zoufalství. Ale náš Pán je i takovým lidem milostivý. Křesťan i s Doufajícím z tohoto žaláře unikli A podobně bylo skrze službu Chrabrého a ostatních vysvobozeno, rozbořeno vězení a ukončeno zoufalství i u dalších dvou poutníků. A kdykoli je takový žalář, ve kterém duše trpí, rozmetán, je to oprávněný důvod k radosti, prozpěvování a jásotu. Prosme za ty, kteří se dostali do takového vězení a snažme se všemožnými způsoby tento žalář rozbít a vyvést je na slunce Boží lásky a milosti, které osvěcuje přímou cestu. A pokud někdo prožívá takovéto zoufalé postavení, ať se pevně postaví na Boží sliby a vrhne se v důvěře do Boží náruče. Bůh nikoho neodmítne!

Chrabrý: Vidím, že z vašich tváří vám opravdu září milost, a že máte charakter opravdových Královských pastýřů. Nevytlačujete svými boky a rameny ze stáda všechny nevyléčené a netrkáte je, aby se rozptýlily pryč. (Ez.34,20-21) A vidím, že právě těm slabším, tak jak se to líbí Pánu, jste nasypali na cestu květiny 6).

A tak do obydlí pastýřů vešli nejdříve slabší a až po nich ti silní. Když je rozsadili kolem stolu, zeptal se

Upřímný: Můžete si přát všechno, nač máte chuť. Máme totiž pokrm, co posiluje slabé, ale i takový, který má působit proti opovážlivosti.

A tak jim vystrojili hody, na kterých nechyběla jídla lehko stravitelná, ale k dispozici byly i pokrmy vysoce výživné. A potom každého z poutníků dovedli do pokojů k odpočinku.

Když se ráno poutníci probudili, oblékli a posnídali, vyvedli je pastýři, jak bylo jejich zvykem, ven. Byl krásný den a pastýři jim ukázali, tak jako kdysi Křesťanovi a Doufajícímu, tytéž pamětihodnosti jejich krásných hor. (1.díl 16k.) Ale ukázali jim i některá nová pozoruhodná místa. Nejdříve jim ukázali horu Víry. Na ní spatřili muže, který pouhým slovem přemísťoval okolní hory. Proto se zeptal

Samuel: Co činnost tohoto muže znamená?

Moudrý: To je syn jistého Spoléhajícího z města Pevná víra, o kterém kdysi slyšeli už Křesťan s Doufajícím. (1.díl, 17.k., 3.b.) Je zde proto, aby ukazoval poutníkům, jak je možné všechny nesnáze, s nimiž se na cestě sejdou, vírou přemísťovat a odstraňovat je z cesty. (Mk.11,23-24) 7)

Chrabrý: Toho muže znám. Je výjimečným příkladem.

Potom je přivedli na jiné místo, nazvané horou Nevinnosti. Tam uviděli muže oblečeného do bělostných šatů, na kterého ale házeli dva ničemové, Předpojatý a Pomlouvačný, usilovně bláto. Ale k údivu poutníků byl oděv stále čistý, to bláto na něm vůbec neulpělo.

Josef: K jakému poučení nám má posloužit tento obraz?

Výmluvný: Ten muž má jméno Ospravedlněný a jeho oděv ukazuje na nevinnost jeho života. Ti, kteří na něho házejí bláto, jsou lidé, kteří nenávidí jeho posvěcený život a jednání. Ale jak vidíte, žádné bláto se na něho nechytá. To vám ukazuje, že podobné zkušenosti budou prožívat všichni, kteří ho budou následovat v čistotě života. A těm, kteří je chtějí pošpinit, se jejich dílo nezdaří. Protože Bůh svým časem „vyvede jejich spravedlnost na světlo, jejich právo jako sluneční jas.“(Ž. 37, 6)

Dále dovedli pastýři poutníky na horu Lásky, kde uviděli člověka, který měl před sebou balík látky a který z něho stříhal a rozdával látku potřebným. Lidí pro látku přicházelo mnoho, ale z balíku jí přesto vůbec neubývalo.

Milostná: Co to znamená?

6) Jak důležitá je snášenlivost vůči slabým! Všechny lidi je potřebné posuzovat podle stejné pravdy Písma: Ke všem se Pán Bůh sklání jen ve své milosti skrze Pána Ježíše Krista. Můj bratr, za kterého Pán Ježíš zemřel, smí stejně jako já vyznávat: „Hospodin je můj Pastýř, nebudu mít nedostatek“ (Ž. 23, 1). Jak bych mu to mohl upřít, i když má jiný pohled na některé teologické učení? A přece je v církvi tolik hádek, sporů a rozdělení kvůli záležitostem, na které jsou různé názory! Bunyan to bolestně prožíval v otázce křtu, protože v jeho době to začalo rozdělovat věřící. Neoddělovat se, nebyl úzkoprsý a nesnášenlivý k těm, kteří měli na křest dětí jiný názor než on. Jednou řekl: „Pokud kalí křest vodou (ať už pokropení dětí, nebo ponoření dospělých) mír mezi věřícími, zraňuje-li to jejich svědomí a dělí to jejich společenství, ať je takovéto církevní nařízení odloženo (prozatím, pro přítomnou dobu) kvůli vzdělávání církve.“ „Přijímáme-li děti bratří, je v tom víc lásky, než když je odmítáme kvůli nedostatečnému množství vody.“ O tom by měli uvažovat zvláště ti, kteří jsou s Bunyanem téže praxe, aby ho následovali i v jeho duchu lásky. Evangelijní jednota nebude nikdy úplná, pokud jedna část Božích dětí bude odmítat být společně u stolu Páně s těmi, kteří smýšlejí o křtu jinak. A křest budou ve své ustálené formě považovat za „šibolet“(Soud. 12,6).

7) Víra spoléhající na Boží sliby a počítající s Boží mocí, odstraňuje překážky z cesty. Je to něco až neskutečného, že se se svojí modlitbou můžeme odvážit až k mocné ruce Všemohoucího a že můžeme očekávat (když je to v souladu s jeho vůlí), že Bůh vykoná to, o co jsme žádali.

8) Tak tomu bylo u Josefa v Egyptě. Na tomto světě někdy pomluva dlouho vítězí; ale nakonec zvítězí pravda a zahanbeni budou utrhači. (Mat. 5,11)

Bdělý: To znázorňuje skutečnost, že ten, kdo obdarovává z upřímného srdce, nezchudne. „Štědrý člověk bude prospívat, kdo napájí, také sám bude napojen.“(Př. 11, 25) I chudé vdově, která upekla chléb pro proroka, v jejím džbánu mouka neubyla. (1Kr.17,11-16)

Na jiném místě jim zase pastýři ukázali jakési dva potřeštěnce, kteří se jmenovali Bloud a Hlupák, jak usilovně myli a drhli černocha. Ale čím víc se snažili, tím se ten ubohý muž zdál být černější.

Samuel: A jaký význam má tohle nesmyslné mytí?

Moudrý: To je ukázka, jak se Bůh dívá na bezbožnost. Protože lidskými prostředky není možně smýt naše hříchy. Žádným způsobem nemůžeme získat před Bohem odpovídající čistotu. Naše snahy se sami očistit, způsobí jen to, že jsou naše hříchy ještě zřetelnější.

Matoušova manželka se naklonila ke své tchyni a řekla

Milosrdná: Maminko, docela ráda bych viděla ten vchod do hory, kterému se obyčejně říká postranní vchod do pekla.(1.díl 16k.)

Křesťanka to přání sdělila pastýřům a ti Milosrdné vyhověli. Dovedli jí ke dveřím v úbočí hory, otevřeli je a řekli Milosrdné, ať se trochu nakloní dovnitř a chvíli poslouchá. Naklonila se a uslyšela vzlyky trápených. A za chvíli řekl nějaký slabý

Hlásek: Ať je proklet můj otec, protože mne svedl z cesty života a pokoje!

A za chvíli uslyšela Milosrdná jiný

Hlas: Proč jsem jen nebyl raději roztrhán na kusy, dřív než jsem ztratil duši! Co bych teď za to dal, kdybych mohl dosáhnout věčného života!

Potom se ozval srdceryvný

Nářek: Ach, kdybych tak mohl znovu prožít svůj život! S jakou slastí bych se zapíral, jen abych se nedostal na toto místo!

Když to Milosrdná slyšela, zdálo se jí, jako by úpěla celá země a třásla se jí pod nohama. Velice zbledla a celá roztřesená odešla od oněch dveří. Když se trochu uklidnila, řekla

Milosrdná: Jak blahoslavený je ten, kdo je zachráněn před takovým místem!

A potom, co jim ukázali všechny tyto věci, je dovedli pastýři zpátky do jejich domu a hostili je všemi dobrými věcmi, na které měli chuť. Nabídli jim dokonce, že mohou dostat z jejich domu i věci, které se jim zalíbí. Milosrdné velice padlo do oka zrcadlo, které tam uviděla na chodbě. Ale protože bylo určitě velice drahé, styděla se o ně požádat. Její tchyně poznala, že jí něco leží v hlavě a tak se zeptala

Křesťanka: Dcerko, po čem toužíš?

Milosrdná: Nahoře na chodbě je zrcadlo, které mi nevychází z mysli a které bych ráda měla.

Křesťanka: Řeknu tvé přání pastýřům a oni ti určitě ani tuhle věc neodepřou.

Milosrdná: Jenže já se stydím, protože se pastýři dozví, že toužím po takové cennosti!

Křesťanka: Ba ne, to není hanba žádat o takovou hodnotnou věc.

Milosrdná: Maminko, tak alespoň požádejte, abych si to zrcadlo od nich mohla koupit!

To zrcadlo bylo zcela výjimečné a nesneslo srovnání s jinými zrcadly. Na jedné straně totiž každý uviděl svůj pravdivý vnitřní vzhled. (Jak.1,23-24) Na opačné straně pak zrcadlo ukazovalo tvář a podobu samotného Krále poutníků. (2Kor.3,18) A mnozí mi vyprávěli, že jak se zahleděli do zrcadla, uviděli Krále s trnovou korunou na hlavě, ranami na rukou, nohou i na boku. A výjimečnosti zrcadla bylo i to, že každému ukazovalo Krále v takovém postavení, v jakém si ho přál vidět. Někdo ho viděl živého, jiný mrtvého, někdo na zemi ve stavu ponížení, jiný v nebi ve stavu jeho povýšení a slávy, někdo při jeho příchodu před jeho utrpením a jiní při jeho zjevení k vládě nad světem.

A tak Křesťanka zašla sama soukromě za pastýři a řekla jim

Křesťanka: Má nejstarší snacha se mi svěřila, že touží po jisté užitečné věci ve vašem domě, ale obává se, že žádá přespříliš.

Upřímný: Jen ji zavolej! Rádi ji dáme cokoli by jí mohlo být k užitku.

Když ji Křesťanka přivedla, oslovil ji

Bdělý: Milá Milosrdná! Tak jaké je tvoje přání?

Ta se začervenala, ale přece jen řekla

Milosrdná: Velmi bych si přála to zrcadlo, které visí nahoře na chodbě.

Upřímný odběhl, přinesl zrcadlo a všichni jí ho s velkou radostí dali. Ta se jim vděčně poklonila a velice jim poděkovala.

Milosrdná: Podle vašeho jednání vím, že jsem jsem u vás získala velikou milost.

Pastýři potom obdarovali i ostatní mladé ženy a dali jim všechno, po čem toužily a co sloužilo jejich i všeobecnému užitku. Velmi také vyzdvihli jejich muže za to, že se přidali k Chrabrému a přispěli tím k porážce obra Zoufalce a rozboření jeho hradu Pochybností. Křesťance i ostatním ženám dali pastýři náhrdelníky a náušnice a nasadili jim zlaté čelenky. A potom se s nimi začali loučit a poroučeli je do Královy ochrany. Ale protože poutníky vedl Chrabrý, který všechny nástrahy budoucí cesty dobře znal, nevydali jim pastýři na cestu, na rozdíl od Křesťana a Doufajícího (a oni na ně stejně zapomněli), žádné varující pokyny. Právě v tom měla tato skupina velikou výhodu před svými předchůdci. A tak když opustili dům i ochranu a péči pastýřů, začali všichni společně zpívat:

Ta řada stanic k věrných obsloužení
je pro poutníky stále zřízená!
Zde požehnání málo pro nás není,
ta společnost je v Bohu blažená!

My můžem být zde znovu posilněni
zas k další cestě na Sión.
a vděčnost naše v srdci si to cení,
co z lásky svoji přichystal nám On.

KAPITOLA XVI.

1. Poutníci rozmlouvají o Neznalém. 2. Pravduhaj se po svém vítězství připojuje k poutníkům a vypravuje jim zážitky ze svého putování.

1. Po odchodu z domu pastýřů po čase dorazili na místo, kde kdysi mluvil Křesťan a Doufající s mladíkem, který se nenechal poučit (1. díl,17k.). Toho využil ke své připomínce

Chrabrý: Právě tady se setkal Křesťan se svým druhem s jistým Neznalým. Ale ten člověk nebyl neznalý, protože by neznal pravdivé informace; on jednal jako neznalý, protože pravdu odmítal. Stále si v sobě nesl svoji vzpouru. Nikdy neuposlechl žádnou radu, ale tvrdošíjně si trval a jednal podle svých názorů; a nic ho nedokázalo napomenout a zastavit. Když ho Křesťan posílal k úzké brance, ke kříži a hrobu, odmítl. Ještě ve svém rodišti, ve městě Odpadlicích v kraji Domýšlivosti, se setkal s Evangelistou, který se ho kázáním i napomínáním snažil uvést na úzkou cestu; ale on mu jen nadával a utekl od něj. (Žid.10,26-29)

2. Po několika hodinách chůze dorazili na místo, kde byl nedávno oloupen poutník, kterému říkali Povrchní. A právě tam uviděli stát muže. V ruce měl zkrvavělý tasený meč, na pažích bylo vidět několik zranění, které utržil, a i obličej měl postříkaný krví. Vůdce naší skupiny vystoupil dopředu a oslovil neznámého

Chrabrý: Kdo jsi?

Neznámý: Jsem bojovník za pravdu a jmenuji se Pravduhaj. Putuji k Nebeskému městu. A právě tady mne přepadli tři ničemové a položili mi tři otázky: 1. Jestli se nechci stát jedním z nich. 2. Jestli se nechci vrátit tam, odkud jsem přišel. 3. A pokud nechci, jestli jsem odhodlán na tomhle místě zemřít. Na první otázku jsem odpověděl, že jsem se už před dlouhou dobou přidal na stranu nebeského Krále a proto je pro mne nepřijatelné, abych se přidal ke společnosti hříšníků a zlodějů. (Přís.1,10-14) Na druhou otázku jsem jim řekl, že se do svého bývalého nevolnictví už nechci vrátit, a že jsem se vydal na Sión právě proto, abych z té nesvobody unikl. A potom se mne zeptali, co jim odpovím na jejich třetí otázku. Na to jsem jim řekl, že si svého současného života cením natolik, že ho lehkovážně nehodím zpátky do bláta, v němž jsem žil předtím. Také jsem jim řekl, že nemají právo na to, aby si mohli dovolit dávat mi tyto věci na vybranou.

A jestli se mnou chtějí bojovat, že to bude to i pro ně ohrožením. Po těch slovech na mne ti muži, jmenovali se Urputný, Nerozvážný a Všetečný, okamžitě společně zaútočili a tak jsem se musel bránit. Byl to nerovný boj a trval déle než tři hodiny. Jak vidíte, několikrát mne zranili, naštěstí jen lehce. Ale ani oni odtud neodešli bez zranění. Utekli teprve před chvilkou 1), protože vás asi slyšeli přicházet. Takže vám děkuji, že jste se tu objevili v pravou chvíli.

Chrabrý: Musím vám vyslovit obdiv, protože bojovat proti třem – to je velmi nevyrovnaný souboj!

Pravduhaj: To opravdu je. Ale ten, kdo stojí na straně pravdy, ten ji ani v těžkých situacích nesmí zradit. Kdysi řekl jeden z hrdinů putujících k nebi: „Kdyby se proti mně položilo vojsko, mé srdce se nebude bát. Kdyby se proti mně zdvihla bitva, i tehdy budu doufat.“(Ž. 27, 3) Mimo to jsem v některých zápisech o dávné historii četl, že jediný muž v Boží moci porazil armádu. Protože kolik nepřátel zabil Samson čelistí z osla? (Soud.15,15-16)

Chrabrý: A proč jste nevolal, aby vám někdo přišel na pomoc?

Pravduhaj: Volal jsem ke svému Králi. A to stačilo, protože vím, že vždycky slyší a pomáhá. A to často i nepochopitelně nebo neviditelně.

Chrabrý: Jste statečný muž! Ukažte mi, prosím, svůj meč!

A Pravduhaj mu ho podal. A protože byl znalcem zbraní, řekl

Chrabrý: Vždyť to je pravý jeruzalémský meč! (Iz.2,3b)

Pravduhaj: Je vidět, že se vyznáte! Je opravdu z této zbrojařské dílny. A kdo má takový meč a navíc i ruku navyklou s ním zacházet, ten se může pustit do boje i s andělem. Tomu meči můžete vždycky důvěřovat, nikdy nezklame, jen je jím třeba zasazovat nepříteli přesné sečné i bodné rány. A toto ostří tj. „ ...meče Ducha, jímž je Slovo Boží,“ „jenž proniká až do rozdělení ducha a duše a rozsuzuje myšlenky a postoje srdce“(Ef. 6, 17 a Žid. 4, 12) se nikdy neztupí.

Chrabrý: Na to, že jste bojoval tak dlouho, vypadáte ještě docela čerstvě.

Pravduhaj: Ba ne, bojoval jsem tak dlouho, „až se ruka unavila a přilnula k meči“(2Sam. 23, 10) tak, jakoby se má paže i meč spojily v jedinou zbraň. A když krev moje i mých nepřátel stékala přes mé prsty, právě tehdy, když jsem už nebojoval skoro ani já, jsem bojoval nejlépe.

Chrabrý: Dosáhl jste velkého vítězství!2) Vzepřel jste se „v boji proti hříchu až do krve.“(Žid. 12, 4) Připojte se a pojďte s námi! Buďte našim druhem v bojích, které nás ještě čekají!

Pravduhaj s tímto návrhem souhlasil a oni mu umyli a šetřili jeho rány. Poskytli mu také to nejlepší, co měli k dispozici k jeho posílení. Potom pokračovali společně ve své pouti. Chrabrému Pravduhaj velmi padl do oka, protože byl mužem jeho ražení. A také se skupině další obránce velmi hodil, protože v ní bylo tolik malých dětí a slabých i neduživých. A tak se ho začal podrobně vyptávat na události, které na své cestě prožil

Chrabrý: Z kterého kraje pocházíte?

Pravduhaj: Narodil jsem se v kraji Temnoty, kde dosud žijí i moji rodiče.

Chrabrý: Jste z kraje Temnoty? Ale ten je přece ve stejné oblasti jako město Zkázy!

1) Poutníci se na své pouti nejednou setkají s lidmi, kteří je napadají a svádí svými vášnivými, nestřídmými, nebo všetečnými názory, kterými jim dokazují, že pokud nezmění směr své cesty a nebudou-li dělat to nebo ono, že směřují ke smrti. Ale upřímný věřící člověk se tomu nepoddá, protože ví, komu uvěřil. A i když není snadné takové urputné hlasatele převrácených cest porazit, přece jen budou muset ustoupit před pravdou, která je v Pánu Ježíši Kristu. Bojovat dobrý boj víry znamená pevně se držet Spasitele a nenechat se z Jeho blízkosti a závislosti na Něm ničím odlákat.

2) Statečný Kristův rytíř zvítězí, protože spoléhá na Boží pomoc a ví, že bez ní by nemohl obstát. Ve středověku byly proslulé šavle vyrobené v Damašku; ale ještě mnohem lepší je jeruzalémský meč – slovo samotného Boha – které je nad všechny zbraně. Je vyroben v dílně pravdy a je zakalený v oleji lásky Ducha svatého. Je účinný i proti Ďáblu a pokušením těla. A umění ho používat se mohou naučit bojovníci pravdy, kterým se pravda Písma dostane„do krve“ a kteří se s ní ztotožní rozhodnutím své vůle. Takovým hrdinou pravdy byl Hus i další reformátoři.

Pravduhaj: Ano, je to ve stejné části země. A to, co mne přimělo z mého rodiště odejít bylo toto: Do našeho kraje přišel jistý pan Pravdivý a vyprávěl nám o tom, co všechno prožil Křesťan na své pouti. Jak odešel od své rodiny a dětí ve městě Zkázy i o těžkostech, které při svém putování prožil. Zvláště na mne zapůsobila událost, když na cestě k cíli, ke kterému mířil, porazil netvora, který mu v tom chtěl zabránit Vyprávěl i o péči, kterou dostával Křesťan ve všech ubytovnách, které na cestě zřídil Král pro své poutníky a o slavném uvítání v bráně nebeského města. A nezatajil ani to, jak ho sám Král odměnil za jeho odvahu a věrnost. Pan Pravdivý nám vyprávěl i o tom, jak Křesťana vítali trubači a zpěváci, jak se rozezněly ve městě všechny zvony, jak ho oblékli do skvoucího roucha a ještě dalších věcech, kterých teď nebudu mluvit. Zkrátka vyprávění toho muže ve mne zapálilo touhu Křesťana následovat a ani můj otec a matka mne od mého rozhodnutí nedokázali odradit. A tak jsem je opustil a došel ze svého rodiště až sem.

Chrabrý: A prošel jste na začátku své pouti úzkou brankou?

Pravduhaj: Ovšem! Ten muž nám totiž velmi kladl na srdce, že nenastoupíme-li na cestu na Sión u této branky [3], je pak už další pouť zbytečná.

Po této řeči, kterou se Pravduhaj představil, oslovil Křesťanku

Chrabrý: Podívejte se, jak zážitky z putování vašeho manžela a jeho oslavení, o kterých se mluví široko daleko, dodnes oslovuje i další jeho následovníky!

Pravdyhaj: Opravdu to je Křesťanova manželka?

Chrabrý: Ano, je. A tohle jsou jejich čtyři synové.

Pravduhaj: Cože? I ti se stali následníky jeho poutě?

Chrabrý: Ano. Dnes ho následuje celá jeho širší rodina.

Pravduhaj: Ani nevíte, jak jste mne teď potěšili! Váš otec byl příkladným člověkem! A jak bude potěšen, když uvidí, že za ním přišli i ti jeho milovaní, kteří ho zpočátku odmítali následovat!

Chrabrý: Jeho současná radost bude ještě rozmnožena. Jeho radost, že je v nebeském městě se ještě zvýší o radost, že se setkává s manželkou a dětmi!

Pravduhaj: Když jsme na o už narazili, řekněte mi svůj názor. Někteří lidé pochybují, zdali se na věčnosti se svými blízkými poznají.

Chrabrý: Když si jsou jisti, že se tam budou radovat, proč se domnívají, že jim bude upřena radost ze setkání ve věčné blaženosti i s blízkými a svými přáteli z důvodu, že je nepoznají? Naši blízcí jsou přece do jisté míry naší součástí. Je sice pravdou, že rodinné a příbuzenské svazky se tam už nebudou navazovat, ale je zřejmé, že naše radost, až je tam budeme vítat, bude rozhojněná.

Pravduhaj: Jsem s vámi stejného náhledu. Nechcete se mne ještě zeptat na něco z doby mého předchozího života nebo putování?

Chrabrý: Zajímalo by mne, jakým způsobem reagovali vaši rodiče na rozhodnutí, že se stanete poutníkem? Souhlasili?

Pravduhaj: Ó ne! Velmi silně se mne snažili přesvědčit, odradit a udržet doma.

Chrabrý: A jaké uváděli námitky?

Pravduhaj: Říkali, že to je promarněný život, vedoucí k pasivitě a lenosti [4]. A kdyby mne prý tyto věci vedoucí k nečinnosti nelákaly, nestal bych se poutníkem.

3) Důvodem, proč mnozí vyznavači evangelia časem odpadají a vracejí se do světa, je to, že na cestu víry nevstoupili úzkou brankou. Mnozí začali svou cestu na základě emocí, nebo jen zkoušejí tímto způsobem řešit nějaký svůj problém; ale nestali se skutečnými Božími dětmi. Zkoumej sám sebe, jestli jsi opravdu vešel na pouť touto brankou – tedy skrze setkání s Kristem a napojení Duchem svatým do těla jeho Církve.

4) Světu se zdá, že čas věnovaný modlitbě, shromážděním a práci pro Krista, je zbytečně promarněným časem věnovaným zahálce. A nenapadne je srovnat, kolik času oni věnují hříšným zábavám a marnostem všeho druhu. Je ovšem také na nás, abychom žili tak, aby jejich námitky nebyly oprávněné. To znamená, že nemáme být líní a liknaví k žádné práci, která se od nás vyžaduje, nebo abychom si nevybírali jen některé práce a nevyhýbali se povinnostem. Nedbalost v zaměstnání, lenost, nebo nedůslednost v povinnostech je vážným očerňováním jména křesťan. Křesťané se mají vyznačovat pílí, svědomitostí a věrným používáním schopností (hřiven), které jim byly svěřeny. „V horlivosti neochabujte, buďte vroucího ducha, služte Pánu.“(Ř. 12, 11)

Chrabrý: A to byly všechny jejich námitky?

Pravduhaj: Ale ne. Říkali třeba, že jít stejnou cestou jako Křesťan, je velmi nebezpečné, ba, že je to ještě mnohem nebezpečnější, než cokoli jiného.

Chrabý: Vysvětlovali, v čem je ta cesta tak nebezpečná?

Pravduhaj: Ano, uváděli mi ta nebezpečí do úplných podrobností.

Chrabrý: Čím vás tedy konkrétně strašili?

Pravduhaj: Vyprávěli mi o bažině Malomyslnosti, ve které se Křesťan ve svém zoufalství málem utopil, nebo o lučištnících, kteří jsou připravení z Belzebubovy tvrze střílet na každého, kdo chce vejít úzkou brankou. Neopomněli mi v černých barvách vymalovat nebezpečné cesty, temné hory, pahorek Obtížnosti, mluvili i o lvech a obrech Zuřivci, Mámilovi i Škoďdobru. Varovali mne, že v údolí Ponížení řádí zlý duch, který málem Křesťana roztrhal. Také mi podrobně popsali údolí Stínů a smrti, kde je světlo tmou, řádí tam skřeti a ďáblové a je tam i plno pastí a léček. Mluvili i o obru Beznadějovi a jeho hradu Pochybností a o všem, co tam jeho zajatci musejí snášet. Také mi připomněli, že budu muset projít i nebezpečným Očarovaným krajem a nakonec že budu muset na cestě k Zlatému městu přebrodit hlubokou řeku, přes kterou nevede žádný most.

Chrabrý: No, to je slušná sbírka varování! Nebo přidali i něco dalšího?

Pravduhaj: Byli důslední, takže přidali. Navíc je prý tato cesta plná podvodníků a lidí, kteří se snaží poutníky oklamat a svádět z pravé cesty. Číhá tam prý mudrc jménem Světská víra, který se svými nepotvrzenými smyšlenkami a teoriemi snaží odradit od putování. Na cestě se prý také stále potloukají Pokrytec i Formalista, Světák, Mluvka a Démas, kteří se mne budou snažit podvést a Svádivý polapit do svých sítí. A nebo, že se budu domnívat, jako nepoučitelný Neznalý, že dojdu až ke Zlatému městu a zatím mne nakonec dovedou k dveřím v boku hory, kde je postranní vchod do pekla.

Chrabrý: Řekli toho opravdu dost, aby odradili od úmyslu putovat. Ale odkud se to vše dozvěděli?

Pravduhaj: Špatné zprávy si lidé sdělují mnohem raději než ty dobré. Asi proto mi vyprávěli i o lidech, kteří se kdysi snažili touto cestou docela dlouho jít a dosáhnout těch skvělých skutečností, o kterých někteří tak nadšeně mluvili. Ale nakonec se vrátili a k uspokojení většiny lidí si nadávali do bláznů, že kvůli takové fata morgáně vůbec vytáhli paty z domova. Jmenovali jich hned několik: Tvrdošíjného, Povolného, Bojácného, Pověrčivého, Povětrného a Ateistu. Ti všichni se vydali na pouť a přitom mimo zklamaní z toho neměli ani tolik užitku, kolik by vyvážilo ptačí pírko [5].

Chrabrý: A to už bylo poslední varování?

Pravduhaj: Ne, říkali mi také o jakémsi poutníkovi Kolísavém, a o tom, jak byla jeho cesta truchlivá. Prý na ni neprožil ani jednu radostnou hodinu. Zmiňovali se i o jistém Bázlivém, který prý na této pouti skoro zemřel hladem. A neopomněli ani zkušenost, na kterou jsem téměř zapomněl; že se totiž i Křesťan, o jehož bojích se tolik vypravuje, topil v Černé řece. A podle nich ji nepřebrodil [6] a zemřel v ní. Ale to se prý později mnozí snažili utajit.

5) Svět si všímá pokrytců a spojuje si to i s nesnázemi, které prožívají věřící. A pak bez pečlivějšího rozlišování usuzuje, že náboženství je jen a jen klam a zdání a dokonce i nebezpečné riskování; a to vše pro nic za nic. Ale tyto většinové světské závěry jsou mylné. V Pánu Ježíši je jistota spásy, znovuzrození a v Něm je možné získat pravdivý a blažený nebeský cíl, pro který se vyplatí opustit světské jistoty a lákadla. A to, že jsou lidé, kteří žijí pokrytecké křesťanství, má zvyšovat naši opatrnost, abychom i my nebyli podvedeni řečí, která se podobá pravdě a tím pečlivěji se máme starat, aby základ budovy našeho křesťanství byl vybudován na skále poslušnosti Božího slova, kterou nesmetou žádné pozemské živly a okolnosti. Všechno, co bylo vykonáno jen „jako," napolo, nebo „skoro," nemá před Boží tváří žádnou hodnotu. Co bylo králi Agrippovi platné, že stal „téměř" křesťanem (Sk. 26, 28) , když se jím nestal opravdu a cele?

6) Zlí lidé rádi rozšiřují nepříznivé zprávy o cestách Páně, aby odradili ty, kteří se rozhodují, že opustí duchovní tmu. Je pravdou, že se věřící člověk setkává s mnoha problémy a obtížemi. Ale všechny je převáží Boí pokoj a radost z Hospodina, které jsou věřícím darovány a o kterých svět nic neví. Ale opravdu probuzené srdce, které poznalo svůj hřích a vidí hrozící zahynutí, to už nemůže uposlechnout výzvu: Jdi a zase spi!" Nenechá se odradit a vydá se k cíli, ke kterému ho volá Bůh.

Chrabrý: A ani tyto „Jóbovy zvěsti“(Jób 1k.) vás neodradily?
Pravduhaj: Ne, protože jsem je nepokládal za objektivní a hodnověrné.
Chrabý: Jak to?
Pravduhaj: Jak to? Víc jsem věřil věrohodnému panu Pravdivému. A to mne přeneslo přes všechny tyto jednostranně podávané zvěsti.
Chrabrý: Takže i vaším „vítězstvím, které přemohlo svět, byla víra.“(1J. 5, 4)
Pravduhaj: Máte pravdu. Uvěřil jsem a proto jsem vyšel na tuto cestu. Věřil jsem a proto jsem bojoval proti všemu, co se mi postavilo do cesty. A protože věřím, přišel jsem až sem. Zkusím vám o tom ještě zazpívat:

Kde najít statečnost, odvahu reků?
Dítě ji Boží má, když nedbá vzteku
duchů všech pekelných a světa vření,
k cíli jde udatně, bázně v něm není.
Navzdory odporu vyznává všem:
Pusťte mne, necouvnu, poutníkem jsem!

Ať brání zástupy obrů a duchů,
s vírou dál bojuje v čilém tom ruchu,
nedá se zadržet, uloupit jmění,
které mu dává Král, možné už není.
Ač chudý a smutný se zdá být všem,
radostně vyznává: Poutníkem jsem!

Ač děsí problémy, či hrozí žaly,
Krále vždy radostně v srdci svém chválí.
Vyhlíží k nebesům, nemeškachvíli,
víru tam upíná a s touhou pílí.
Není mu domovem celičká zem.
Dál směle vyznává: Poutníkem jsem.

KAPITOLA XVII.

1. Očarovaný kraj. 2. Besídka pohodlných. 3. Vůdcova opatrnost. 4. Nedbalý a Troufalý spí a není možné je probudit. 5. Problémy pomáhá překonat světlo a modlitby. 6. Poutníci se setkají se Stálým, který jim vypravuje své zážitky.

1. Při těchto rozhovorech došli poutníci až k hranicím Očarovaného kraje. V něm má vzduch takovou vlastnost, že způsobuje u lidí téměř nepřekonatelnou ospalost. Ten kraj je celý porostlý křovím a trním. Výjimkou jsou jen u cesty nepravidelně umístěné krásné besídky a loubí, která přímo lákají k odpočinku. Ale ten, kdo se nechá zlákat a usne v nich, má skoro jistotu, že se na tomto světě už neprobudí. Když začali procházet touto oblastí, držela se skupina těsně u sebe. V čele šel vůdce Chrabrý a jako poslední se držel Pravduhaj, aby skupinu chránil před napadením lupiči nebo obry, pokud by se pokusili skupinu zezadu ohrozit. Oba obránci skupiny šli s tasenými meči a všichni ve skupině se navzájem povzbuzovali. Chrabrý si k sobě zavolal pana Mdlého a pan Trudnomyslný byl zase přidělen do péče Pravduhaje. Tyto změny proběhly včas. Zanedlouho se totiž přivalila na celý kraj velmi hustá mlha, takže se téměř setmělo a jeden druhého mohl vidět jen s velkými obtížemi. A tento stav trval dlouho; a tak nemohli poutníci chodit podle toho co viděli (2Kor.5, 7), ale museli věřit tomu, co jim říkali ti, kteří šli před nimi. Všichni si umí představit, že to nebyla snadná situace ani pro ty nejzdatnější. A o to těžší to měly ženy a děti, které jsou slabší a tedy i rychleji a více unavené. Nemalé potíže jim působilo i to, že na cestě bylo i velmi kluzké bláto. Ale přesto se jim dařilo postupovat vpřed, hlavně kvůli vytrvalému povzbuzování jejich ochránců. A tak, i když s potížemi, postupovali vpřed. Právě zde jim nejvíce chybělo, že tu nebyly zřízeny žádné ubytovny a hostince pro poutníky. Zvláště od dětí se začaly ozývat různé vzdechy a nářky. Jeden klopýtal přes keř, jiný vázl v blátě, ve kterém dokonce některé děti ztratily své boty. Další volal: „Upadl jsem!“ Ozývalo se i volání: „Kde jsi?“

A jiný naříkal: „Zapletl jsem se do keře a neumím se z něho vymotat!“[1)]

2. A právě v této nezáviděníhodné situaci dorazili k pěkně upravené a trochu osvětlené besídce; měla umně spletené boky i střechu a byly v ní i židle a dokonce pohodlné lehátko. To bylo pro poutníky, znavené nesnadným úsekem cesty, velmi lákavé. Přesto jsem si všiml, že ani jeden z nich do besídky nevkročil. Velmi dobře si uvědomovali nebezpečí, na které je v těchto místech upozorňovali jejich vůdci. Proto jeden druhého před tímto svodem varoval a tím se posilovali v zapírání potřeb svého těla. Ta besídka měla jméno „Přítelkyně líných“ a byla tu zřízena, aby někteří unavení poutníci podlehli své touze po odpočinku. Ale naši poutníci tomu odolali a pokračovali ve své pouti znovu do temnoty.

3. Ve svém snu jsem dále viděl, že po čase došli k místu, odkud vycházelo několik cest. Za plného denního světla by jejich vůdce snadno určil správnou cestu, ale tady byl i on uveden do rozpaků. Naštěstí měl u sebe mapu, na které byla nakreslena celá cesta k nebeskému městu i se všemi nejasnými křižovatkami. A tak tam křesadlem, bez kterého se nikdy nevydával na cestu, zapálil svíci a velmi pečlivě hledal ve své mapě. A zjistil, že správnou cestou je ta, která odbočovala vpravo. Kdyby se na tomto místě nenechal poučit mapou, byly by všichni zahynuli. Kdyby totiž pokračovali přímo po velmi pěkné a pohodlné silnici, skončili by v nastražené, velice hluboké jámě plné bahna, ve které by se utopili.

A tak jsem si pomyslel, že každý, kdo se vydává na tuto cestu, by také měl mít tuto mapu, aby si mohl zjistit, kde se právě nachází a kterým směrem odtud pokračovat dál [2)].

4. Zanedlouho přišla naše skupina k další osvětlené besídce, která byla těsně u cesty. A v ní leželi dva muži, Troufalý a Nedbalý. Na své pouti došli až sem a tady se rozhodli, že si odpočinou. Usadili se v pohodlných křeslech a tvrdě usnuli. Když je naši poutníci uviděli, zastavili se a divili, jak je možné, že tak zřetelně pohrdli varováním, i když věděli na jak nebezpečném území se nacházejí. A tak se začali radit, co teď mají dělat. Usnesli se, že se je pokusí opatrně vzbudit, ale sami si při tom nesmí sednout a podlehnout pohodlí, které besídka poskytuje.

A tak ke spáčům vešli a volali je jejich jmény, protože se s nimi už Chrabrý sešel. Ale oni skoro nereagovali a to ani když s nimi Chrabrý ze vší síly třásl. To pak přece jen zamumlal

Nedbalý: Až dostanu své peníze, tak vám zaplatím!

A ozval se i

Troufalý: Budu bojovat tak dlouho, dokud udržím v ruce meč!

Když se těmto nesouvislým větám začalo jedno z dětí smát, zeptala se

Křesťanka: Proč takhle mluví?

Chrabrý: Mluví ze spaní. Kdybyste je jakkoli bili a tloukli, jsou natolik spoutáni svým snem, že z nich jiné odpovědi nedostanete. Je to podobné, jako když v dávných dobách kdosi usnul za bouře v koši na stožáru lodi a řekl: „Zbili mne, ale necítil jsem bolest, ztloukli mne a ani jsem to necítil. A když se probudím, už to zase chci!“(Přís. 23, 35) Víte, když mluví lidé ze spaní, nevychází to ani z víry a ani z rozumu.

1) Očarovaný kraj je tu líčen trochu jinak než v prvním díle (17.k. 6č.). Tam je tato situace přirovnána k období, v němž jde v životě věřícího vše hladce a kdy je v nebezpečí spoléhat na své zkušenosti a nechat se ukolébat tím, čím už prošel. Tady v alegorii popisuje Bunyan okolnosti, kdy je věřící obklopen a strháván uspěchaným pečováním a pozemskými starostmi. I to je Očarovaný kraj. Mladí věřící se musí starat o rodiny a ti starší, jsou už zas často unaveni následováním a je pro ně tak snadné přestat bdít a vzdát se usilovného pokračovaní v práci pro Pána. Obě skupiny ale zapomínají na to, co je hlavním účelem a cílem jejich života. Na jedné straně se zaplétají do chvatu a stresu pomíjivého pozemského života, na straně druhé hledají odpočinek tam, kde ten skutečný není možné nalézt. Jak je požehnané, mají-li poutníci i v těchto chvílích věrné vůdce, kteří je varují i povzbuzují.

2) V naší době (na rozdíl o dob minulých) může mít kdokoli svoji Bibli. Ta je světlem, mapou i kompasem na naší cestě k nebeskému domovu. Pokud jsi na rozpacích a nevíš co si vybrat, nebo co opustit - jdi a s důvěrou hledej v Božím slově světlo a poučení.

V jejich slovech není žádná souvislost, stejně jako nebyla žádná souvislost mezi tím, že se vydali na pouť a tím že se tu usadili 3). To je tím největším nebezpečím, když nepozorní, nedbalí a sebejistí poutníci také vykročí na pouť. Můžete si vsadit dvacet proti jedné, že to skončí právě tak, jak to zde vidíte. Tento Očarovaný kraj je jedním z posledních prostředků, které používá nepřítel poutníků. Proto se nachází skoro na konci cesty. Nepřítel uvažuje správně: Kdy si budou chtít takoví bláhoví lidé odpočinout, než když už jsou unavení? A kdy budou víc unavení než na konci cesty? Proto je Očarovaný kraj tak blízko Provdané země a tak blízko u cíle. A tak si všichni poutníci musí dávat velmi dobrý pozor, aby neudělali chybu těchto spáčů, kvůli které je nikdo nedokáže probudit.

5. Po této vážné řeči požádali třesoucí se poutníci svého vůdce, aby už raději pokračovali v cestě. Také ho prosili, aby opět zapálil svíci a oni mohli ve světle tohoto zdroje vidět vždy alespoň na další krok své poutě. (Ž.119,105) A tak Chrabrý znovu vykřesal oheň, zapálil svíci a celá skupina, která ho následovala, prošla bez úhony zbytek cesty Očarovaným krajem, i když panovala velká tma. (1P.2,9) Ale děti už byly přece jenom velice unavené. A tak volaly k tomu, který je miluje, aby jim způsobil snadnější cestu. A opravdu se zanedlouho zvedl vítr, který rozehnal mlhu a hned se všem v jasnějším světle šlo o trochu lehčeji. A i když ještě neprošli celým Očarovaným krajem, přece jen vítr pročistil zdejší vzduch a poutníci lépe viděli jeden na druhého i na cestu, kterou se ubírali.

6. Když se už blížili k hranicím Očarovaného kraje, zpozorovali před sebou klečícího muže, který zvedal ruce i pohled k nebi a zároveň něco říkal. Ale i když přišli blíže, nerozuměli jeho slovům. Mluvil s někým, koho neviděli; a tak aby ho nerušili, šli k němu pomalu a potichu. Když muž svůj rozhovor ukončil, rychle vstal a rozběhl se směrem k nebeskému městu. Proto za ním zavolal

Chrabrý: Stůjte příteli! Pokud jdete k nebeskému městu, počkejte na nás a dopřejte nám svou společnost!

Muž se zastavil a ostatní k němu docházeli. Když už byli blízko, řekl

Poctivý: Já toho muže znám!

Pravduhaj: Odkud je a jak se jmenuje?

Poctivý: Oba pocházíme ze stejného města. A jmenuje se Stálý.

Když se setkali, poznal svého krajana i ten, kterého dostihli a oslovil Poctivého

Stálý: Pane Poctivý, co vy tady? Jak jste se tu ocitl?

Poctivý: Stejně jako vy! I já jsem až sem musel dojít!

Stálý: To mám velkou radost, že se s vámi tady setkávám! A že jsme oba na stejné cestě!

Poctivý: I já jsem vás také velmi rád uviděl na kolenou!

Oslovený se zarazil a řekl

Stálý: Vy jste mne viděl na kolenou?

Poctivý: Ano, a velmi jste mne tím potěšil!

Stálý: A co vás přitom napadlo?

Poctivý: Že jestli někdo klečí a volá k nebi, tak že určitě budeme mít brzy mezi sebou dalšího spolupoutníka.

Stálý: I já jsem rád , že jste mne dostihli. Ale musím po pravdě říci, že ještě takovým, jakým bych být měl. A že jsou věci, které mne stále ještě na cestě brzdí.

3) Lidé, kteří nám jsou zde popsáni, se mohou velmi dlouho tvářit, že jsou poutníky. Ale nakonec jim z celého jejich náboženství nezbude nic, než několik nesouvislých frází. Hledali odpočinek a také ho našli. Jeden tím, že ve své troufalosti a pýše v této oblasti našel pozemský prospěch. Druhý se zase nechal unášet zvyklostmi, tradicemi a okolnostmi v jeho blízkosti, ale bez osobního přesvědčení. A z jejich stavu je teď není možné ničím vyburcovat. Museli by se totiž vzdát svého současného pohodlí a opustit své pozemské jistoty. A to nejsou ochotní udělat; a mluví tak, jako by nechápali, o co tu jde. Tak dokáže pohodlí, světské úspěchy a rozkoše otupit lidské mysli i srdce.

Poctivý: To je pravdou ale nejen u vás. Ale vaše bázeň a pokora mne ujistila, že váš vztah ke Králi je v pořádku, protože i On říká: „Blahoslavený je člověk, který se stále bojí Boha.“(Přís. 28, 14) 4)

Pravduhaj: Ale povězte nám,bratře, proč jste tu před chvílí klečel na kolenou? Prožil jste snad nějakou zvláštní milost, za kterou jste tak upřímně děkoval?

Stálý: Jak dobře víte, jsme stále ještě v Očarovaném kraji. Když jsem jím procházel, rozjímal jsem o tom, jak to je tady nebezpečné a jak mnozí tady ukončili svoji pouť a zahynuli. Přemýšlel jsem i o způsobu smrti, která tu hubí poutníky. Lidé tu neumírají na nemoc a jejich smrt není bolestná. Protože kdo umírá ve spánku, nastupuje cestu svého odchodu ochotně a s příjemným pocitem. A mnozí se této spavosti oddávají úmyslně a ochotně.

Pravduhaj: Že jste také viděl v besídce ty dva spáče?

Stálý: Ano, i já jsem si všiml těch spáčů k smrti a myslím, že tam zůstanou ležet tak dlouho, dokud neshnijí (Přís.10,7). Ale dovolte, abych pokračoval. Zatím, co jsem tak přemýšlel o těchto věcech, objevila se u mne zralá, pěkná a velmi vkusně ustrojená dáma a nabízela mi tyto tři věci: Své tělo, svoji kapsu a své lože. Abych řekl pravdu, byl jsem už opravdu velmi unavený a ospalý. Jsem chudý jako kostelní myš. Ale ta žena to asi nevěděla. Tak jsem ji odmítl jednou a potom ještě znovu. Začalo mne to už velmi obtěžovat a začal jsem se i zlobit Ale ona na to ale nebrala žádný ohled a pořád se u toho usmívala. Znovu opakovala svoji nabídku: Že jestli svolím, aby mne vedla, že ze mne udělá slavného, bohatého a šťastného člověka. Říkala: Jsem paní světa a skrze mne dosahují lidé štěstí. Tak jsem se jí zeptal, jak se vlastně jmenuje. Řekla, že Bublina. To mne ještě víc odradilo, ale ona na mně stále zkoušela ta svá kouzla. A tak jsem se, jak jste to viděli, vrhl na kolena a s křikem a slzami prosil toho, který zaslíbil že i toho nejslabšího zachová. A těsně před tím, než jste se objevili vy, tak se ona ztratila. A tak jsem začal děkovat a vzdávat chválu tomu, který mi daroval své vítězství. Protože jsem přesvědčen, že jejím úmyslem bylo i mne zastavit a zničit na mé pouti k Sionu 5).

Poctivý: Ano, tato žena byla nepřítelem se zlými úmysly. A když jste tu o ní mluvil, měl jsem dojem, že jsem o ní už někde slyšel nebo četl.

Stálý: Je možné, že to bylo obojí.

Poctivý: Paní Bublina! Není to vysoká a štíhlá paní, ne zcela bílé pleti s hezkou tváří?

Stálý: Ano, tenhle popis se na ni hodí.

Poctivý: A nemluví způsobem „jako když másla ukrajuje“a po dokončení věty se vždy usmívá?

Stálý: Popisujete ji naprosto věrně!

Poctivý: A nenosí na boku velký kapsář, ve kterém se často přehrabuje, protože ji to dělá dobře a cinká si v něm s mincemi?

Stálý: Přesně tak! I kdyby tu teď stála, nemohl by být její popis přesnější!

Poctivý: Takže ten, kdo o ní psal a malíř, který namaloval její portrét, ji představili velmi pravdivě.

Chrabrý: Ta žena je kouzelnice a to ona způsobuje, že je tento kraj takto očarován. Kdokoli tu usne, je v podobném postavení, jako když někdo dobrovolně položí hlavu na špalek a vznáší se nad ním katova sekera. Každý, kdo zatouží po její kráse, se stává Božím nepřítelem (Jak.4,4). To ona dodává lesk a moc těm, kteří jsou nepřátely poutníků a mnohé z putujících k nebi i sama svedla z cesty. Umí výborně mluvit a je to troufalá a nestydatá koketa, která zkusí oslnit každého muže.

4) Kdo se upřímně bojí aby nezabloudil, ten se stále obrací k tomu, který ho utěšuje: „Neboj se, protože já sem s tebou, nehleď ustrašeně, protože já jsem tvůj Bůh. Budu tě posilovat, ano, budu ti pomáhat a držet tě svou spravedlivou pravicí.“(Iz. 41, 10)

5) Dávej si pozor na všechny bubliny, lesknoucí se všemi barvami, aby tě nesvedly na scestí a aby ti potom po nich nezbylo jen trochu špíny. To je skutečná hodnota marných lákadel tohoto světa, které se snaží zlákat poutníky z pravé cesty; jsou jimi: Žádost těla, Žádost očí a prázdná Chlouba života. (1J. 2, 16) A nemysleme si, že marnost útočí jenom na mladé.

Snaží se přilepit na každého poutníka buď sama, nebo k nim posílá některou ze svých dcer. Chudými poutníky ale pohrdá a zaměřuje se spíše na ty bohaté, kterým pochlebuje a zasypává je chválou. Když je někdo chytrý a schopný vydělávat peníze, udělá mu svými řečmi ve společnosti skvělou pověst. Má ráda hostiny, bohatě prostřené a plné stoly, ke kterým se nechává ráda pozvat. V některých zemích se nechala uctívat dokonce jako bohyně a proto se jí dodnes mnozí klaní. Na všech místech kde působí, se uchyluje k podvodům a všude se vychloubá, že nikdo nemůže dát jejím klientům víc a lepší zboží než ona. A slibuje, že bude podporovat dokonce i syny a vnuky těch lidí, kteří ji budou milovat a uctívat. A ze svého kapsáře občas, někde a někomu, rozhazuje spoustu zlata. Líbí se jí, když ji lidé vyhledávají, pěkně o ní o ní smýšlejí i mluví a stávají se na ní závislými. Je neúnavná v nabízení svých návrhů a některým slibuje i koruny a království, pokud budou poslouchat její rady. Ale mnohem víc jich už přivedla na šibenici a všechny, kteří se jí poddali, do pekla.

Stálý: Jakou jsem dostal milost, že jsem ji odolal! Protože kdo ví, kam by mne až zatáhla!

Chrabrý: Kam? To ví jenom Bůh. Ale určitě by to bylo „do mnoha nerozumných a škodlivých žádostí, které vtahují do zkázy a záhuby.“(1Tim. 6, 9) To tato kouzelnice vmanévrovala Abšalóma do povstání proti svému otci a Jarobeáma proti králi Šalomounovi. To ona přiměla Jidáše, aby prodal svého Mistra a Démase, aby opustil zbožný život poutníků. A nikdo nedokáže popsat veškeré zlo, které už mezi lidmi napáchala. Působí různice a sváry mezi pány a poddanými, mezi rodiči a dětmi, mezi sousedy, mezi manžely, mezi člověkem a jím samým, i mezi životem podle těla a podle Ducha. Pane Stálý, zůstaňte tedy takovým, jakým vás označuje vaše jméno a vytrvejte v tom až do konce! (1Kor.15,58)

Při těchto tak vážných slovech pociťovali poutníci zároveň bázeň i vnitřní radost. Ale nakonec začali všichni společně zpívat:

Roj nebezpečí na cestě
a dav nepřátel všude!
Co svodů hrozí nevěstě,
však ženich mít ji bude!

Mnozí šli k nebi truchlící,
že nedojdou tam jednou.
A jiní - maskou poutníci
a přec si v pekle sednou.

KAPITOLA XVIII.

1. Poutníci v Provdané zemi. 2. Ke Králi je jako první povolána Křesťanka 3. po ní pan Kulhavý 4. následně pan Mdlý, potom 5. Trudnomyslný a Polekaná, dále 6. pan Poctivý, pak 7. Pravduhaj, a nakonec 8. pan Stálý. 9. Ostatní tu byli ještě ponecháni. O nich podá spisovatel zprávu možná později.

1. V pokračování svého snu jsem uviděl, že po delším putování konečně naše skupina poutníků došla až do Provdané země (Iz.62,4) 1). Je majetkem Krále nebeského kraje a ten ji dal k užívání poutníkům. Mají zde k dispozici i všechny užitky zdejších královských vinic a zahrad. Slunce tu svítí ve dne i v noci a poutníci byli přivítáni různým voláním. Z chodníků je lidé vítali: „Zase k nám přišli další noví poutníci! Vítejte!“ V tomto radostném ovzduší se všichni rychle zotavili 2) i když toho zde až tolik nenaspali. Často zde totiž zní zvony, radostné fanfáry trubačů, nebo zpěv. Ale přesto se všichni cítili tak odpočatí, jako by celé noci spali. Poutníci se procházeli po ulicích a velmi často tu byly ohlašovány zprávy, jako: „Dnes přešlo přes řeku tolik a tolik poutníků a vešli do bran zlatého města!“ nebo: „Opět se nás chystá navštívit zástup zářících! Přišli, aby potěšili nové poutníky, kteří sem po svých strastech dorazili.“ Uši poutníků byly naplněny nebeskými zvuky a oči nebeskými jevy. A naopak; neslyšeli, neviděli, neochutnali a ani nepřivoněli k ničemu, co by se jim nelíbilo a co by nesloužilo i k jejich užitku.

1) Josef Nedoma překládá – Krajina lásky. Výklad této alegorie je v 1. poznámce 20. kapitoly prvního dílu.
2) Nebeské ovzduší blízko cíle občerstvuje duši. A i když je někdy tělo mdlé a trpí, duše odpočívá v náručí lásky.

Jedinou výjimkou byla voda z Černé řeky, kterou budou muset přejít až přijde jejich čas. Při ochutnání se jim zdála hodně hořká. Ale když ji spolkli, zdálo se jim, že zesládla a měla příjemnou chuť [3].

V Provdané zemi už odedávna také vedou záznamy o různých poutnících i jejich velkých činech. Jsou tu i záznamy o výšce hladiny řeky v době, kdy jí přecházeli. Někteří jí museli překonat v době povodní, jiní v období sucha, kdy řekou teklo jen málo vody; a výjimečně někdo přešel i suchou nohou [4].

Na tomto místě bylo také zvykem, že děti z města chodily do královských zahrad, trhaly a připravovaly krásné kytice vonných květin, které pak s velkou láskou dávaly přicházejícím poutníkům. Rostl zde kafr, nard, šafrán, kalamus, skořice a také všechny druhy kadidlových stromů, myrha, aloe i jiná jemná koření. Těmito vůněmi byly prodchnuty pokoje všech poutníků a jejich těla byla pomazána mastmi z těchto vzácných bylin. Vždy tehdy, když to určil Král [5] byly tímto způsobem tito čekatelé připravováni na přechod přes řeku.

2. A právě v době, kdy tu všichni prožívali pokoj a útěchu, nastalo ve městě vzrušení. Přišla prý pošta z Nebeského města s důležitou zprávou pro jakousi Křesťanku, manželku poutníka Křesťana. Po chvíli doptávání byl nalezen dům, kde Křesťanka bydlela. Posel ji doručil dopis, v němž bylo napsáno: „Milá Křesťanko! Pokoj tobě! Tvůj čas už v tomto pomíjivém a slzavém údolí končí. Král tě očekává a oznamuje ti, že se během deseti dnů postavíš před jeho tvář oblečená do roucha nesmrtelnosti!

Když posel Křesťance dopis přečetl, požádal ji, aby byla v určený čas připravena. Prokázal se také jako pravý Králův posel hodnověrným znamením. Byl jím šíp zaostřený láskou lehce zabodnutý do jejího srdce, který působil tak, že Křesťanka v určený čas jít musela [6].

A tak když Křesťanka poznala, že odejde jako první z jejich společenství na druhý břeh do slávy, nechala si zavolat vůdce Chrabrého a svěřila se mu s tím, jak se věci mají.

Chrabrý: Tou zprávou jsi mne, sestro, potěšila. Já sám bych byl velice rád, kdyby Králův posel brzy navštívil i mne.

Křesťanka Chrabrého požádala o radu, co je tu ještě třeba zařídit a on ji, jako zkušený muž a vůdce, potřebné vysvětlil. A na závěr jí řekl

Chrabrý: Sestro, my všichni, kteří ještě musíme na přemístění čekat, tě doprovodíme až na břeh řeky.

Potom Křesťanka svolala své syny, snachy i vnuky, žehnala jim a s potěšením si prohlížela na jejich čelech nebeská znamení. Napomínala je, aby si uchovali svá roucha čistá a líbala je se slovy, že se už těší, jak se tam za řekou jednou zase všichni sejdou.

3) Myšlenky na blaženství, které věřící u Pána čekají, oslazuje všechny trpkosti spojené se smrtí. Pohled na laskavou Spasitelovu tvář, očekávání jeho blízkosti, ta útěcha a odpočinutí i opětné setkání s těmi, kteří nás už předešli, je mocnou pobídkou, abychom se nebáli vstoupit do Jordánu smrti. Na druhém břehu bude veškerý pláč nahrazen věčnou radostí.

4) Je přirozené, že vzpomínáme a někdy mluvíme o smrti našich milých, o kterých víme, že jsou u Pána. Míra obtížnosti jejich odchodu na věčnost byla různá. Jedni prožívali trápení a bolesti větší, jiní menší; ale důležité je to, že odešli v jistotě víry. Ani ty, moje srdce, se neděs, jaký bude ten můj přechod přes Jordán! Z Boží milosti se i já dostanu na druhý břeh, protože to slíbil ten, který nemůže zklamat (J.5,24 a Tit. 1,2).

5) Je tím míněna služba a péče lásky o ty, kteří se už připravují na odchod na věčnost. Jsou to modlitby, chvály a díkůčinění těch, kteří takové lidi navštěvují a chtějí je potěšit a prokázat laskavost. Kéž by ani naše návštěvy těchto potřebných pro nás nebyly obtíží, ale potěšením. A tím také budou, budeme-li jim přinášet z královských zahrad potěšení.

6) Ti poslové jsou nemoci, které boří stan našeho těla. A když přijde náš určený čas, i my odejdeme před Boží věčný trůn. Šíp zaostřený láskou znamená, že doba, okolnosti i způsob smrti je určován tím, který si i „mne zamiloval a vydal sebe samého za mne.“(Gal.2, 20) Je to ruka lásky, která ruší náš pozemský stan, protože je už připraven ten nebeský. I ten určený čas je správně zvolen, i když lidé budou vždy oplakávat svého milovaného.

Nakonec odkázala to málo, co měla chudým a znovu nařídila svým synům a dcerám, aby žili řádně i s dětmi v jejich rodinách a až pro ně přijde posel, aby byli připraveni [7].

Když proběhla tato setkání s Chrabrým a její rodinou, pozvala si i Pravduhaje a řekla

Křesťanka: Milý pane, vždycky jste dokazoval, že jste statečný muž. „Buďte věrný až do smrti a bude vám dán věnec života.“(Zj. 2 10) Prosím vás, dohlédněte na mé děti a pokud uvidíte, že v něčem umdlévají, napravte a potěšte je. I mé snachy - jsou jako mé vlastní dcery, veďte k věrnému plnění jejich úkolů manželek i matek. A ať všichni pamatují na odměny, které jim jsou slíbené na konci pouti.

Křesťanka se pak jednotlivě rozloučila i s ostatními poutníky, s kterými putovala. Panu Stálému dala prsten. Panu Poctivému řekla

Křesťanka: „Hle, to je opravdu Izraelita, ve kterém není lsti.“(J. 1, 47)

Poctivý: A já vám přeji, abyste až půjdete na Sión, prožila krásný den. A byl bych rád, kdybyste mohla přejít řeku suchou nohou.

Křesťanka: Ať už bude vody hodně, nebo málo, já už toužím jít. A i kdyby mi počasí nepřálo, tam, kam jdu, budu mít dost času na to, abych si odpočinula i uschla.

Panu Kulhavému řekla

Křesťanka: Až sem jste došel s většími potížemi než jiní. Ale o to bude sladší váš odpočinek. „Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu“(Mat. 25, 13) , kdy může přijít posel.

Panu Trudnomyslnému a jeho dceři Polekané řekla

Křesťanka: Vždycky byste měli vděčně vzpomínat na své vysvobození z moci obra Beznaděje a z hradu Pochybností. Kvůli Božímu milosrdenství jste se dostali až sem. „Odložte veškerou zátěž a hřích“(Žid. 12, 1) a „buďte střízliví a bděte“(1P. 5, 8) až do konce.

Panu Mdlému zase řekla

Křesťanka: Byl jste vysvobozen před smrtí z ruky obra Škoďdobra, abyste mohl žít ve světle toho, který je živý na věky věků a mohl hledět do tváře svého Krále. Ale radím vám, abyste činil pokání ze své náklonnosti k bázni a k pochybnostem o dobrotě našeho Spasitele; a to dříve, než pošle svého posla. To byste pak, kvůli této své vadě, před ním musel stát se zahanbením [8].

A pak nadešel den, kdy se Křesťanka vydala k řece. Silnice i břeh řeky byly obsypány zástupy lidí, kteří chtěli vidět, jak bude překračovat řeku. Ale i druhý břeh řeky byl plný koní, vozů a nebeských zástupů, které ji chtěly uvítat a doprovodit až k zlaté bráně města. Když Křesťanka vstupovala do vody, mávala ještě všem, kteří se s ní přišli rozloučit. Potom šla odhodlaně do hloubky a a poslední slova, které pozůstalí uslyšely, řekla

Křesťanka: Pane, už jdu! Jdu, abych byla s Tebou a věčně Tě oslavovala!

A ti, kteří na ni na druhém břehu čekali, ji odvedli z dohledu, těch, kteří se s Křesťankou loučili, a vedli ji k nebeské bráně se stejnou slávou, s kterou u ní byl přivítán i její manžel [9].

Při jejím odchodu její děti plakaly, ale pan Chrabrý a Pravduhaj radostně hráli na nádherně sladěný cimbál a harfu. A přihlížející si přáli, aby i oni mohli tak slavně odejít.

7) Vy, kteří už máte svoji maminku v nebi, buďte si jisti, že vás tam očekává! Cožpak nebylo jejím nejvroucnějším přáním, které i na druhém břehu přetrvává, aby se s vámi opět sešla u Spasitelova trůnu? Proto žijte svůj život Pánu ke cti a jednejte vždy i s ohledem na to, jak by vaše chování hodnotila vaše zbožná maminka. Už mezi vámi sice není, ale v nebi vás očekává. „Zanedlouho ti v nebi přijdu naproti“ napsala manželka br. Adlofa v jedné svoji povídce. „Jak zlatá slova, které chápu jako určená především pro mne. Kéž bych byl plně připraven, až posel navštíví i mne. (A. Adlof)

8) Slova, s kterými se loučila Křesťanka se svými přáteli, jsou velmi krásná a vzácná, ale v době blížící se smrti jsou spíše výjimkou. Většinou to neumožňuje tělesná slabost, nebo kvůli smutku přátel není k takovým rozhovorům moc příležitostí. Ale hlavní je, když třeba i náhlé smrti předcházel život poslušné víry.

9) Jaké blaženství už prožívají ti, kteří už vešli do opravdového domova, do nadhvězdné vlasti! Jakého se jim dostalo uvítání, jak jsou šťastní a jaká sláva je obklopuje v přítomnosti Pána! Moje duše, i ty hleď k tomuto cíli a čekej, až i ty budeš pozvaná k odchodu do slávy.

A potom se už všichni přihlížející zase vrátili na svá dočasná místa pobytu 10).

3. Po nějakém čase přišel do města opět posel a tentokrát nesl vzkaz panu Kulhavému. Když zjistil, kde bydlí, vešel do domu a řekl mu

Posel: Přicházím od toho, kterého miluješ a následuješ, i když to bylo s berlemi. Král ti vzkazuje, že očekává, že s ním budeš večeřet v jeho království. Jsi očekáván den po Velikonocích a tak buď v tento den i hodinu připraven. „Přetrhnu tvůj stříbrný provaz a tvá zlatá mísa praskne.“(Kaz. 12, 6a) 11)

Těmi slovy z Královy knihy potvrdil posel panu Kulhavému, že je pravým poslem. A tak oslovený svolal všechny své spolupoutníky a řekl jim

Kulhavý: Můj Pán už pro mne poslal a i vás „Bůh jistě navštíví a vyvede z této země.“(Gen, 50, 24)

Pak se radil s panem Pravduhajem, jak se zařídit ohledně poslední vůle, když mimo svých berlí nic nevlastní. Po tomto rozhovoru řekl

Kulhavý: Tyto berle odkazuji svému synovi. A velice si přeji, aby vykročil v mých stopách na stejnou cestu a aby si na ni vedl ještě mnohem zdatněji než já 12).

Potom poděkoval svému vůdci Chrabrému za jeho vedení, ochranu a laskavost a vydal se k řece. Než vstoupil do vody, odložil berle a řekl

Kulhavý: Teď už je nebudu potřebovat, protože za řekou už nebudu kulhat; a navíc tam čekají koně a vozy, které mne, bude-li to třeba, odvezou.

4. Po nějakém čase se i k panu Mdlému donesla zpráva, že k němu přichází posel ze Zlatého města. Před jeho domem pak zatroubil a když vešel dovnitř, řekl

Posel: Oznamuji ti, že tě tvůj Pán potřebuje a že budeš už velmi brzy hledět v slávě na Jeho tvář. A potvrzením toho, že je má zpráva pravdivá, je znamení, že u tebe „ ti, kteří vyhlížejí průhledy, obestře temnota.“(v. 3)

A tak pan Mdlý pozval všechny své přátele a vyprávěl jim, jakou dostal zprávu a také, jaké má důkazy o tom, že ta zpráva je pravdivá. Na závěr jim řekl

Mdlý: A protože nemám nic, co bych mohl někomu odkázat, nebudu sepisovat poslední vůli. Moji mdlou přirozenost, tu tady nechám, protože tam kam odcházím, pro ni není místo. A kdybych ji přenechal, třeba i tomu nejchudšímu poutníkovi, byla by mu jen na obtíž. Proto až odejdu, prosím vás pane Pravduhaji, zahrabejte ji na hnojišti 13).

10) I blažená smrt vynikajících křesťanů je ztrátou pro příbuzné, pro církev i obec; a jistě je pochopitelné, když jsou oplakáváni. Podobně byli zarmouceni Štěpánovou smrtí i zbožní muži v první církvi.(Sk. 8, 2) Ale zároveň mají Boží svědkové příležitost oslavovat Boha za to, že byl do Kristovy obilnice opět uložen plný klas, že další duše dostala dědictví, které nikdy neuvadne a že další věrný odešel do Božího odpočinutí.

11) Pisatel tu uvádí text z Kaz. 12, 1-7, který vykládá velmi podobně jako Kraličtí:

v. 2. „dříve než ztemní slunce a světlo....a vrátí se mračna po dešti“ tj. dříve než přestane sloužit zrak a kdy se těmto lidem začne i v jasném dni zdát, že je pošmourno.

v. 3. „strážci domu“ = ruce v nichž je možné držet zbraň; „udatní muži“ = nohy jsou nejsilnějšími údy těla; „mlečky“ = zuby zpracovávající přijímanou potravu; „dívající se skrze průhledy“ = oči (viz v. 2)

v. 4. „zavřené dveře do ulice“ = ústa, kdy ubývá chuť k jídlu, případně když je nemožné ho přijímat; „ztiší se hlas mlýnu“ = asi opět obrazný odkaz na hůře „meloucí“ zuby; „bude vstávat za hlasu ptactva“ = bude vstávat časně, protože už nemohou spát; „budou přidušeny všechny popěvky“ = zhoršený sluch, nebo i hůře sloužící hlasivky;

v. 5 „bát se výšek a úrazů na cestě“ = kvůli zhoršení pohyblivosti zestárlých obavy z pádů; „rozkvete mandloň“ = přirovnání šedin k bílým květům mandloně; „kobylka se povleče“= pomalá a obtížná chůze starých lidí (i obvykle čilá luční kobylka se v chladu sotva pohybuje); „kapara už nebude působit“ = je to afrodisiakum, tj. ve stáří se snižuje sexuální vzrušivost;

v. 6. „přetrhne se stříbrný provaz“(páteř? život?) „praskne zlatá mísa“ (mázdra s morkem? srdce?) „bude roztříštěn džbán (žlučník?) nad zřídlem (játra?)“ a „zlomí se kolo (hlava?) u studny“. Přiřazování jednotlivých přirovnání k lidským částem těla zde není příliš průkazné. Ale konec pozemského života, který je zde připodobněn k procesu čerpání vody ze zchátralé studny je stejně úžasný, jako ta předchozí přirovnání.

12) Jak vroucně si přejeme, aby naše děti následovaly Pána a jednaly, žily, a pracovaly pro Pána ještě opravdověji a užitečněji než my. Kéž je další pokolení ještě statečnější než to současné!

13) Jakou útěchou pro nás je, že vše, co nás tady omezovalo, zemdlívalo a s čím jsme museli bojovat, tady na zemi zanecháme a už se s tím nikdy nesejdeme! A naše slabosti ať nikdo nenásleduje, protože si zasluhují, aby tu skončily i s našim tělem; ovšem s tím rozdílem, že se na ně nevztahuje vzkříšení,

A když přišel den, který byl určen k jeho odchodu, vešel i pan Mdlý do řeky. Šel pomalu, ale vytrvale. A jako poslední slova řekl

Mdlý: Víro a trpělivosti, vytrvej!

5. Než přišel nebeský posel navštívit dalšího našeho poutníka, uběhla tentokrát dlouhá doba. Nyní přišel čas pro pana Trudnomyslného. Když ho nalezl, řekl mu

Posel: Třesoucí se muži, připrav se, protože se máš příští neděli setkat se svým Pánem! A tam už budeš jásat nad svým vysvobozením ze všech pochybností.

A jako důkaz pravdivosti svého poselství mu dal luční „kobylku, která se sotva vlekla.“(v. 5) (Na.3,17) Když to uslyšela jeho právě přítomná dcera, řekla poslovi

Polekaná: A mohla bych odejít zároveň se svým otcem?

Posel: Král tvoji žádosti milostivě vyhověl.

Oba pak svolali své známe a těm řekl

Trudnomyslný: Všichni jste zažili, jak dovede povaha moje i mé dcery, znepříjemňovat ostatním lidem život. Proto si já i moje dcera přejeme, aby si po našem odchodu už nikdo nikdy nepřisvojoval naši otrockou bázeň a trudnou mysl. Protože vím, že se i po mé smrti budou tyhle duchovní neduhy snažit u mnohých uchytit. A když se to stane, je velmi těžké se jich zbavit; alespoň nám se je za celou naši pouť nepodařilo setřást. A tyhle svízele se budou toulat a snažit nakazit i další poutníky. Ale vzpomeňte si na nás a zavřete před nimi dveře!

Když potom přišla chvíle jejich odchodu, přišli pan Trudnomyslný i s dcerou Polekanou k řece a přecházeli ji držíce se za ruce. Jako poslední slova řekl

Trudnomyslný: Noci, na neshledanou! A sluneční dní, vítej!

A jeho dcera, která s ním řekou procházela, si při tom radostně zpívala. Ale nikdo nerozuměl, co vlastně zpívá [14].

6. Po nějaké době se pak ve městě doptával posel na pana Poctivého. Když vstoupil do jeho domu oznámil mu

Posel: Nařizuje se ti, abys byl za sedm dní připraven předstoupit před Pána v domě jeho Otce. A mé poselství je pravdivé, protože ti budou „všechny popěvky přidušeny“(v. 4)

A tak si oslovený nechal přivolat všechny své přátele a oznámil jim

Poctivý: Umřu bez poslední vůle a moje poctivost půjde se mnou. Připomeňte to všem, kteří půjdou za mnou.

Když nestal den jeho odchodu, bylo vidět, že je v řece bylo tolik vody, že se vylévá z břehů. Pan Poctivý se ale na svůj přechod řeky připravil i tím, že si poslal pro svého přítele Dobré svědomí a ten jeho pozvání vyhověl. Když Poctivý vstupoval do rozvodněné řeky, podal mu přítel ruku a pomohl mu přejít. Když opouštěl tento svět, řekl ještě

Poctivý: Milost kraluje!

7. Za čas byla doručena zpráva o předvolání ke Králi i panu Pravduhajovi. Jako důkaz pravosti povolání bylo to, že mu bude „roztříštěn džbán nad zřídlem.“(v. 6) Když se o tom ujistil, vzkázal pro své přátele a řekl jim

Pravduhaj: Byl jsem vyzván, abych odešel do domu svého Otce. Než jsem došel na toto místo, musel jsem překonat nejednu potíž; ale nelituji ani jediného zápasu, kterým jsem musel projít [15]. Svůj meč odkazuji tomu, kdo mne bude na mé pouti následovat, a svou odvahu a dovednost tomu, kdo je dokáže získat. Stopy po bojích a jizvy si vezmu s sebou jako doklady toho, že jsem bojoval boje toho, který mě za ně odmění.

Ve chvíli kdy pak vstupoval do řeky, volal

Pravduhaj: Smrti, kde je tvůj osten?

14) Jak krásné vítězství! Život byl plný obav a strachu, ale smrt byla jásavá. To dává Pán nejednomu svému dítěti, aby ostatní viděli, že On neodmítá ani lidi trpící trudnomyslností a obavami. Ale přesto si připomínejme tohle přání Bunyanových literárních hrdinů a zavírejme dveře před trvalými pochybnostmi, skleslostí mysli a neschopností ze strachu jednat. Připomínejme si, že Bůh je láska a neopustí ani slabé ovečky.

15) Mezi posledními slovy Nellie Clarkové (nepodařilo na internetu dohledat) byla věta: Věrnosti pro Krista nebude nikdo litovat.

A když vstupoval do ještě větší hloubky a prudšího proudu, zvolal ještě vítězněji

Pravduhaj: A kde je smrti tvé vítězství?(1Kor. 15, 55)

Tak, jako žil, tak i přešel řeku a na druhém břehu ho vítal mohutný hlahol trubačů.

8. Za nějakou dobu přišel posel s dopisem, ve kterém bylo přikázáno i panu Stálému - kterého dostihli poutníci v Očarovaném kraji - aby i on odešel do věčné vlasti. V dopise mu posel přečetl, že se má připravit na změnu života, protože ho jeho Pán už chce mít ve své blízkosti. Pan Stálý byl trochu na rozpacích, zda je ta výzva pravdivá. Na jeho zaváhání odpověděl

Posel: Nepochybuj o pravdivosti mého poselství, protože „se zlomí tvé kolo u studny.“(v. 6)

A tak si zavolal svého vůdce Chrabrého a řekl mu

Stálý: Pane, i když mi bylo dopřáno být pod vašim vedením a ve vaší společnosti jen krátce, přesto jste mi, za dobu co vás znám, byl k nemalému užitku. Když jsem odešel na pouť, nechal jsem doma manželku a pět dětí. Vím, že se po mém odchodu vrátíte zpátky do Vykladačova domu, abyste se stal vůdcem dalších poutníků. Prosím vás, předejte zprávu mé rodině, že jsem doputoval až na toto dobré místo, kde jsem šťastný. A když s nimi budete mluvit, že už budu na místě ještě mnohem lepším. Vypravujte jim také o Křesťanovi a jeho manželce, která se i s dětmi také vydala na pouť a jak a kde tu svou cestu šťastně ukončila. Já sám nemám nic co bych mohl své rodině poslat. A tak jsem jim mohl během své pouti věnovat jen své časté slzy a modlitby. I o nich jim řekněte; snad se nad mou touhou, aby mne následovali, zamyslí 16).

Když Stálý svěřil to, co ho trápilo svému vůdci, měl už nejvyšší čas vydat se k řece. V tomto období byla řeka velmi klidná. Když došel doprostřed otočil se a řekl:

Stálý: Přátelé, tato řeka je pro mnohé děsivou nevyhnutelnou skutečností. I mne myšlenky na ní často naháněly hrůzu. Ale teď je mi lehko u srdce, protože mé nohy stanuly na tom, na čem stály nohy kněží, kteří nesli truhlu smlouvy, když Izrael přecházel Jordán. (Joz.3,17) Tyhle vody jsou pro naši chuť hořké a po polknutí chladné jako smrt, ale při pomyšlení, čemu jsem už tak blízko a co mne čeká na druhé straně, mne vnitřně ohřívá jako žhavé uhlí. Teď jsem na konci své pozemské pouti a uspěchané dny už skončily. A zanedlouho spatřím hlavu kvůli mně poplivanou a korunovanou trním. Doteď jsem žil ze slyšené zvěsti a z víry (Ř.10,17), ale zanedlouho budu všechno, co Král slíbil vidět a budu prožívat blaženství v jeho blízkosti. Rád jsem poslouchal kázání o událostech z pozemského života mého Pána a všude, kde jsem zahlédl jeho stopy jsem stál rád i já. Jeho jméno mi bylo vzácnější než nejdražší mast. Vždycky jsem toužil slyšet jeho nádhernou zvěst lásky a vidět jeho tvář bylo žádanější než vidět slunce. Jeho slovo pro mne bylo pokrmem a lékem proti mým slabostem a mdlobám. On mne držel a „vykoupil z veškeré nepravosti“(Tit. 2, 14) a „mé kroky držel na svých cestách.“(Ž.17, 5)

A jak tak mluvil, jeho tvář se začala proměňovat v zářivou, ale jeho nohy ho přestávaly nést. A tak silně zavolal

Stálý: Pane, přijmi mne, jdu k Tobě!

A Zářící ho uchopili a převedli z pohledu přihlížejících na druhý břeh. A bylo nádherné vidět, jak tam hrály zástupy trubačů, harfeníku a zpívali zpěváci a všude bylo plno hlaholu. A v zástupech byli i jeho spolupoutníci, kteří už na něho čekali a bylo tam plno vítání a všichni se společně ubírali vzhůru k bráně nebeského města 17).

9. Pokud vás zajímá osud Křesťanových synů a jejich rodin, musím vám sdělit, že můj sen netrval tak dlouho, abych se dočkal jejich přechodu přes řeku.

17) Jak blaženě umírali všichni, o kterých tu Bunyan píše! Ale to není fantazie nebo pohádka. Víme o mnohých, u jejich odchodu na věčnost jsme byli, že umírali právě tak blaženě. Umírali s vnitřním pokojem a blaženě v Pánu, protože v něm byli živi. Je ale vrcholnou a ostudnou troufalostí očekávat blaženou smrt bez blaženého předchozího života. Oddej se Pánu v upřímné víře a choď s ním jako Henoch – a i ty šťastně dojdeš. A tam to budou radostná shledání! Především ovšem uvidíme našeho Spasitele, v něhož jsme uvěřili, tváří v tvář! I Boha budeme spatřovat takového jaký je, a to bude vrcholem našeho štěstí! A to štěstí budeme prožívat i s těmi, kteří nás předešli. I s mou milou Křesťankou – mou manželkou Jaroslavou Adlofovou – které věnuji tento překlad. A kéž Pán podepře naši věrnost, abychom i my „bojovali dobrý boj, dokončili svůj běh a zachovali víru“(2Tim. 4, 7) až do konce. Amen.

Ale donesla se ke mně zpráva, že jsou zatím naživu a že tam asi budou ještě nějaký čas ponecháni k užitku církve, která tam je.

A pokud bude mým údělem ještě jednou ve snu sledovat cestu nějakých dalších poutníků, doufám, že budu moci podat zprávu o i dějích o kterých se tu už nezmiňuji. Milý čtenáři, zatím se s tebou loučím: Měj se dobře!

KONEC